

25 ianuarie
2013

Nr. 18-21

Anul XX
(4336-4339)

MONITORUL OFICIAL

AL REPUBLICII MOLDOVA

moldpres

MONITORUL OFICIAL AL REPUBLICII MOLDOVA este un produs protejat legal și dă dreptul MOLDPRES de a-i autoriza reproducerea ori crearea altor produse derivate numai de către abonați, potrivit contractului de abonament, cu obligația acestora de a-l folosi în limitele prevăzute de contract, de a nu-i distorsiona conținutul și de a menționa obligatoriu sursa „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”. Orice altă formă de utilizare a produsului în scopuri de multiplicare și difuzare este interzisă. MOLDPRES își rezervă dreptul de a lua măsurile necesare în cazurile în care nu se respectă prevederile legale de utilizare a produselor sale.

EDITOR: Agenția Informațională de Stat “Moldpres”

Director general Vladimir DARIE

Monitorul Oficial al Republicii Moldova

Redactor-șef Simion ROPOT

Editorul și redacția: 2012, Chișinău, str. Pușkin, 22, Casa Presei, et. 3.

Numărul de înregistrare 475. Certificat de înregistrare a mărcii nr. 12578.

Abonamentele se pot contracta la orice oficiu poștal. Indicele de abonare 21128. Tirajul total 5120.

Telefoane: Editorul 23-34-28, fax 23-26-98; Secretarul general de redacție: 23-44-41; e-mail: monitor@moldpres.md

Redactorii: 23-23-09; Publicații ale agenților economici, avize, pierderi de acte: tel: 23-35-86, tel./fax 23-34-39; e-mail: mo@moldpres.md

Cont nr. 225139709, cod EXMMMD22436, BC “Eximbank-Gruppo Veneto Banca” S.A., filiala nr. 11.

Cont nr. 222472202165, cod BSOCMD2X722, BC “Banca Socială” S.A. interrațională.

Chișinău, Agenția Informațională de Stat MOLDPRES.

Cod fiscal 1003600071952. Tiparul: Editura “Universul”, str. Vlaicu Pircălab, 45, mun. Chișinău. Comanda nr. 91.

“Monitorul Oficial al Republicii Moldova” nu poartă răspundere pentru veridicitatea avizelor publicate.

Acele oficiale pot fi publicate în alte ediții periodice numai cu trimitere la “Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

*Beneficiază de reduceri la abonarea ediției
«Monitorul Oficial al Republicii Moldova»
pentru prima jumătate a anului 2013.*

Perfectează abonamentul la sediul
AIS «Moldpres», str. Al. Pușkin 22,
Casa Presei, et.1, bir.1, de unde
vei prelua personal fiecare ediție.

Cunoașterea legii te avantajează!

PARTEA I

Legi, hotăriri ale Parlamentului Republicii Moldova, decrete ale Președintelui Republicii Moldova

66. Decret cu privire la promulgarea Legii pentru ratificarea Acordului privind spațiul aerian comun dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană și statele sale membre (nr. 466-VII, 17 ianuarie 2013).	5
67. Lege pentru ratificarea Acordului privind spațiul aerian comun dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană și statele sale membre (nr. 292, 21 decembrie 2012).	5
68. Decret cu privire la promulgarea Legii pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Bosnia și Herțegovina privind asistența juridică reciprocă în materie civilă și penală (nr. 472-VII, 18 ianuarie 2013).	5
69. Lege pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Bosnia și Herțegovina privind asistența juridică reciprocă în materie civilă și penală (nr. 293, 21 decembrie 2012).	5
70. Hotărîre privind eliberarea din funcție a Procurorului General (nr. 1, 21 ianuarie 2013).	6
71. Decret privind conferirea de distincții de stat (nr. 462-VII, 15 ianuarie 2013).	6
72. Decret privind conferirea de distincții de stat unor cadre didactice de la Academia de Studii Economice a Moldovei (nr. 467-VII, 17 ianuarie 2013).	6
73. Decret pentru inițierea negocierilor asupra proiectului Protocolului despre aplicarea Acordului privind zona de comerț liber din 18 octombrie 2011 între Părțile acestuia și Republica Uzbekistan (nr. 468-VII, 17 ianuarie 2013).	7
74. Decret privind eliberarea din serviciul militar în termen și cu termen redus și trecerea în rezervă a militarilor, durată serviciului militar al cărora a expirat, precum și încorporarea cetățenilor în serviciul militar în termen și cu termen redus, în aprilie-iulie 2013 (nr. 469-VII, 17 ianuarie 2013).	7
75. Decret privind confirmarea componenței Colegiului Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova (nr. 470-VII, 17 ianuarie 2013).	7
76. Decret privind eliberarea domnului Gheorghe CRETU din funcția de judecător și vicepreședinte al Curții de Apel Chișinău (nr. 471-VII, 18 ianuarie 2013).	8
77. Decret privind acordarea cetățeniei Republicii Moldova (nr. 473-VII, 18 ianuarie 2013).	8
78. Decret privind eliberarea domnului Ion TIMOFEI din funcția de judecător și președinte al Judecătoriei Rîșcani, municipiul Chișinău (nr. 474-VII, 21 ianuarie 2013).	8

Acte ale Curții Constituționale a Republicii Moldova

2. Hotărîre pentru controlul constituționalității unor prevederi ale articolului 18 din Legea nr. 113 din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești (Sesizarea 34a/2012) (nr. 19, 18 decembrie 2012).	9
--	---

Acte ale Curții de Conturi a Republicii Moldova

2. Hotărîre privind Raportul auditului bugetelor unităților administrativ-teritoriale și gestionării patrimoniului public din raionul Basarabeasca pe anul 2011 (nr. 55, 10 decembrie 2012).	18
--	----

PARTEA II

Hotărîri ale Guvernului Republicii Moldova

93. Hotărîre cu privire la aprobarea modelelor și punerea în aplicare a actelor de identitate de tip nou (nr. 53, 17 ianuarie 2013).	44
94. Hotărîre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru retragerea parțială a rezervei formulate la Acordul privind colaborarea umanitară a statelor-membre ale Comunității Statelor Independente, încheiat la Kazan la 26 august 2005 (nr. 55, 21 ianuarie 2013).	48

95. Hotărîre cu privire la aprobarea Avizului la proiectul de lege pentru modificarea Codului transportului feroviar nr. 309-XV din 17 iulie 2003 (nr. 56, 21 ianuarie 2013).	48
96. Hotărîre pentru aprobarea Avizului la proiectul de lege privind modificarea și completarea Legii cu privire la procuratură nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 (nr. 57, 21 ianuarie 2013).	48
97. Hotărîre cu privire la aprobarea Avizului la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 58, 21 ianuarie 2013).	48
98. Hotărîre privind aprobarea Avizului asupra proiectului de lege pentru modificarea și completarea Codului muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003 (nr. 59, 21 ianuarie 2013).	49
99. Hotărîre cu privire la aprobarea Avizului asupra proiectului de lege pentru completarea articolului 43 alineatul (1) din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat (nr. 60, 21 ianuarie 2013).	49
100. Hotărîre cu privire la aprobarea Avizului la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 163 din 9 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție (nr. 61, 21 ianuarie 2013).	49
101. Hotărîre cu privire la modificările și completările ce se operează în unele hotărîri ale Guvernului (nr. 62, 21 ianuarie 2013).	49
102. Hotărîre pentru aprobarea Avizului la proiectul de lege privind modificarea anexei la Titlul IV al Codului fiscal nr. 1163-XIII din 24 aprilie 1997 (nr. 63, 21 ianuarie 2013).	50
103. Hotărîre privind aprobarea Avizului la proiectul de lege pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova (nr. 64, 21 ianuarie 2013).	50
104. Hotărîre cu privire la determinarea dizabilității și capacității de muncă (nr. 65, 23 ianuarie 2013).	50
105. Hotărîre cu privire la aprobarea Protocolului de cooperare în domeniul arhivelor dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Turcia, semnat la Chișinău la 12 mai 2012 (nr. 67, 23 ianuarie 2013).	63
106. Hotărîre cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului de cooperare în domeniul arhivistic între Serviciul de Stat de Arhivă al Republicii Moldova și Ministerul Afacerilor Interne al României, prin Arhivele Naționale (nr. 68, 23 ianuarie 2013).	63
107. Hotărîre cu privire la modificarea Hotărîrii Guvernului nr. 520 din 15 mai 2006 (nr. 69, 23 ianuarie 2013).	63
108. Hotărîre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Turcia privind abolirea reciprocă a vizelor, semnat la Ankara la 1 noiembrie 2012 (nr. 70, 23 ianuarie 2013).	64
109. Hotărîre cu privire la aprobarea Regulamentului, structurii și efectivului-limită ale Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale (nr. 71, 23 ianuarie 2013).	64

PARTEA III

Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale a Moldovei

Acte ale Ministerului Justiției al Republicii Moldova

48. Ordin cu privire la reinvestirea cu împuterniciri de exercitare a activității de executare a domnului Gorobet Ruslan (nr. 5, 14 ianuarie 2013).	70
49. Ordin cu privire la modificarea și completarea Regulamentului privind condițiile de admitere în calitate de executor judecătoresc stagiar și condițiile de efectuare a stagiului (nr. 10, 17 ianuarie 2013).	70
50. Ordin cu privire la abrogarea unui ordin (nr. 14, 17 ianuarie 2013).	71

Acte ale Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al Republicii Moldova

51. Ordin cu privire la aprobarea documentului normativ NCM C.01.09-2012 „Amenajarea terenurilor fondului forestier cu funcții de recreere. Construcții provizorii. Cerințe generale” (nr. 138, 27 decembrie 2012).	71
---	----

Acte ale Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova

52. Ordin cu privire la modificarea și completarea Clasificatorului Ocupațiilor din Republica Moldova (CRM 006-97) (nr. 694-p, 27 decembrie 2012).	72
--	----

Acte ale Ministerului Sănătății al Republicii Moldova

53. Ordin cu privire la înregistrarea de stat a produselor biodistructive (nr. 1359, 28 decembrie 2012).	74
--	----

Acte ale Serviciului Vamal al Republicii Moldova

54. Ordin cu privire la aprobarea Normelor metodologice privind realizarea controlului ulterior prin audit post-vămuire și reverificarea declarațiilor vamale (nr. 63-O, 11 ianuarie 2013). 75

Acte ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

55. Hotărâre cu privire la rezultatele controlului tematic privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „BUDĂI” (nr. 2/1, 17 ianuarie 2013). 92
56. Hotărâre cu privire la reperfectarea licenței Companiei Mixte de Asigurări „EXIM-ASINT” S.A. (nr. 2/5, 17 ianuarie 2013). 93
57. Hotărâre cu privire la reperfectarea licenței Societății pe Acțiuni „MOLDASIG” (nr. 2/6, 17 ianuarie 2013). . 93
58. Hotărâre cu privire la reperfectarea licenței Societății de Asigurări-Reasigurări „MOLDCARGO” S.A. (nr. 2/7, 17 ianuarie 2013). 94
59. Hotărâre cu privire la reperfectarea licenței Companiei de Asigurări „KLASSIKA ASIGURĂRI” S.A. (nr. 2/8, 17 ianuarie 2013). 94
60. Hotărâre privind modificarea și completarea Hotărârii Comisiei naționale a Pieței Financiare nr. 50/8 din 30 noiembrie 2012 (nr. 2/10, 17 ianuarie 2013). 94

Acte ale Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare

61. Hotărâre pentru modificarea și completarea Regulamentului cu privire la funcționarea consiliilor științifice specializate și conferirea gradelor științifice și titlurilor științifice și științifico-didactice în Republica Moldova (nr. AT-7/1, 20 decembrie 2012). 96
62. Hotărâre cu privire la reacreditarea Universității de Stat din Tiraspol (nr. AC-8/1, 13 decembrie 2012). 97
63. Hotărâre cu privire la acreditarea Universității de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere” (nr. AC-8/2, 13 decembrie 2012). 97

**Acte ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului
din Republica Moldova**

64. Decizie cu privire la anunțarea concursului pentru utilizarea frecvențelor radio și a canalelor TV (nr. 189, 28 decembrie 2012). 98

PARTEA IV
Avize funcții publice vacante
Publicații ale agenților economici

PARTEA V
Avize pierderi de acte

PARTEA I

Legi, hotărâri ale Parlamentului Republicii Moldova,
decrete ale Președintelui Republicii Moldova**66****D E C R E T****cu privire la promulgarea Legii pentru ratificarea
Acordului privind spațiul aerian comun dintre Republica
Moldova și Uniunea Europeană și statele sale membre**

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii
Moldova,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă**:

Articol unic. - Se promulgă Legea nr. 292 din

21 decembrie 2012 pentru ratificarea Acordului privind
spațiul aerian comun dintre Republica Moldova și Uniunea
Europeană și statele sale membre.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 466-VII. Chișinău, 17 ianuarie 2013.

67**L E G E****pentru ratificarea Acordului privind spațiul aerian
comun dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană
și statele sale membre**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. - Se ratifică Acordul privind spațiul aerian comun
dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană și statele
sale membre, semnat la Bruxelles la 26 iunie 2012.

Art. 2. - Guvernul va întreprinde măsurile necesare

pentru realizarea prevederilor acordului nominalizat.

Art. 3. - Ministerul Afacerilor Externe și Integrării
Europene va notifica Secretariatul General al Consiliului
Uniunii Europene despre ratificarea acordului menționat.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 292. Chișinău, 21 decembrie 2012.

68**D E C R E T****cu privire la promulgarea Legii pentru ratificarea
Acordului dintre Republica Moldova și Bosnia
și Herțegovina privind asistența juridică reciprocă
în materie civilă și penală**

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii
Moldova,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă**:

Articol unic. - Se promulgă Legea nr. 293 din

21 decembrie 2012 pentru ratificarea Acordului dintre
Republica Moldova și Bosnia și Herțegovina privind asistența
juridică reciprocă în materie civilă și penală.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 472-VII. Chișinău, 18 ianuarie 2013.

69**L E G E****pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova
și Bosnia și Herțegovina privind asistența juridică
reciprocă în materie civilă și penală**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. - Se ratifică Acordul dintre Republica Moldova
și Bosnia și Herțegovina privind asistența juridică reciprocă
în materie civilă și penală, semnat la Chișinău la 19 iunie
2012.

Art. 2. - Guvernul și Procuratura Generală vor întreprinde

măsurile necesare pentru realizarea prevederilor
acordului nominalizat.

Art. 3. - Ministerul Afacerilor Externe și Integrării
Europene va notifica partea bosniacă despre ratificarea
acordului menționat.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 293. Chișinău, 21 decembrie 2012.

70 HOTĂRÎRE **privind eliberarea din funcție a Procurorului General**

În temeiul art. 66 alin. (1) lit. b) și alin. (4) din Legea cu privire la Procuratură,
Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Art. 1. – Domnul Valeriu ZUBCO se eliberează, la

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Nr. 1. Chișinău, 21 ianuarie 2013.

cerere, din funcția de Procuror General.

Art. 2. – Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării.

Marian LUPU

71 D E C R E T **privind conferirea de distincții de stat**

În temeiul art. 88 lit. a) din Constituția Republicii Moldova și al Legii cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova, Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. – Pentru succese în activitatea de creație, contribuție substanțială la promovarea valorilor culturale și înaltă măiestrie profesională, se conferă:

Medalia „Meritul Civic”

doamnei
Liubovi ROȘCINA - șef de trupă la Teatrul Dramatic
Rus de Stat „A.P.Cehov”;

Titlul onorific „Artist al Poporului”

domnului
Vsevolod GAVRILOV - maestru principal al scenei la Teatrul
Dramatic Rus de Stat „A.P.Cehov”;

Titlul onorific „Maestru în Artă”

doamnei
Ludmila FURDUI - pictor-scenograf la Teatrul Național
de Operă și Balet „Maria Bieșu”

domnului
Vasile MICUȘA - solist de operă la Teatrul Național
de Operă și Balet „Maria Bieșu”

doamnei
Gutiera PRODAN - jurnalist la Compania „Teleradio-
Moldova”

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 462-VII. Chișinău, 15 ianuarie 2013.

doamnei
Tamara SAVELIEVA - lector superior la Academia de
Muzică, Teatru și Arte Plastice

domnului
Arcadie STRUNGARU - actor la Teatrul Republican de
Păpuși „Licurici”

domnului
Adrian SURUCEANU - pictor principal la Teatrul
Republican „Luceafărul”;

Titlul onorific „Om Emerit”

domnului
Valentin TUHARI - director al Școlii de Muzică pentru
Copii „Maria Bieșu”, municipiul
Chișinău;

Titlul onorific „Artist Emerit”

domnului
Veaceslav SAMBRIȘ - actor la Teatrul „Eugene
Ionesco”

domnului
Valentin ZORILĂ - actor la Teatrul Național „Mihai
Eminescu”

domnului
Veaceslav VLAD - actor, prezentator TV.

Nicolae TIMOFTI

72 D E C R E T **privind conferirea de distincții de stat unor cadre** **didactice de la Academia de Studii Economice** **a Moldovei**

În temeiul art. 88 lit. a) din Constituția Republicii Moldova și al Legii cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova, Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. – Pentru muncă îndelungată și prodigioasă în domeniul învățămîntului universitar, contribuție la pregătirea specialiștilor de înaltă calificare și activitate metodică-științifică intensă, se conferă:

„Ordinul de Onoare”

domnului Victor CAUN - profesor universitar;

Ordinul „Gloria Muncii”

doamnei
Lionida AMBROSI - șef de serviciu

doamnei
Eugenia BERGHE - șef de serviciu

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 467-VII. Chișinău, 17 ianuarie 2013.

doamnei
Ala COTELNIC - prorector

doamnei
Silvia GHINCULOVA - director al bibliotecii științifice;

Medalia „Meritul Civic”

domnului Ion BOLUN - decan

doamnei
Raisa BORCOMAN - șef de catedră

doamnei
Ludmila COBZARI - decan

domnului
Constantin MATEI - șef de catedră

domnului
Oleg STRATULAT - șef de catedră.

Nicolae TIMOFTI

73**DECRET**

**pentru inițierea negocierilor asupra proiectului
Protocolului despre aplicarea Acordului privind zona
de comerț liber din 18 octombrie 2011 între Părțile
acestuia și Republica Uzbekistan**

În temeiul art. 86 alin. (1) din Constituția Republicii
Moldova și al art. 7 din Legea privind tratatele internaționale
ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă**:

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 468-VII. Chișinău, 17 ianuarie 2013.

Articol unic. - Se dispune inițierea negocierilor asupra
proiectului Protocolului despre aplicarea Acordului privind
zona de comerț liber din 18 octombrie 2011 între Părțile
acestuia și Republica Uzbekistan.

Nicolae TIMOFTI

74**DECRET**

**privind eliberarea din serviciul militar în termen
și cu termen redus și trecerea în rezervă a militarilor,
durata serviciului militar al cărora a expirat, precum
și încorporarea cetățenilor în serviciul militar în termen
și cu termen redus, în aprilie-iulie 2013**

Întru executarea Legii cu privire la pregătirea cetățenilor
pentru apărarea Patriei,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă**:

Art.1. - Se eliberează și se trec în rezervă, în aprilie-
iulie 2013, din rândurile Forțelor Armate, militarii în termen
durata serviciului militar al cărora a expirat.

Art.2. - Se eliberează din serviciul militar cu termen
redus în rândurile Forțelor Armate și se trec în rezervă, în
aprilie 2013, militarii durata serviciului militar al cărora a
expirat.

Art.3. - Se încorporează în serviciul militar în termen
și cu termen redus în Forțele Armate, în aprilie-iulie 2013,
bărbații, cetățeni ai Republicii Moldova, care au împlinit

vîrsta de 18 ani și care nu beneficiază de dreptul de amînare
a încorporării sau de scutire de serviciul militar în termen
și cu termen redus.

Art.4. - Guvernul:

a) va stabili numărul de recruți necesar de încorporat
pe componentele Forțelor Armate;

b) va elabora măsuri organizatorice în vederea asigurării
încorporării cetățenilor în serviciul militar în termen și cu
termen redus;

c) va efectua un control permanent și riguros asupra
îndeplinirii sarcinilor de încorporare a cetățenilor în serviciul
militar în termen și cu termen redus.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 469-VII. Chișinău, 17 ianuarie 2013.

Nicolae TIMOFTI

75**DECRET**

**privind confirmarea componenței Colegiului Serviciului
de Informații și Securitate al Republicii Moldova**

În temeiul art. 88 lit. j) din Constituția Republicii Moldova
și al art. 13 alin. (5) și (6) din Legea privind Serviciul de
Informații și Securitate al Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă**:

Art.1. - Se confirmă următoarea componență a
Colegiului Serviciului de Informații și Securitate al Republicii
Moldova:

Președinte

BALAN Mihai - director

Membri:

DEDIU Valentin - director adjunct

FURDUI Valeriu - director adjunct

VRABIE Vadim - director adjunct

ARMAȘU Vitalie - șef al aparatului directorului

DRUȚĂ Sergiu - șef de direcție generală

GOLIC Oleg

- șef de direcție generală

SOLOMARU Ion

- șef adjunct de direcție generală

CEMÎRTAN Valeriu

- șef de direcție

JELEZOGLO Mihail

- șef al Direcției Serviciului de
Informații și Securitate al Republicii
Moldova în Unitatea Teritorială
Autonomă Găgăuzia

BORDENIUC Cornelia

- șef de direcție

SEREBREANSCHI

Alexei

- șef de direcție.

Art.2. - Se abrogă Decretul Președintelui Republicii
Moldova nr. 401-V din 6 iulie 2010 privind confirmarea
componenței Colegiului Serviciului de Informații și Securitate
al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 470-VII. Chișinău, 17 ianuarie 2013.

Nicolae TIMOFTI

76**D E C R E T****privind eliberarea domnului Gheorghe CREȚU din funcția de judecător și vicepreședinte al Curții de Apel Chișinău**

În temeiul art. 25 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la statutul judecătorului,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. - Domnul Gheorghe CREȚU se eliberează, la cerere, din funcția de judecător și vicepreședinte al Curții de Apel Chișinău.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA**Nicolae TIMOFTI****Nr. 471-VII. Chișinău, 18 ianuarie 2013.****77****D E C R E T****privind acordarea cetățeniei Republicii Moldova**

În temeiul art. 88 lit. c) din Constituția Republicii Moldova și al art. 24 alin. (2) din Legea cetățeniei Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. - Se acordă cetățenia Republicii Moldova domnului Doru Florin PETRUȚI, născut în 1977 în România.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA**Nicolae TIMOFTI****Nr. 473-VII. Chișinău, 18 ianuarie 2013.****78****D E C R E T****privind eliberarea domnului Ion TIMOFEI din funcția de judecător și președinte al Judecătoriei Rîșcani, municipiul Chișinău**

În temeiul art. 25 alin. (1) lit. k) din Legea cu privire la statutul judecătorului,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Art. 1. - Domnul Ion TIMOFEI se eliberează din funcția

de judecător și președinte al Judecătoriei Rîșcani, municipiul Chișinău, în legătură cu atingerea plafonului de vîrstă.

Art. 2. - Prezentul decret intră în vigoare la data semnării.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA**Nicolae TIMOFTI****Nr. 474-VII. Chișinău, 21 ianuarie 2013.****RECTIFICARE**

Articolul 3 din Legea pentru modificarea articolului 15¹ al Legii nr. 133-XVI din 13 iunie 2008 cu privire la ajutorul social nr. 301 din 21.12.2012 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 10-14 din 18 ianuarie 2013) se va citi: „Guvernul, în termen de 4 luni, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.”.

Acte ale Curții Constituționale a Republicii Moldova**2****HOTĂRÎRE**

**pentru controlul constituționalității unor prevederi ale
articolului 18 din Legea nr. 113 din 17 iunie 2010 privind
executorii judecătorești
(Sesizarea 34a/2012)**

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, statând în componența:
DI Alexandru TĂNASE, *președinte, judecător-raportor*,
DI Petru RAILEAN,
DI Dumitru PULBERE,
DI Victor PUȘCĂȘ,
Dna Elena SAFALERU,
Dna Valeria ȘTERBEȚ, *judecătorești*,
cu participarea dnei Ludmila Chihai, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 16 octombrie 2012
și înregistrată la aceeași dată,

Examinând sesizarea menționată în ședință plenară
publică,

Având în vedere actele și lucrările dosarului,

Pronunță următoarea hotărîre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea depusă la
Curtea Constituțională la 16 octombrie 2012 de deputatul
în Parlament, dl Serghei Sirbu, în temeiul articolelor 135
alin.(1) lit.a) din Constituție, 25 lit.g) din Legea cu privire
la Curtea Constituțională și 38 alin.(1) lit.g) din Codul
jurisdicției constituționale, pentru controlul constituționali-
tății unor prevederi ale articolului 18 din Legea nr.113 din
17 iunie 2010 privind executorii judecătorești.

2. Autorul sesizării a pretins, în special, că dispozițiile
articolului 18 alin.(1) lit.c¹) din lege, care prevăd drept temei
de suspendare a activității executorului judecătoresc „încăl-
carea gravă a legislației – pînă la aplicarea sancțiunii disci-
plinare”, și dispozițiile alin.(5¹) din același articol, potrivit
cărora „În cazul prevăzut la alin. (1) lit. c¹), suspendarea
se dispune din oficiu prin ordin al ministrului justiției”, sunt
contrare articolelor 21, 26, 46 și 54 din Constituție.

3. Prin decizia Curții Constituționale din 18 octombrie
2012 sesizarea a fost declarată admisibilă, fără a prejudicia
fondul cauzei.

4. La 14 noiembrie 2012 sesizarea a fost completată cu
argumente adiționale.

5. În procesul examinării sesizării, Curtea Constituțională a
solicitat opinia Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova,
Guvernului și Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești.

6. La ședința plenară publică autorul sesizării a parti-
cipat personal. Parlamentul a fost reprezentat de dl Sergiu
Chirică, consultant principal în cadrul Direcției juridice a
Secretariatului Parlamentului. Guvernul a fost reprezentat
de dl Vladimir Grosu, viceministru al justiției.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

7. Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994,
nr.1, art.1) sunt următoarele:

Articolul 4**Drepturile și libertățile omului**

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și liber-
tățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu
Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu
celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele
privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care
Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate
au reglementările internaționale.”

Articolul 23

**Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și
îndatoririle**

„[...] (2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și
cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică
și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 46**Dreptul la proprietate privată și protecția
acesteia**

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele
asupra statului sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză
de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și
prealabilă despăgubire. [...]”

Articolul 54**Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau
al unor libertăți**

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care
ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile funda-
mentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate
fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care
corespund normelor unanimitate recunoscute ale dreptului
internațional și sînt necesare în interesele securității
naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a
țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă
și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității
altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confiden-
țiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea
drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu
situația care a determinat-o și nu poate atinge existența
dreptului sau a libertății.”

8. Prevederile relevante ale Legii nr.113 din 17 iunie 2010
privind executorii judecătorești (M.O., 2010, nr.126-128,
art. 406) sunt următoarele:

Articolul 2**Activitatea executorului judecătoresc**

„(1) Executorul judecătoresc este persoană fizică
învătită de stat cu competența de a îndeplini activități de
interes public prevăzute de prezenta lege și de alte legi. În
exercitarea atribuțiilor de serviciu, executorul judecătoresc
este exponentul puterii de stat. Doar executorul judecă-
toresc licențiat și investit în condițiile prezentei legi poate
efectua executarea silită. [...]”

Articolul 18**Suspendarea activității executorului
judecătoresc.****Consecințele suspendării**

„(1) Activitatea executorului judecătoresc se suspendă
în cazul:

[...]

c¹) încălcării grave a legislației – pînă la aplicarea
sancțiunii disciplinare;

[...]

(5¹) În cazul prevăzut la alin. (1) lit. c¹), suspendarea se
dispune din oficiu prin ordin al ministrului justiției. [...]”

Articolul 21**Răspunderea disciplinară**

„(1) Executorul judecătoresc poartă răspundere disci-
plinară pentru încălcarea obligațiilor sale profesionale.
Abaterile disciplinare se examinează de către Colegiul
disciplinar.

(2) Executorul judecătoresc va fi tras la răspundere disciplinară pentru acțiuni sau omisiuni care contravin dispozițiilor stabilite de lege, cum ar fi:

- a) nerespectarea secretului profesional;
- b) încălcarea incompatibilităților stabilite la art.5;
- b¹) încălcarea gravă a legislației;
- c) săvârșirea unor fapte care aduc atingere onoarei, probității profesionale ori bunelor moravuri;
- d) tergiversarea sistematică și neglijența în efectuarea lucrărilor legate de procedura de executare;
- e) refuzul intenționat de a efectua acte de executare, ceea ce a avut drept consecință încălcarea drepturilor părților în cadrul procedurii de executare;
- f) încălcarea Codului deontologic;
- g) nerespectarea hotărârilor organelor profesionale ale executorilor judecătorești;
- h) absența nejustificată de la birou mai mult de două zile lucrătoare consecutive;
- i) constatarea incapacității profesionale, exprimată și prin anularea irevocabilă de către instanța de judecată a unui număr de executări silite reprezentând 10% din dosarele de executare sau a unor acte de executare, întocmite în cel mult 20% din dosarele de executare, instrumentate într-un an calendaristic.[...]"

Articolul 23 **Procedura disciplinară**

„(1) Solicitarea de intentare a procedurii disciplinare se întocmește în scris, se adresează Colegiului disciplinar, indicându-se motivele care au stat la baza ei.

(2) În cel mult 5 zile lucrătoare de la intrarea solicitării, va fi numită data examinării ei, care va fi comunicată solicitantului, executorului judecătoresc și membrilor colegiului. Copia de pe solicitare și materialele care o însoțesc vor fi remise executorului judecătoresc și membrilor colegiului cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte de data examinării cazului.

(3) Ședințele Colegiului disciplinar sînt publice. Din motive temeinice, colegiul poate dispune ca ședința să fie parțial sau total închisă.

(4) În timpul examinării abaterii disciplinare, prezența executorului judecătoresc tras la răspundere disciplinară este obligatorie. Dacă acesta lipsește în mod nejustificat, Colegiul disciplinar poate să decidă examinarea abaterii disciplinare în lipsa lui.

(5) În cadrul ședințelor colegiului, executorul judecătoresc și solicitantul inițierii procedurii disciplinare pot fi asistați de avocat.

(6) Secretarul colegiului va asigura accesul executorului judecătoresc și al solicitantului, precum și al reprezentanților acestora, la toate documentele referitoare la caz.

(7) În ședințele colegiului pot fi chemați și audiați martori și experți, aceștia fiind obligați să se prezinte.

(8) Urmare a examinării solicitării de intentare a procedurii disciplinare, colegiul pronunță o decizie prin care constată sau nu abaterea disciplinară și stabilește, după caz, sancțiunea. Sub sancțiunea nulității, decizia se pronunță în mod public și trebuie să fie motivată."

9. Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, amendată prin protocoalele adiționale la această convenție (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997) sunt următoarele:

Articolul 1 din Protocolul adițional nr.1 la **Convenție Protecția proprietății**

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decît pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului

internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului Statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare reglementării folosirii bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor."

ÎN DREPT

10. Legea privind executorii judecătorești a fost adoptată la 17 iunie 2010, instituind sistemul de executori judecătorești privați, în baza a noi principii și modalități de funcționare.

11. Prin Legea nr.5 din 15 ianuarie 2012 pentru modificarea unor acte legislative, Parlamentul a operat, între altele, modificări în articolul 18 din Legea privind executorii judecătorești.

12. Potrivit acestor modificări, articolul 18 alin.(1) din Legea privind executorii judecătorești a fost completat cu lit.c¹), care prevede ca temei de suspendare a activității executorului judecătoresc „*încălcarea gravă a legislației – pînă la aplicarea sancțiunii disciplinare*". Concomitent, pentru situația prevăzută la alin.(1) lit.c¹), ministrul justiției a fost abilitat cu dreptul de a suspenda din oficiu activitatea executorului judecătoresc (alin. (5¹) art. 18).

13. La fel, prin respectiva lege de modificare, articolul 21 alin.(2) din Legea privind executorii judecătorești a fost completat cu un nou temei, considerat a fi abatere disciplinară, și anume „*b¹) încălcarea gravă a legislației*".

14. Autorul sesizării consideră că prin normele contestate se aduce atingere exercitării dreptului de proprietate de către executorul judecătoresc, în contextul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, care atribuie licența pentru exercitarea unei activități la categoria de „bun”, protejat de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

15. De asemenea, autorul sesizării susține că suspendarea din oficiu de către ministrul justiției a activității executorului judecătoresc, pînă la aplicarea sancțiunii disciplinare, este o încălcare a dreptului la apărare.

16. În același timp, autorul sesizării pretinde că sintagma „încălcarea gravă a legislației” nu este suficient de previzibilă și clară pentru a permite suspendarea activității.

17. Respectiv, autorul sesizării consideră că normele contestate încalcă articolele 21, 26, 46 și 54 din Constituție.

18. Guvernul a contestat competența Curții Constituționale de a examina sesizarea, deoarece aceasta vizează o abordare *in abstracto* a problemelor de compatibilitate a unei norme din legea organică cu Legea Supremă, fiind astfel o *actio popularis*, deoarece nici autorul sesizării, nici Curtea Constituțională nu a identificat circumstanțe sau situații prin care o persoană într-un mod individual ar pretinde violarea drepturilor sale fundamentale prin aplicabilitatea prevederilor contestate.

19. Curtea nu poate accepta acest argument pentru considerentele menționate *infra*.

20. Curtea reamintește că este competentă anume și exclusiv să aprecieze circumstanțele de drept, cele de fapt fiind, în principiu, irelevante. Prin urmare, controlul constituționalității operat de Curtea Constituțională *a priori* nu numai că implică, dar și impune exclusiv abordarea *in abstracto* a problemelor de compatibilitate a normelor legale cu cele constituționale.

21. Este evident că, spre deosebire de Curtea Europeană, al cărei specific este de a examina cereri individuale privind încălcarea drepturilor omului, testul calității de victimă sau al unui eventual prejudiciu este inaplicabil pentru exercitarea controlului constituționalității legii de către Curtea Constituțională, care este în esență sesizată printr-o *actio popularis*.

22. În aceeași ordine de idei, Curtea nu este gata să

accepte punctul de vedere al Guvernului că urmează a fi apreciată circumstanța existenței unui prejudiciu intereselor și drepturilor, precum și gradul de prejudiciere a executorilor judecătorești.

23. Chiar și în cazul soluționării excepțiilor de neconstituționalitate, care se ridică la aplicarea legii în cadrul litigiului dedus spre soluționare instanței de judecată, Curtea nu este competentă a analiza aplicarea unei anumite dispoziții legale unei situații concrete, ci numai compatibilitatea *in abstracto* a prevederilor contestate cu normele Constituției.

24. De asemenea, deși soluționarea litigiilor concrete între persoane concrete este atribuția exclusivă a instanțelor judecătorești, acestea fiind și singurele în măsură să cuantifice *in concreto* efectele aplicării normei la situația de fapt dedusă instanței, prin raportarea normelor contestate atât la dispozițiile constituționale, cât și la prevederile Convenției Europene, Curtea Constituțională statuează asupra calității normei juridice de a respecta *in abstracto* dispozițiile Constituției și ale Convenției Europene, ținând cont, în același timp, de efectele potențiale sau de riscurile pe care le comportă aceasta în raport cu destinatarii normei.

25. Curtea nu vede nici un motiv să considere că nu este competentă să examineze *in abstracto* problemele de compatibilitate a unei norme din legea organică cu Legea Supremă, în absența unor victime sau prejudicii concrete. Prin urmare, această obiecție urmează a fi respinsă.

26. Curtea nu poate accepta nici argumentul Guvernului că sesizarea nu intră sub incidența competenței *ratione personae* a instanței constituționale, deoarece executorii judecătorești sunt înzestrați cu atribute de autoritate publică, circumstanță ce i-ar exclude din câmpul de protecție a drepturilor fundamentale garantate de Constituție și de Convenția Europeană.

27. În context, Curtea respinge și poziția Guvernului, care în mod eronat invocă raționamentele Curții Europene în privința notarilor, solicitând aplicarea acestora *mutatis mutandis* în privința executorilor judecătorești. Contrar afirmațiilor Guvernului, potrivit cărora Curtea Europeană ar fi declarat inadmisibilă o cerere prezentată de notari, deoarece aceasta ar fi fost incompatibilă *ratione personae*, în realitate, în Decizia în cauza *X contra Republicii Federale Germania*, din 13 decembrie 1979 (cererea nr. 8410/78), Comisia Europeană a Drepturilor Omului a examinat temeinicia fondului, considerând-o inadmisibilă *ratione materiae*, deoarece pretențiile nu constituiau un drept garantat de Convenție.

28. Mai mult, însăși Convenția Europeană în articolul 53 (Apărarea drepturilor omului recunoscute) recunoaște expres dreptul statelor de a asigura o protecție mai înaltă decât cea oferită de Convenția Europeană:

„Nici o dispoziție din prezenta Convenție nu va fi interpretată ca limitând sau aducând atingere drepturilor omului și libertăților fundamentale care ar putea fi recunoscute conform legilor oricărei părți contractante sau oricărei alte convenții la care această parte contractantă este parte.”

29. În context, Curtea reamintește că, în temeiul articolului 134 din Constituție, este unica autoritate de jurisdicție constituțională și garantează supremația Constituției.

30. Articolele 15 și 16 din Constituție garantează universalitatea și egalitatea cetățenilor Republicii Moldova. Astfel, cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea, ei fiind egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială. De asemenea, în virtutea articolului 19 din Constituție, cetățenii străini și apatrizii au aceleași drepturi și îndatoriri ca și cetățenii

Republicii Moldova, cu excepțiile stabilite de lege.

31. Prin urmare, pentru ca o sesizare să fie compatibilă *ratione personae* cu Constituția, este suficient ca normele constituționale la care aceasta face referință să vizeze cetățenii Republicii Moldova, cetățenii străini sau apatrizii.

32. Astfel, este evident că Legea Supremă nu exclude executorii judecătorești din domeniul de aplicare a drepturilor și a libertăților fundamentale garantate de Constituție, argumentul Guvernului privind incompatibilitatea *ratione personae* a sesizării fiind vădit neîntemeiat.

33. Curtea observă că sesizarea vizează în esență dreptul de a exercita activitatea de executor judecătoresc, activitate care poate fi desfășurată doar având licență în acest sens.

34. Curtea reține că, potrivit articolului 135 alin.(1) lit.a) din Constituție, prerogativa Curții este de a stabili corelația dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acestora.

35. Astfel, Curtea nu poate să rețină pentru examinare obiecțiile autorului sesizării referitoare la încălcarea principiului prezumției nevinovăției, consacrat de articolul 21 din Constituție. Curtea menționează că respectivul principiu operează în cadrul procesului penal și al celui contravențional.

36. Curtea menționează de asemenea că articolul 26 din Constituție, care garantează dreptul la apărare, este inopozabil prevederilor legale examinate.

37. Concomitent, reieșind din faptul că autorul sesizării a menționat că norma de la articolul 18 alin.(1) lit.c¹) din Legea privind executorii judecătorești nu este suficient de accesibilă, clară și previzibilă, Curtea va examina această normă și prin prisma articolului 23 alin. (2) din Constituție.

38. În context, având în vedere faptul că articolul 54 din Constituție urmează a fi examinat prin raportare la un drept fundamental garantat de Constituție, iar articolul 46 se încorporează în capitolul „Drepturile și libertățile fundamentale”, la soluționarea cauzei Curtea va aplica prevederile acestor articole în coroborare.

39. Prin urmare, pentru a elucida corespunderea dispozițiilor contestate cu normele constituționale, Curtea va opera, în special, cu prevederile articolului 46 alin.(1) și (2) combinat cu articolele 23 și 54 din Constituție.

40. De asemenea, Curtea în procesul examinării cauzei va aplica jurisprudența sa anterioară, precum și, prin prisma articolului 4 din Constituție, prevederile Convenției Europene și jurisprudența Curții Europene.

PREȚINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 46 COMBINAT CU ARTICOLELE 54 ȘI 23 ALINEATUL (2) DIN CONSTITUȚIE

41. În opinia autorului sesizării, prevederile articolului 18 alin. (1) lit.c¹) din Legea privind executorii judecătorești, supuse controlului constituționalității, încalcă articolul 46 din Constituție, potrivit căruia:

“(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire. [...]”

42. De asemenea, în raport cu normele contestate, autorul sesizării invocă și încălcarea articolului 54 din Constituție, care prevede:

“(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngerii decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integri-

tății teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garanțării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restriângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

43. Autorul sesizării consideră că prevederile contestate aduc atingere și articolului 23 alin. (2) din Constituție, potrivit căruia:

„[...] (2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

A. Argumentele autorului sesizării

44. Autorul sesizării consideră că dreptul pe care îl implică deținerea licenței de executor judecătoresc poate fi asimilat dreptului de proprietate, consacrat de articolul 46 din Constituție și de articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană. Grație activității desfășurate în temeiul licenței, executorul judecătoresc are posibilitatea de a obține venituri.

45. Astfel, autorul sesizării menționează că suspendarea activității executorului judecătoresc pînă la aplicarea unei sancțiuni disciplinare de către Colegiul disciplinar constituie o ingerință în exercitarea dreptului de proprietate de către executorul judecătoresc.

46. De asemenea, potrivit autorului sesizării, sintagma „încălcarea gravă a legislației” de la articolul 18 alin.(1) lit. c¹) din lege nu este suficient de accesibilă, previzibilă și clară.

47. În acest context, autorul sesizării consideră că, prin completările de la articolul 18 din Legea nr. 113, ministrul justiției unilateral determină gravitatea încălcării legii de către executorul judecătoresc și decide asupra suspendării activității acestuia, fără a-i oferi posibilitatea să-și justifice acțiunile.

48. Autorul sesizării menționează că investigarea, aprecierea și luarea unei atitudini față de “încălcarea gravă a legislației” urmează să fie efectuată de către Colegiul disciplinar, conform procedurii stipulate la articolele 23-24 din Legea nr. 113, în cadrul căreia se asigură respectarea tuturor drepturilor executorului judecătoresc, iar decizia adoptată poate fi contestată în instanța de judecată.

49. Din motivele menționate, autorul sesizării consideră că prevederile articolului 18 alin.(1) lit.c¹) și alin.(5') din Legea privind executorii judecătorești sunt contrare prevederilor Constituției și necesită a fi declarate neconstituționale.

B. Argumentele autorităților

50. În opinia prezentată de Președintele Republicii Moldova, invocându-se jurisprudența Curții Europene, se constată că dreptul pe care îl implică deținerea licenței pentru activitatea de executor judecătoresc poate fi asimilat dreptului de proprietate, consacrat de articolul 46 din Constituție și de articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, deoarece, grație activității desfășurate, executorul judecătoresc are posibilitatea de a obține venituri, implicînd astfel un interes material.

51. De asemenea, prin prisma criteriilor de calitate a legii, în opinia Președintelui Republicii Moldova se susține că sintagma „încălcarea gravă a legislației”, fără stabilirea acțiunilor sau a inacțiunilor care constituie încălcări, permite aplicarea sa neadekvată și comportă un caracter discreționar. Astfel, necunoscîndu-se care încălcare poate fi

apreciată „gravă”, această sintagmă lasă loc de interpretări subiective, iar subiecții individuali ai relațiilor reglementate pot proceda uneori în corespundere cu propriile percepții și interese.

52. Guvernul, în opinia prezentată, menționează că licența pentru exercitarea activității de executor judecătoresc nu poate fi considerată un „bun” în sensul articolului 46 din Constituție și al articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, deoarece activitatea executorului judecătoresc nu este activitate de antreprenoriat și nici nu poate fi asimilată acesteia. Licența executorului judecătoresc nu este un drept perpetuu, ci este supus unor restricții și condiții de interes public, de acțiunile executorului judecătoresc fiind responsabil, în ultimă instanță, statul, care i-a acordat asemenea împuterniciri, a reglementat și a supravegheat activitatea acestuia, conform procedurilor stabilite.

53. În viziunea Guvernului, statul nu garantează executorului judecătoresc un venit stabil, ci transmite acestuia împuterniciri pentru exercitarea activităților de interes public. Executorul este supus unui statut special și restricții referitoare la conflictul de interese, răspunderea disciplinară, competența teritorială de activitate, taxele și onorariile percepute etc.

54. În susținerea argumentelor sale, Guvernul reține că protecția instituită de articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană nu este absolută, textul impunînd cel puțin două principii, care constituie limite ale dreptului de proprietate: (a) posibilitatea privării de proprietate pentru cauză de utilitate publică și (b) posibilitatea reglementării exercitării acestui drept în conformitate cu interesul general.

55. Astfel, în viziunea Guvernului, executorul judecătoresc nu dispune de o creanță față de stat în ceea ce privește exercitarea profesiei sale de interes public în baza licenței și nu dispune de o speranță legitimă pentru cazul în care suspendarea sau retragerea licenței este prevăzută de lege, aceste măsuri din urmă fiind necesare într-o societate democratică și fiind proporționale cu scopurile publice urmărite.

56. De asemenea, Guvernul consideră că, în sensul Convenției Europene, licența executorului judecătoresc nu naște o speranță legitimă de a obține avantaje ce rezultă din exercitarea profesiei.

57. Potrivit Guvernului, suspendarea licenței executorului judecătoresc pînă la aplicarea/neaplicarea sancțiunii de către Colegiul disciplinar nu privează în substanță executorul judecătoresc de dreptul său la exercitarea profesiei, ci este o măsură de interes public, care are drept efect diminuarea unor posibile consecințe pentru interesul general datorat continuării activității executorului judecătoresc. Suspendarea licenței prin sine nu afectează decît dreptul beneficiarului de a exercita temporar activitatea cu care a fost autorizat, respectiv de a obține venituri (conotația pecuniară).

58. Cu referire la accesibilitatea, claritatea și previzibilitatea prevederii „încălcarea gravă a legislației”, Guvernul consideră că aceasta presupune acele acțiuni care au prejudiciat sau au creat un pericol iminent de prejudiciere a părților în procedura de executare. Prevederea nu este rigidă și permite interpretarea neechivocă în practică. Potrivit Guvernului, prin termenul “gravă” prevederea instituie o claritate. În viziunea Guvernului, “încălcarea gravă a legislației” se raportează la caracterul și gravitatea abaterii, consecințele abaterii disciplinare, impactul faptei asupra imaginii profesionale a executorului judecătoresc.

59. În cadrul ședinței publice a Curții, reprezentantul Parlamentului s-a raliat poziției Guvernului.

C. Aprecierii Curții

60. Curtea reține că executorii judecătorești exercită funcții speciale în înfăptuirea justiției, fiind dotați cu competențe cvasi-exclusive prin Legea privind executorii judecătorești și Codul de executare.

61. În acest context, Curtea nu poate accepta argumentul Guvernului că executorii judecătorești sunt parte a puterii executive, fiind asimilați funcționarilor publici, astfel încât suspendarea licenței ar putea fi echivalată concedierii unui angajat în ordine administrativă de către ministrul justiției.

62. În același timp, atribuirea unui statut liberal executorilor judecătorești nu înseamnă existența unei libertăți absolute în acțiunile pe care aceștia urmează să le întreprindă în exercițiul funcției. Executorii judecătorești au obligația să acționeze în strictă conformitate cu prevederile legale.

63. Pornind de la normele europene în materie de executare silită, profesiei de executor judecătoresc îi sunt caracteristice exigențe sporite și responsabilitate, precum și supunerea la un regim disciplinar riguros. Odată cu evoluția statutului liberal al profesiei, așa cum e și firesc, cresc și exigențele de acces și de menținere în respectiva profesie.

64. Curtea relevă că potrivit *Recomandării Consiliului Europei nr.(2003)17 privind executarea hotărârilor judecătorești*:

„IV. Agenții de executare

[...]

3. Pentru recrutarea agenților de executare, trebuie avută în vedere moralitatea candidaților, precum și cunoștințele juridice și pregătirea în materie de legislație și de procedură. Pentru aceasta, agenții de executare trebuie să fie supuși unei examinări prin care să li se evalueze cunoștințele teoretice și practice.

4. Agenții de executare trebuie să se bucure de o bună reputație, să fie competenți în îndeplinirea obligațiilor ce le revin și trebuie să acționeze mereu în conformitate cu standardele profesionale și etice recunoscute. Trebuie să fie imparțiali în relația cu părțile, trebuie să fie supuși unui control profesional și unei monitorizări care poate include controlul judiciar.

5. Împuternicirile și responsabilitățile agentului de executare trebuie să fie definite în mod clar și delimitate în raport cu cele ale judecătorului.

6. Agenții de executare care sunt bănuți de abuz în funcția lor trebuie să fie supuși unei proceduri disciplinare, civile și/sau penale, prevăzându-se, în caz de abuz, sancțiuni adecvate.”

65. În acest sens, Curtea reține că Legea privind executorii judecătorești rezervă un capitol separat „*Răspunderii disciplinare*”, care cuprinde un mecanism amplu de examinare a abaterilor disciplinare și de aplicare a sancțiunilor.

66. În același timp, Curtea observă că, urmare a modificărilor operate, suspendarea licenței este în același timp măsură asiguratorie și sancțiune. Astfel, potrivit articolului 18 din lege, activitatea executorului judecătoresc se suspendă în cazul:

„a) deținerii unei funcții electivă sau a funcției de secretar general al Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești – pe durata mandatului;

b) depunerii unei cereri pe motiv de concediu de maternitate și de concediu pentru îngrijirea copilului cu vîrstă de pînă la 3 ani;

c) incapacității temporare de muncă cu o durată mai mare de 4 luni consecutive, dar care nu poate depăși un an;

c¹) încălcării grave a legislației – pînă la aplicarea sancțiunii disciplinare;

d) aplicării unei sancțiuni disciplinare în condițiile art. 24;

e) nevărsării contribuțiilor obligatorii la contul Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești timp de 3 luni de la scadență – pînă la achitarea lor integrală, dar nu mai mult de 3 luni;

f) lipsei contractului de asigurare de răspundere civilă – pe o perioadă ce nu poate depăși 3 luni;

g) aplicării de către instanța de judecată a unei măsuri preventive sub formă de arest preventiv sau de arest la domiciliu.”

67. Pe de altă parte, articolul 24 din lege prevede că sancțiunile disciplinare constau în: a) avertisment; b) mustrare; c) amendă; **d) suspendare a activității**; e) retragere a licenței.

1. Principii generale

68. Urmînd practica sa anterioară (a se vedea, în special, hotărîrile nr.15 din 13 septembrie 2011 privind controlul constituționalității articolului 18 alin. (3) din Legea nr.152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției și nr. 17 din 6 iunie 2012 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul audiovizualului al Republicii Moldova nr.260-XVI din 27 iulie 2006), Curtea va aplica raționamentele degajate din jurisprudența Curții Europene în acest domeniu.

69. În acest context, Curtea Europeană a statuat cu valoare de principiu că noțiunea de “bunuri” din articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenția Europeană are o semnificație autonomă și nu se limitează numai la proprietatea unor bunuri corporale, astfel încît alte drepturi și interese care constituie active pot fi considerate “drepturi de proprietate”. De asemenea, în sensul Convenției noțiunea de “bunuri” cuprinde atît bunurile mobile, bunurile imobile, alte drepturi reale, cît și “speranța legitimă” de a obține un avantaj patrimonial.

70. Totodată, speranța de a i se recunoaște un drept de proprietate ce nu poate fi exercitat efectiv nu poate fi considerat ca un „bun”, în sensul articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, și la fel se întîmplă și în cazul unei creanțe condiționale care se stinge din cauza neîndeplinirii condiției (a se vedea *Printul Hans-Adam II de Liechtenstein împotriva Germaniei* [MC], nr. 42.527/98, §§ 82 și 83, CEDO 2001-VIII).

71. Aspectul care urmează a fi analizat, în fiecare cauză, este dacă circumstanțele cauzei, examinate în ansamblu, oferă persoanelor vizate un drept asupra unui interes material protejat de articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană.

72. În acest context, în Hotărîrea nr. 15 din 13 septembrie 2011 privind controlul constituționalității articolului 18 alin. (3) din Legea nr.152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției, Curtea Constituțională a reținut că:

„46. [...] potrivit jurisprudenței Curții Europene, licența de a desfășura o anumită activitate a fost în mod constant considerată un „bun” în sensul articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, în măsura în care oferă persoanelor vizate un drept asupra unui interes material și aceasta indiferent de faptul dacă actul este de natură administrativă (a se vedea *Bimer S.A. v. Moldova*, nr. 15084/03, §49, 10 iulie 2007 și *Megadat.com SRL v. Moldova*, nr. 21151/04, §§ 62-63, 8 aprilie 2008).”

73. De asemenea, în Hotărîrea nr.17 din 6 iunie 2012 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul audiovizualului al Republicii Moldova nr.260-XVI din 27 iulie 2006, Curtea Constituțională a statuat că:

„37. Astfel, Curtea consideră că interesele asociate exploatarei unei licențe constituie interese patrimoniale protejate de articolul 46 din Constituție și articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.”

74. În același context, Curtea reține că, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a reținut că licența eliberată pentru desfășurarea unei activități liberale poate fi considerată un „bun” în sensul articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, atunci când punerea ei în valoare **a condus la formarea unei clientele**. Astfel, **Curtea Europeană a recunoscut valoarea economică a clientelei rezultate din exercitiul unei activități**.

75. În acest sens, în hotărârea *H. versus Belgia* din 30 noiembrie 1987, Curtea Europeană a statuat că:

„47. [...] atît *cabinetul avocatului*, cit și *clientela* acestuia **reprezintă elemente patrimoniale** care țin de noțiunea dreptului de proprietate ca drept cu caracter civil”.

76. În aceeași ordine de idei, în hotărârea *Buzescu versus România* din 24 mai 2005, Curtea Europeană a statuat că:

„81. [...] în măsura în care se referă la pierderea unui venit viitor, plîngerea reclamantului iese din sfera de protecție prevăzută de art. 1 din Protocolul nr.1 la Convenție, care privește numai bunurile existente sau speranțele legitime privind proprietatea [a se vedea *Ian Edgar (Liverpool) Ltd. versus Marea Britanie* (dec.), nr. 37683/97, CEDO 2000-II]. **Cu toate acestea, aplicabilitatea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție se extinde la exercitarea profesiei de avocat și la reputația aferentă, avîndu-se în vedere că acestea sunt entități de o anumită valoare care au, în multe privințe, natura drepturilor private și astfel constituie beneficii, reprezentînd bunuri în sensul primei propoziții din această prevedere** [a se vedea *Van Marle și alții versus Olanda*, hotărârea din 26 iunie 1986, Seria A nr.101, pag.13, paragraful 41, și *Döring versus Germania* (dec.), nr. 37595/97, CEDO 1999-VIII; a se vedea, totodată, *Wendenburg și alții versus Germania* (dec.), nr.71630/01, CEDO 2003-II].

82. [...] Curtea consideră că clientela existentă a reclamantului era legată de practica sa ca avocat și că a fost în măsură să o „exploateze” ca avocat. În acest sens, Curtea este de acord cu reclamantul că, pentru a-și putea „exploata” clientela, trebuia să furnizeze clienților o gamă completă de servicii ca avocat român, inclusiv reprezentarea în instanță [...].

83. Curtea concluzionează că reclamantul putea pretinde că avea un „bun” în sensul art.1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, în ceea ce privește reputația pe care și-o construise [...]”.

2. Aplicarea principiilor în prezenta cauză

77. În contextul celor expuse *supra*, Curtea consideră necesar să examineze conținutul normelor supuse controlului constituționalității reieșind din următorul test: 1) dacă licența de executor judecătoresc constituie un „bun”, în sensul articolului 46 din Constituție și articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană; 2) dacă suspendarea activității executorului judecătoresc din oficiu de către ministrul justiției pentru încălcarea gravă a legislației – pînă la aplicarea sancțiunii disciplinare - constituie o ingerință în dreptul de proprietate; 3) în cazul existenței unei ingerințe, dacă aceasta este prevăzută de lege, previzibilă, accesibilă și clară; 4) dacă ingerința este proporțională cu scopul urmărit.

a) Dacă licența de executor judecătoresc constituie un „bun”, în sensul articolului 46 din Constituție și articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană

78. Potrivit articolului 2 alin.(1) din Legea privind executorii judecătorești:

„Executorul judecătoresc este persoană fizică investită de stat cu competența de a îndeplini activități de interes public prevăzute de prezenta lege și de alte legi. În exercitarea atribuțiilor de serviciu, executorul judecătoresc este exponentul puterii de stat. **Doar executorul judecătoresc licențiat și investit în condițiile prezentei legi poate**

efectua executarea silită.”

79. Astfel, Curtea reține că doar deținerea unei licențe, eliberată în condițiile stipulate de lege, permite executorului judecătoresc desfășurarea activității.

80. Aplicînd *mutatis mutandis* rationamentele Curții Europene, menționate la §§ 75-76 *supra*, Curtea consideră că dreptul pe care îl implică deținerea licenței pentru executorul judecătoresc de a-și forma **propria clientelă** în procesul exercitării atribuțiilor sale statuate de lege poate fi asimilat dreptului de proprietate, consacrat de articolul 46 din Constituție și articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană.

81. Curtea reține că, în pofida faptului că potrivit legii activitatea executorului judecătoresc nu constituie o activitate de întreprinzător, deținerea licenței dă naștere pentru executorul judecătoresc la o „speranță legitimă și rezonabilă” cu privire la caracterul ei de durată și la **posibilitatea obținerii avantajelor ce rezultă din exercitiul activității care-i face obiectul în mod continuu**.

b) Dacă suspendarea din oficiu de către ministrul justiției a activității executorului judecătoresc pentru încălcarea gravă a legislației, pînă la aplicarea sancțiunii disciplinare, constituie o ingerință în dreptul de proprietate

82. Curtea reține că, potrivit jurisprudenței Curții Europene, sistarea licenței unui avocat, refuzul de a înregistra un expert contabil sau sistarea licenței de administrare a unei afaceri constituie o ingerință în dreptul la respectarea bunurilor, garantat de articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană (a se vedea *H v. Belgia*, hotărârea din 30 noiembrie 1987, Seria A nr.127-B, § 47, și *Bimer S.A. v. Moldova*, nr.15084/03, § 49, 10 iulie 2007).

83. În viziunea Curții, suspendarea licenței este o măsură de reglementare a folosinței bunurilor, ce intră în domeniul de aplicare al alin.(2) al art.1 din Protocolul nr.1 la Convenție (a se vedea Hotărârea nr.17 din 6 iunie 2012 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul audiovizualului al Republicii Moldova nr.260-XVI din 27 iulie 2006, § 42).

84. Curtea reține că, în prezenta cauză, efectele asupra activității executorului judecătoresc în cazul suspendării sunt aceleași ca și în cazul încetării activității. Astfel, potrivit articolului 20 din Legea privind executorii judecătorești:

„În caz de suspendare sau de încetare a activității sale, executorul judecătoresc depune, în termen de 10 zile, sigiliul, legitimația, documentele pentru procedurile de executare, precum și arhiva, la camera teritorială a executorilor judecătorești în a cărei circumscripție își are biroul. Camera teritorială va asigura continuarea lucrărilor neexecutate, va repartiza altor executori judecătorești procedurile nefinalizate și va stabili condițiile de păstrare a arhivei.”

85. Curtea reține că, potrivit prevederilor Codului de executare, creditorul este în drept să prezinte documentul executoriu pentru executare oricărui executor judecătoresc din circumscripția camerei teritoriale unde își are domiciliul sau sediul debitorul, cu excepția documentelor executorii care se transmit din oficiu de către instanța de judecată spre executare executorului judecătoresc în a cărui competență teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află domiciliul sau sediul debitorului.

86. Prin urmare, **suspendarea activității executorului judecătoresc are drept consecință pierderea acelei părți din clientela sa care era interesată de capacitatea sa de a furniza întreaga gamă de servicii pe care o oferă un executor judecătoresc în procesul de executare a hotărîrilor judecătorești și, prin urmare, o pierdere a venitului**. În același context, suspendarea activității executorului judecătoresc **poate afecta imaginea acestuia și încrederea potențialilor clienți în capacitățile sale profesionale**. În consecință, există o ingerință în dreptul executorului judecătoresc la

respectarea bunurilor sale.

87. În contextul constatărilor *supra*, Curtea consideră irelevant pentru prezenta cauză argumentul Guvernului privind caracterul temporar al măsurii suspendării, deoarece suspendarea licenței unui executor judecătoresc, prin consecințele sale ulterioare de pierdere a clientelei, aduce atingere dreptului de proprietate, garantat de articolul 46 din Constituție și de articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană.

88. În acest context, potrivit interpretărilor operate de Curtea Europeană, pentru a fi compatibilă cu regula generală menționată în prima propoziție a primului paragraf al articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, în lumina căruia trebuie interpretat cel de-al doilea paragraf, o astfel de ingerință trebuie să mențină un "just echilibru" între necesitățile interesului general al comunității și cerințele cu privire la protecția drepturilor fundamentale ale individului (a se vedea *Sporrong și Lönnroth împotriva Suediei*, Hotărârea din 23 septembrie 1982, Seria A nr.52, pag.26, paragraful 69). În plus, chestiunea cu privire la menținerea unui just echilibru "devine relevantă numai dacă s-a stabilit că ingerința respectivă satisface cerința de legalitate și nu a fost arbitrară" (a se vedea *Iatridis versus Grecia* [MC], cererea nr.31107/96, § 58, CEDO 1999-II, și *Beyeler versus Italia* [MC], cererea nr.33202/96, § 107, CEDO 2000-I).

89. Prin urmare, Curtea reține că, potrivit jurisprudenței Curții Europene, o astfel de ingerință nu constituie încălcare în cazul în care este prevăzută de lege, urmărește un scop legitim și este necesară într-o societate democratică pentru atingerea acestui scop.

90. În acest context, Curtea va examina restrângerea dreptului executorului judecătoresc de a activa o anumită perioadă de timp prin prisma paragrafului 2 al articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, precum și prin prisma dispozițiilor articolelor 23 și, respectiv, 54 din Constituție.

c) Dacă ingerința este prevăzută de lege

91. Curtea reține că articolul 23 alin.(2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative.

92. Curtea reține că articolul 18 alin.(1) lit.c') și alin.(5') din Legea privind executorii judecătorești acordă ministrului justiției dreptul de a suspenda activitatea executorului judecătoresc pentru încălcarea gravă a legislației, pînă la aplicarea sancțiunilor disciplinare, astfel ingerința avînd o bază legală.

93. De asemenea, articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenție impune, înainte de toate și mai ales, ca o ingerință a autorității publice în exercitarea dreptului la respectarea bunurilor să fie legală. Principiul legalității implică și existența unor norme de drept intern suficient de accesibile, precise și previzibile (*Hentrich împotriva Franței*, Hotărârea din 22 septembrie 1994, seria A nr.296-A, p.19 - 20, § 42, și *Lithgow și alții împotriva Marii Britanii*, Hotărârea din 8 iulie 1986, seria A nr.102, p. 47, § 110).

94. În acest context, Curtea reține că, deși articolul 23 din Constituție cuprinde doar criteriul de accesibilitate al legii, Curtea Europeană prin jurisprudența sa impune ca normele adoptate de autoritățile publice să fie inclusiv suficient de precise și previzibile.

95. Urmînd principiile Curții Europene de examinare a calității legii, Curtea va analiza dacă prevederile legale contestate sunt suficient de accesibile, clare și previzibile.

96. În acest context, Curtea reține că, potrivit jurisprudenței Curții Europene: "O normă este accesibilă și previzibilă numai atunci cînd este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încît să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă. [...] legea trebuie să fie accesibilă într-un mod adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor

legale aplicabile [...]" (Hotărîrea CEDO *Silver versus Regatul Unit*).

97. Totodată, în jurisprudența sa Curtea Europeană a statuat că: "[...] odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerentă pentru a evita pe cît este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [...]" (Hotărîrea CEDO *Păduraru versus România*).

98. În același sens, potrivit articolului 3 alin.(2) din Legea nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative: „Actul legislativ trebuie să respecte condițiile legalității, accesibilității, preciziei [...]”.

99. Curtea reține că, prin aceste reglementări de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, avînd claritatea și previzibilitatea necesară.

100. Curtea reține că articolul 18 alin.(1) din Legea privind executorii judecătorești cuprinde temeiurile de suspendare a activității executorului judecătoresc. Respectiv temeiuri indică **situații certe privind imposibilitatea executorului judecătoresc de a-și desfășura activitatea** o perioadă determinată de timp.

101. Concomitent, Curtea reține că temeiul din lege, stipulat de articolul 18 alin.(1) lit.c'), de suspendare a activității pentru **„încălcarea gravă a legislației”**, pînă la aplicarea sancțiunii disciplinare, nu permite determinarea cu exactitate a situațiilor în care poate avea loc suspendarea activității executorului judecătoresc.

102. De asemenea, legiuitorul nu specifică încălcările care urmează a fi considerate **„grave”** din punct de vedere juridic.

103. La fel, Curtea a observat că prevederea **„încălcarea gravă a legislației”** se cuprinde și la art. 21 alin.(2) lit. b') din Legea privind executorii judecătorești. Astfel, analizînd toate temeiurile prevăzute de respectivul articol, temeiuri ce pot constitui abateri disciplinare, Curtea reține că, avînd în vedere generalitatea expunerii literei b'), aceste temeiuri ar putea fi atribuite la **„încălcarea gravă a legislației”**.

104. Din includerea respectivei norme la articolul 21 alin. (2) lit.b') din lege se desprinde ideea că lista temeiurilor care constituie abateri disciplinare nu este exhaustivă. Or, prin încălcarea legislației urmează a se înțelege orice acțiune a executorului judecătoresc contrară legii sau orice omisiune a acestuia de a aplica legea atunci cînd aceasta o cere.

105. În acest context, Curtea reține că existența unor soluții legislative care exclud alte dispoziții de lege cuprinse în același act legislativ nu sunt de natură să asigure claritatea și previzibilitatea normei.

106. De asemenea, analizînd temeiurile care pot constitui abateri disciplinare cuprinse la articolul 21 din Legea privind executorii judecătorești, pînă la operarea modificărilor prin Legea nr.5 din 15 ianuarie 2012, Curtea observă că **acestea vizau, în principiu, aspecte de organizare a profesiei de executor judecătoresc, și nu aspecte ale procedurii de executare**. Ca urmare a modificărilor operate, nu este clar dacă normele contestate se referă și la aspectele procedurii de executare.

107. La fel, Curtea observă că, în maniera în care sunt redactate prevederile contestate, nu este cert dacă ministrul justiției dispune suspendarea licenței pentru încălcarea gravă a legislației și apoi sesizează Colegiul disciplinar în virtutea dreptului consacrat la articolul 22 alin.(1) din Legea nr.113, sau suspendarea este dispusă după intentarea procedurii disciplinare de către Colegiul disciplinar.

108. Mai mult, nu este stabilit în ce termen ministrul justiției este obligat să sesizeze Colegiul disciplinar.

109. Actul ministrului justiției prin care se suspendă

activitatea executorului judecătoresc pentru comiterea unei abateri disciplinare presupune în toate cazurile **intervenția prealabilă a organului profesional, cu o singură excepție:** în cazul încălcării grave a legislației – suspendarea se dispune din oficiu de ministrul justiției.

110. Din textul normelor menționate, Curtea reține o **contradicție** evidentă. Pe de o parte, licența poate fi suspendată pentru **încălcarea gravă a legislației** de ministrul justiției **în urma unei decizii a Colegiului disciplinar**. Pe de altă parte, pentru exact același temei, licența poate fi suspendată și **pină la pronunțarea unei decizii a Colegiului disciplinar**.

111. Curtea reține că, în cadrul examinării abaterii disciplinare de către Colegiul disciplinar, prezența executorului judecătoresc tras la răspundere disciplinară este obligatorie. Colegiul disciplinar poate să decidă examinarea abaterii disciplinare în lipsa executorului *doar dacă acesta lipsește nejustificat*. De asemenea, în cadrul ședințelor colegiului, executorul judecătoresc și solicitantul inițierii procedurii disciplinare pot fi asistați de avocat.

112. Din reglementările contestate nu este clar **în ce mod aceste garanții sunt respectate la suspendarea din oficiu de către ministrul justiției a licenței executorului judecătoresc**.

113. Prin urmare, normele supuse controlului constituționalității încalcă exigența previzibilității, astfel cum aceasta a fost definită în jurisprudența Curții Europene.

114. În lipsa unei norme accesibile și previzibile, neavând conturate obiectiv și fără echivoc reperele, cărora executorul judecătoresc trebuie să își conformeze conduita și în funcție de care este constatată încălcarea gravă a legislației, se deschide calea arbitrarului.

115. Astfel, în partea ce ține de accesibilitatea, claritatea și previzibilitatea legii, Curtea constată că normele criticate de autorul sesizării determină apariția unor situații de incertitudine, ceea ce constituie o încălcare a dispozițiilor articolului 23 alin. (2) din Constituție, în coroborare cu articolul 46 din Constituție.

d) Dacă ingerința este proporțională cu scopul urmărit

116. În ceea ce privește scopul legitim urmărit prin ingerință, Curtea poate accepta, în acest caz particular, argumentul Guvernului că restricțiile impuse prin suspendarea licenței executorului judecătoresc ar putea urmări un scop care servește interesului public, și anume, de a preveni săvârșirea altor încălcări de către executorul judecătoresc.

117. În același timp, Curtea consideră că această ingerință nu este proporțională scopului urmărit, în lumina constatărilor de mai jos.

118. În cazul suspendării licenței, care este publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, este afectată încrederea publicului în integritatea executorului judecătoresc vizat. De asemenea, suspendarea licenței afectează desfășurarea tuturor procedurilor de executare în curs, etapă a dreptului la un proces echitabil, de către executorul judecătoresc care face obiectul acestei măsuri.

119. Mai mult, Curtea reține că suspendarea licenței executorului judecătoresc nu suspendă și actele îndeplinite de acesta, care nu pot fi contestate decât în instanța de drept comun, și aceasta de către persoanele interesate.

120. De asemenea, există alte remedii, mai puțin intruzive, pentru a răspunde acestui interes public de a suspenda licența unui executor judecătoresc, obținută în condițiile legii, în urma unui concurs, având în vedere și faptul că admiterea la concurs, condițiile de desfășurare a concursului, criteriile de selectare a celor mai buni candidați se stabilesc printr-un regulament, aprobat tot de Ministerul Justiției, chiar dacă în baza propunerilor Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești.

121. Mai mult, **acțiunile executorului judecătoresc pot fi contestate în instanța de judecată, care poate dispune suspendarea lor**. Aceasta afectează doar

procedura de executare în cauză, nu și celelalte proceduri de executare aflate în gestiunea executorului, spre deosebire de suspendarea licenței.

122. Astfel, Curtea reține că executarea unei hotărâri judecătorești constituie etapa finală a unui proces judiciar, executorul judecătoresc fiind independent în activitatea sa, orice acțiune procesuală întreprinsă de către acesta în cadrul procedurilor de executare fiind susceptibilă controlului judecătoresc.

123. Potrivit art.161 alin.(1) din Codul de executare: „Actele de executare întocmite de executorul judecătoresc pot fi contestate de către părți și de alți participanți la procesul de executare, precum și de terți care consideră că prin actele de executare le-a fost încălcat un drept recunoscut de lege”. Cererea se examinează în instanța de judecată în cel mult 30 de zile (art.161² din Codul de executare).

124. Astfel, Curtea reține că, reieșind din normele care reglementează procedura executării silite, evaluarea acțiunilor întreprinse de executorul judecătoresc în cadrul procedurilor pe care le are în executare ține de competența instanței de judecată, și nu a puterii executive.

125. Această teză se desprinde și din norma cuprinsă la art.21 alin.(2) lit.i) din lege, potrivit căreia Colegiul disciplinar poate să dispună aplicarea unei sancțiuni disciplinare pentru “constatarea incapacității profesionale, exprimată și prin anularea irevocabilă de către instanța de judecată a unui număr de executări silite reprezentind 10% din dosarele de executare sau a unor acte de executare, întocmite în cel mult 20% din dosarele de executare, instrumentate într-un an calendaristic”.

126. În același timp, Curtea ține cont și de faptul că **efectele asupra activității executorului în cazul suspendării sunt aceleași ca și în cazul încetării activității** (articolul 20 din lege).

127. Veniturile realizate prin valorificarea licenței de executor judecătoresc constituie, în principiu, **singura sursă de existență a executorului judecătoresc**. Astfel, potrivit articolului 5 din lege, exercitarea activității de executor judecătoresc este **incompatibilă cu activitatea remunerată în cadrul unor alte profesii**, cu excepția activității didactice, științifice, de creație și activității în organele profesionale.

128. Curtea nu poate fi de acord cu argumentele Guvernului, potrivit cărora suspendarea din oficiu de către ministrul justiției a activității executorului judecătoresc pentru temeiul prevăzut la art.18 alin.(1) lit.c') din lege rezultă din competența ministrului justiției de a elibera licența de executor judecătoresc.

129. Curtea reține că licența de executor judecătoresc se acordă de ministrul justiției doar la întrunirea cumulativă a unor condiții stipulate în lege (art. 4), după promovarea concursului în fața Comisiei de licențiere (art.10).

130. Astfel, este evident că și în cazul mecanismului de accedere în profesie coparticipă organe profesionale colegiale, cum este Comisia de licențiere, și nu ministrul justiției evaluează în mod individual capacitățile profesionale ale persoanei care dorește să devină executor judecătoresc.

131. Autoritățile nu au prezentat nici un argument pertinent care ar justifica necesitatea asumării de către ministrul justiției a acestei competențe a Colegiului disciplinar, în condițiile în care ministrul justiției poate obține o reacție promptă a Colegiului disciplinar. Astfel, potrivit articolului 23 alin.(2) din lege, în cel mult 5 zile lucrătoare de la intrarea solicitării privind intentarea procedurii disciplinare, va fi numită data examinării ei, care va fi comunicată solicitantului, executorului judecătoresc și membrilor colegiului. Copia de pe solicitare și materialele care o însoțesc vor fi remise executorului judecătoresc și membrilor colegiului cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte de data examinării cazului. Aceasta, cu atât mai mult, cu cât tot **ministrul justiției este cel ce aprobă regula-**

mentul Colegiului disciplinar și asigură numirea a 5 din cei 9 membri ai acestuia.

132. Ca urmare a examinării solicitării de intentare a procedurii disciplinare, colegiul pronunță o decizie, prin care constată sau nu abaterea disciplinară și stabilește, după caz, sancțiunea. Sub sancțiunea nulității, decizia se pronunță în mod public și trebuie să fie motivată. Pe de altă parte, nu există nici o normă care ar obliga ministrul justiției ca în cazul suspendării din oficiu a licenței unui executor judecătoresc să-și motiveze decizia.

133. În acest context, Curtea consideră că suspendarea licenței executorului judecătoresc pentru încălcarea gravă a legislației, care are ca efect imediat împiedicarea exercitării activității, constituie o măsură disproporționat de severă în raport cu scopul urmărit, fiind aplicată de ministrul justiției în lipsa unei examinări ample din partea organului profesional mandatat prin lege cu respectiva atribuție, care este un **organ colegial**, ce asigură prezența **profesioniștilor în domeniu**, lăsând loc pentru posibile **acțiuni arbitrare** din partea ministrului justiției, **factor politic**, responsabil de **promovarea politicilor** în domeniu, și nu de detaliile uneori tehnice ale procedurilor de executare.

134. Curtea reține că, ținând cont de incertitudinea și imprecizia prevederii „încălcarea gravă a legislației”, constatate *supra*, în pofida marjei de apreciere de care statul se bucură în reglementarea activității executorului

judecătoresc, din moment ce examinarea abaterilor disciplinare comise de executorul judecătoresc este dată în competența unui Colegiu disciplinar mandatat prin lege cu respectiva atribuție, iar actele de executare întocmite de către executorul judecătoresc pot fi contestate în instanța de judecată, suspendarea activității executorului judecătoresc din oficiu de către ministrul justiției pentru încălcarea gravă a legislației, fără examinarea prealabilă a încălcării, reieșind din activitatea de interes public desfășurată de către acesta și pe care statul i-a delegat-o, nu asigură un just echilibru între scopul urmărit și povara individuală, modul în care este expusă prevederea lăsând loc pentru aplicare abuzivă, care nu este necesară într-o societate democratică, fiind contrară articolului 46 combinat cu articolul 54 din Constituție.

Din aceste motive, în temeiul articolelor 140 din Constituție, 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 6, 61, 62 lit.a) și 68 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. Se declară *neconstituționale* prevederile articolului 18 alineatul (1) litera c¹) și alineatul (5¹) din Legea nr.113 din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești.

2. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Nr.19. Chișinău, 18 decembrie 2012.

Alexandru TĂNASE

PCC-01/34a

**Chișinău, 18 decembrie 2012
Parlamentul Republicii Moldova**

ADRESĂ

Prin Hotărârea nr.19 din 18 decembrie 2012 Curtea Constituțională a declarat neconstituționale prevederile articolului 18 alineatul (1) litera c¹) și alineatul (5¹) din Legea nr.113 din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești.

Curtea a considerat că dispozițiile legii prin care ministrul justiției poate dispune suspendarea din oficiu a activității executorului judecătoresc pentru „încălcarea gravă a legislației – până la aplicarea sancțiunii disciplinare”, contravin articolului 46 combinat cu articolele 54 și 23 alin.(2) din Constituție.

Concomitent, Curtea a observat că prevederea „*încălcarea gravă a legislației*” se cuprinde și la art.21 alin.(2) lit.b¹) din Legea privind executorii judecătorești. Astfel, analizând toate temeiurile prevăzute de respectivul articol, temeiuri ce pot constitui abateri disciplinare, Curtea reține că, având în vedere generalitatea expunerii literei b¹), aceste temeiuri ar putea fi atribuite la „*încălcarea gravă a legislației*”.

Totodată, prin prisma prevederilor art.3 alin.(2) din Legea nr.780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, Curtea menționează că actul legislativ trebuie să respecte condițiile legalității, accesibilității și preciziei.

Astfel, Curtea consideră că, în forma în care este expus, art.21 alin.(2) lit.b¹) din lege nu corespunde criteriilor de accesibilitate, claritate, precizie și previzibilitate pe care un text de lege trebuie să le întrunească. Mai mult, existența unor soluții legislative care exclud alte dispoziții cuprinse în același act legislativ conduc la încălcarea principiului securității raporturilor juridice, ca urmare a lipsei de claritate și previzibilitate a normei.

PREȘEDINTE

Alexandru TĂNASE

Acte ale Curții de Conturi a Republicii Moldova**2****HOTĂRÎRE****privind Raportul auditului bugetelor unităților
administrativ-teritoriale și gestionării patrimoniului
public din raionul Basarabeasca pe anul 2011**

Curtea de Conturi, în prezența președintelui raionului dl N.Chendighilean, vicepreședintelui raionului dl V.Guzun, șefului Inspectoratului Fiscal de Stat Basarabeasca dna A.Gnatovscaia, șefului Oficiului cadastral teritorial Basarabeasca dna T.Untilă și primarilor: or.Basarabeasca dl N.Nicolaev, s.Abaclia dl V.Niculița, s.Bașcalia dl P.Tarlev, s.Sadaclia dl V.Baciu, precum și a altor persoane cu funcții de răspundere din cadrul autorităților administrației publice locale din raion, călăuzindu-se de art.2 alin.(1) și art.4 alin.(1) lit.a) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008¹, a examinat Raportul auditului bugetelor unităților administrativ-teritoriale și gestionării patrimoniului public din raionul Basarabeasca pe anul 2011.

Misiunea de audit s-a realizat în temeiul art.28 și art.31 din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 și în conformitate cu Programul activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2012, avînd drept scop verificarea respectării de către autoritățile administrației publice locale din raion a prevederilor regulamentare în procesul bugetar; corespunderii cadrului normativ și analitic a procedurilor de evaluare, planificare și administrare a impozitelor/taxelor locale, precum și de planificare, executare și raportare a cheltuielilor bugetare; administrării și integrității patrimoniului public.

Auditul s-a efectuat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi². Probele de audit au fost obținute prin examinarea rapoartelor privind execuția bugetară, rapoartelor financiare ale entităților auditate, registrelor contabile; verificarea documentelor primare; analiza indicatorilor și a unor date semnificative; observații directe, precum și prin studierea explicațiilor persoanelor cu funcții de răspundere din cadrul entităților supuse auditului. Au fost analizate deciziile și dispozițiile Consiliului raional și ale președintelui raionului, actele organelor deliberative și executive ale UAT de nivelul I.

Examinînd rezultatele auditului, auzind rapoartele prezentate și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședință publică, Curtea de Conturi

a constatat:

Măsurile întreprinse de autoritățile executive din raionul Basarabeasca privind managementul procesului bugetar nu au corespuns în măsură deplină rigorilor de legalitate și regularitate privind gestionarea fondurilor publice, fiind depistate unele nereguli și abateri. Se atestă insuficiență și la gestionarea patrimoniului proprietate publică a raionului. Aceste deficiențe, în final, influențează negativ asupra realizării priorităților economice și sociale ale raionului.

Generalizînd iregularitățile și neconformitățile admise în administrarea finanțelor publice și gestionarea patrimoniului public, expuse în Raportul de audit, Plenul Curții de Conturi menționează următoarele:

- În perioada auditată, AAPL (de nivelul I și nivelul II) din raion n-au manifestat preocuparea necesară în vederea asigurării legalității și regularității în procesul bugetar și gestionarea patrimoniului public. Autoritățile raionale n-au realizat măsuri sistematice în materie de identificare, evaluare și monitorizare a potențialului economico-financiar, respectiv, n-au asigurat fundamentarea la justa valoare a bazei de impozitare, inclusiv prin estimarea și progno-

zarea relevantă a indicilor fiscal-bugetari, care ar asigura stabilitatea financiară a bugetelor UAT de nivelul I și nivelul II din raion. Totodată, Direcția generală finanțe (în continuare – DGF) nu și-a exercitat exhaustiv atribuțiile în cadrul procedural de elaborare a bugetelor locale, nedispunînd de proceduri și instrumente ce țin de formarea bazei de impozitare, n-a conlucrat eficient, în acest sens, cu AAPL și cu autoritățile fiscale, statistice și cadastrale, precum și cu agenții economici care contribuie semnificativ la formarea veniturilor bugetare, ca urmare diminuînd și gradul de responsabilitate conferit DGF prin atribuțiile funcțional-instituționale. În consecință, s-au atestat anumite slăbiciuni instituționale, cum ar fi lipsa cadrului metodologic adecvat și a instrumentelor analitice și informaționale de evaluare a prognozelor bugetare, aferente formării indicatorilor respectivi. Aceste deficiențe au condus la neluarea în calcul, în procesul de formare a veniturilor bugetare, a veniturilor în sumă de 1,0 mil.lei.

- Planificarea necorespunzătoare a veniturilor bugetare, precum și nepreocuparea autorităților executive privind identificarea și colectarea surselor proprii de venituri constituie un impediment în consolidarea propriilor bugete. Verificările selective ale auditului denotă că neincasarea integrală a plăților pentru arenda terenurilor agricole și terenurilor proprietate publică aferente obiectivelor privatizate, a impozitului funciar și plăților din locațiunea imobilelor proprietate publică au determinat ratarea veniturilor în bugetele locale în sumă totală de pînă la 2,5 mil.lei.

- O rezervă semnificativă la acumularea veniturilor la bugetele UAT o constituie și restanțele contribuabililor, care, la situația din 31.12.2011, au însumat 0,9 mil.lei.

- Managementul financiar în gestiunea cheltuielilor bugetare nu s-a încadrat în normele legale prevăzute, în consecință fiind admise un șir de nereguli și abateri de la cadrul regulator, care afectează eficiența utilizării mijloacelor publice, la originea acestor nereguli fiind atestată neimplementarea prevederilor Legii privind controlul financiar public intern³. Astfel:

- ✓ Lipsa unui mecanism bine definit de stabilire a normativelor de cheltuieli în învățămînt pentru UAT, divergențe dintre contingentul stabilit și numărul real de beneficiari ai transferurilor din contul bugetului de stat în acest scop au generat faptul că în anul 2011 bugetul raional a beneficiat de transferuri din bugetul de stat în sumă totală de 5,1 mil.lei. Urmare a aplicării numărului neconfirmat de elevi, utilizat la calcularea transferurilor către UAT de nivelul I, bugetul raional a beneficiat de mijloace bugetare din contul bugetului de stat de 2,7 mil.lei, suma de 1,2 mil.lei fiind repartizată la achitarea datoriilor creditoare pentru energia electrică ale Întreprinderii municipale „Apă-Canal”, amenajarea teritoriului, procurarea mărfurilor, cheltuieli capitale, reparația secțiilor Instituției medico-sanitare publice „Spitalul raional”, procurarea utilajului și medicamentelor pentru instituția medicală.

Ca urmare a nerespectării cadrului legal referitor la transferurile aprobate pentru UAT de nivelul I, DGF a distribuit aceste transferuri în lipsa unor calcule argumentate, astfel formîndu-se o discrepanță în sumă de 1,5 mil.lei între transferurile calculate și cele efectiv alocate UAT.

¹ M.O., 2008, nr.237-240, art.864.

² Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

³ Legea nr.229 din 23.09.2010 „Privind controlul financiar public intern”.

✓ La executarea cheltuielilor din bugetele locale pentru retribuirea muncii nu au fost respectate prevederile legale, în anul 2011, în acest scop, fiind utilizate neregulamentar 350,0 mii lei.

✓ Se menționează lipsa, la nivel de raion, a unei strategii de dezvoltare, bazată pe mijloace investiționale și capitale, care ar prevedea modalitatea de selectare a obiectivelor, reiesind din prioritățile raionului, necesitățile de mijloace financiare și posibilele surse de acoperire a cheltuielilor capitale destinate implementării politicilor sectoriale. În aceste condiții, autoritățile publice locale nu au demonstrat consecutivitate și raționalitate în realizarea unor proiecte investiționale. Managementul defectuos în valorificarea mijloacelor destinate investițiilor și reparațiilor capitale, precum și nerespectarea legislației în vigoare privind acest domeniu au determinat folosirea neregulamentară a resurselor financiare în sumă totală de 2,2 mil.lei.

✓ Nerespectarea cadrului regulator ce ține de efectuarea cheltuielilor pentru asigurarea pazei paramilitare a depozitului de păstrare a pesticidelor perimate a condiționat efectuarea unor cheltuieli ineficiente în sumă de 257,2 mii lei.

✓ Nu s-au respectat prevederile legale la utilizarea mijloacelor financiare din fondul de rezervă, fiind necesară și eficientizarea managementului financiar al acestor mijloace.

✓ AAPL nu au respectat prevederile legale referitor la limitele de întreținere a unităților de transport și norma de consum a carburanților, fapt ce a dus la efectuarea cheltuielilor neregulamentare în sumă totală de 68,7 mii lei. S-a identificat riscul de fraudă la reparația autoturismelor ale Consiliului raional.

• Lipsa politicii economice ce ar călăuzi activitatea serviciilor publice de gospodărie comunală și carentele în administrarea acestora au condiționat:

✓ acumularea pierderilor de către întreprinderile municipale și dezafectarea mijloacelor publice în sumă de 350,0 mii lei;

✓ fondarea a două întreprinderi municipale cu unul și același gen de activitate, ceea ce dublează cheltuielile administrative și majorează costul serviciilor comunale prestate;

✓ transmiterea către întreprinderile municipale a bunurilor în sumă de 17,9 mil.lei, fără a stabili titlul valorilor transmise, ceea ce a afectat raportarea veridică a rezultatelor financiare ale operatorilor economici;

✓ neasigurarea evidenței conforme a patrimoniului public în sumă de 4,6 mil.lei, transmis în gestiune economică întreprinderilor municipale și neexcluderea din evidența fondului locativ a imobilelor privatizate în valoare de 88,3 mil.lei;

✓ furnizarea necorespunzătoare a serviciilor publice de gospodărie comunală, care a rezultat în suportarea cheltuielilor neregulamentare în sumă de 64,7 mii lei.

• Activitatea iresponsabilă a factorilor de decizie din cadrul AAPL (de nivelul I și nivelul II) din raion în vederea asigurării regularității și legalității administrării patrimoniului public, managementul necorespunzător al gestionării acestuia, nerespectarea prevederilor legislației în vigoare, precum și lipsa la AAPL a unui cadru de reglementare a modului de gestionare a patrimoniului public local s-au soldat cu:

✓ neasigurarea înregistrării regulamentare în Registrul bunurilor imobile a drepturilor asupra bunurilor imobile în valoare de 242,3 mil. lei și a terenurilor cu suprafața de 5154,4 ha;

✓ efectuarea tranzacțiilor cu risc de fraudă cu obiecte imobile și pierderea dreptului de proprietate asupra lor;

✓ neidentificarea și necontabilizarea corespunzătoare

a patrimoniului proprietate publică, transmis în gestiune IMSP de către Consiliul raional, în valoare de circa 31,3 mil. lei și încheierea neconformă a contractelor de comodat pentru acest patrimoniu;

✓ neînregistrarea regulamentară la organele cadastrale a conductelor de gaz, precum și neasigurarea transmiterii conforme a acestora (în bază de contract) întreprinderilor din domeniul corespunzător, pentru deservire tehnică.

• Managementul contabil necalitativ, exprimat prin înregistrări neconforme ale operațiunilor financiare, lipsa evidenței analitice, nereguli în decontări, ca rezultat fiind raportate eronat situațiile patrimoniale.

Iregularitățile constatate sînt rezultatul iresponsabilității de care au dat dovadă factorii de decizie la utilizarea banilor publici și la gestionarea patrimoniului public local, precum și al lipsei unui sistem de control intern eficient în toate domeniile verificate.

Reiesind din cele expuse, în temeiul art.7 alin.(1) lit.a), art.15 alin.(2) și alin.(4), art.16 lit.c), art.34 alin.(3) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi

hotărăște:

1. Se aprobă Raportul auditului bugetelor unităților administrativ-teritoriale și gestionării patrimoniului public din raionul Basarabeasca pe anul 2011, anexat la prezenta Hotărîre.

2. Prezenta Hotărîre și Raportul de audit se remit:

2.1. Consiliului raional Basarabeasca, președintelui raionului, consiliilor locale și primarilor orașelor/satelor: Basarabeasca, Abaclia, Bașcalia, Sadaclia și se cere:

2.1.1. asigurarea implementării recomandărilor auditului, indicate în Raportul de audit, cu determinarea acțiunilor concrete în vederea înlăturării deficiențelor constatate, precum și stabilirea termenelor și a persoanelor responsabile de implementarea recomandărilor;

2.1.2. Aparatul președintelui raionului, în comun cu autoritățile economice, financiare, fiscale, statistice și cadastrale, să realizeze acțiuni complexe și coordonate întru identificarea și evaluarea potențialului economico-financiar aferent formării bazei de impozitare concludente în aspect teritorial și de categorie de impozit/taxă;

2.2. Inspectoratului Fiscal de Stat Basarabeasca și se cere confruntarea datelor din sistemul informațional al Serviciului Fiscal de Stat cu datele primăriilor din raion privind baza de impozitare, în vederea evaluării rezervelor de extindere a materiei impozabile aferente constituirii bazei de venituri fiscale/nefiscale și îmbunătățirii gradului de conformare benevolă a contribuabililor;

2.3. Ministerului Finanelor, pentru informare și luare de atitudine privind activitatea autorităților financiare și fiscale din raionul Basarabeasca ce ține de evaluarea și monitorizarea bazei de impozitare, aferente formării și mobilizării integre a veniturilor bugetare; necesitatea stabilirii unor reglementări exhaustive în materie de evidență contabilă a patrimoniului public (inclusiv a terenurilor);

2.4. Ministerului Economiei, pentru informare și luare de atitudine privind asigurarea raportării corespunzătoare de către autoritățile administrației publice locale a informației despre patrimoniul public gestionat, precum și a înregistrării corespunzătoare a acestuia în Registrul patrimoniului public;

2.5. Cămarilor de Stat și Oficiului teritorial Hîncești și se cere asigurarea controlului administrativ al activității autorităților administrației publice locale de nivelul I și nivelul II în corespundere cu cadrul legal, în vederea neadmiterii încălcărilor și neajunsurilor constatate în Raportul de audit;

2.6. Procuraturii Generale, pentru examinare după competență a materialelor privind: utilizarea terenurilor cu destinație agricolă de către diferiți agenți economici în lipsa contractelor de arendă; investițiile capitale la edificarea

„Taberei de odihnă a copiilor din raionul Basarabeasca” (primăria Bașcalia); iregularitățile la gestionarea imobilului „casa de creație” (Consiliul raional); cheltuielile neregulate pentru asigurarea îndeplinirii atribuțiilor de serviciu (Consiliul raional);

2.7. Președintelui Republicii Moldova, Președintelui Parlamentului și Prim-ministrului, pentru informare;

2.8. Comisiilor parlamentare: economie, buget și finanțe; administrație publică, mediu și dezvoltare regională, pentru informare.

3. Se ia act că:

3.1. primăriile satelor Bașcalia și Sadaclia au efectuat recalculara uzurii mijloacelor fixe conform prevederilor regulamentare;

3.2. consiliul sătesc Sadaclia a stabilit plata anuală

pentru arenda terenurilor proprietate publică și a aprobat organigrama și schema de încadrare pentru instituțiile subordonate.

4. Despre măsurile întreprinse pentru executarea subpct. 2.1.-2.5. din prezenta Hotărâre se va informa Curtea de Conturi în termen de 6 luni.

5. Se dispune efectuarea unei verificări, în semestrul II al anului 2013, asupra implementării de către AAPL din raion a recomandărilor din Raportul de audit, anexat la prezenta Hotărâre, cu raportarea corespunzătoare și examinarea ulterioară în ședința Plenului Curții de Conturi.

6. Prezenta Hotărâre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.34 alin.(7) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008.

PREȘEDINTELE CURȚII DE CONTURI

Serafim URECHEAN

Nr. 55. Chișinău, 10 decembrie 2012.

Aprobat
prin Hotărârea Curții de Conturi
nr. 55 din 10 decembrie 2012

RAPORTUL
auditului bugetelor unităților administrativ-teritoriale
și gestionării patrimoniului public din raionul Basarabeasca
pe anul 2011

INTRODUCERE

Raionul Basarabeasca este situat în sudul republicii, la hotarele cu Ucraina, și ocupă o suprafață totală de 294,5 km². La situația din 01.01.2012, populația raionului constituia 28,4 mii de locuitori¹ (inclusiv urbană – 11,2 mii; rurală – 17,2 mii). Raionul include 10 localități, inclusiv or.Basarabeasca și 9 sate, organizate teritorial-administrativ în 7 primării. În raion sînt înregistrați, în total, 3711 agenți economici, inclusiv 2661 de gospodării țărănești, terenurile agricole constituind 17470,94 ha. În or.Basarabeasca este amplasat nodul căii ferate reprezentat prin 8 subdiviziuni structurale ale Î.S. „CFM”.

Raionul este persoană juridică de drept public și dispune, în condițiile legii, de un patrimoniu distinct de cel al statului și al altor UAT. AAPL din raion beneficiază de autonomie decizională și financiară, au dreptul la inițiativă în ceea ce privește administrarea treburilor publice locale, își exercită autoritatea în limitele teritoriului administrat și în condițiile autonomiei locale. Pornind de la domeniile de activitate ale AAPL, stabilite prin Legea nr.435-XVI din 28.12.2006², competențele și responsabilitățile AAPL sînt divizate în două niveluri: nivelul I – competențele autorităților publice care sînt constituite și activează pe teritoriul orașului, comunei sau satului, pentru promovarea intereselor și soluționarea problemelor colectivităților locale (consiliile locale – ca autorități deliberative și primăriile – ca autorități executive); nivelul II – competențele autorităților publice care sînt constituite și activează pe teritoriul raionului, pentru promovarea intereselor și soluționarea problemelor populației UAT (CR și președintele raionului). De menționat că Aparatul președintelui raionului activează în lipsa Regulamentului de organizare și funcționare, ceea ce contravine prevederilor Legii nr.436-XVI din 28.12.2006³.

Conform prevederilor Legii nr.397-XV din 16.10.2003⁴, funcția de executor principal de buget este exercitată de președintele raionului, primarul or.Basarabeasca și primarii satelor (comunelor).

În 2011, sectorul public al raionului dispunea de 1146 de unități de personal, fiind finanțate 79 de executori de buget, inclusiv: 12 instituții preșcolare, 11 instituții școlare, 2 instituții extrașcolare, 14 biblioteci, 8 case de cultură, o școală sportivă, un centru de tineret etc.

Cadrul normativ și legislativ relevant

Bazele juridice, organizatorice și financiare de formare și utilizare a bugetelor UAT sînt reglementate de: Legea nr.397-XV din 16.10.2003; Legea nr.847-XIII din 24.05.1996⁵; Legea nr.436-XVI din 28.12.2006, precum și de alte acte legislative și normative privind politica bugetar-fiscală.

Evidența contabilă în AAPL auditată este reglementată de Legea nr.113-XVI din 27.04.2007⁶, Instrucțiunile aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr.51 din 16.08.2004⁷, nr.93 din 19.07.2010⁸ și nr.94 din 19.07.2010⁹, precum și de alte acte cu caracter normativ.

Prezentarea generală a situației social-economice în raionul Basarabeasca

Auditul a relevat că datele statistice acumulate și prelucrate de către BNS reflectă indicatori economici realizați la nivel de țară, iar la nivel de raion informațiile statistice sînt fragmentare și incomplete. Prin urmare, pentru analiza situației social-economice au fost utilizate datele și estimările instituției statistice, informațiile subdiviziunilor Consiliului raional și evaluările efectuate de către audit.

Din 17470,94 ha de terenuri agricole, în a.2011 nu au fost prelucrate 3041 ha (17,4%), ceea ce a dus la neobținerea producției agricole în valoare de cca 28,4 mil.lei (în prețurile a.2010).

¹ Date statistice privind „Principalii indicatori social-economici ai raionului Basarabeasca pentru perioada anilor 2008-2011”.

² Legea nr.435-XVI din 28.12.2006 „Privind descentralizarea administrativă”.

³ Art.51 alin.(1) din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006 „Privind administrația publică locală” (în continuare – Legea nr.436-XVI din 28.12.2006).

⁴ Art.30 din Legea nr.397-XV din 16.10.2003 „Privind finanțele publice locale” (în continuare – Legea nr.397-XV din 16.10.2003).

⁵ Legea nr.847-XIII din 24.05.1996 „Privind sistemul bugetar și procesul bugetar” (în continuare – Legea nr.847-XIII din 24.05.1996).

⁶ Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007 (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Legea nr.113-XVI din 27.04.2007).

⁷ Instrucțiunea „Cu privire la evidența contabilă a execuției bugetului raional, municipal Bălți, municipal Chișinău și bugetului central al unității teritorial-autonome cu statut juridic special în direcțiile finanțe”, aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.51 din 16.08.2004 (cu modificările și completările ulterioare).

⁸ Instrucțiunea „Cu privire la evidența contabilă în instituțiile publice”, aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.93 din 19.07.2010 (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Instrucțiunea aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.93 din 19.07.2010).

⁹ Instrucțiunea „Cu privire la evidența contabilă în contabilitățile centralizate din cadrul primăriilor satelor (comunelor) orașelor”, aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.94 din 19.07.2010 (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Instrucțiunea aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.94 din 19.07.2010).

Cu toate că în anii 2006-2011¹⁰ numărul agenților economici înregistrați a crescut cu 9,8% (de la 3379 până la 3711), volumul producției industriale s-a micșorat cu 30% și al construcțiilor – cu 66,8%.

Deși în raion s-a înregistrat majorarea numărului populației apte de muncă cu 3,2% (de la 19359 până la 19969), numărul persoanelor plasate în cimpul muncii s-a diminuat cu 18,2% (de la 6019 până la 4923). Concomitent, s-a micșorat și fondul de remunerare a muncii cu 10,6% (104,2 mil. lei în 2011 și 116,6 mil. lei în 2006), iar salariul mediu lunar al unui angajat pe raion a alcătuit 1987 lei, sau cca 62% față de salariul mediu lunar pe țară (3193,9 lei). Contractia semnificativă a activității economice denotă riscuri de natură structurală a economiei raionului. Astfel, ponderea angajaților din sectorul bugetar în numărul total al angajaților a crescut cu 1,6 puncte procentuale, iar contribuția acestora în formarea veniturilor de la impozitul pe venitul din salariu, achitate în bugetul local, s-a majorat cu 25 de puncte, atingând în a.2011 nivelul de 34,2%.

Cu toate că raionul se învecinează cu localități din regiunea Odesa (Ucraina), avantajele amplasării la frontieră nu sînt folosite, nefiind încheiate și realizate unele acorduri de dezvoltare economică și de vecinătate. Drumul auto R3 la sectorul Hîncești-Cimișlia-Basarabeasca este în stare nesatisfăcătoare, iar linia căii ferate Bessarabscoie-Berezino-Odesa a fost demontată.

Generalizînd cele expuse, auditul menționează că tendințele nefaste în economia raionului au un impact asupra sustenabilității bazei fiscale și, respectiv, influențează capacitatea de generare a veniturilor publice în general și de formare a bugetelor locale în particular.

Aprobarea și raportarea bugetului raional pentru anul 2011

Bugetul raional pentru 2011 a fost aprobat la o ședință a CR Basarabeasca în ambele lecturi la 03.12.2010, la partea de venituri și de cheltuieli în sumă de 51473,6 mii lei. Ulterior, la 05.05.2011, bugetul raional pentru 2011 a fost corelat la prevederile Legii bugetului de stat pe anul 2011, fiind aprobat atît la partea de venituri, cît și la partea de cheltuieli în sumă de 50210,7 mii lei (datorită micșorării transferurilor din bugetul de stat).

Raportul privind execuția bugetară pentru 2011 a fost aprobat de CR la 23.03.2012 la partea de venituri în sumă de 53873,5 mii lei și la partea de cheltuieli – în sumă de 55792,6 mii lei, contul de încheiere a exercițiului bugetar fiind de 1960,6 mii lei.

Se atestă că DGF, fiind responsabilă de gestiunea bugetară¹¹, nu și-a onorat întocmai atribuțiile, nu a operat în baza de date rectificările bugetului raional, aprobate de Consiliul raional, în sumă de 49,8 mii lei. De asemenea, se relevă că Regulamentul Direcției generale finanțe a Consiliului raional privind activitatea de muncă, aprobat în 2005, nu a fost confirmat prevederilor Regulamentului-tip, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.757 din 05.07.2004, nefiind specificate întocmai funcțiile și responsabilitățile direcției.

Contextul general privind executarea veniturilor și cheltuielilor bugetului raionului

Totalitatea bugetelor UAT de nivelul I și nivelul II din raion, care includ veniturile și cheltuielile pe anul 2011, este prezentată în Tabelul nr.1.

Tabelul nr. 1
Executarea veniturilor și cheltuielilor bugetelor UAT din raionul Basarabeasca pe anul 2011

(mii lei)

Specificație	Soldul mijloacelor la începutul anului	Venituri	Cheltuieli	Excedent/Deficit	Surse de finanțare a deficitului	Soldul mijloacelor la sfîrșitul anului
Aprobat	-	58010,6	58010,6	-	-	-
Precizat	5209,5	65333,1	70993,3	-5660,1	450,6	-

Executat	5705,4	66398,3	68831,6	-2433,3	450,6	3722,8
Efectiv	-	-	68450,8	-	-	-
% executării		101,6	97,0			

Sursă: Rapoartele pe anul 2011 ale DGF

În 2011, veniturile și cheltuielile bugetelor UAT (de nivelul I și nivelul II) din raion au fost executate la nivel de 101,6% și, respectiv, de 97,0% față de prevederile rectificate. Exercițiul bugetar s-a încheiat cu un deficit bugetar în sumă totală de 2433,3 mii lei (inclusiv la: AAPL de nivelul II – de 1919,1 mii lei; AAPL de nivelul I – de 514,2 mii lei), sursa de finanțare fiind soldul de mijloace format în urma exercițiului bugetar 2010 (5705,4 mii lei).

Totodată, luînd în considerație bugetul rectificat, la finele anului au rămas nevalorificate cheltuieli în sumă totală de 2161,7 mii lei.

Analiza bugetelor UAT din raion denotă că sursa de bază a veniturilor o constituie transferurile de la bugetul de stat și granturile, a căror pondere a atins nivelul de 78,6%. Prin urmare, veniturile proprii au constituit 21,4%, pe parcursul mai multor ani fiind în continuă scădere. Dinamica veniturilor proprii acumulate la bugetele UAT din raion în anii 2007-2011 relevă că, în 2011, acestea au însumat 14,2 mil. lei, diminuîndu-se, comparativ cu 2007, cu 4,6 mil. lei. Pe fundalul reducerii veniturilor proprii, se atestă o majorare constantă a volumului transferurilor din bugetul de stat, a căror pondere în suma totală a veniturilor s-a majorat cu peste 22 de puncte procentuale (în 2007 – 56,5%, în 2011 – 78,6%).

Informații detaliate privind structura veniturilor și cheltuielilor bugetelor UAT din raion pe anul 2011, precum și evoluția în dinamică a acestora se prezintă în Anexele nr.2 și nr.3 la prezentul Raport de audit.

În 2011, cheltuielile de casă totale ale bugetelor UAT (de nivelul I și nivelul II) din raion, comparativ cu indicii rectificați, au fost executate la nivel de 97,0%, din care 87,0% – cheltuielile curente, iar 13,0% – cheltuielile capitale.

Prin prisma clasificăției economice, ponderea cea mai mare în totalul cheltuielilor bugetelor UAT revine cheltuielilor pentru remunerarea muncii și plăților aferente – 51,3%, urmate de cheltuielile la art.113.00 „Plata mărfurilor și serviciilor” – 22,5%. Totodată, în aspectul clasificăției funcționale, ponderea cea mai mare revine cheltuielilor efective reflectate la grupa 06 „Învățămîntul” – 56,3%, la care execuția constituie 98,0%.

Deși execuția bugetară s-a încheiat cu un sold de mijloace bugetare în sumă totală de 3,7 mil. lei, în perioada de raportare nu au fost valorificate mijloacele financiare pe unele articole în parte, în sumă totală de 2,2 mil. lei, din care cele mai mari sume nevalorificate au fost la grupele: 06 „Învățămîntul” – 0,8 mil. lei; 15 „Gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe” – 0,6 mil. lei; 10 „Asigurarea și asistența socială” – 0,3 mil. lei etc.

Pe parcursul anului 2011, datoriile creditoare ale raionului s-au majorat cu 264,1 mii lei, la situația din 01.01.2012 însumînd 3,7 mil. lei, din care: 2,7 mil. lei – la retribuirea muncii și plățile ce derivă din aceasta; 0,6 mil. lei – pentru mărfuri și servicii; 0,3 mil. lei – la cheltuieli capitale etc. Concomitent, s-au majorat cu 127,8 mii lei și datoriile debitoare, constituind 408,0 mii lei, autoritățile executive responsabile de formarea lor urmînd să întreprindă măsuri de recuperare.

Obiectivele auditului, domeniul de aplicare și metodologia

Obiectivele auditului, domeniul de aplicare și metodologia sînt prezentate în Anexa nr.1 la prezentul Raport.

¹⁰ Indicii statistici „Privind dinamica indicatorilor social-economici în perioada anilor 2006-2011”.

¹¹ Pct.13 din Regulamentul-tip al direcției generale finanțe a unității administrativ-teritoriale, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.757 din 05.07.2004 (cu modificările ulterioare; în continuare – Hotărîrea Guvernului nr.757 din 05.07.2004).

CONSTATĂRI, CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI**OBIECTIVUL I: Au elaborat și au executat UAT partea de venituri a bugetelor în conformitate cu Legea privind finanțele publice locale și cu alte acte legislative/normative în vigoare?**

Auditul a constatat cazuri de estimare nefundamentată a bazei fiscale, precum și alte deficiențe ce țin de prognoza părții de venituri pentru bugetele UAT. Totodată, s-a relevat că AAPL ale UAT din raion nu și-au asumat plener responsabilitățile¹² și nu au contribuit adecvat la încasarea veniturilor, nu au asigurat realizarea unor proceduri și instrumente eficiente în vederea încasării integrale a veniturilor proprii în bugetele UAT.

Neexercitarea corespunzătoare a atribuțiilor respective (atât de către UAT de nivelul I și nivelul II, cât și de către DGF), în rezultatul căreia subprocesul de subestimare și diminuare a veniturilor proprii, de evaluare necorespunzătoare a bazei de impozitare, precum și alte deficiențe ce țin de prognoza bugetar-fiscală au fost determinate de: o baza de date a Cadastrului funciar la nivel de raion neactualizată și neajustată situației la zi; informații ale IFS, care nu oferă date relevante privind indicatorii de venituri în dinamică pe localități; neaplicarea de către DGF a procedurilor de fond, pentru o prognoză și o planificare relevantă și credibilă; neelaborarea și nestandardizarea procedurii argumentate și proceselor de lucru aferente elaborării prognozei bugetare; lipsa unui sistem de comunicare cu agenții economici care contribuie semnificativ la formarea bugetului UAT; nesustinerea proiectelor de buget prezentate de UAT de nivelul I, spre examinare DGF, cu probe, coordonate cu IFS și organul cadastral respectiv etc.

Reieșind din cele relatate, se menționează că auditul, evaluând materia de prognoze fiscale și estimările veniturilor proprii, a identificat venituri de circa 3,5 mil. lei, care necesitau a fi luate în calcul la elaborarea indicatorilor bugetari pentru anul 2011, fapt ce demonstrează că veniturile proprii au fost subestimate, iar procesul de planificare necesită a fi îmbunătățit considerabil.

Lipsa cadrului metodologic adecvat și a instrumentelor analitice de evaluare a prognozelor bugetare, aferente formării indicatorilor respectivi, precum și iresponsabilitatea și lipsa de interes a AAPL privind dezvoltarea capacităților instituționale de extindere a veniturilor proprii, inclusiv prin eficientizarea activității serviciilor de colectare a impozitelor și taxelor locale, au determinat ratarea veniturilor în bugetele locale în sumă totală de 2,5 mil. lei, inclusiv: 2,3 mil. lei – veniturile din arenda terenurilor aferente obiectivelor privatizate, sau care urmează a fi privatizate, și veniturile din arenda funciară; 0,2 mil. lei – veniturile din locațiune.

Deși restanțele contribuabililor au avut o tendință de diminuare, comparativ cu anul precedent (de la 1173,2 mii lei până la 871,4 mii lei), ele rămân a fi o problemă care influențează negativ execuția veniturilor proprii. Cele mai semnificative restanțe s-au înregistrat la impozitele pe venit – 342,0 mii lei și la impozitele pe proprietate – 380,8 mii lei. Totodată, restanțele contribuabililor la toate componentele BPN, la finele anului, au însumat 4,1 mil. lei.

Veniturile proprii acumulate în bugetele UAT per ansamblu, în perioada 2008-2011, n-au înregistrat o tendință stabilă, raporturile cu anul precedent variind de la 62,6% la 134,4%, iar ponderea acestora – de la 16,2% la 23,3%. Încasările veniturilor proprii sînt influențate de acumulările impozitului pe venitul din salariu, a căror pondere în totalul veniturilor proprii depășește 60%. O analiza mai profundă a tendinței de realizare a veniturilor proprii urmează a fi efectuată pe fundalul cifrelor calculate, însă IFS nu dispune de oportunități de a oferi informații privind sumele calculate pe tipuri de venituri, în aspectul localităților raionului. Astfel,

baza de date a organului fiscal dispune de informații privind calcularea impozitului pe venitul din salariu doar de către agenții economici înregistrați în localitatea respectivă, fără a ține cont de impozitul calculat pentru filialele întreprinderilor înregistrate în alte localități. O atare situație împiedică formarea indicatorilor dinamici pe sursele principale de venituri ale bugetelor UAT de nivelul I, analiza echilibrată și prognozarea rezonabilă a veniturilor proprii.

AAPL (de nivelul I și nivelul II) din raion nu au dat dovadă de o preocupare suficientă în evaluarea și colectarea tuturor veniturilor proprii, iar subestimarea veniturilor și majorarea cheltuielilor pentru obținerea alocațiilor și transferurilor generează dezechilibrul bugetului de stat.

Deficiențele constatate la planificarea și realizarea veniturilor proprii ale UAT au fost generate de: lipsa unor abilități profesionale și reglementări procedurale ale procesului de elaborare a bugetului UAT; indisciplină executivă și responsabilitatea necorespunzătoare privind interacțiunea organelor financiare, economice și fiscale în crearea și monitorizarea potențialului economic și, respectiv, a bazei de impozitare pe fiecare UAT, gen de activitate și categorie de impozit (taxă); neelaborarea și neimplementarea unor proceduri de control intern care ar responsabiliza părțile implicate în aceste procese.

Întru elucidarea celor relatate, se exemplifică următoarele.

➤ **Procesul de evaluare, prognozare și planificare a veniturilor proprii se prezintă a fi unul defectuos și necesită îmbunătățiri de fond.**

DGF nu și-a exercitat corespunzător atribuțiile în procesul de evaluare și prognozare a veniturilor, inclusiv ale UAT de nivelul I. În acest context, menționăm că în raion nu se aplică modele analitice relevante pentru evaluarea potențialului economico-financiar aferent formării unei baze de impozitare concludente a veniturilor bugetare generale, inclusiv proprii. Respectiv, estimările veniturilor bugetare sînt de natură tehnică, bazate pe o anumită dinamică realizată în anii precedenți, conform datelor executării scontate prezentate de IFS Basarabeasca, nefiind implicate în acest proces alte autorități responsabile de exercițiul respectiv. Prin urmare, formarea părții de venituri a bugetelor de toate nivelurile nu întrunește întru totul criteriile necesare, principalele surse de venituri fiind diminuate. Evaluarea selectivă a auditului în materie de estimări și prognoze fiscale, care necesită a fi luată în calcul la elaborarea indicilor bugetari pentru anul 2011, denotă că în bugetele locale au fost ratate venituri în sumă totală de 1,0 mil. lei.

Funcționalitatea procesului de prognozare a fost afectată și de lipsa: unor proceduri standardizate ale procesului de evaluare și planificare bugetară; activităților de relații publice între instituțiile implicate în procesul de planificare (DGF, primărie, IFS Basarabeasca, agenți economici); unui sistem integrat de date privind baza de impozitare, precum și de lipsa de comunicare cu agenții economici care contribuie semnificativ la formarea bugetului UAT și, nu în ultimul rînd, de nerespectarea de către angajații administrațiilor locale a prevederilor legale.

Deficiențele în procesul de planificare și execuție a veniturilor sporește dependența UAT din raion de transferurile din bugetul de stat pentru susținerea financiară a teritoriului, precum și constituie un impediment major în dezvoltarea instituțională a AAPL privind sporirea veniturilor proprii, reducînd capacitatea lor de a finanța cheltuielile de interes public, întru dezvoltarea teritoriilor.

Reieșind din prevederile legislației în vigoare, precum și din atribuțiile stabilite conform Regulamentului propriu, DGF asigură baza de calcule, estimările și prognozele fundamentate ale veniturilor și cheltuielilor bugetare, inclusiv

¹² Conform prevederilor art.32 din Legea nr.397-XV din 16.10.2003.

ale UAT de nivelul I. De asemenea, DGF este responsabilă de elaborarea proiectului bugetului raional, precum și de formarea relațiilor interbugetare în raport cu bugetele UAT de nivelul I, asigură cadrul metodologic în materie de planificare și bugetare. Auditul denotă că DGF nu și-a exercitat corespunzător atribuțiile respective. În acest context, se relevă că, la elaborarea parametrilor bugetari, DGF nu a respectat procedurile aferente acestui proces, și anume: n-a stabilit un calendar pentru elaborarea bugetelor de toate nivelurile; nu a elaborat un plan organizatoric, n-a inițiat obiective pentru AAPL de nivelul I, în scopul evaluării potențialului economic și estimării bazei de impozitare. Atît DGF, cît și AAPL de nivelul I nu dispun de registrul contribuabililor, nu au comunicat cu agenții economici din teritoriul respectiv. De asemenea, autoritățile economice, statistice, cadastrale și fiscale nu s-au regăsit și, respectiv, nu s-au manifestat în acțiunile realizate de către DGF privind exercițiul de evaluare și formare a veniturilor publice pe anul 2011. Prin urmare, estimările efectuate de DGF s-au redus doar la evaluarea sumelor executării scontate din anul precedent la unele tipuri de impozite, conform informației prezentate de IFS Basarabeasca.

Generalizînd cele expuse, menționăm că lipsa unei informații exhaustive și credibile referitor la unele din principalele componente ale bazei de impozitare (fondul de salarizare în ansamblu și taxele locale) atît la DGF și IFS, cît și la AAPL, precum și disfuncționalitatea reglementărilor existente în domeniu au dus la prognozarea defectuoasă a veniturilor bugetare.

Misiunea de audit a constatat că, în subprocesul de prognozare, AAPL de nivelul I au prezentat DGF indici irelevanți la impozitul pe venitul din salariu (cap.111.01). Astfel, aceștia nu conțineau date reale privind fondul de salarizare, alți indicatori necesari, precum: numărul salariaților, grila de salarizare, numărul persoanelor întreținute etc. DGF, la rîndul său, nu a verificat corectitudinea datelor prezentate de AAPL, nesolicitînd fundamentările corespunzătoare ale calculului prezentate. Auditul a constatat că, la prognozarea acestui impozit, atît DGF, cît și AAPL de nivelul I s-au limitat doar la analiza sumelor executate din anii precedenți. Probele de audit colectate pe parcursul misiunii denotă că la 2 UAT prognoza veniturilor a fost diminuată cu 582,9 mii lei. Deficiențele menționate au avut ca impact diminuarea nejustificată a veniturilor proprii, fapt ce a dus la stabilirea incorectă a relațiilor între bugetul de stat cu bugetul raional și, respectiv, bugetul raional cu bugetul UAT de nivelul I privind susținerea financiară a teritoriului.

Incorectitudini semnificative au fost constatate și la planificarea taxelor locale. Misiunea de audit a constatat că AAPL au efectuat estimarea și prognozarea veniturilor din taxele locale, în absența informației privind baza de impozitare a acestora. Astfel, veniturile din taxa pentru amenajarea teritoriului au fost estimate în lipsa numărului mediu scriptic trimestrial al salariaților și/sau fondatorilor întreprinderilor. De asemenea, veniturile de la taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii de deservire socială au fost prognozate în lipsa informațiilor generalizate privind suprafața ocupată de unitățile de comerț și/sau de prestări servicii, amplasarea lor, tipul de mărfuri realizate și de servicii prestate. Aceste deficiențe au avut ca impact diminuarea nejustificată a prognozei veniturilor proprii la 4 UAT, numai din taxa pentru amplasarea obiectelor comerciale cu suma de 206,6 mii lei¹³. Analogic, la 2 UAT a fost diminuată prognoza veniturilor din taxa pentru amenajarea teritoriului în mărime de 70,8 mii lei¹⁴.

Potrivit prevederilor art.290 din Codul fiscal, subiect al impunerii cu taxa pentru amenajarea teritoriului este persoana juridică sau fizică, înregistrată în calitate de întreprinzător, care dispune de bază de impozitare. În cazul în care persoana fizică (deținător de terenuri agricole) nu este înregistrată în calitate de întreprinzător, conform legislației în vigoare, persoana dată nu întrunește calitatea de subiect al impunerii cu taxa pentru amenajarea teritoriului. Totodată, în vederea eficientizării administrării taxei pentru amenajarea teritoriului percepută de la gospodăriile țărănești (de fermier), IFS Basarabeasca urma să intensifice, în comun cu AAPL, care conform prevederilor Hotărîrii Guvernului nr.977 din 14.09.2001¹⁵ sînt investite cu obligația de înregistrare și atribuire a codurilor fiscale gospodăriilor țărănești (de fermier), acțiunile în vederea popularizării prevederilor legale privind necesitatea înregistrării deținătorilor de terenuri agricole sub formă organizatorico-juridică de gospodărie țărănească (de fermier).

Organul fiscal teritorial, precum și AAPL n-au prevenit impactul negativ asupra acumulărilor în bugetele locale, ce rezultă din neînregistrarea deținătorilor de terenuri agricole sub formă organizatorico-juridică de gospodărie țărănească (de fermier), ceea ce a condiționat, numai pe anul 2011, ratarea la bugetele locale a veniturilor din taxa pentru amenajarea teritoriului de la gospodăriile țărănești neînregistrate în mărime de 87,9 mii lei¹⁶.

Recomandări:

1. Președintele raionului să asigure conlucrarea între subdiviziunile Consiliului raional, inclusiv DGF, Secția economie, organul cadastral și IFS, privind crearea unei baze de date pentru evaluarea bazei de impozitare pe toate categoriile de taxe/impozite formate în UAT din raion (de nivelul I și nivelul II), care constituie obiect al impozitării.

2. DGF să elaboreze și să aprobe modul de conlucrare cu UAT de nivelul I, alte părți implicate în procesul de formare a bugetului, în vederea prognozării și evaluării optime a veniturilor cuvenite atît bugetului raional, cît și bugetelor locale.

3. Primăriile or.Basarabeasca și satelor/comunelor Abaclia, Bașcalia, Carabetovca, Iordanovca, Iserlia, Sadaclia, în comun cu IFS, să intensifice lucrul privind popularizarea legislației fiscale în vederea înregistrării și atribuirii codurilor fiscale gospodăriilor țărănești (de fermier), ce ar spori acumulările veniturilor în bugetele UAT.

> AAPL nu au dat dovadă de preocupare suficientă pentru încasarea tuturor veniturilor proprii. Nerespectarea legislației funciare, precum și lipsa unor proceduri de control intern au determinat faptul că 5 primării din raion au utilizat inefficient terenurile proprietate publică a UAT, ca urmare, AAPL au ratat posibilitatea de colectare a veniturilor la componenta respectivă, estimate de audit în mărime de la 427,5 mii lei pînă la 2076,5 mii lei.

Potrivit art.10/1 alin.(1) din Legea nr.1308-XIII din 25.07.1997, în cazul în care proprietarii obiectelor privatizate sau ai întreprinderilor și obiectelor private nu au cumpărat sau nu au arendat terenuri aferente obiectelor și întreprinderilor menționate, de la aceștia se va încasa anual plata pentru folosirea terenului, stabilită în mod unilateral de consiliile locale, nu mai mică decît plata anuală pentru arendă și nu mai mare de 10% din prețul normativ al pămîntului. Totodată, 5 UAT de nivelul I n-au întreprins măsurile corespunzătoare în vederea planificării și încasării tuturor plăților pasibile de la folosirea terenurilor proprietate publică a UAT. Astfel, pentru terenurile proprietate publică aferente

¹³ Primăriile: Basarabeasca – 142,9 mii lei; Abaclia – 26,0 mii lei; Bașcalia – 16,6 mii lei; Sadaclia – 21,1 mii lei.

¹⁴ Primăriile: Basarabeasca – 65,5 mii lei; Sadaclia – 5,3 mii lei.

¹⁵ Hotărîrea Guvernului "Privind înregistrarea gospodăriilor țărănești (de fermier)" nr.977 din 14.09.2001 (cu modificările și completările ulterioare).

¹⁶ Primăriile: Basarabeasca – 8,6 mii lei; Abaclia – 19,1 mii lei; Bașcalia – 40,8 mii lei; Carabetovca – 8,0 mii lei; Iserlia – 10,2 mii lei; Iordanovca – 1,2 mii lei.

obiectivelor privatizate sau întreprinderilor și obiectivelor private, cu suprafața totală de 76,5 ha, consiliile locale ale primăriilor Basarabeasca, Abaclia, Bașcalia, Sadaclia și Carabetovca nu au stabilit, prin deciziile sale, mărimea plății pentru folosirea acestora. Prin urmare, conform estimărilor auditului, suma veniturilor nerealizate de la folosirea terenurilor menționate constituie de la 412,3 mii lei până la 2061,3 mii lei. Cu toate că consiliul local Carabetovca a aprobat plata anuală pentru folosirea terenurilor proprietate publică a UAT aferente construcțiilor privatizate sau întreprinderilor și obiectivelor private în cuantum de 10% din prețul normativ al pământului, primăria n-a planificat, n-a calculat și n-a încasat plata pentru folosirea terenurilor cu suprafața de 0,1427 ha, în valoare de 15,2 mii lei.

Datele sistematizate privind neregulile constatate la acest compartiment se prezintă în Anexa nr.2 la Raportul de audit.

Recomandări:

4. Primăriile or.Basarabeasca și satelor Abaclia, Bașcalia, Sadaclia, Carabetovca să elaboreze și să implementeze proceduri de control intern la componenta identificată – terenurile proprietate publică, precum și să încaseze plățile pentru folosire, cu asigurarea plenitudinii realizării veniturilor proprii.

➤ **La realizarea veniturilor din proprietate și a veniturilor din arenda terenurilor publice, unele AAPL nu au ținut cont de cadrul legal, acumulând venituri sub nivelul reglementat.**

Gestiunea neconformă a fondului funciar, exprimată prin: ținerea defectuoasă a cadastrului funciar, nerespectarea reglementărilor referitor la impozitul funciar, neaplicarea tarifelor prevăzute de legislația în vigoare, utilizarea terenurilor cu destinație agricolă, proprietate publică, de către unii agenți economici în absența contractelor de arendă și fără achitarea plății corespunzătoare, neaplicarea corectă a bonității medii a solului a condiționat lipsirea bugetelor locale de venituri. Totodată, exercitarea necorespunzătoare a atribuțiilor funcționale de către executorii principali de buget din primăriile Basarabeasca, Abaclia, Bașcalia și Sadaclia a determinat micșorarea veniturilor bugetelor unităților administrativ-teritoriale de la plata pentru arenda terenurilor agricole în mărime de 246,5 mii lei și a impozitului funciar în mărime de 38,8 mii lei.

✓ Auditul a constatat că 60,17 ha de terenuri cu destinație agricolă, proprietate publică a UAT, se utilizează mai mulți ani de diferiți agenți economici, în lipsa contractelor de arendă, fără achitarea plății corespunzătoare în sumă de 105,3 mii lei (în perioada 2009-2011), inclusiv 35,1 mii lei – în 2011¹⁷. Se menționează că neregulile stabilite la primăria s.Bașcalia sînt consecințe ale unei situații de conflict de interese, primarul satului concomitent fiind fondatorul și conducătorul S.R.L. „Demitan”, care a utilizat teren agricol în lipsa contractului de arendă și fără achitarea plății respective în sumă de 45,9 mii lei, inclusiv 15,3 mii lei – în a.2011.

De asemenea, prin neaplicarea regulamentară a tarifelor prevăzute de legislația în vigoare, primăria Abaclia a ratat venituri în mărime de 18,3 mii lei și de la darea în arendă a obiectului acvatic cu suprafața de 12,83 ha.

✓ Unele AAPL nu au monitorizat modificările tarifului pentru calcularea prețului normativ al pământului, aplicind

tarifele abrogate din 01.01.2010 pentru calcularea, în a.2011, a plății de arendă conform contractelor încheiate în anii precedenți și a plăților de realizare a acestora (434,30 lei și 13897,44 lei în loc de 621,05 lei și 19873,44 lei pentru o unitate grad-hectar). Ca urmare, veniturile la bugetele locale au fost diminuate cu 122,9 mii lei¹⁸.

✓ Se atestă că, prin nerespectarea prevederilor art.14 alin.(1) din Legea nr.1353-XIV din 03.11.2000¹⁹, la AAPL de nivelul I nu se ține registrul gospodăriilor țărănești, nu sînt împuternicite persoane responsabile și n-a fost asigurată ținerea Registrului cadastral al deținătorilor de terenuri, potrivit cerințelor Regulamentului cu privire la conținutul documentației cadastrului funciar, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.24 din 11.01.1995²⁰. În consecință, aceste nereguli, precum și diminuarea calculului la impozitul funciar în darea de seamă (Forma BIPF-1) de către serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale din cadrul primăriilor au condiționat necalcularea și neincasarea impozitului funciar în bugetele locale în mărime totală de 38,8 mii lei²¹.

Recomandări:

5. IFS, în comun cu primăriile or.Basarabeasca, s.Abaclia, s.Bașcalia și s.Sadaclia, să implementeze un mecanism de verificare a dărilor de seamă prezentate de către contribuabili (care arendează suprafețe semnificative) privind calcularea impozitului funciar.

6. Primarii or.Basarabeasca, s.Abaclia, s.Bașcalia, s.Sadaclia să stabilească procedurile de control intern privind monitorizarea achitării integrale a plății de arendă și a impozitului funciar în teritoriul administrat.

7. Consiliul local din s.Bașcalia să asigure examinarea situației de conflict de interese, cu determinarea și aplicarea soluției adecvate.

➤ **Unele AAPL nu au asigurat o monitorizare și administrare conformă a procesului de dare în locațiune a bunurilor domeniului public, ca urmare fiind ratate venituri de 160,4 mii lei. Nu se întreprind măsuri regulamentare privind incasarea integrală a mijloacelor speciale.**

Probele de audit acumulate la acest compartiment denotă că UAT (de nivelul I și nivelul II) nu au fost preocupate suficient de identificarea și administrarea regulamentară a mijloacelor speciale. La darea în locațiune a activelor neutilizate, Aparatul președintelui raionului și 2 primării nu în toate cazurile au ținut cont de prevederile Legii bugetului de stat pe anul 2011²², Legii nr.121-XVI din 04.05.2007²³ și ale Regulamentului aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.483 din 29.03.2008²⁴. În acest sens, se exemplifică următoarele.

✓ Nedocumentarea adecvată a relațiilor de locațiune, nerespectarea prevederilor legale prin aplicarea coeficienților diminuați, derogarea de la clauzele contractuale la darea în locațiune a spațiilor, înregistrările contabile neconforme ale plății corespunzătoare și neluarea măsurilor de rigoare în vederea recuperării cheltuielilor pentru serviciile comunale aferente suprafețelor date în locațiune au condiționat necalcularea veniturilor în sumă de 94,8 mii lei²⁵.

✓ Lipsa de transparență, nerespectarea regulilor de evidență contabilă și persistența conflictului de interese la încheierea a 2 contracte de locațiune dintre primăria Bașcalia și șeful casei de cultură, în calitate de persoană fizică, căreia i-au fost date spre folosință suprafețe imobile de 242 m² din clădirea instituției culturale (1903,4 m²),

¹⁷ Primăriile: Abaclia – 54,3 mii lei (18,1 mii lei în 2011); Bașcalia – 51,0 mii lei (17,0 mii lei în 2011).

¹⁸ Primăriile: Basarabeasca – 26,7 mii lei; Abaclia – 42,9 mii lei; Bașcalia – 14,7 mii lei; Sadaclia – 35,9 mii lei.

¹⁹ Legea privind gospodăriile țărănești (de fermier) nr.1353-XIV din 03.11.2000 (cu modificările ulterioare).

²⁰ Regulamentul cu privire la conținutul documentației cadastrului funciar, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.24 din 11.01.1995.

²¹ Primăriile: Abaclia – 28,8 mii lei; Bașcalia – 10,0 mii lei.

²² Legea bugetului de stat pe anul 2011 nr.52 din 31.03.2011.

²³ Legea privind administrarea și deținutarea proprietății publice nr.121-XVI din 04.05.2007 (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Legea nr.121-XVI din 04.05.2007).

²⁴ Hotărîrea Guvernului nr.483 din 29.03.2008 “Privind aprobarea Regulamentului cu privire la modul de dare în locațiune a activelor neutilizate”.

²⁵ CR Basarabeasca – 68,1 mii lei; primăria Basarabeasca – 22,2 mii lei; primăria Bașcalia – 4,5 mii lei.

pe o perioadă de 35 de ani (11.01.2002 – 11.01.2037), au condiționat necalcularea veniturilor, pe anii 2008-2011, în sumă totală de 65,6 mii lei. Astfel, consiliul local a scutit Î.I. „Lira Zlatov” (deși conform contractelor de locațiune locatar este persoană fizică) de la plata pe o perioadă de la 01.05.2008 până la darea în exploatare a casei de cultură după reparația capitală efectuată cu suportul FISM. Totodată, contractele de locațiune nu prevăd scutirea de la plată în cazul reparației capitale a spațiilor. Se atestă și faptul că primăria Bașcalia nu calculează în evidența contabilă plățile respective, înregistrând acestea în mărimea achitării efective și în momentul efectuării plăților, nefiind formate creanțe la plata pentru arendă. Astfel, urmare celor menționate, în perioada anilor 2008-2011, primăria Bașcalia a ratat venituri din locațiunea suprafețelor imobilelor gestionate în sumă totală de 65,6 mii lei (inclusiv în anul 2011 – de 11,5 mii lei). Se menționează ca valoarea reparației capitale de 1,8 mil.lei până la momentul auditului nu a fost înregistrată la majorarea valorii de bilanț a încăperilor.

➤ **Necesită îmbunătățire monitorizarea plenu-dinii încasării veniturilor rezultate din comercializarea patrimoniului public.**

În a.2011, primăria or. Basarabeasca a casat clădirea „Blocului de boli infecțioase”, cu valoarea de bilanț de 287,9 mii lei, valoarea reziduală fiind de 29,7 mii lei, Camera de Comerț și Industrie estimând valoarea acesteia în sumă de 44,0 mii lei. Cu toate că, conform deciziei consiliului orășenesc, clădirea urma a fi demolată și materialele de construcție rezultate din demolare – realizate, primăria Basarabeasca a anunțat o licitație pentru comercializarea clădirii în scopul demolării și amenajării teritoriului. În urma licitației din 18.05.2010, obiectivul a fost procurat la preț estimativ de către S.R.L. „Prima Fichir”, care a achitat un amanet în mărime de 10% din valoarea clădirii (4,4 mii lei), iar restul sumei de 39,6 mii lei (diferența) urma a fi achitată în timp de 7 zile după înmînarea deciziei de comercializare. Totodată, până la momentul actualului audit, suma respectivă nu a fost achitată de către cumpărător, iar primăria nu a întreprins măsuri de rigoare pentru încasarea veniturilor. Se relevă că primăria Basarabeasca nu dispune de contract de vânzare-cumpărare și nu a eliberat factura privind tranzacția în cauză, ceea ce contravine prevederilor Codului civil și ale Legii nr.113-XVI din 27.04.2007²⁶.

Recomandări:

8. CR, primăriile or.Basarabeasca și s.Başcalia să întreprindă măsurile de rigoare în vederea îmbunătățirii mecanismului de dare în locațiune a spațiilor proprietate publică, cu asigurarea încasării regulamentare și integrale a plății pentru locațiune.

OBIECTIVUL II: Au format și au executat UAT partea de cheltuieli a bugetului în conformitate cu cadrul legal/normativ în vigoare?

Procesul de planificare și executare a cheltuielilor din bugetele UAT (de nivelul I și nivelul II) a fost afectat de nereguli și abateri de la prevederile regulamentare, neînregistrându-se îmbunătățiri esențiale.

Încălcările admise de factorii de decizie din cadrul AAPL auditate au determinat efectuarea cheltuielilor neregulate și ineficiente în sumă totală de 3,5 mil.lei, aceste mijloace fiind semnificative, comparativ cu cheltuielile executate de AAPL din raion²⁷. Prin urmare, s-au constatat cheltuieli neregulate la valorificarea mijloacelor financiare pentru investiții și reparații capitale în sumă totală de 2,2 mil.lei; cheltuieli ineficiente pentru retribuirea muncii – de 0,4 mil.lei, la alte cheltuieli – de 0,9 mil.lei.

În acest context, se menționează necesitatea stringentă de implementare incontestabilă a prevederilor Legii privind controlul financiar public intern²⁸, în scopul sporirii responsabilităților manageriale privind gestionarea conformă și eficientă a resurselor publice. Nu întrunește rigorile de transparentă și integritate procesul de redistribuire a transferurilor în sumă de 1,5 mil.lei, alocate de la bugetul de stat din contul fondului de susținere financiară, inclusiv destinate domeniului învățământului. Unele cheltuieli din bugetele locale pentru retribuirea muncii și acordarea de ajutor material persoanelor fizice au fost efectuate cu încălcarea prevederilor legale.

Există deficiențe și la determinarea raporturilor între bugetul de stat și bugetul raionului, la stabilirea raporturilor între bugetul raional și bugetele UAT, fapt care a influențat volumul transferurilor alocate.

Întru susținerea celor invocate, se exemplifică următoarele.

➤ **În procesul de stabilire a relațiilor interbugetare există deficiențe la prognozarea cheltuielilor și distribuirea echitabilă a transferurilor.**

Conform art.9 din Legea nr.397-XV din 16.10.2003, pentru uniformizarea gradului de satisfacere a necesităților în resurse bugetare, prin legea bugetară anuală, de la bugetul de stat pentru bugetele raionale se stabilesc transferuri din contul fondului de susținere financiară a UAT. Procedura de stabilire a transferurilor este reglementată de Notele metodologice elaborate de către MF²⁹, care prevăd principiile de bază ale politicii statului în domeniul veniturilor și cheltuielilor bugetare pe anul următor și unele aspecte specifice de calculare a transferurilor, prognozate spre alocare bugetelor de nivelul II de la bugetul de stat. Astfel, conform Notelor metodologice, pentru stabilirea raporturilor între bugetul de stat și bugetele UAT de nivelul II, în anul 2011, normativul de întreținere a unui copil/elev din bugetul de stat în instituțiile de învățământ a constituit: 8525,2 lei – pentru un copil în instituțiile preșcolare și 5795,4 lei – pentru un elev în școli, gimnazii și licee. Totodată, Notele metodologice nu stabilesc componența cheltuielilor ce stau la baza acestui normativ. Potrivit acestora, la stabilirea relațiilor între bugetul de stat și bugetul de nivelul II (alocarea transferurilor din contul fondului de susținere financiară a UAT), cheltuielile pentru domeniul învățământului se determină reieșind din normativul de cheltuieli stabilit de Ministerul Finanțelor și numărul copiilor potrivit datelor BNS. De exemplu, prognoza bugetară pentru instituțiile de învățământ secundar se estimează în baza datelor statistice (numărul copiilor în vîrstă de la 7 pînă la 16 ani, înregistrați în fiecare teritoriu la 1 ianuarie 2010, numărul elevilor din clasele X-XII și costul mediu posibil de a fi asigurat de la buget, în anul 2011, pentru întreținerea unui copil în aceste instituții – 5795,4 lei). Auditul a relevat existența discrepanțelor semnificative dintre numărul de elevi luat în calcul conform datelor statistice (4244) și numărul de elevi care efectiv au frecventat instituții de învățământ (3350). Aceste carențe au permis majorarea cheltuielilor bugetare cu 5,1 mil.lei la stabilirea rapoartelor între bugetul de stat și bugetul raional.

Metoda aplicată de DGF în procesul de planificare a transferurilor pentru UAT de nivelul I diferă de cea descrisă. Prin nerespectarea prevederilor legale, DGF nu a comunicat autorităților executive de nivelul I prognozele normativelor de defalcări de la veniturile generale de stat la bugetele locale și aspectele specifice de calculare a transferurilor ce se prognozează a fi alocate acestor bugete de la bugetul

²⁶ Art.210 din Codul civil, aprobat prin Legea nr.1107-XV din 06.06.2002 (cu modificările și completările ulterioare), și art.19 din Legea nr.113-XVI din 27.04.2007.

²⁷ Cap.1.2. din Standardele auditului regularității aplicabile etapei de planificare, aprobate prin Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009.

²⁸ Legea privind controlul financiar public intern nr.229 din 23.09.2010.

²⁹ Elaborate în conformitate cu prevederile Legii nr.847-XIII din 24.05.1996 și Legii nr.397-XV din 16.10.2003.

raional, specificate în art.19 alin.(2) din Legea nr.397-XV din 16.10.2003. Astfel, DGF a efectuat calculele transferurilor reieșind din normativele elaborate de către MF și un contingent neconfirmat de beneficiari: cheltuielile la componenta învățământ secundar au fost planificate pentru întreținerea a 3862 de copii (estimativ), ceea ce diferă atât de datele statistice (4244), cât și de numărul de copii, care de facto au frecventat școli, gimnazii și licee (3350).

Urmare a aplicării numărului mai mic de elevi, utilizat la calcularea transferurilor către UAT de nivelul I, bugetul raional a beneficiat de mijloace bugetare din contul bugetului de stat de 2,7 mil.lei, suma de 1,2 mil. lei fiind repartizată la achitarea datorilor creditoare pentru energia electrică ale Î.M. „Apă-Canal”, amenajarea teritoriului, procurarea mărfurilor, cheltuieli capitale, reparația curentă și capitală a secțiilor IMSP „Spitalul raional”, procurarea utilajului și medicamentelor pentru instituția medicală.

Nerespectarea cadrului legal a influențat asupra volumului transferurilor aprobate UAT de nivelul I. DGF a distribuit transferurile în lipsa unor calcule argumentate, astfel formându-se o discrepanță în sumă de 1,5 mil.lei între transferurile calculate potrivit normativelor prestabilite și cele real alocate UAT de nivelul I.

Deficiențele menționate au fost cauzate de lipsa reglementărilor privind procesul de stabilire a transferurilor, neelaborarea și neimplementarea unor proceduri de control intern care ar responsabiliza personalul implicat în acest proces.

Recomandări:

9. DGF, în comun cu DGÎ, să elaboreze politici clare și distincte în aspectul criteriilor ce țin de planificarea cheltuielilor pentru activitatea instituțiilor de învățământ conform noii metodologii de finanțare a acestora.

➤ ***În anul 2011, la retribuirea muncii și la plățile aferente acesteia, mijloacele bugetare în sumă de 350,0 mii lei au fost utilizate neregulamentar. Nu au fost respectate limitele unităților de personal și condițiile de salarizare a acestora, precum și cadrul regulator la efectuarea cheltuielilor din contul mijloacelor bugetare privind retribuirea muncii, fiind necesară sporirea responsabilității la compartimentul dat a executorilor de buget.***

În anul 2011, cheltuielile pentru retribuirea muncii au reprezentat partea preponderentă în bugetele UAT din raion, constituind 41,5% din cheltuielile totale. Urmare auditării retribuirii muncii la Aparatul președintelui raionului, SASPF și 4 primării, au fost constatate abateri de la actele legislative și normative în vigoare la stabilirea unităților de personal peste normă, precum și la calcularea și achitarea plăților salariale, ceea ce a determinat suportarea unor cheltuieli ineficiente. Întru argumentarea celor menționate, se exemplifică următoarele:

✓ Potrivit art.14 și art.43 din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006, autoritățile deliberative și reprezentative ale UAT de nivelul I și nivelul II au competența de a aproba organigrama și statele de personal ale organelor executive și altor subdiviziuni din subordine, iar consiliile locale – și schema de salarizare a acestora. În același timp, conform

pct.4 din Hotărârea Guvernului nr.689 din 10.06.2003³⁰, pct.3³¹ din Anexa nr.5 la Hotărârea Guvernului nr.525 din 16.05.2006³² și Ordinului ministrului finanțelor nr.109 din 21.12.2007³³, schemele de încadrare ale subdiviziunilor în mod obligatoriu se înregistrează la MF. De menționat că CR și consiliile locale³⁴ nu au dispus de scheme de încadrare înregistrate de MF, din motiv că acestea nu au fost aprobate de AAPL.

✓ În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.688 din 10.06.2003³⁵, sînt aprobate statele de personal ale primăriilor satelor (comunelor), orașelor. Însă primăriile nu s-au conformat recomandărilor Hotărârii vizate, introducînd în statele de personal 7 funcții suplimentare, ceea ce a determinat efectuarea unor cheltuieli neregulamentare din contul cheltuielilor de bază pentru întreținerea instituțiilor în sumă totală de 92,7 mii lei³⁶. Totodată, primăria Basarabeasca, în baza deciziei consiliului orașenesc, a introdus 8,5 unități de personal peste normă la gimnaziu și la grădinițele de copii, efectuînd cheltuieli neregulamentare din contul cheltuielilor de bază în sumă de 94,2 mii lei.

✓ Conform art.111 din Legea nr.154-XV din 28.03.2003³⁷, pentru salariații care sînt remunerați în acord sau pe unitate de timp, pentru zile de sărbătoare nelucrătoare se plătește salariul mediu. În pofida acestor prevederi, unele autorități ale administrației publice locale de nivelul I și instituții din subordinea CR Basarabeasca au achitat suplimentar la salariul funcției și plata pentru zilele de sărbători nelucrate și plăți aferente acestora în sumă de 102,6 mii lei³⁸.

✓ Contrar pct.5 din Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.381 din 13.04.2006³⁹, a fost admisă calcularea și achitarea neregulamentară de salarii și a plăților ce derivă din acesta cadrelor didactice cu funcții de răspundere și conducătorilor instituțiilor de învățământ în sumă totală de 60,5 mii lei.

Astfel:

În lipsa actelor decizionale ale ME, cadrele de conducere din 7 instituții de învățământ au desfășurat activitate didactică peste normele stabilite prin actele normative în vigoare (9 ore pe săptămână). Ca urmare, pentru perioada 2011, au fost calculate neregulamentar 14,0 mii lei.

Prin Ordinele nr.293 din 04.10.2010 și nr.233 din 06.10.2011, Ministerul Culturii a acceptat propunerea CR Basarabeasca de stabilire directorului Școlii de arte a sarcinii didactice pe anii de învățământ 2010-2011 și 2011-2012 în volum de 1,5 norme didactice. În același timp, conducătorul instituției menționate a fost remunerat în cadrul Aparatului președintelui raionului și pentru funcția de o unitate de director, cumulînd, astfel, 2,5 unități de personal. Ca urmare, în perioada anului 2011, cheltuielile neregulamentare pentru remunerarea conducătorului instituției respective peste normativele stabilite, cu plățile aferente acesteia, au însumat 46,5 mii lei.

✓ ***Nu se respectă procedura de cumulare a funcțiilor nici la IMSP ale căror fondator este CR Basarabeasca.***

Auditul a constatat cazuri cînd o persoană deține mai multe funcții, fiind remunerată pentru unul și același program de lucru atît în Spitalul raional, cît și în CMF. Cele

³⁰ Hotărârea Guvernului nr.689 din 10.06.2003 „Cu privire la organigrama și statele de personal ale aparatului președintelui raionului, direcțiilor, secțiilor, altor subdiviziuni din subordinea Consiliului raional”.

³¹ Abrogat prin Hotărârea Guvernului nr.1001 din 26.12.2011, în vigoare din 30.12.2011.

³² Hotărârea Guvernului nr.525 din 16.05.2006 „Privind salarizarea funcționarilor publici și persoanelor care efectuează deservirea tehnică” (în continuare – Hotărârea Guvernului nr.525 din 16.05.2006).

³³ Ordinul ministrului finanțelor nr.109 din 21.12.2007 „Cu privire la aprobarea formularului-tip al schemelor de încadrare”.

³⁴ Consiliile locale: Basarabeasca, Abaclia, Bașcalia, Sadacia.

³⁵ Hotărârea Guvernului „Cu privire la structura și statele de personal ale primăriilor satelor (comunelor), orașelor (municipiilor)” nr.688 din 10.06.2003 (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Hotărârea Guvernului nr.688 din 10.06.2003).

³⁶ Primăriile: Basarabeasca – 3 unități – 46,4 mii lei; Abaclia – 2 unități – 35,6 mii lei; Sadacia – 2 unități – 10,7 mii lei.

³⁷ Codul muncii, aprobat prin Legea nr. 154-XV din 28.03.2003.

³⁸ Primăria Basarabeasca – 60,6 mii lei; SASPF – 20,5 mii lei.

³⁹ Hotărârea Guvernului nr.381 din 13.04.2006 „Cu privire la condițiile de salarizare a personalului din unitățile bugetare” (în continuare – Hotărârea Guvernului nr.381 din 13.04.2006).

relatate se exemplifică prin faptul că, în perioada anului 2011, o persoană activând la Spitalul raional pe 1,5 salarii (în calitate de farmacist-diriginte – pe 1 unitate și de medic-ordinator în secția terapie – pe 0,5 unități), concomitent a fost angajată pe 1 unitate de medic de familie și la CMF Basarabeasca, fiind remunerată la ambele instituții pentru 2,5 unități cu suma anuală de 100,0 mii lei. Analogic, în lunile noiembrie-decembrie 2011, o persoană angajată la Spitalul raional, în secția consultativă, ca medic obstetrician-ginecolog pe 0,75 unități, tot în aceeași calitate în secția maternitate pe 0,75 unități și șef al secției maternitate pe 0,25 unități, concomitent a fost angajată și la CMF în calitate de medic-ginecolog pe 0,5 unități, fiind remunerată în ambele instituții medicale pe aceeași perioadă pentru 2,25 unități. De asemenea, șeful secției de laborator a fost angajată la Spitalul raional pe 1,5 unități de personal și la CMF pe 1 unitate de laborant, în perioada respectivă fiind remunerată în ambele instituții medicale pe 2,5 unități de personal.

Deși factorii de decizie ai IMSP explică cele relatate prin insuficiența cadrelor medicale, probele de audit denotă că aceștia nu au epuizat toate măsurile de completare a statelor. Astfel, Spitalul raional nu include în informația privind necesitatea în personal medical (care o prezintă trimestrial ministerului de resort) și nu anunță MS privind lipsa tuturor specialiștilor (medic ginecolog, laborant). Astfel, instituția medicală reduce solicitările privind personalul medical în raport cu necesitățile efective, în așa mod creează premise favorabile personalului medical existent la cumularea funcțiilor vacante, care condiționează majorarea salariilor acestora.

Recomandări:

10. Președintele raionului să examineze cazurile de remunerare neconformă a angajaților, concomitent asigurând respectarea normelor legale și a disciplinei financiar-bugetare în domeniul respectiv.

11. SASPF și primarii or. Basarabeasca, satelor Abaclia și Sadaclia să asigure implementarea procedurilor sistemului de control intern în domeniul retribuirii muncii, care ar exclude remunerarea neconformă a angajaților.

12. Primarii or. Basarabeasca și satelor Abaclia, Bașcalia și Sadaclia să întreprindă măsurile de rigoare pentru aprobarea de către consiliile locale a organigramelor și schemelor de încadrare ale primăriei, ale structurilor și subdiviziunilor din subordine, precum și a schemei de salarizare a acestora conform prevederilor legale.

➤ **Domeniul de valorificare a mijloacelor pentru investiții și reparații capitale rămîne în continuare unul dintre domeniile afectate de nereguli.**

În perioada supusă auditului, din contul bugetului raionului, au fost valorificate mijloace pentru investiții și reparații capitale în sumă totală de 8,1 mil. lei (inclusiv pentru investiții capitale – 1,6 mil. lei, procurarea mijloacelor fixe – 1,9 mil. lei, reparații capitale – 4,6 mil. lei). Pentru investiții și reparații capitale au fost valorificate din contul bugetului de stat 1,0 mil. lei; bugetelor UAT – 3,1 mil. lei; altor surse – 2,1 mil. lei). Probele de audit acumulate la acest compartiment au scos în evidență un șir de lacune și nereguli, care au dus la utilizarea neregulamentară sau ineficientă a mijloacelor în sumă de 2,2 mil. lei, ceea ce denotă că disciplina financiară la componenta respectivă a fost afectată de prezența neregularităților la inițierea obiectivelor de investiții capitale și la efectuarea unor cheltuieli ineficiente din contul mijloacelor publice. Cele mai semnificative neregularități constau în următoarele:

➤ **Lipsa planului anual și a celui de perspectivă de investiții capitale, neelaborarea și neimplementarea procedurilor de control intern aferente inițierii și valorificării cheltuielilor pentru investiții capitale,**

executarea neregulamentară a funcțiilor de beneficiar al obiectivelor au dus la raportarea eronată a compartimentului respectiv.

Astfel, conform Bilanțului executării bugetului autorităților/instituțiilor publice, la situația din 01.01.2011, în raion se numărau 9 obiecte de investiții capitale, începute în anii 2003-2008 și nefinisate, inclusiv 6 obiecte cu costul de deviz în sumă de 20,9 mil. lei și 3 obiecte al căror cost de deviz lipsește. Trei obiecte (volumul investițiilor valorificate a constituit 1262,4 mii lei) din cele 9 nefinisate, de fapt, sînt exploatate, ca urmare fiind denaturat Raportul financiar pe anul 2011. În această ordine de idei, se exemplifică următoarele cazuri:

✓ În raportul financiar al primăriei Carabetovca se numără gazoductul nefinisat de presiune înaltă Carabetovca-lordanovca, început în 2003, cheltuielile valorificate constituind 184,2 mii lei. Conform explicațiilor factorilor de decizie ai primăriei, în perioada construcției, CR a preluat funcțiile de beneficiar al construcției, fără a fi transmise cheltuielile primăriei. De menționat că, deși conducta de gaze se exploatează, aceasta este reflectată în evidența CR doar în expresie cantitativă, fără a fi înregistrată valoarea ei (cazul este expus în compartimentul ulterior al Raportului de audit).

✓ Analogic, în raportul financiar al primăriei Iordanovca este înregistrată construcția nefinisată a sondei arteziene în sumă de 436,5 mii lei, începută în anul 2003. Cu toate că, în anul 2006, a fost întocmit proces-verbal de recepție finală a obiectivului, aceasta nu a fost înregistrată regulamente în evidența contabilă a primăriei, denaturînd raportul financiar.

✓ **AAPL inițiază obiective costisitoare, fără a examina toate oportunitățile oferite de parteneriatul public-privat, în condițiile Legii nr. 179-XVI din 10.07.2008, ca urmare, obiectele ar fi putut edificate într-un mod mai econom și mai eficient.** Astfel, potrivit evidenței contabile, la primăria Sadaclia este înregistrat apeductul nefinisat, început în a.2004, cu costul de deviz de 6711,8 mii lei, fiind valorificate cheltuieli în sumă de 941,7 mii lei (14%). În același timp, conform explicațiilor primarului, lucrările de renovare a apeductului sînt executate la nivel de 70%, apeductul se exploatează, fiind dat în concesiune din anul 2007, iar lucrările rămase sînt evaluate de către primar în mărime de cca 2,0 mil. lei. Cauza executării volumului considerabil de lucrări cu resurse limitate este că rețeaua de apeduct cu lungimea de 20,7 km (din 32 km proiectate) a fost construită cu aportul populației, primăria doar procurînd materiale de construcție, efectul fiind reducerea semnificativă a costului construcției față de costul de deviz.

➤ **Inițierea obiectelor de investiții capitale în lipsa mijloacelor necesare pentru edificarea lor duce la imobilizarea mijloacelor bugetare, la neîndeplinirea obiectivelor stabilite, ceea ce, în final, determină ineficiența cheltuielilor suportate.**

✓ În anul 2004, primăria Abaclia a inițiat obiectul de investiții capitale „Amenajarea străzii Secrieru”, costul de deviz fiind de 957,2 mii lei. Conform datelor antreprenorului, în perioada 2005-2007, s-au valorificat cheltuieli în sumă de 564,2 mii lei (59%), iar primăria a înregistrat pe contul 203 „Cheltuieli bugetare pentru investiții capitale” 250,0 mii lei. Potrivit explicațiilor antreprenorului (S.A. „Dost”), primăria are datorii față de aceasta în sumă de 118,7 mii lei, confirmată prin act de verificare, întocmit la situația din 01.11.2010, însă în evidența contabilă a primăriei datoria nu este înregistrată. Contabilul-șef al primăriei explică semnarea actului de verificare prin insistența antreprenorului și prin faptul că fostul primar a semnat actul. Astfel, persistă riscul încasării sumei nominalizate pe cale judiciară.

Din lipsa de mijloace, în anul 2007, lucrările de construcție au fost stopate, iar în anul 2011 primăria a

achiziționat lucrări de modificare a proiectului în sumă de 119,8 mii lei, care a fost achitată din contul alocațiilor de la bugetul de stat destinate finanțării cheltuielilor capitale. Potrivit proiectului modificat, costul de deviz al lucrărilor de construcție însumează 14,6 mil. lei, surse financiare de care primăria nu dispune. Conform unor explicații orale, la momentul realizării misiunii de audit, se efectua a doua modificare a proiectului, care valorează 43,9 mii lei, prin extinderea acestuia într-un proiect regional „Reabilitarea drumului de ocolire a străzii Secieru, s. Abaclia, cu ieșirea spre drumul național R3”, costul lucrărilor fiind estimat la cca 35,0 mil. lei. Cu toate că factorii-cheie ai primăriei au declarat despre probabilitatea realizării proiectului cu suportul ADR Sud, echipa de audit pune la îndoială posibilitatea edificării obiectului. Astfel, proiectul care valorează 163,7 mii lei poate deveni inutil, iar mijloacele bugetare vor fi irosite irațional. De menționat că, contrar prevederilor regulamentare, valoarea proiectului de 119,8 mii lei a fost casată la cheltuielile instituției (a.2011) și apoi înregistrată la intrări, la contul 011 „Construcții speciale” (a.2012), diminuându-se costul obiectului nefinisat cu 119,8 mii lei.

✓ *Executarea lucrărilor de reparație a drumurilor în lipsa proiectului și în volum redus determină fragilitatea porțiunii reparate și necesitatea investițiilor noi pentru consolidarea acesteia.* Astfel, cu derogare de la art.13 din Legea nr.721-XIII din 02.02.1996⁴⁰, în lipsa proiectului verificat și expertizat, primăria Bașcalia a executat lucrări de reparație a str. Verde în sumă de 149,6 mii lei, fiind îndeplinită varianta albă a drumului, fără a ține cont de scurgerile de apă, condiționate de relieful localității. La momentul realizării auditului, sau peste un an după reparație, piatra spartă era spălată de pe drumul care se deteriorează încontinuu, ceea ce a determinat utilizarea ineficientă a mijloacelor publice (Foto nr.13 din Anexa nr.4 la Raportul de audit).

✓ *Inițierea lucrărilor capitale în lipsa acoperirii financiare a determinat neachitarea la timp a cheltuielilor valorificate și a dus, în final, la utilizarea mijloacelor publice pentru plata majorării de întârziere și a taxei de stat.* Potrivit Deciziei CR nr.03/13 din 14.10.2004, a fost fondată instituția cultural-educativă și de agrement „Tabără de odihnă a copiilor din raionul Basarabeasca”, care nu a activat, deoarece nu dispunea de condiții pentru odihna copiilor. În perioada 2004-2007, pentru reconstrucția clădirilor existente și edificarea obiectelor noi, DGÎ a valorificat 2,7 mil. lei, sau 30% din costul de deviz al LCM. Potrivit Deciziei nr.07/10 din 23.11.2007, CR Basarabeasca a dispus transmiterea instituției la balanța primăriei Bașcalia, de fapt, tabăra reprezentând obiectul nefinisat de investiții capitale, volumul lucrărilor nefinalizate constituind cca 6,1 mil. lei, surse financiare de care primăria nu dispunea. În același timp, decizia menționată a CR nu a determinat transmiterea funcțiilor de beneficiar al construcției către primărie, ceea ce pune la îndoială anticiparea finisării obiectivului. În pofida celor relatate, în anul 2008, în lipsa acoperirii financiare, primăria a încheiat contract de antrepriză pentru executarea „lucrărilor de reparație a taberei” în sumă de 11,0 mil. lei, din acestea fiind valorificate 400,5 mii lei pentru împrejurirea parțială a teritoriului taberei. Urmare neachitării datoriilor față de antreprenor, acesta a inițiat un proces în instanța de judecată, care a decis încasarea de la primărie a sumei de 567,7 mii lei, inclusiv 130,5 mii lei majorări de întârziere și taxa de stat. Conform titlului executoriu, în anul 2011, primăria Bașcalia a suportat cheltuieli în sumă de 256,0 mii lei (Foto nr.14, nr.15, nr.16 și nr.17 din Anexa nr.4 la Raportul de audit).

➤ **CR Basarabeasca nu a precedat edificarea băii**

publice cu un studiu de fezabilitate, ceea ce poate condiționa inutilitatea obiectului. Ca urmare a nerespectării normelor regulamentare de desfășurare a achizițiilor publice, nu a fost desemnată câștigătoare cea mai avantajoasă ofertă.

Conform art.43 alin.(1) lit.v) din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006, Consiliul raional dispune consultarea publică, în conformitate cu legea, a proiectelor de decizii în problemele de interes local care pot avea impact economic și social asupra serviciilor publice, precum și în alte probleme care preocupă o parte din populația UAT. Însă, fără consultarea publicului și în lipsa unui studiu de fezabilitate, care ar determina necesitatea obiectului, categoriile de beneficiari ai serviciilor preconizate, coraportul tarif-cost și prestatorul serviciilor publice de gospodărie comunală, prin Decizia CR Basarabeasca nr.01/14 din 08.04.2011, s-au alocat 1500,0 mii lei pentru reconstrucția în baia publică a secției de dezinfectare a produselor alimentare, dată în exploatare în 1939. Costul de deviz al obiectului a alcătuit 2156,5 mii lei, inclusiv LCM – 1836,2 mii lei. Potrivit documentației de licitație, autoritatea contractantă a stabilit drept criteriu pentru evaluarea și compararea ofertelor corespunderea cerințelor obligatorii și cel mai mic preț, fără a specifica modul de evaluare și de atribuire a punctajului respectiv. Din 6 oferte prezentate la licitație, valorate de la 1068,7 mii lei până la 1373,7 mii lei, grupul de lucru, respingând, din diferite motive, 4 oferte cu prețul mai mic, a desemnat câștigătoare a 5-a ofertă după preț (1344,2 mii lei fără TVA). În context, se exemplifică cazul cu respingerea ofertei cu cel mai mic preț (1068,7 mii lei fără TVA), prezentată de către TMC-740 – subdiviziune a I.S. „Calea Ferată din Moldova”. Astfel, conform dării de seamă privind achiziționarea lucrărilor, grupul de lucru a respins oferta din cauza „prețului ireal de mic”. Cu toate că, potrivit prevederilor legii⁴¹, autoritatea contractantă este obligată să asigure operatorului economic posibilitatea de justificare a prețului anormal de scăzut, iar ofertantul susține că, deși i-a prezentat facturile pentru plata materialelor și echipamentului, grupul de lucru nu a luat act de acestea. De asemenea, conform explicațiilor operatorului economic, aceasta nu a primit răspuns nici la plîngerea adresată AAP.

Deși conform contractului de antrepriză încheiat la 31.05.2011 cu S.R.L. „Casa Construct” durată de execuție a lucrărilor urma să constituie 4 luni, iar potrivit acordului adițional a fost prelungită până la 01.06.2012, la momentul auditului lucrările nu au fost finisate, motivele nefiind explicate de beneficiar. În anul 2011, la reconstrucția băii s-au valorificat 1110,2 mii lei, mijloace publice imobilizate din cauza nefinisării obiectului. Contrar prevederilor art.42 din Legea nr.96-XVI din 13.04.2007 și condițiilor contractuale, autoritatea contractantă nu a asigurat prezentarea garanției de bună execuție a lucrărilor în valoare de 80,7 mii lei. Din cauza neprezentării pentru auditare a ofertei câștigătoare și din lipsa persoanelor responsabile de executarea lucrărilor (șeful interimar al SCGCD și responsabilul tehnic) nu a fost posibilă verificarea respectării ofertei la execuția lucrărilor.

➤ **Procesul de inițiere a procurărilor de fonduri fixe, fiind unul defectuos, are caracter spontan și duce la utilizarea ineficientă a mijloacelor.**

În lipsa planului de achiziții și fără a ține cont de prioritățile entităților subordonate, în anul 2011, CR a executat cheltuieli pentru procurarea mijloacelor fixe în suma totală de 897,1 mii lei, din care 415,0 mii lei s-au utilizat pentru procurarea mijloacelor de transport și 296,6 mii lei – pentru procurarea instrumentelor muzicale: 2 pianе pentru școala de arte (152,0 mii lei) și instrumente muzicale aerofone

⁴⁰ Legea privind calitatea în construcții nr.721-XIII din 02.02.1996 (cu modificările și completările ulterioare).

⁴¹ Art.46 alin.(2) din Legea nr.96-XVI din 13.04.2007.

pentru casa de cultură (164,8 mii lei).

✓ Se atestă că, din lipsa de prudență și fără a studia piața locală în scopul utilizării eficiente a finanțelor publice, autoritatea contractantă a achiziționat instrumente muzicale noi, de nivel profesional, cu toate că piața locală oferă posibilități mai economice (Foto nr.18, nr.19, nr.20 și nr.21). De asemenea, redistribuirea mijloacelor pentru procurarea fondurilor fixe s-a efectuat în baza unor formulare neîntocmite regulamentar⁴², DGF acceptând documente neconforme și introducând modificări în planurile de finanțare ale instituțiilor nominalizate.

✓ În opinia echipei de audit, finanțele publice pentru procurarea mijloacelor de transport au fost utilizate neregulamentar și ineficient. Astfel, potrivit art.54 alin.(1) din Legea nr.96-XVI din 13.04.2007, autoritatea contractantă, prin cererea ofertelor de prețuri, poate atribui contractul de achiziții de bunuri cu condiția ca valoarea estimativă a achiziției să nu depășească 200,0 mii lei (fără TVA). Cu toate că, conform Deciziei CR nr.01/14 din 08.04.2011, pentru procurarea unui microbuz s-a alocat suma de 280,0 mii lei, CR neregulamentară a aplicat procedura de cerere a ofertelor de prețuri, și nu licitația publică. De menționat că, contrar prevederilor regulamentare⁴³, pentru evidența lucrului autobuzului au fost utilizate foi de parcurs ale autoturismelor, unele din aceste conținând corectările indicilor de parcurs și de consum al combustibilului. Potrivit unor explicații verbale, autobuzul se transmite în subordinea subdiviziunilor Consiliului raional, fiind prezentate pentru auditare 2 demersuri, din ele doar unul s-a regăsit în foile de parcurs. Cu derogare de la normele regulamentare⁴⁴, toate foile de parcurs sînt semnate de către vicepreședintele raionului, și nu de persoanele în a căror gestiune a fost transmis mijlocul de transport. Cele relatate denotă un risc de fraudă la folosirea autobuzului și casarea a 0,8 mii litri de combustibil în sumă de 12,4 mii lei.

✓ Cu toate că, la situația din 01.01.2011, CR și subdiviziunile subordonate dispuneau de 9 autoturisme, sau cu o unitate mai mult decît numărul recomandat conform Hotărîrii Guvernului nr.1404 din 30.12.2005⁴⁵, Aparatul președintelui raionului a procurat încă un autoturism în valoare de 135,0 mii lei, efectuînd, concomitent, și lucrări de deservire a acestuia în sumă de 14,2 mii lei (tonarea sticlelor, instalarea lămpilor anticeață etc.). De asemenea, în perioada 2011-2012, CR Basarabeasca nu a casat nici un autoturism, la momentul auditului dispunînd de 10 automobile. De menționat că, prin derogare de la cerințele cadrului legislativ/normativ⁴⁶, autoritatea contractantă a desfășurat achiziția publică în lipsa mijloacelor preconizate pentru acest scop. Astfel, contractul de achiziționare a mijlocului de transport a fost încheiat la 08.11.2011, iar bugetul raional a fost rectificat conform Deciziei nr.06/08 din 02.12.2011 prin micșorarea cheltuielilor la grupa 10.03.131 „Alte instituții și acțiuni de asistență și susținere socială” și majorarea cheltuielilor la grupa principală 01.02.015 „Autoritățile executive ale administrației publice locale”, în sumă de 200,0 mii lei, în scopul achitării datoriilor curente la mărfuri, servicii și pentru procurări. Ulterior, la data de 07.12.2011, conform fișei privind repartizarea pe luni a bugetului pe anul 2011 a aparatului președintelui, alocațiile bugetare în sumă de 135,0 mii lei au fost redistribuite de la art.113 „Plata mărfurilor și serviciilor” la art.242 „Procurarea

mijloacelor fixe”. Modalitatea descrisă a permis alocarea mijloacelor pentru procurarea autoturismului, evitînd decizia autorității deliberative și reprezentative.

Cele relatate au fost generate de lipsa de transparență a procesului decizional, de neelaborarea și neimplementarea procedurilor de control intern aferente achizițiilor publice și de indisciplină executorie a funcționarilor AAPL.

Recomandări:

13. Consiliul raional și președintele raionului:

13.1. să asigure elaborarea și aprobarea Programului de investiții capitale pe UAT, ținînd cont de principiile de economie și eficiență la inițierea obiectelor și valorificarea cheltuielilor de investiții capitale, inclusiv modul și criteriile de selectare a acestora, în scopul utilizării raionale a finanțelor publice;

13.2. să elaboreze și să implementeze procedurile de control intern aferente achizițiilor publice, inclusiv care vor asigura transparența procesului decizional la procurarea fondurilor fixe, în vederea utilizării mijloacelor publice în mod eficient și conform priorităților subdiviziunilor subordonate.

14. Primarii satelor: Carabetovca, Iordanovca și Sadacia să întreprindă măsurile de rigoare privind înregistrarea conformă în datele evidenței contabile a obiectivelor de investiții capitale raportate ca nefinalizate, cu asigurarea dării în exploatare a acestora.

➤ ***În anul 2011, mijloacele bugetare pentru întreținerea depozitului de păstrare a pesticidelor perimate în sumă de 257,2 mii lei au fost utilizate ineficient, nefiind atins obiectivul prestabilit.***

Conform Hotărîrii Guvernului nr.1543 din 29.11.2002⁴⁷, MAI și AAPL urmau să asigure depozitele centralizate de păstrare a pesticidelor perimate cu pază paramilitară, în bază de contract, cu acoperirea cheltuielilor din contul bugetelor unităților administrativ-teritoriale. Auditul a relevat că, nerespectînd normele regulamentare, organele vizate nu au asigurat depozitul cu pază paramilitară, iar mijloacele financiare în sumă de 257,2 mii lei au fost transferate la proprietarul depozitului (S.R.L. „Sadac-Agro”), cu toate că aceasta nu dispune de un contract încheiat cu autoritățile publice centrale, precum și cu cele locale privind asigurarea pazei obiectului. Mai mult decît atît, deși factorii de decizie ai S.R.L. „Sadac-Agro” afirmă că transferurile în sumă de 257,2 mii lei au fost utilizate pentru compensarea cheltuielilor pentru întreținerea depozitului, probele colectate de audit denotă contrariu. Astfel, în urma unei vizite în teren, s-a constatat că în a.2007 la depozit s-a declanșat un incendiu care a distrus o parte a depozitului și a preparatelor din el. După incendiu, în decembrie 2007, resturile de preparate, în cantitate de 45 tone, reambalate în butoaie de masă plastică, și rămășițele de deșeuri după incendiu (15 tone) au rămas sub cerul liber, degradîndu-se și deteriorîndu-se an de an, astfel prezentînd riscul de contaminare a mediului adiacent (Foto nr. 1 și nr. 2 din Anexa nr.4 la Raport). Auditul a constatat că S.R.L. „Sadac-Agro” nu a asigurat paza sigură a obiectului, a cărui gard nu este fiabil, permițînd acces liber la substanțe toxice (Foto nr.3 și nr.4 din Anexa nr.4 la Raport). Se menționează că în apropiere nemijlocită cu depozitul se află terenurile agricole cultivate și înșămîntate cu cereale și în cazul precipitațiilor abundente sau inundațiilor persistă riscul de scurgeri de preparate în

⁴² Pct.17 și pct.24 din Regulamentul cu privire la developele de cheltuieli ale instituțiilor publice și repartizarea pe luni a bugetelor unităților administrativ-teritoriale, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.117 din 29.12.2007 (cu completările ulterioare; în continuare – Regulamentul aprobat prin Ordinul nr.117 din 29.12.2007).

⁴³ Ordinul BNS și al MF cu privire la aprobarea formularelor tipizate de documente primare cu regim special nr. 24/36 din 25.03.1998 (cu modificările ulterioare).

⁴⁴ Pct.6.1 din Instrucțiunea privind completarea și prelucrarea foii de parcurs pentru autoturisme, aprobată prin Ordinul BNS nr.108 din 17.12.1998.

⁴⁵ Hotărîrea Guvernului „Privind reglementarea utilizării autoturismelor de serviciu de către autoritățile administrației publice” nr.1404 din 30.12.2005 (cu modificările și completările ulterioare).

⁴⁶ Art.19 alin.(2) din Legea bugetului de stat pe anul 2011 nr.52 din 31.03.2011 (cu modificările și completările ulterioare); pct.7 lit.a) din Regulamentul cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1380 din 10.12.2007 (cu modificările și completările ulterioare).

⁴⁷ Hotărîrea Guvernului „Cu privire la măsurile suplimentare pentru depozitarea centralizată și neutralizarea pesticidelor inutilizabile și interzise” nr.1543 din 29.11.2002 (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Hotărîrea Guvernului nr.1543 din 29.11.2002).

afara teritoriului adiacent depozitului (Foto nr.5 din Anexa nr.4 la Raport). Urmare a investigațiilor de laborator asupra remanentelor de preparate în sol de pe terenurile adiacente depozitului respectiv, efectuate în 2006 și 2007 (după producerea incendiului) de către colaboratorii CNSP, s-a constatat contaminarea solului cu preparate de uz fitosanitar în concentrații care ar depăși nivelul maximal admisibil.

Recomandări:

15. Consiliul raional și președintele raionului să conlucreze cu Comisariatul de poliție Basarabeasca privind păstrarea conformă a substanțelor toxice, care la rândul său va asigura protecția mediului ambiant și a sănătății populației.

➤ **Lipsa procedurilor fundamentale de control intern și nerespectarea cerințelor legislației au dus la nereguli și abateri la rectificarea și executarea cheltuielilor din fondul de rezervă al Consiliului raional, exprimate prin: utilizarea mijloacelor în sumă peste limita stabilită; repartizarea mijloacelor fără examinarea integrală a cererilor și a documentelor justificative sau în lipsa acestora; alocarea mijloacelor în mărime ce depășește limitele regulamentare.**

Auditul a relevat că Regulamentul privind utilizarea mijloacelor fondului de rezervă al Consiliului raional pe anul 2011, aprobat prin Decizia CR nr.08/03 din 03.12.2010, nu a fost conformat recomandărilor Hotărârii Guvernului nr.1427 din 22.12.2004⁴⁸, stabilind destinații de utilizare a mijloacelor neprevăzute în Regulamentul-tip. Astfel, mijloacele fondului de rezervă ar fi putut fi alocate, în cazuri excepționale și motivate, pentru acordarea ajutorului material unic, atât persoanelor socialmente defavorizate, cât și funcționarilor publici și consilierilor, în mărime ce nu depășește un salariu minim pe republică. Alocarea mijloacelor din fondul de rezervă urma a fi efectuată în baza deciziilor CR, iar în cazuri imprevizibile, apărute în perioada dintre ședințele Consiliului – conform dispozițiilor președintelui raionului, cu aprobarea ulterioară obligatorie a acestor acte de către Consiliu în ședința sa imediat următoare.

Fondul de rezervă a fost aprobat în sumă de 250,0 mii lei, precizat în sumă de 274,0 mii lei și executat în sumă de 314,4 mii lei, sau cu depășirea indicilor precizați cu 40,4 mii lei, fiind utilizate mijloacele nevalorificate la grupa 10.03.126 („Azilul pentru bătrâni și invalizi”). Mai mult decât atât, drept bază pentru rectificarea fondului de rezervă cu 24,0 mii lei a servit dispoziția președintelui raionului, aprobată de Consiliu după încheierea exercițiului bugetar 2011, la data de 03.02.2012. Cele menționate au fost generate de încălcarea prevederilor Legii nr.397-XV din 16.10.2003 și ale Legii nr.436-XVI din 28.12.2006⁴⁹.

În linii generale, mijloacele fondului au fost distribuite pentru acordarea ajutoarelor materiale persoanelor fizice în sumă de 101,0 mii lei (52 de beneficiari), desfășurarea diferitelor sărbători (inclusiv pentru premiarea persoanelor care nu sînt angajate în subdiviziunile CR), competiții, comemorări în sumă de 89,4 mii lei, achitarea datoriilor pentru energia electrică ale Î.M. „Apă-Canal Basarabeasca” – 50,0 mii lei, procurarea utilajului medical pentru IMSP Spitalul raional – 50,0 mii lei, alte scopuri – 24,0 mii lei. Utilizarea mijloacelor fondului de rezervă exclusiv pentru scopuri ce nu țin de situații excepționale și imprevizibile provoacă riscul că în cazul apariției unei astfel de situații, bugetul raional va duce lipsă de surse necesare pentru remedierea consecințelor acestora.

Contrar prevederilor regulamentare, mijloacele fondului în sumă de 309,4 mii lei (98,4%) au fost alocate în baza

dispozițiilor președintelui raionului, dintre care 4 dispoziții de alocare a 47,4 mii lei, emise în perioada de 9-23 decembrie 2011, nu au fost aprobate de Consiliu pînă la încheierea exercițiului bugetar 2011. Mai mult decât atât, DGF, fiind abilitată cu funcții de examinare a cererilor privind alocarea mijloacelor cu argumentări justificative, nu și-a exercitat atribuțiile, ceea ce a condiționat repartizarea mijloacelor preponderent la discreția factorilor-cheie ai Consiliului raional, fără avizul respectiv al direcției. De asemenea, în 12 din 52 de cazuri de acordare a ajutorului material în sumă de 26,0 mii lei, DGF, precum și CR nu dispun de documente confirmative pentru alocarea banilor, iar în celelalte cazuri lipsesc datele privind locul de muncă și venitul mediu al solicitantului, nu s-au expertizat condițiile de trai ale acestuia, nu sînt confirmate cheltuielile suportate de acesta. Cu toate că, potrivit prevederilor regulamentare, mărimea ajutorului material nu trebuia să depășească un salariu minim pe republică (600 lei), suma maximală pentru tratament a constituit 5,0 mii lei, iar la deces și pentru alte scopuri – 3,0 mii lei.

Nereguli similare s-au constatat și la alocarea ajutoarelor materiale din soldul disponibil, conform Deciziei CR nr.01/14 din 08.04.2011, la 23 de persoane fizice în suma totală de 61,0 mii lei. Ca și în cazurile de acordare a ajutoarelor din fondul de rezervă, pentru 8 cazuri (24,0 mii lei) CR nu a prezentat pentru auditare documentele justificative ce confirmă situația precară a solicitantului.

Se atestă că, în lipsa procedurilor de control intern, precum și din cauza neconlucrării cu alte autorități care acordă ajutoare (fondul de rezervă al AAPL de nivelul I, FSSP), 25 de persoane care au primit ajutoare în sumă de 47,5 mii lei din fondul de rezervă al CR, au mai beneficiat de ajutoare din fondul de rezervă al primăriei or. Basarabeasca și din FSSP în sumă de 18,6 mii lei.

Auditul a constatat că, prin nerespectarea prevederilor regulamentare, din fondul de rezervă al Consiliului au fost executate cheltuieli în sumă de 37,5 mii lei, ce nu țin de competență AAPL de nivelul II, nu au caracter excepțional și imprevizibil, precum și nu erau strict necesare. Astfel, din mijloacele fondului de rezervă au fost premiați colaboratorii poliției (11,0 mii lei) și ai Secției situații excepționale (1,0 mii lei), au fost desfășurate sărbătorile de iarnă (13,0 mii lei) și de Ziua feroviarului (5,0 mii lei), s-au executat cheltuieli pentru deplasarea medicilor la spartachiadă (4,0 mii lei), confecționarea ferestrei pentru oficiul Societății vînătorilor și pescarilor (2,0 mii lei), premiarea persoanei fizice pentru ocuparea locului I la turul vînătoresc (1,5 mii lei).

➤ **Primăria or. Basarabeasca nu a utilizat conform destinației mijloacele alocate cu destinație specială din bugetul raional în sumă de 50,0 mii lei.**

Auditul a constatat că mijloacele publice alocate conform Deciziei CR nr.01/14 din 08.04.2011 la construcția fîntinii pentru biserica orașului, primăria or. Basarabeasca le-a redistribuit pentru amenajarea teritoriului, deși, în condițiile legii⁵⁰, acestea urmau a fi restituite la bugetul de nivelul II. De menționat că DGF neregulamentară, în lipsa deciziei respective a Consiliului raional, a acceptat modificările repartizării pe luni și le-a introdus în baza de date.

Recomandări:

16. Consiliul raional și președintele raionului:

16.1. să elaboreze și să prezinte, spre aprobare, Consiliului raional un proiect de Regulament privind modul de formare și utilizare a mijloacelor fondului de rezervă, cu definirea clară a cheltuielilor care urmează a fi suportate din contul acestuia, inclusiv a unui set de criterii care definesc

⁴⁸ Hotărîrea "Pentru aprobarea Regulamentului-tip privind constituirea fondurilor de rezervă ale autorităților administrației publice locale și utilizarea mijloacelor acestora" nr.1427 din 22.12.2004.

⁴⁹ Art.27 din Legea nr.397-XV din 16.10.2003; art.14 alin.(2) lit.n) din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006.

⁵⁰ Art.11 alin.(3) din Legea nr.397-XV din 16.10.2003.

cheltuielile „cu caracter excepțional și imprevizibil”;

16.2. să implementeze proceduri de control intern, care ar asigura utilizarea regulamentară, transparentă și conform destinației a mijloacelor fondului de rezervă.

➤ **Cheltuielile pentru asigurarea îndeplinirii atribuțiilor de serviciu ale AAPL din raion depășesc limitele aprobate de actele normative și necesită a fi optimizate.**

✓ Lipsa unui control eficient privind optimizarea mijloacelor din cadrul bugetelor UAT în perioada anului 2011 a condiționat efectuarea cheltuielilor neregulate pentru asigurarea îndeplinirii atribuțiilor de serviciu ale subdiviziunilor CR în sumă totală de 68,7 mii lei. Astfel, deși prin Dispoziția președintelui raionului nr.188 din 22.12.2010 s-a aprobat norma parcursului-limită pentru autoturismele de serviciu pe anul 2011 în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.1404 din 30.12.2005⁵¹, Consiliul raional a întreținut un autoturism peste numărul stabilit, iar parcursului-limită prevăzut anual a fost depășit cu 48,0 mii km, fiind utilizat combustibil peste normă în sumă totală de 68,7 mii lei.

✓ Lipsa procedurilor de control intern antifraudă a condiționat persistența riscului corespunzător la utilizarea mijloacelor pentru reparația autoturismelor ce aparțin Consiliului raional. Astfel, potrivit documentelor eliberate de către prestatori de servicii de reparație auto, 2 autoturisme s-au aflat în reparație în perioada 25.07-05.08.2011 și, respectiv, 19.10-28.10.2011, costul reparației însumând 32,7 mii lei. Concomitent, pentru perioadele menționate, CR a eliberat 4 foi de parcurs, casind 216 litri de combustibil în sumă de 3,1 mii lei. Misiunea actuală de audit nu a putut stabili care cheltuieli au fost juste.

Recomandări:

17. Consiliul raional și președintele raionului: să examineze cazurile de nerespectare de către subdiviziunile Consiliului a parcursului-limită anual la autoturismele de serviciu, cu adoptarea unor decizii de responsabilizare a factorilor decizionali.

OBIECTIVUL III: Au raportat UAT în modul corespunzător și au asigurat prudent integritatea patrimoniului public?

Misiunea de audit denotă că sistemul de management al gestionării patrimoniului public al AAPL nu a fost conformat prevederilor legale, astfel fiind afectat de un șir de deficiențe și lacune, ce se exprimă prin: lipsa unei evidențe corespunzătoare a patrimoniului public și a raportării veridice a situațiilor patrimoniale; neasigurarea înregistrării integrale a dreptului de proprietate la organul cadastral; imperfecțiunea contractelor de comodă al patrimoniului transmis în gestiune IMSP și întreprinderilor fondate etc. Deficiențele existente în evidență și managementul defectuos al administrării patrimoniului public local afectează buna gestiune a acestuia și duce la irosirea mijloacelor publice. Întru argumentarea celor expuse, se exemplifică următoarele.

Potrivit informațiilor prezentate de către CîS, CR este fondator a 3 întreprinderi municipale (P.P. „Curierul de Basarabeasca” Î.M., Î.M. „Sonbas-Service”, Î.M. „Biroul de proiectări, prospectiuni și servicii Basarabeasca”) și AAPL din or. Basarabeasca au fondat 5 întreprinderi municipale (Î.M. „Gospodăria comunal-locativă Basarabeasca” (în continuare – Î.M. „GCL Basarabeasca”), Î.M. „Bastermogaz”, Î.M. „Munpredbas”, Î.M. „Apă-Canal Basarabeasca” și Î.M. „Aqua Basarabeasca”), din ele 3 întreprinderi municipale nu

au activat în perioada auditată, însă nefiind lichidate juridic⁵² valoarea capitalului statutar al acestora a constituit 83,9 mii lei. Urmare a procedurilor de audit aplicate asupra a 3 agenți economici care prestează servicii comunale către consumatorii orașului, se exemplifică următoarele.

➤ **Lipsa unei politici economice și tarifarare clare, prudente și fundamentate ce ar călăuzi activitatea serviciilor publice de gospodărie comunală, nemonitorizarea acestora de către fondator, pierderea în valoare a statutelor întreprinderilor municipale și exercitarea neconformă a atribuțiilor de fondator au contribuit la dezafectarea mijloacelor publice pentru achitarea datorilor întreprinderilor municipale în sumă de 350,0 mii lei.**

✓ Consiliul orășenesc Basarabeasca nu a ajustat statutele întreprinderilor municipale la prevederile Regulamentului-model al întreprinderii municipale. Astfel, în contradicție cu prevederile Legii nr.436-XVI din 28.12.2006⁵³, fondatorul a 2 din 3 întreprinderi auditate este primăria orașului, și nu consiliul local; într-un statut lipsește capitolul „Patrimoniul întreprinderii”, precum și valoarea capitalului statutar. De asemenea, nici la o întreprindere nu este prevăzut consiliul director, nu este specificat modul de promovare a intereselor fondatorului, inclusiv modul de repartizare a profitului. Potrivit pct.23 din Regulamentul-model al întreprinderii municipale⁵⁴, întreprinderea municipală își organizează activitatea și își determină perspectivele producerii de sine stătător, iar baza programelor de producere o constituie contractele încheiate cu beneficiarii serviciilor și furnizorii de resurse tehnico-materiale, alte valori și materii consumabile. În perioada auditată, întreprinderile municipale nu a dispus de un plan care ar determina perspectivele de dezvoltare, potrivit prevederilor menționate. La fel, acestea nu au dispus de un plan anual de activitate, cu aprobarea indicilor economici de venituri și cheltuieli, precum și a rezultatelor financiare care urmau a fi obținute la finele anului, această situație fiind condiționată de lipsa reglementărilor corespunzătoare.

De asemenea, contrar prevederilor legale⁵⁵, întreprinderile municipale nu au prezentat fondatorilor rapoarte financiare, iar fondatorii nu au întreprins măsuri de rigoare pentru evaluarea managementului întreprinderilor și a performanțelor obținute în urma activității economico-financiare.

✓ **Lipsa de prudență și analiză profundă a situațiilor financiare create în întreprinderea de aprovizionare cu apă a consumatorilor din or. Basarabeasca a dus la fondarea a unei alte întreprinderi municipale cu același gen de activitate.** Unele din atribuțiile AAPL sînt asigurarea dezvoltării economice a UAT prin fondarea, restructurarea, reorganizarea sau lichidarea întreprinderilor municipale și exercitarea funcțiilor de fondator al acestora. Deși, începînd cu 18.10.2000, activează Î.M. „Apă-Canal Basarabeasca”, avînd genul principal de activitate captarea, epurarea și distribuția apei la consumatori, la data de 15.04.2011 Consiliul orășenesc fondează încă o întreprindere municipală, cu același gen de activitate, Î.M. „Aqua Basarabeasca” pe baza fondurilor fixe (sonde, rețele de apeduct etc.), primite cu titlu gratuit de la Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, destinate alimentării cu apă a unui sector de oraș, invocînd existența datorilor la salariu și față de BPN ale Î.M. „Apă-Canal Basarabeasca”. Analiza rezultatelor financiare din activitatea operațională denotă că ambele au înregistrat pierderi în sumă

⁵¹ Hotărîrea Guvernului nr.1404 din 30.12.2005 „Privind reglementarea utilizării autoturismelor de serviciu de către autoritățile administrației publice” (cu modificările și completările ulterioare).

⁵² P.P. „Curierul de Basarabeasca” Î.M. (fondator CR Basarabeasca); Î.M. „Bastermogaz”, Î.M. „Munpredbas” (fondator primăria Basarabeasca).

⁵³ Art.14 alin.(2) lit. i) din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006.

⁵⁴ Hotărîrea Guvernului „Cu privire la aprobarea Regulamentului-model al întreprinderii municipale” nr.387 din 06.06.1994 (cu modificările ulterioare; în continuare – Regulamentul-model al întreprinderii municipale).

⁵⁵ Art.38 din Legea nr.113-XVI din 27.04.2007.

de 181,8 mii lei (Î.M. „Apă-Canal Basarabeasca”) și 618,6 mii lei (Î.M. „Aqua Basarabeasca”). Existența a două întreprinderi dublează cheltuielile administrative și majorează costul serviciilor comunale prestate.

✓ *AAPL din or.Basarabeasca nu au analizat cauzele care generează pierderi la întreprinderile fondate, cu aprobarea unui plan de revigorare a acestora.* Urmare a analizei rapoartelor financiare ale întreprinderilor municipale, s-a constatat că, în anul 2011, toate cele 3 întreprinderi – prestatoare de servicii comunale au înregistrat pierderi din activitatea operațională în sumă totală de 1,0 mil.lei. Concomitent, din cauza preocupării insuficiente a factorilor de decizie ai fondatorului de gestionarea eficientă și conformă a patrimoniului public, n-au fost întreprinse măsuri de identificare a tuturor rezervelor privind sursele suplimentare de venituri și oportunitățile de minimizare a costurilor și cheltuielilor. Se relevă că, în anul 2011, Î.M. „Apă-Canal Basarabeasca” a trecut la pierderi creanțele consumatorilor de servicii prestate în anii precedenți în sumă de 146,5 mii lei, în lipsa documentelor respective de la organele de resort. De asemenea, urmare identificării consumatorilor neautorizați, s-au constatat 3 persoane juridice și 16 persoane fizice (angajați ai Î.M. „Apă-Canal Basarabeasca”) care timp de mai mulți ani nu au achitat serviciile prestate, plățile pentru apă calculate suplimentar pe anii 2009-2011 constituind 26,6 mii lei. Mai mult decât atât, măsurile întreprinse de către primăria or.Basarabeasca, precum și de către operatorii de servicii comunale pentru minimizarea pierderilor de apă în rețelele de distribuție erau insuficiente, acestea alcătuind cca 139,5 mii m³ în a.2011, sau peste 34% din volumul total al apei captate.

✓ *Lipsa unei politici exhaustive privind economia serviciilor publice de gospodărie comunală, inclusiv a politicii tarifare în domeniul vizat, repartizării responsabilităților între fondator și întreprindere a contribuit la achitarea din contul mijloacelor publice a datoriilor creditoare ale agentului economic în sumă de 350,0 mii lei.* Auditul a constatat că, în absența unor calcule întemeiate cu privire la diferența dintre tariful și costul serviciilor prestate, și din motivul posibilei deconectări a energiei electrice și sistării aprovizionării cu apă a unui sector din or.Basarabeasca, CR a alocat 350,0 mii lei pentru achitarea datoriilor la energia electrică ale Î.M. „Apă-Canal Basarabeasca”, astfel efectuând cheltuieli neîntemeiate și neprevăzute de cadrul legal⁵⁶. Î.M. „Apă-Canal Basarabeasca” a utilizat 50,0 mii lei pentru plata salariilor angajaților, dar nu pentru achitarea energiei electrice. Finanțarea directă a activității economico-financiare reprezintă irosirea mijloacelor publice, provoacă dependență și nu motivează îmbunătățirea managementului întreprinderilor.

✓ *Fondatorul a transmis în anul 2011 întreprinderilor municipale bunuri în sumă de 17,9 mil.lei⁵⁷, fără a stabili titlul valorilor transmise.* Urmare a acestor situații, întreprinderile municipale au înregistrat bunurile primite la venituri, majorând neîntemeiat profitul perioadei de gestiune la întreprinderilor. Concomitent, modalitatea descrisă nu asigură înregistrarea amplă și veridică a cotei-părți a fondatorului în patrimoniul întreprinderilor fondate și poate condiționa pierderea acestuia.

➤ ***AAPL nu au asigurat o evidență veridică a patrimoniului public transmis în gestiune economică întreprinderilor municipale pe care acestea le-au fondat. Darea de seamă a CR și a primăriei or.Basarabeasca privind patrimoniul gestionat de către întreprinderile***

fondate, la situația din 01.01.2012, nu este bazată pe documente justificative, ceea ce a cauzat divergențe între datele din evidența contabilă și cele din rapoarte financiare, iar evidența neadecvată a patrimoniului creează riscuri majore de pierdere a acestuia.

Pornind de la faptul că, potrivit art.9 alin.(2) lit.i) și lit.j) din Legea nr.121-XVI din 04.05.2007, de competența AAPL este ținerea evidenței patrimoniului UAT și exercitarea controlului asupra integrității și folosirii eficiente a acestuia, auditul denotă că nerespectarea prevederilor actelor normative în vigoare, precum și conlucrarea ineficientă între consiliile locale și întreprinderile municipale fondate de către acestea au cauzat denaturări semnificative în rapoartele financiare, prin reflectarea neveridică a situațiilor economice (la contul contabil 136 „Investiții pe termen lung în părți legate”, la 01.01.2011) de circa 4621,1 mii lei⁵⁸, la contul respectiv nefiind reflectată corespunzător valoarea patrimoniului transmis întreprinderilor fondate, fapt ce contravine pct.46 și pct.76 din Instrucțiunile aprobate prin Ordinele ministrului finanțelor nr.93 și nr.94 din 19.07.2010.

➤ ***Patrimoniul orășenesc transmis în gestiunea întreprinderilor fondate de AAPL nu reprezintă o imagine veridică și nu permite formularea unei concluzii privind integritatea acestuia.***

Contrar prevederilor pct.10 din Hotărîrea Guvernului nr.387 din 06.06.1994⁵⁹, la statutul întreprinderilor fondate de către primărie și Consiliul Basarabeasca nu sînt anexate actele de inventariere a bunurilor întreprinderilor, transmise în gestiune la data aprobării acestora, iar pentru bunurile imobile nu s-au indicat adresa poștală, suprafața și numărul cadastral, cu anexarea planului terenului. Ca urmare, efectul acestor neregularități condiționează: lipsa evidenței conforme a patrimoniului public; neasigurarea înregistrării integrale a dreptului asupra acestuia și a modalității de raportare a utilizării lui; denaturarea datelor din evidența contabilă a primăriei or.Basarabeasca referitor la fondul patrimonial transmis în gestiune întreprinderilor fondate, care, de fapt, lipsește în evidența acesteia.

➤ ***Lipsa unei evidențe conforme a fondului locativ la Î.M. „Gospodăria comunal-locativă Basarabeasca” determină raportarea neautentică a situațiilor patrimoniale.***

Astfel, nerespectarea de către fondator (primăria or.Basarabeasca) a prescripțiilor pct.76 și pct.128 din Instrucțiunea aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.94 din 19.07.2010 referitor la evidența patrimoniului public transmis în gestiune a cauzat neînregistrarea conformă în evidența contabilă și în rapoartele financiare ale fondatorului și Î.M. „Gospodăria comunal-locativă Basarabeasca” a fondului locativ transmis în administrare. Astfel, la situația din 01.02.2012, primăria nu avea înregistrat fondul locativ transmis Î.M. „Gospodăria comunal-locativă Basarabeasca”. În același timp, cu abateri de la prevederile art.17 din Legea nr.113-XVI din 27.04.2007 și art.14 alin. (1) din Legea nr.1324-XII din 10.03.1993⁶⁰, nici la Î.M. „GCL Basarabeasca” valoarea fondului locativ în sumă de 143050,9 mii lei, înregistrată în evidență, nu este veridică, deoarece aceasta nu a fost diminuată cu valoarea fondului locativ privatizat în sumă de 88291,8 mii lei. Cele menționate sînt cauzate și de faptul că primăria or.Basarabeasca nu a asigurat formarea asociațiilor de coproprietari în condominiu și nu a transmis în gestiune acestora valoarea clădirilor privatizate, iar persoanele responsabile de gestionarea și evidența fondului locativ nu și-au exercitat adecvat obliga-

⁵⁶ Art.8 alin.(4) din Legea nr.397-XV din 16.10.2003.

⁵⁷ Î.M. „Gospodăria comunal-locativă Basarabeasca” – 10,9 mil. lei; Î.M. „Aqua Basarabeasca” – 7,0 mil.lei.

⁵⁸ CR Basarabeasca – 1716,3 mii lei; Consiliul orășenesc Basarabeasca – 2904,8 mii lei.

⁵⁹ Hotărîrea Guvernului nr.387 din 06.06.1994 „Cu privire la aprobarea Regulamentului-model al întreprinderii municipale” (cu modificările ulterioare; în continuare – Regulamentului-model aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.387 din 06.06.1994).

⁶⁰ Legea privatizării fondului de locuințe nr.1324-XII din 10.03.1993 (cu modificările și completările ulterioare).

țiile. Includerea în evidența patrimoniului public a valorii fondului locativ privatizat denaturează darea de seamă și condiționează o raportare neautentică a patrimoniului public administrat de către UAT.

Recomandări:

18. Consiliul raional și consiliul orășenesc Basarabeasca:

18.1. să întreprindă măsuri pentru aducerea în concordanță cu cadrul legal a statutelor și activităților întreprinderilor municipale și instituțiilor fondate;

18.2. să asigure efectuarea inventarierii exhaustive a patrimoniului public transmis în administrarea întreprinderilor fondate, precum și înregistrarea conformă a acestuia în evidența contabilă, inclusiv a drepturilor asupra lui;

18.3. să examineze oportunitatea menținerii întreprinderilor municipale care nu activează o perioadă îndelungată.

➤ AAPL nu și-au asumat întocmai responsabilitățile de furnizare regulamentară a serviciilor publice de gospodărie comunală.

Pornind de la domeniile de activitate ale AAPL de nivelul I, potrivit art.14 alin.(2) lit.c) din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006, consiliul local decide darea în administrare, concesionarea, darea în arendă ori în locațiune a bunurilor domeniului public al satului, orașului, precum și a serviciilor publice de interes local în condițiile legii. În același timp, conform art.10 din Legea nr.1402-XV din 24.10.2002⁶¹, serviciile publice de gospodărie comunală sînt prestate de operatori specializați: întreprinderi municipale și individuale, societăți pe acțiuni, societăți cu răspunderea limitată, întreprinderi cu alte forme juridice de organizare. AAPL nu au realizat prevederile legilor menționate și nu au întreprins măsuri de transmitere a funcțiilor respective operatorilor economici sau de înființare a acestora, ceea ce a rezultat în executarea cheltuielilor ineficiente în sumă de 64,7 mii lei. Astfel la bilanțul primăriei Bașcalia se află apeductul, care deservește cu apă potabilă locuitorii satului și agenții economici din teritoriu. Cheltuielile pentru întreținerea apeductului pe anul 2011 au constituit suma de 308,1 mii lei, iar veniturile de la prestarea serviciilor de alimentare cu apă – 289,4 mii lei, pierderile bugetului alcătuind 18,7 mii lei. Analogic, primăria Abaclia a suportat pierderi de la prestarea serviciilor de alimentare cu apă în sumă de 7,3 mii lei și de la fabricarea uleiului din floarea-soarelui în sumă de 38,8 mii lei. De menționat că în cazurile nominalizate uzura fondurilor fixe nu se include în costul serviciilor, menținînd tarifele la un nivel economic neîntemeiat și lipsind serviciile respective de surse de mijloace pentru renovarea mijloacelor fixe.

Recomandări:

19. Primarii satelor Abaclia și Bașcalia să elaboreze și să propune, pentru aprobare, consiliile locale modul de furnizare a serviciilor publice de gospodărie comunală în scopul gestionării eficiente, în condițiile legii, a patrimoniului public.

➤ Contractele de comodat pentru patrimoniul transmis în gestiune IMSP nu au anexate acte de primire-predare a patrimoniului public transmis acestora în gestiune, ceea ce a condiționat raportarea denaturată a situațiilor patrimoniale.

Astfel, în anii 2011-2012, CR, prin nerespectarea prescripțiilor Hotărîrii Guvernului nr.688 din 10.09.1995⁶², neasigurînd întocmirea actelor de primire-predare a mijloacelor fixe în baza materialelor de inventariere și estimare a lor, pașapoartelor tehnice și altor documente tehnice, precum și a documentelor despre înregistrarea prece-

dentă a acestor obiecte, efectuată de organele autorizate pe numele Consiliului raional, întocmirea listelor bunurilor transmise, cu indicarea valorii acestora, a încheiat contracte de comodat cu IMSP.

La situația din 01.01.2012, valoarea patrimoniului în sumă de 31307,5 mii lei, transmis în gestiunea IMSP, era înregistrată doar în raportul financiar al CR, nefiind confirmată prin datele evidenței contabile, acesta neavînd înregistrări la compartimentul respectiv. De asemenea, există discrepanțe în sumă de 14952,7 mii lei și între valoarea fondurilor fixe înregistrate la fondator și la IMSP. Cele relatate determină riscul neintegrității bunurilor propriete publice, iar modul de gestionare a patrimoniului nu oferă o informație exhaustivă privind valoarea bunurilor publice.

Recomandări:

20. Președintele raionului, în comun cu IMSP, să efectueze inventarierea patrimoniului public transmis în comodat, cu scopul asigurării autenticității evidenței contabile a acestuia la fondator și la instituții medico-sanitare, precum și înregistrarea conformă a acestuia în Registrul bunurilor imobile respectiv.

➤ AAPL (de nivelul I și nivelul II) din raion nu au întreprins măsuri suficiente în vederea înregistrării în Registrul bunurilor imobile a drepturilor asupra bunurilor imobile (clădiri și construcții speciale) în valoare de peste 242,3 mil. lei și a terenurilor cu suprafața de 5154,4 ha, ceea ce contravine prevederilor art.5 din Legea nr.1543-XIII din 25.02.1998⁶³.

Urmare a inventarierii bunurilor imobile proprietate publică, inițiată de către echipa de audit, s-a constatat că la OCT Basarabeasca nu sînt înregistrate terenuri cu suprafața totală de 5154,4 ha (97,4%) și 108 din 129 de bunuri imobile în valoare de 99,4 mil.lei ale UAT de nivelul I și ale SASPF. În pofida multiplelor adresări, funcționarii CR nu au prezentat echipei de audit informațiile solicitate. De asemenea, nu dețin înregistrarea cadastrală nici 153 din 164 de bunuri imobile gestionate de IMSP și întreprinderi municipale, evaluate de audit în sumă de 142,9 mil. lei.

În contextul pierderii dreptului de proprietate asupra imobilelor în urma tranzacțiilor cu risc de fraudă, se exemplifică cazul cu casa de creație, înregistrată în evidența contabilă a CR, la situația din 01.01.2012, în valoare de 4226,8 mii lei, asupra căreia este înregistrat dreptul de proprietate al Cooperativei de consum Basarabeasca ("Consumcoop"). Imobilul a fost procurat în decembrie 2003 conform contractului încheiat între "Consumcoop" și CR la prețul de 570,0 mii lei. În perioada decembrie 2003-martie 2004, Consiliul a achitat 350,0 mii lei, iar în august 2006 părțile au semnat un acord de desfacere a contractului, înregistrat la OCT, conform căruia clădirea situată în or.Basarabeasca, str.Karl Marx 56, se restituie "Consumcoop", nefiind prevăzută restituirea mijloacelor în sumă de 350,0 mii lei. În octombrie 2006, sau peste 2 luni după rezilierea contractului de vânzare-cumpărare, părțile au încheiat un acord adițional la acesta, micșorînd prețul imobilului cu 220,0 mii lei (de la 570,0 mii lei pînă la 350,0 mii lei efectiv achitate). În perioada decembrie 2006-2008, CR a efectuat reparația capitală a clădirii, care nu-i aparține, valorificînd în total 3307,4 mii lei. Se menționează calitatea nesatisfăcătoare a lucrărilor de reparație. Astfel, placa de beton pentru protecția fundației s-a fisurat și s-a denivelat, iar teracota instalată la gardul instituției se desprinde. Se relevă că, pînă la actualul audit, clădirea era utilizată de către Consiliul raional, cu toate că

⁶¹ Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr.1402-XV din 24.10.2002 (cu modificările și completările ulterioare).

⁶² Hotărîrea Guvernului "Despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de transmitere a întreprinderilor de stat, organizațiilor, instituțiilor, a subdiviziunilor lor, clădirilor, construcțiilor, mijloacelor fixe și altor active" nr. 688 din 10.09.1995 (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Regulamentul aprobat prin Hotărîrea guvernului nr.688 din 10.09.1995).

⁶³ Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543-XIII din 25.02.1998 (cu modificările și completările ulterioare).

între aceasta și "Consumcoop" nu este încheiat contract de locațiune. Cele relatate denotă un risc înalt de fraudă la efectuarea tranzacțiilor cu imobilul și persistența riscului de pierdere a mijloacelor valorificate la reparația capitală a obiectului ce nu-i aparține și nu este luat în locațiune. Se atestă și majorarea neîntemeiată a valorii clădirii cu valoarea reparației capitale în sumă de 496,6 mii lei (Foto nr.6, nr.7 și nr.8 din Anexa nr.4 la prezentul Raport).

Recomandări:

21. Președintele raionului și primarii or. Basarabeasca și satelor/comunelor Abaclia, Bașcalia, Carabetovca, Iordanovca, Iserlia și Sadaclia să ia măsuri în vederea înregistrării la organele cadastrale a patrimoniului proprietate publică în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

➤ **Managementul defectuos al imobilelor, neinclu-derea îndelungată în procesul de activitate a spațiilor aflate în gestiune, neîntreprinderea măsurilor eficiente privind integritatea și asigurarea funcționalității încăperilor duce la distrugerea și diminuarea valorii acestora.**

În aceasta ordine de idei, se exemplifică uzarea fizică a acoperișului clădirii CR, a cărui stare este deplorabilă. Pe timp de ploaie și în urma topirii zăpezii, apa se prelinge pe tavanul și pereții etajului 5. Ca urmare, sala festivă (204 m²) și două încăperi alăturate (33,4 m² și 15,7 m²) au devenit inutilizabile, nefiind folosite sub nici o formă de activitate. La fel, nu se întreprind măsuri pentru a repara acoperișul și a da în locațiune încăperile nefolosite. (Foto nr.9, nr.10 și nr.11 din Anexa nr.4 la Raportul de audit).

Auditul a constatat și un caz de reparație curentă necalitativă, care nefiind calificat semnificativ, totuși merită a fi menționat. Astfel, din contul mijloacelor bugetului raional, Spitalul raional a efectuat reparația unor încăperi, precedată acreditării instituției medicale. Ca urmare a executării necalitative a lucrărilor de reparație a Secției maternitate, în două săli s-a desprins tencuiala tavanului, care nu s-a reparat pînă la momentul actualului audit (Foto nr.12).

➤ **În opinia auditului, există probleme referitor la patrimoniul public aflat în proprietatea UAT – rețelele de gaze, edificarea cărora s-a efectuat din mijloacele bugetului de stat și din contul bugetelor UAT, deși în realitate sint gestionate de un agent economic, fără ca statul sau UAT să obțină avantaj economic, iar neînregistrarea contabilă și cadastrală a rețelor de gaze poate genera pierderea patrimoniului.**

Potrivit pct.3 din Hotărîrea Guvernului nr.683 din 18.06.2004⁶⁴, AAPL și alți beneficiari urmau să contabilizeze, să înregistreze la organele cadastrale și să transmită toate rețelele de gaze la deservire tehnică, în bază de contract, întreprinderilor de gaze ale S.A. „Moldovagaz”. Cu derogare de la prevederile menționate, CR și primăriile or. Basarabeasca, s. Carabetovca, s. Iserlia, s. Bașcalia, s. Abaclia, s. Iordanovca și s. Sadaclia nu au asigurat înregistrarea la organul cadastral, precum și transmiterea la deservire tehnică, în bază de contract, a 3 gazoducte de presiune înaltă cu lungimea de 22,7 km și a 6 gazoducte de presiune medie cu lungimea de 16,9 km gestionate de S.R.L. „Cimișlia-Gaz”. De asemenea, AAPL de nivelul I și nivelul II nu au asigurat nici evidența contabilă a conductelor de gaze. Astfel, la primăria Iserlia nu este înregistrată conducta de gaze de presiune medie cu lungimea de 2,8 km; la primăria Abaclia – conducta de gaze de presiune medie cu lungimea de 0,09 km, iar la CR – 2 conducte de gaze de presiune înaltă cu lungimea 14,4 km sînt

reflectate doar cantitativ, neînregistrînd valoarea acestora. De menționat că nici primăriile s. Abaclia, și s. Iserlia nu au înregistrat valorile conductelor de gaze, iar la primăria s. Bașcalia două conducte de gaze sînt înregistrate în ansamblu cu o valoare sumară a acestora, nefiind divizate separat pe obiecte.

Recomandări:

22. CR și primăriile or. Basarabeasca și satelor/comunelor Carabetovca, Iserlia, Bașcalia, Abaclia, Iordanovca și Sadaclia să întreprindă măsuri în vederea înregistrării la organele cadastrale a patrimoniului proprietate publică (gazoducte), cu asigurarea conformării acestora la prevederile legale.

23. CR Basarabeasca și primăriile satelor/comunelor Abaclia, Bașcalia, Iserlia să asigure evaluarea și înregistrarea contabilă a conductelor de gaze conform cerințelor cadrului legislativ-normativ.

➤ **Lipsa procedurilor de control intern aferente domeniului contabil, managementul contabil slab și indisciplina executorie au condiționat denaturări semnificative în raportarea situațiilor financiare și patrimoniale.**

Astfel:

✓ Urmare a neefectuării inventarierii datoriilor, creanțelor și a blanchetelor cu regim special, au fost raportate eronat situațiile financiare ce țin de necontabilizarea creanțelor de la arendarea terenurilor proprietate publică a UAT în suma totală de 415,7 mii lei, din care la primăria or. Basarabeasca – 179,9 mii lei, primăria Abaclia – 172,5 mii lei, primăria Bașcalia – 27,4 mii lei, primăria Sadaclia – 35,9 mii lei. Factorii de decizie ai UAT nu au contribuit pe deplin la încasarea veniturilor de la arendași pentru terenurile și bunurile imobile publice aflate în locațiune, generînd un impact negativ asupra acumulării operative și folosirii raționale a mijloacelor financiare conform destinației.

✓ Auditul a constatat lipsa unei evidențe corespunzătoare și raportării veridice a situațiilor patrimoniale. Ca urmare, la situația din 01.01.2012, soldul de mijloace fixe reflectat în Bilanțul executării bugetului primăriei Abaclia, în evidența analitică și evidența sintetică s-a înregistrat în valoare de, respectiv, 12409,0 mii lei, 11847,5 mii lei și 12642,6 mii lei. Astfel de abateri s-au stabilit și în anul 2010, contabilul-șef invocînd transcrierea valorilor mijloacelor fixe de pe foi liniare în cartea mare cu greșeli, care pînă la momentul auditului n-au fost depistate și corectate. Nerespectarea ciclului contabil în materie de conținut și consecutivitate a etapelor acestuia, stabilite prin Legea nr.113-XVI din 27.04.2007⁶⁵, a dus la prezentarea rapoartelor financiare pe anii 2010-2011 cu date eronate.

✓ Unele UAT de nivelul I din raion nu au executat prescripțiile Hotărîrii Guvernului nr.338 din 21.03.2003⁶⁶ și aplică, la calcularea uzurii imobilelor, norme majorate față de prevederile regulamentare, fapt ce favorizează stabilirea termenelor diminuate de utilitate a acestora, efectul fiind ieșirea din funcțiune a activelor înainte de expirarea termenelor regulamentare. Primăria s. Bașcalia nu a asigurat o evidență uniformă și corectă a valorii clădirilor și construcțiilor, prin ce nu a respectat prevederile art.19 alin.(1) din Legea nr.113-XVI din 27.04.2007 și pct.86 din Instrucțiunea aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.94 din 19.07.2010. Astfel, valoarea totală a uzurii, calculată la construcții speciale, a fost indicată cu 204,6 mii lei mai mult, iar la clădiri – cu 3144,4 mii lei mai puțin decît uzura raportată în bilanțul entității. De menționat că primăria a înlăturat deficiențele respective în evidența anului

⁶⁴ Hotărîrea Guvernului nr.683 din 18.06.2004 „Despre aprobarea Regulamentului privind modul de transmitere a rețelor de gaze întreprinderilor de gaze ale Societății pe Acțiuni „Moldovagaz” la deservire tehnică” (cu modificările ulterioare).

⁶⁵ Art.18 din Legea nr.113-XVI din 27.04.2007.

⁶⁶ Hotărîrea Guvernului „Cu privire la aprobarea Catalogului mijloacelor fixe și activelor nemateriale” nr.338 din 21.03.2003 (cu modificările și completările ulterioare).

2012. Analogic, la primăria s.Sadaclia uzura la unele obiecte de fonduri fixe s-a calculat cu 653,4 mii lei mai mult și la altele – cu 2661,1 mii lei mai puțin.

✓ AAPL de nivelul II din raion nu a întreprins măsurile de rigoare privind organizarea unei evidențe contabile care ar asigura raportarea veridică a situațiilor financiare și patrimoniale. Contrar prevederilor cadrului legislativ/normativ⁶⁷, contabilitatea Aparatului președintelui raionului n-a ținut evidența analitică a materialelor (conturile 060-069), investițiilor pe termen lung în părți legate (contul 136), cheltuielilor bugetare pentru întreținerea instituției și pentru alte activități (contul 200), cheltuielilor bugetare pentru investiții capitale (contul 203), cheltuielilor privind mijloacele speciale (contul 211), prin ce s-a afectat veridicitatea situațiilor raportate. Cu nerespectarea prevederilor art.24 din Legea nr.113-XVI din 27.04.2007 și pct.96 din Regulamentul privind inventarierea⁶⁸, CR nu a efectuat inventarierea activelor materiale, mijloacelor bănești și a formularelor cu regim special, precum și a creanțelor și datoriiilor. De asemenea, n-au fost întocmite acte de verificare cu debitorii și creditorii întru confirmarea soldurilor de către ambele părți pentru asigurarea veridicității și autenticității datelor din evidența contabilă și din rapoartele financiare. Astfel, s-a constatat că datoria față de IFS în sumă de 5,9 mii lei, reflectată în evidența contabilă a CR, este nereală, cauza fiind neînregistrarea în evidență a documentelor primare. Analogic, sînt nejustificate datorii și față de alte entități: Secția pentru statistică (4,2 mii lei) și Î.S. „Cadastru” (0,8 mii lei).

O atare situație s-a constatat și la primăria Abaclia, nefiind ținută evidența analitică a contului 203. Mai mult decît atît, în contradicție cu prevederile cadrului normativ⁶⁹, în cartea mare a primăriei nu se introduce soldul la începutul lunii următoare pe fiecare subcont, fiind reflectate doar sumele operațiilor lunare pe subconturi.

Din motivul lipsei evidenței analitice pe contul 203, la primăria s.Başcalia au fost verificate înregistrările respective pe anii precedenți. Urmare a verificării, s-a constatat trecerea nejustificată a soldului contului 203, aceasta constituind 2667,0 mii lei la finele lunii septembrie 2008 și 3367,0 mii lei – la începutul lunii octombrie 2008.

În contradicție cu cerințele SNC⁷⁰, Î.M. „Aqua Basarabeasca” înregistrează costul serviciilor prestate la contul 713 „Cheltuieli generale și administrative”, ceea ce nu oferă o imagine veridică a costului vânzărilor și nu permite evaluarea raportului cost-tarif al serviciilor prestate.

Deficiențele în evidența și evaluarea adecvată a patrimoniului public local au un impact negativ asupra bunei gestiuni a acestuia și creează condiții de ieșiri și delapidări la valori diminuate semnificativ față de valorile reale și valorile de piață. Cele relatate sînt generate de necunoașterea și nerespectarea cadrului legislativ-normativ, neelaborarea și neimplementarea procedurilor de control intern aferente managementului contabil eficient, lipsa de monitorizare metodologică și de control din partea DGF privind veridicitatea raportării situațiilor financiare și patrimoniale, precum și de indisciplină executorie a personalului contabil din cadrul UAT. Unul din factori care a condiționat evidența contabilă neregulamentară și gestionarea ineficientă a patrimoniului public a fost fluxul sporit al cadrelor în domeniul contabil și lipsa programului de formare a acestora. Se identifică că, în perioada 2003-2011, la 11 instituții publice au activat 31 de contabili-șefi, inclusiv la primăria s.Abaclia și la DGÎ aceștia au fost schimbați de 5 ori, iar la CR Basara-

beasca, SASPF și la primăriile s.Başcalia, s.Carabetovca, s.Iordanovca – de 3 ori.

Recomandări:

24. CR, președintele raionului, primăriile or.Basarabeasca și satelor Abaclia, Bașcalia, Sadaclia și Î.M. „Aqua Basarabeasca” să asigure responsabilizarea conducătorilor serviciilor contabile, în vederea organizării ținerii evidenței contabile în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

25. DGF să asigure monitorizarea metodologică și activitatea de control asupra conformității ținerii evidenței contabile și veridicității rapoartelor financiare și patrimoniale ale AAPL de nivelul I și nivelul II, inclusiv, în mod primordial, la CR, primăriile or.Basarabeasca și satelor Abaclia, Bașcalia, Sadaclia și Î.M. „Aqua Basarabeasca”.

Notă:

Misiunea de audit s-a realizat în lipsa factorilor-cheie ai raionului, a specialistului responsabil pentru domeniul de investiții capitale al Consiliului raional și a responsabilului tehnic al obiectelor de investiții capitate „Baia publică din or. Basarabeasca”, „Reparația secțiilor instituției medico-sanitare publice” etc., concomitent colaboratorii CCCEC ridicînd un șir de documente justificative ce țin de inițierea, proiectarea și executarea lucrărilor pe obiectivul „Centrul comunitar multifuncțional „Speranța””. În același timp, echipei de audit nu i-au fost prezentate toate documentele solicitate conform demersurilor atît verbale, cît și scrise. Astfel, funcționarii CR Basarabeasca nu au prezentat dosarele de achiziții, ci unele documente fragmentare, invocînd că toate documentele se păstrau la vicepreședintele raionului, care, la momentul auditului, lipsește. Totodată, echipa de audit pune la îndoială faptul întocmirii dosarelor de achiziții, din motiv că în cadrul grupului de lucru nu a fost desemnată persoana responsabilă de compartimentul respectiv, iar Secția economie care trebuie să administreze și să monitorizeze procesul de achiziții în raza raionului nu dispune de regulamentul de activitate, șeful secției călăuzindu-se de un regulament abrogat în anul 2004.

Concluzii generale de audit

Reieșind din constatările expuse în prezentul Raport de audit, misiunea de audit concluzionează că AAPL din raionul Basarabeasca nu au fost preocupate suficient de evaluarea și monitorizarea potențialului economico-financiar, nu au asigurat estimarea justificată a bazei fiscale, inclusiv prin elaborarea unor indici fiscali și bugetari, care ar asigura stabilitatea financiară a bugetelor UAT (de nivelul I și nivelul II) din raion. În acest context, DGF nu a conlucrat eficient cu AAPL și cu organele fiscale, statistice și cadastrale, precum și cu agenții economici care contribuie semnificativ la formarea veniturilor bugetare, astfel afectînd și responsabilitatea DGF prevăzută prin atribuțiile funcțional-instituționale. Ca urmare, subestimarea veniturilor proprii, evaluarea neconcludentă a bazei de impozitare, precum și alte deficiențe ce țin de prognoza fiscal-bugetară au fost generate de următorii factori: instrumentele informaționale ale IFS nu oferă date necesare analizei și evaluării la justa valoare a surselor de venituri calculate pe fiecare UAT; executorii de buget nu respectă cadrul legal la efectuarea unor tranzacții ce rezultă în venituri din proprietate; DGF nu și-a perfectat procedurile de fond pentru o prognoză și o planificare argumentată – lipsește un sistem de comunicare cu agenții economici, care contribuie semnificativ la formarea bugetului UAT etc. Managementul existent

⁶⁷ Art.23 din Legea nr.113-XVI din 27.04.2007; pct.19 din Instrucțiunea aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.93 din 19.07.2010.

⁶⁸ Ordinul ministrului finanțelor „Cu privire la aprobarea și punerea în aplicare a Regulamentului privind inventarierea” nr.27 din 28.04.2004 (abrogat din 10.08.2012 prin ordinul ministrului finanțelor nr.60 din 29.05.2012).

⁶⁹ Pct.13 din Instrucțiunea aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.94 din 19.07.2010.

⁷⁰ Pct.16 din Standardul Național de Contabilitate nr.3 „Componenta consumurilor și cheltuielilor întreprinderii” aprobat prin ordinul MF nr.174 din 25.12.1997 (cu modificările și completările ulterioare).

la nivelul AAPL din raion a generat: neîncasarea integrală a veniturilor destinate bugetelor UAT; neaplicarea cadrului regulator la stabilirea relațiilor interbugetare între bugetul raional și bugetele UAT de nivelul I, ceea ce a condiționat alocarea incorectă a transferurilor pentru asigurarea nivelării bugetare a UAT; disciplina financiară precară la execuția unor cheltuieli bugetare, nefiind asigurată eficiența utilizării banului public.

Auditul a constatat că managementul gestionării patrimoniului UAT de nivelul I și nivelul II din raion nu a fost conform prevederilor legale, fiind afectat de nereguli și deficiențe, care se exprimă prin: lipsa evidenței conforme a patrimoniului public și raportării veridice a situațiilor patrimoniale; neasigurarea înregistrării integrale a drepturilor asupra bunurilor imobile în Registrul bunurilor imobile; lipsa unor politici economice întemeiate în materie de adminis-

trare a întreprinderilor municipale ale căror fondatori sînt AAPL; etc.

În opinia echipei de audit, această situație precară a fost condiționată atît de lipsa unui sistem de control intern adecvat pe componentele respective de activități, cît și de exercitarea necorespunzătoare de către unii factori de decizie a atribuțiilor funcționale, implementarea prevederilor Legii privind controlul financiar public intern referitor la introducerea sistemului de management financiar și control fiind o sarcină imediată.

Notă: Prezentul Raport de audit a fost întocmit în baza probelor acumulate de către echipa de audit în următoarea componentă: șeful Direcției Sud/auditor public dna Antonina Caramilea (șef de echipă), controlorul de stat superior/auditor public dna Valentina Matei și controlorul de stat dl Vasile Moșoi.

Responsabil de efectuarea și monitorizarea misiunii de audit:

Șeful Direcției generale
auditul autorităților publice locale

Vladimir Potlog

Șeful echipei de audit:

Șeful Direcției Sud/auditor public

Antonina Caramilea

Lista abrevierilor

Abrevierea	Termenul abreviat		
UAT	Unitate administrativ-teritorială	BNS	Biroul Național de Statistică
IFS	Inspectoratul Fiscal de Stat	Î.S. „CFM”	Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”
AAPL	Autorități ale administrației publice locale	BPN	Bugetul public național
CR	Consiliul raional	FISM	Fondul de Investiții Sociale din Moldova
DGF	Direcția generală finanțe	AAP	Agentia Achiziții Publice
DGI	Direcția generală învățămînt	ADR	Agentia de Dezvoltare Regională
MF	Ministerul Finanțelor	CP	Comisariatul de Poliție
MAI	Ministerul Afacerilor Interne		
CNSP	Centrul Național de Sănătate Publică		
CCCEC	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției		
SCFR	Serviciul Control Financiar și Revizie		
CIS	Camera Înregistrării de Stat		
S.A.	Societate pe acțiuni		
S.R.L.	Societate cu răspundere limitată		
Î.S.	Întreprindere de stat		
Î.M.	Întreprindere municipală		
Î.I.	Întreprindere individuală		
P.P.	Publicație periodică		
OCT	Oficiul cadastral teritorial		
IMSP	Instituție medico-sanitară publică		
CMF	Centrul medicilor de familie		
SCGCD	Secția construcții, gospodărie comunală și drumuri		
SASPF	Secția asistență socială și protecție a familiei		
FSSP	Fondul de susținere socială a populației		
TMC	Trenul de montaj și construcție		
LCM	Lucrări de construcție și montaj		

Anexa nr.1

Obiectivele auditului, domeniul de aplicare și metodologia

Auditul bugetelor UAT a fost efectuat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi⁷¹, bazîndu-se pe o abordare orientată spre evaluarea conformității execuției bugetare, cu aplicarea unor proceduri caracteristice atît auditului regularității, cît și auditului performanței.

Pentru a ghida activitatea de audit, au fost elaborate trei obiective de audit, care cuprind aspectele principale ale procesului și exercitiului bugetar în cadrul UAT, precum și aspectele ce țin de evidența și raportarea situațiilor patrimoniale.

Obiectivul I: Au elaborat și au executat UAT partea de venituri a bugetului în conformitate cu Legea privind finanțele publice locale și cu alte acte legislative/normative în vigoare?

Obiectivul II: Au format și au executat UAT partea de cheltuieli a bugetului în conformitate cu cadrul legal/normativ în vigoare?

Obiectivul III: Au raportat UAT în modul corespunzător și au asigurat prudent integritatea patrimoniului public?

Reieșind din semnificația problemelor identificate și din riscurile determinate la etapa de planificare, au fost selectate pentru auditare: Aparatul președintelui raionului; DGI; 7 primării din raion (s.Abaclia, s.Başcalia, s.Carabetovca, s.Iordanovca, s.Iserlia, s.Sadacalia și or.Basarabeasca); 3 Întreprinderi municipale (Î.M. „Apă-Canal din Basarabeasca” Î.M. „Aqua Basarabeasca” și Î.M. „Gospodăria comunal-lo-cativă Basarabeasca”). De asemenea, unele probe de audit

⁷¹ Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

au fost acumulate la: IFS Basarabeasca; Direcția raională statistică; OCT, IMSP „Spitalul raional Basarabeasca” etc. În cadrul auditului au fost utilizate materialele privind rezultatele reviziilor asupra activității economico-financiare pe perioada 2008-2011, efectuate de către SCFR, cu colectarea unor probe suplimentare la entitățile nominalizate de acesta în actele respective. La fel, în cadrul actualului audit au fost auditate aspectele expuse în solicitarea CP Basarabeasca.

Întru realizarea obiectivelor auditului și colectarea probelor de audit, au fost efectuate următoarele proceduri de audit:

✓ au fost analizate deciziile organelor deliberative și executive (CR; președintele raionului; UAT de nivelul I), în vederea stabilirii nivelului de executare a acestora;

✓ s-a verificat dacă veniturile pasibile încasării în bugetul UAT au fost planificate și încasate regulamentar;

✓ în baza eșantionării, s-a verificat dacă unele cheltuieli bugetare semnificative (pentru salarizare, reparații și investiții capitale, transferuri către populație etc.) sînt legale și conforme;

✓ au fost verificate situațiile financiare semnificative din Raportul privind executarea bugetului raional, precum și situațiile patrimoniale din Bilanțul instituțiilor publice

finanțate de la buget pe anul 2011, fiind confruntate cu documentele contabile și înregistrările financiare pe care acestea se bazează, în vederea confirmării veridicității acestora;

✓ s-au aplicat diferite proceduri analitice, s-au întocmit teste de fond, fiind analizată și confruntată informația de la diferite entități: IFS Basarabeasca, IMSP “Spitalul raional Basarabeasca”, Agenția Relații Funciare și Cadastru; au fost utilizate diferite surse TI (www.statistica.md; www.geoportal.md; www.fisc.md și altele);

✓ au fost verificate situațiile patrimoniale raportate de către UAT, acestea fiind confruntate cu documentele contabile și înregistrările financiare respective;

✓ s-au realizat interviuri cu angajații unor instituții din cadrul AAPL (de nivelul I și nivelul II) din raion, pentru confirmarea concluziilor privind funcționarea controalelor interne asupra anumitor aspecte de activitate etc.

La efectuarea auditului echipa de audit s-a condus de Standardele de audit ale Curții de Conturi, făcându-se referințe la Manualul de audit al regularității, pentru o prezentare mai detaliată a abordărilor și proceselor de audit în parte. Au fost obținute probe suficiente și adecvate întru furnizarea unei baze rezonabile pentru constatările și concluziile determinate de obiectivele auditului.

Anexa nr.2

Tabelul nr.1

Analiza exercițiului bugetar la venituri pe anul 2011

(mii lei)

Cod	Denumirea veniturilor	Aprobat	Rectificat	Executat	Pondere, %	% executării	Devieri (+; -)	
111/01	Impozitul pe venitul din salariu	6196,9	6584,7	7496,1	11,3	113,8	+911,4	-
111/05	Impozitul pe venit aferent operațiunilor de predate în posesie și/sau folosință a proprietății imobiliare	-	-	1,9	-	-	+1,9	-
111/09	Alte impozite pe venit	123,9	123,9	107,0	0,2	86,4	-	-16,9
111/20	Impozitul pe venitul din activitatea de întreprinzător reținut la sursa de plată	-	-	222,1	0,3	-	+222,1	-
111/21	Impozitul pe venitul din activitatea de întreprinzător	300,0	300,0	-0,3	-	-	-	300,3
111/22	Impozitul pe venit reținut din suma dividendelor achitate	-	-	9,3	-	-	+9,3	-
114/01	Impozit funciar pe terenurile cu destinație agricolă, cu excepția impozitului de la gospodăriile țărănești (de fermier)	809,4	796,5	683,9	1,0	85,9	-	-112,6
114/02	Impozit funciar pe terenurile cu altă destinație decât cea agricolă	62,6	58,5	62,8	0,1	107,3	+4,3	-
114/03	Impozit funciar încasat de la persoanele fizice	140,4	137,4	161,4	0,2	117,5	+24,0	-
114/06	Impozit funciar pe pășuni și fînețe	94,2	96,5	89,1	0,1	92,3	-	-7,4
114/07	Impozit funciar pe terenurile cu destinație agricolă de la gospodăriile țărănești (de fermier)	513,2	546,8	647,2	1,0	118,4	+100,4	-
114/10	Impozit pe bunurile imobiliare ale persoanelor juridice	55,4	55,2	135,0	0,2	244,6	+79,8	-
114/11	Impozit pe bunurile imobiliare ale persoanelor fizice	23,0	22,9	31,0	-	135,4	+8,1	-
114/12	Impozit pe bunurile imobiliare cu destinație comercială și industrială	168,7	170,1	75,0	0,1	44,1	-	-95,1
114/14	Impozit pe bunurile imobiliare achitate de către persoanele fizice – cetățeni din valoarea estimată (de piață) a bunurilor imobiliare	218,1	218,5	241,3	0,4	110,4	+22,8	-
115/04	Impozitul privat	-	-	0,4	-	-	+0,4	-
115/39	Taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto pe teritoriul municipiilor, orașelor și satelor (comunelor)	15,0	15,0	25,5	-	170,0	+10,5	-
115/40	Taxa pentru amenajarea localităților din zona de frontieră care au birouri (posturi) vamale de trecere a frontierei vamale	40,0	80,0	85,4	0,1	106,75	+5,4	-
115/41	Taxa de amplasare a publicității	41,0	81,0	83,4	0,1	103,0	+2,4	-
115/44	Taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova	123,0	123,0	110,6	0,2	89,9	-	-12,4
115/51	Taxa pentru apă	56,2	56,2	154,1	0,2	274,2	+97,9	-
115/54	Taxa pentru extragerea mineralelor utile	-	-	0,1	-	-	+0,1	-
115/55	Taxa de licență pentru anumite genuri de activitate	-	-	-	-	-	-	-
115/56	Taxa de organizare a licitațiilor și	3,5	3,5	0,8	-	22,9	-	-2,7

Tabelul nr.2

Analiza exercițiului bugetar la venituri pe anii 2008-2011

Cod	Denumirea veniturilor	2008		2009		2010		2011		2011/2009	2011/2010
		Executat	%	Executat	%	Executat	%	Executat	%		
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
111/01	Impozitul pe venitul din salariu	8564,8	109,6	5713,2	79,4	6089,4	103,3	7496,1	113,8	131,2	123,1
111/05	Impozitul pe venit aferent operațiunilor de predate în posesie și/sau folosință a proprietății imobiliare	2,7	-	4,2	-	0,9	-	1,9	-	45,2	211,1
111/09	Alte impozite pe venit	168,9	0,4	159,1	126,8	177	132,6	107	86,4	67,2	60,5
111/20	Impozitul pe venitul din activitatea de întreprinzător	224,5	64,8	232,2	138,2	311,6	-	222,1	-	95,6	71,3
111/21	Impozitul pe venitul din activitatea de întreprinzător reținut la sursa de plată	-309,5	-	-1779,6	-	36,0	18	-0,3	-	-	-
111/22	Impozitul pe venit reținut din suma dividendelor achitate	-	-	0,8	-	5,2	-	9,3	-	1162,5	169,1
114/01	Impozit funciar pe terenurile cu destinație agricolă, cu excepția impozitului de la gospodăriile țărănești (de ferme)	973,4	99,9	739,8	90,6	704	96,2	683,9	85,9	92,4	97,1
114/02	Impozit funciar pe terenurile cu altă destinație decât cea agricolă	124,3	116,9	102,6	101,5	75,5	95,9	62,8	107,4	104,7	83,2
114/03	Impozit funciar încaștat de la persoanele fizice	158,4	82,3	152,8	84	157,8	89,4	161,5	117,4	105,7	102,3
114/06	Impozit funciar pe pășuni și fânețe	82,1	82,2	80,9	98,8	84,1	97,7	89,1	92,3	110,1	105,9
114/07	Impozit funciar pe terenurile cu destinație agricolă de la gospodăriile țărănești (de ferme)	456,7	97,6	504,4	112,8	551,9	107,7	647,2	118,4	128,3	117,3
114/10	Impozit pe bunurile imobiliare ale persoanelor juridice	180,3	119,2	163	103,8	143	105,3	135	244,6	82,8	94,4
114/11	Impozit pe bunurile imobiliare ale persoanelor fizice	35,9	88,4	32,1	96,7	29,4	106,5	31	137,8	96,6	105,4
114/12	Impozit pe bunurile imobiliare cu destinație comercială și industrială	-	-	-	-	45,3	1372,7	75	44,1	-	165,5
114/14	Impozit pe bunurile imobiliare achitate de persoane fizice - cetățeni din valoarea estimată (de plată) a bunurilor imobiliare	167,6	111,7	172,4	106,1	206,3	117,8	241,3	110,4	140	116,9
115/04	Impozitul privat	0,6	-	0,3	-	0,3	-	0,4	-	133,3	133,3
115/39	Taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto pe teritoriul municipiilor,	14,4	120	37,4	188,9	27,8	173,7	25,5	170	68,2	91,7

115/57	Loteriilor pe teritoriul unității administrativ-teritoriale	4,3	4,6	8,2	178,3	+3,6	-
121/02	Plăți pentru certificatele de urbanism și autorizațiile de construire sau desființare	-	-	-	-	-	-
121/12	Dividende aferente cotei de participare a statului în societăți pe acțiuni	44,7	44,7	61,5	0,1	137,6	+16,8
121/12	Dobânzile aferente soldurilor mijloacelor bugetare la conturile bancare	-	-	-	-	-	-
121/31	Aranda pentru resursele naturale	144,1	197,3	193,3	0,3	98,0	-4,0
121/32	Plata pentru aranda pentru terenurile cu destinație agricolă	92,0	53,8	99,7	0,2	185,3	+45,9
121/33	Plata pentru aranda pentru terenurile cu o altă destinație decât cea agricolă	19,1	22,4	18,5	-	82,6	-3,9
121/35	Chiria bunurilor proprietate publică	130,0	130,2	166,9	0,3	128,2	+36,7
121/36	Alte venituri din proprietate	-	-	-	-	-	-
121/37	Taxa pentru patenta de întreprinzător	130,0	130,2	166,9	0,3	128,2	+36,7
122/24	Încăștările plăților de la persoanele internate în punctele medicale de dezaolcoizare	-	-	-	-	-	-
122/27	Taxa de plată	20,0	20,0	38,0	0,1	190,0	+18,0
122/28	Taxa pentru amenajarea teritoriului	526,2	362,5	328,9	0,5	90,7	-33,6
122/29	Taxa pentru cazare	-	-	-	-	-	-
122/30	Taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii de deservire socială	430,0	568,9	640,3	1,0	112,6	+71,4
122/34	Taxa pentru parcare	-	-	-	-	-	-
122/40	Alte încasări	5,6	6,7	34,3	0,1	511,9	+27,6
123/01	Amenzi și sancțiuni administrative	-	63,1	72,1	0,1	114,3	+9,0
123/02	Amenzi aplicate de poliția rutieră	-	-	56,2	0,1	-	+56,2
123/11	Încasări de la vânzarea averii și valorii confiscate	-	-	-	-	-	-
123/15	Alte amenzi și sancțiuni pecuniare	-	-	4,5	-	-	+4,5
151/01	Mijloace speciale	1820,8	2087,3	2065,1	3,1	99,0	-22,2
161/01	Veniturile fondurilor speciale (cu excepția celor încasate de organul vamal)	20,0	20,0	15,0	-	75,0	-5,0
311.00	Transferuri curente de la bugetul de stat	44390,0	44390,0	66,9	100,0	-	-
330.00	Mijloace încasate prin decontări reciproce de la bugetele de alt nivel	720,0	4752,8	4643,8	7	97,7	-109,0
360.00	Transferuri între componentele bugetului	659,3	2277,7	2277,7	3,4	100,0	-
411.00	Granturi	-	861,4	861,4	1,3	-	-
Total venituri	58010,6	65331,1	66398,5	100,9	101,6	+1790,5	725,1
211.00	Mijloace din vânzarea și privatizarea bunurilor proprietate publică	-	450,6	450,6	-	-	-
212.00	Mijloace bănești de la privatizarea terenurilor	-	408,1	408,1	-	-	-

Sursă: Raportul privind executarea bugetelor UAT la venituri pe anul 2011

123/02	Amenzi aplicate de poliția rutieră	0,1		2,5	104,2	29		56,2		2248	193,7
123/11	Încasări de la vânzarea averii și valutei confiscate	9,2	-	3,6	150	4,6	-	-	-	-	-
123/15	Alte amenzi și sancțiuni pecuniare	2	1,3	4	100	4,4	-	4,5	-	112,5	102,3
151/01	Mijloace speciale	4036	97,2	2129,1	93,4	2125,6	98,2	2065,1	98,9	97	97,1
161/01	Veniturile fondurilor speciale(cu excepția celor încasate de organul vamal)	15,2	101,3	22,1	96,1	17,2	98,3	15	75	68,2	87,2
311/00	Transferuri curente de la bugetul de stat	29788,9	100	34072	100	45035,1	100	44390	100	130,3	98,6
330/00	Mijloace încasate prin decontări reciproc de la bugetele de alt nivel	4716,6	99,4	3227,9	100	1211,1	96	4643,8	97,7	143,9	383,4
360/00	Transferuri între componentele bugetului	2038,6	100	593,5	100	3628,6	100	2277,7	100	383,8	62,8
411/00	Granturi	-	-	-	-	215,7	100	861,4	100	-	399,3
	Total venituri	52953,2	99,1	47784,6	93,6	62614,8	100,9	66398,3	101,6	138,9	106
211/00	Mijloace din vânzarea și privatizarea bunurilor proprietate publică	883,7	70,2	4,5	-	26,1	-	42,5	100	944,4	162,8
212/00	Mijloace bănești de la privatizarea terenurilor	352,3	62,5	379,1	106,9	401,2	41,7	408,1	100	107,6	101,7

Tabelul nr.3

Generalizarea neregulilor stabilite de audit la prognoza și colectarea veniturilor UAT pe anul 2011

Nr. d/o	Primăria	Venituri rulate de la locașurile încăperilor	Venituri rulate de la prestarea serviciilor comunale	Venituri rulate de la vânzarea terenurilor agricole	Venituri rulate de la arenda terenurilor agricole	Venituri rulate de la folosirea terenurilor agricole	Venituri rulate de la folosirea terenurilor proprietate privatizate	Impozit funciar necalculat și	contractelor de arenda a terenurilor	Total venituri rulate	Neprogonizarea venitului de la taxa de amplasare a unităților comerciale	Neprogonizarea venitului de la taxa de amenajare a teritoriului	Neprogonizarea venitului de la impozitul pe venit din salariu	Total venituri neprogonizate
1	Basarabesca	7,9	14,3	2,7	26,7	77,9 - 389,3	22,2 - 110,8	28,8	72,6	120,5 - 440,9	142,9	74,1	543,2	760,2
2	Abacia				42,9	65,1 - 255,1	26,0	19,1		65,1 - 255,1	26,0	19,1		45,1
3	Bascaia	65,6	4,5		14,7	177,7 - 888,6	10,0	51,0	51,0	262,5 - 1034,4	16,6	46,1	-	62,7
4	Sadacia				35,9	31,5 - 157,5	-	-	-	67,4 - 193,4	21,1	-	-	21,1
5	Carabotova					- 15,2	-	-	-	- 15,2	8,0	39,7	47,7	47,7
6	Iserlia					103,0 - 515,1	-	-	-	515,1	-	10,2	-	10,2
7	Iordanova					-	-	-	-	-	-	1,2	-	1,2
8	CR Basarabesca	28,8	39,3							68,1				68,1
	Total:	102,3	58,1	2,7	120,2	412,3 - 076,5	38,8	123,6	123,6	695,6 - 2522,2	206,6	158,7	582,9	1016,3

Sursă: calculele și estimările efectuate de către echipa de audit

	orașelor și satelor (comunelor)																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					</
--	---------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----

Tabelul nr.2

Analiza exercițiului bugetar la cheltuieli pe anul 2011, potrivit clasificărilor funcționale

Grupa principală	Specificație	Aprobat	Rectificat	Executat	Cheltuieli efective	Pondere în totalul cheltuielilor efective (%)	Devieri cheltuieli efective - rectificat, +	% executării	Devieri executat /rectificat
	Cheltuieli totale, din care:	58010,3	70993,8	68831,6	68450,8	100,0	-2543,0	97,0	-2162,2
1	Serviciile de stat cu destinație generală	4484,3	6026,8	5794,6	5810,3	8,5	-216,5	96,1	-232,2
3	Apararea națională	230	234,8	226,0	207,8	0,3	-27,0	96,3	-8,8
5	Menținerea ordinii publice și securitatea națională	2033,5	2083,1	2083,1	2104,8	3,1	21,7	100,0	0,0
	Cheltuieli domeniului social-cultural, din care:	47489,4	53290,4	52076,4	51674,7	75,5	-1615,7	97,7	-1214,0
6	Învățământul	38178,9	39694,8	38882,0	38552,8	56,3	-1142,0	98,0	-812,8
8	Cultura, arta, sportul și activitățile pentru timp liber	4673	4079,9	3950,2	3910,1	5,7	-169,8	96,8	-129,7
9	Ocroirea sănătății	60	472,4	472,4	472,4	0,7	0,0	100,0	0,0
10	Asigurarea și asistența socială	4577,5	9043,3	8771,8	8739,4	12,8	-303,9	97,0	-271,5
	Cheltuieli domeniului economic, din care:	1872,7	6892,4	6289,8	6278,8	9,2	-613,6	91,3	-602,6
11	Agricultura, gospodăria silvică, gospodăria piscicolă și gospodăria apelor	405,7	462,9	462,6	462,4	0,7	-0,5	99,9	-0,3
12	Protecția mediului și hidrometeorologia		967,5	967,5	967,5	1,4	0,0	100,0	0,0
13	Industria și construcțiile	127,9	94,4	92,4	89,6	0,1	-4,8	97,9	-2,0
14	Transporturile, gospodăria drumurilor, comunicațiile și informatica	635	543,0	522,1	540,1	0,8	-2,9	96,2	-20,9
15	Gospodăria comună și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe	627,4	4747,0	4168,5	4142,7	6,1	-604,3	87,8	-578,5
16	Complexul pentru combustibil și energie								
19	Alte servicii legate de activitatea economică	76,7	77,6	76,7	76,5	0,1	-1,1	98,8	-0,9
20	Activitățile și serviciile neatribuite la alte grupe principale	1900,7	2465,6	2368,6	2374,5	3,5	-91,1	96,1	-97,0
23	Creditația netă			-6,8					-6,8

Sursă: Raportul privind executarea bugetelor UAT la cheltuieli pe anul 2011

Anexa nr.3

Tabelul nr.1

Analiza exercițiului bugetar la cheltuieli pe anul 2011, conform clasificărilor economice

Nr. d/o	Specificație	Art. de cheltuieli	Aprobat	Rectificat	Executat	Pondere, %	Devieri executat față de rectificat, +, -	Raport executat/rectificat, %
1	Cheltuieli totale, din care pentru:	3	4	5	6	7	8=6-5	9=6/5*100
1	Contribuția muncii	111	28953,6	28866,8	28553,7	41,5	-313,1	98,9
2	Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	112	5983,1	5928,5	5848,2	8,5	-80,3	98,6
3	Plata mărfurilor și serviciilor	113	15485,1	16195,7	15519,6	22,5	-676,1	95,8
4	Deplasări în interes de serviciu	114	113,9	90,8	69,3	0,4	-21,5	76,3
5	Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală	116	904,9	900,5	881,3	1,3	-19,2	97,9
6	Plata dobinzilor	120						
7	Transferurile curente, inclusiv:	130	2891,8	9299,8	9029,5	13,1	-270,3	97,1
7.1	Transferuri pentru produse și servicii	131	527,4	1690,3	1509,6	2,2	-180,7	89,3
7.2	Transferuri în scopuri de producție	132	183	595,8	575,6	0,8	-20,2	96,6
7.3	Transferuri către bugete de alt nivel	133	20	17,3	17,3	0,0	0,0	100,0
7.4	Transferuri către instituții financiare și alte organizații	134	55	1694,8	1694,5	2,5	-0,3	100,0
7.5	Transferuri către populație	135	2106,4	5301,5	5232,5	7,6	-69,0	98,7
8	Alte cheltuieli curente	180						
9	Cheltuieli capitale	200	3678,2	9711,1	8936,7	13,0	-774,4	92,0
9.1	Investiții capitale și reparatii capitale	240	3678,2	9071,1	8296,7	12,1	-774,4	91,5
9.2	Transferuri capitale	270		640	640	0,9	0,0	100,0
9.3	Alte cheltuieli capitale	280						
10	Creditația netă	600			-6,8		-6,8	

Sursă: Raportul privind executarea bugetelor UAT la cheltuieli pe anul 2011

Tabelul nr.3

Analiza exercițiului bugetar la cheltuieli, în dinamică, pe anii 2007-2011, în aspect funcțional

(mii lei)

Grupa principală	Specificație	Anul 2007		Anul 2008		Anul 2009		Anul 2010		Anul 2011		Devieri a.2011 față de a.2007, (+,-)	Pondere a.2011 față de ponderea a.2007
		Executat	Pondere, %	Executat	Pondere, %	Executat	Pondere, %	Executat	Pondere, %	Executat	Pondere, %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13=11-3	14=12-4
	Cheltuieli totale, din care:	42569,6	100,0	51805,1	100,0	51334,3	100,0	58934,7	100,0	68831,6	100,0	26262,0	
1	Serviciile de stat cu destinație generală	4036,7	9,5	6088,3	11,8	4610,4	9,0	4598,5	7,8	5794,6	8,4	1757,9	-1,1
3	Apărarea națională	93,2	0,2	105,1	0,2	106,4	0,2	121,2	0,2	226,0	0,3	132,8	0,1
5	Menținerea ordinii publice și securitatea națională	1498,9	3,5	1565,8	3,0	1733,6	3,4	2012,1	3,4	2083,1	3,0	584,2	-0,5
	Cheltuielile domeniului social-cultural, din care:	29193,6	68,6	36837,5	71,1	39713,4	77,4	44416,5	75,4	52076,4	75,7	22882,8	7,1
6	Învățământul	23058,7	54,2	28928,9	55,8	29234,1	56,9	35659,4	60,5	38882,0	56,5	15823,3	2,3
8	Cultura, arta, sportul și activitățile pentru tineret	2076,5	4,9	3007,2	5,8	3905,9	7,6	3001,0	5,1	3950,2	5,7	1873,7	0,9
9	Ocroțirea sănătății	180,6	0,4	449,3	0,9	503,1	1,0	469,5	0,8	472,4	0,7	291,8	0,3
10	Asigurarea și asistența socială	3877,8	9,1	4452,1	8,6	6070,3	11,8	5286,6	9,0	8771,8	12,7	4894,0	3,6
	Cheltuielile domeniului economic, din care:	6523,7	15,3	5583,9	10,8	3220,7	6,3	5457,3	9,3	6289,9	9,1	-233,8	-6,2
11	Agricultura, gospodăria silvică, gospodăria piscicolă și gospodăria apelor	729,6	1,7	987,1	1,9	320,4	0,6	257,4	0,4	462,6	0,7	-267,0	-1,0
12	Protecția mediului și hidrometeorologia		0,0		0,0		0,0		0,0	967,6	1,4	967,6	1,4
13	Industria și construcțiile	54,9	0,1	76,1	0,1	98,3	0,2	90,4	0,2	92,4	0,1	37,5	0,0
14	Transporturile, gospodăria drumurilor, comunicațiile și informatica	402	0,9	182,9	0,4	85,9	0,2	111,8	0,2	522,1	0,8	120,1	-0,2
15	Gospodăria comună și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe	5125,8	12,0	4262,1	8,2	2641,3	5,1	4926,8	8,4	4168,5	6,1	-957,3	-6,0
16	Complexul pentru combustibil și energie	147,5	0,3		0,0		0,0		0,0		0,0	-147,5	-0,3
19	Alte servicii legate de activitatea economică	63,9	0,2	75,7	0,1	74,8	0,1	70,9	0,1	76,7	0,1	12,8	0,0
20	Activitățile și serviciile neatribuite la alte grupe principale	1227,1	2,9	1624,4	3,1	1949,9	3,8	2332,4	4,0	2368,6	3,4	1141,5	0,6
23	Creditarea netă	-3,5						-3,2		-6,8		-3,3	

Sursă: Raportul privind executarea bugetelor UAT la cheltuieli pe anii 2007-2011

Anexa nr.4

Foto nr.1: Depozitul de pesticide ruinat al S.R.L. „Sadac-Agro”

Foto nr.2: Rămășițe de pesticide după incendiu

Foto nr. 3: Asigurarea securității depozitului de pesticide

Foto nr.4: Gardul depozitului de pesticide

Foto nr.5: Terenul adiacent depozitului de pesticide

Foto nr.6: Casa de creație care nu aparține CR Basarabeasca

Foto nr.7: Reparația necalitativă a casei de creație

Foto nr.8: Reparația necalitativă a casei de creație

Foto nr.9: Clădirea CR Basarabeasca, etajul 5

Foto nr. 10: Clădirea CR Basarabeasca, etajul 5

Foto nr. 11: Clădirea CR Basarabeasca, etajul 5

Foto nr. 12: Tencuială căzută de pe tavanul Secției maternitate a Spitalului raional Basarabeasca

Foto nr. 13: Reparația necalitativă a drumului din s. Bașcalia

Foto nr. 14: Tabără de odihnă, s. Bașcalia

Foto nr. 15: Tabără de odihnă, s. Bașcalia

Foto nr. 16: Gardul taberei de odihnă

Foto nr. 16: Gardul taberei de odihnă

Foto nr. 18: Pian procurat pentru școala de arte

Foto nr. 19: Pian procurat pentru școala de arte

Foto nr. 20: Trompete procurate pentru casa de cultură

Foto nr. 21: Spațiul casei de cultură

PARTEA II

Hotărâri ale Guvernului Republicii Moldova

93 HOTĂRÎRE **cu privire la aprobarea modelelor și punerea** **în aplicare a actelor de identitate de tip nou**

În temeiul Legii nr.273-XIII din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.9, art.89), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă și se pun în aplicare:
 - buletinul de identitate al cetățeanului Republicii Moldova, conform modelului din anexa nr.1;
 - buletinul de identitate provizoriu al cetățeanului Republicii Moldova, conform modelului din anexa nr.2;
 - buletinul de identitate pentru apatrizi, conform modelului din anexa nr.3;
 - permisul de sedere permanentă, conform modelului din anexa nr.4;
 - permisul de sedere provizorie pentru cetățeni străini, conform modelului din anexa nr.5;
 - permisul de sedere provizorie pentru apatrizi, conform modelului din anexa nr.6;
 - buletinul de identitate pentru refugiați, conform modelului din anexa nr.7;
 - buletinul de identitate pentru beneficiarii de protecție umanitară, conform modelului din anexa nr.8.
2. Buletinele de identitate și permisele de sedere, actele de identitate provizorii (Formularul nr.9), cu și fără codul de bare eliberate pînă la 7 martie 2013, rămîn valabile pînă la

expirarea termenului de valabilitate al acestora.

3. Se abrogă:

- Hotărîrea Guvernului nr.42 din 17 ianuarie 1995 „Cu privire la introducerea în Republica Moldova a actelor de identitate provizorii” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.14, art.68);
- punctele 1 și 2 din Hotărîrea Guvernului nr.385 din 5 iulie 1996 „Cu privire la dezvoltarea Registrului de stat al populației” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr.65-66, art.481);
- alineatele unu și trei din punctul 1 al hotărîrii și anexele nr.1 și nr.3 la Hotărîrea Guvernului nr. 626 din 28 iunie 2005 „Cu privire la actele de identitate ale refugiaților” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.95-97, art.715);
- Hotărîrea Guvernului nr.1139 din 18 octombrie 2007 „Cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în unele hotărîri ale Guvernului” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.168-170, art.1181);
- alineatele unu și trei din punctul 1 al hotărîrii și anexele nr.1 și nr.3 la Hotărîrea Guvernului nr. 562 din 6 mai 2008 „Cu privire la actele de identitate ale beneficiarilor de protecție umanitară” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.86-87, art.554).

4. Prezenta hotărîre intră în vigoare la data de 7 martie 2013.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Ministrul tehnologiei
informației și comunicațiilor
Ministrul afacerilor interne

Nr. 53. Chișinău, 17 ianuarie 2013.

Vladimir FILAT

Pavel Filip
Dorin Recean

Anexa nr.1
la Hotărîrea Guvernului nr.53
din 17 ianuarie 2013

Recto	Verso
Fișa de însoțire	Mențiuni

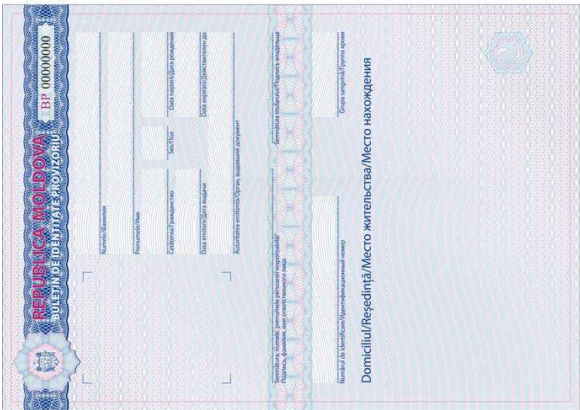
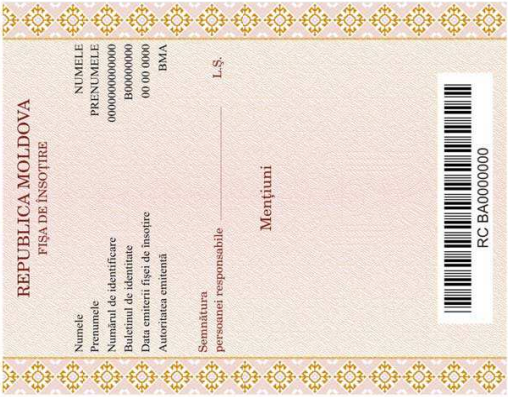
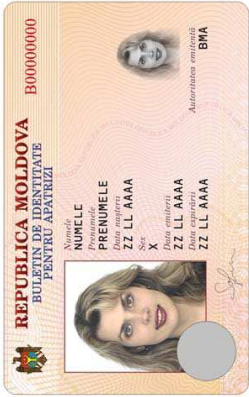
Anexa nr.3
la Hotărrea Guvernului nr.53
din 17 ianuarie 2013

Verso

Anexa nr.2
la Hotărrea Guvernului nr.53
din 17 ianuarie 2013

Recto

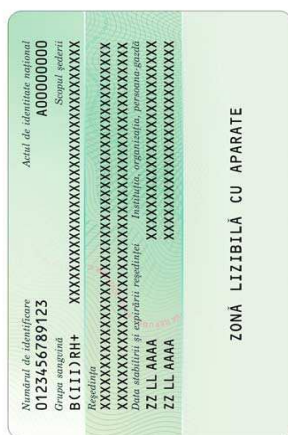

Anexa nr.5
la Hotărârea Guvernului nr.53
din 17 ianuarie 2013

Recto

Verso

Anexa nr.4
la Hotărârea Guvernului nr.53
din 17 ianuarie 2013

Recto

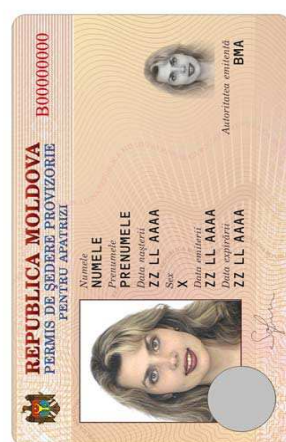

Verso

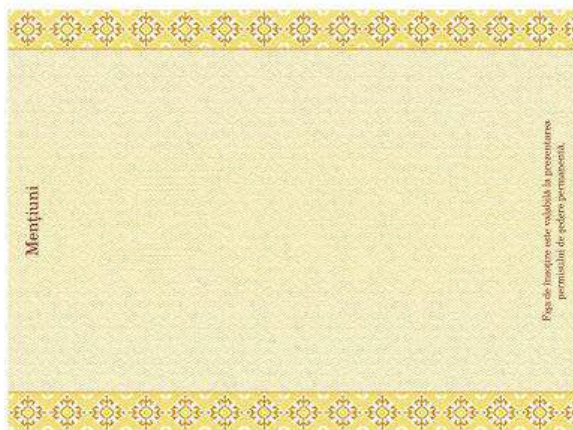
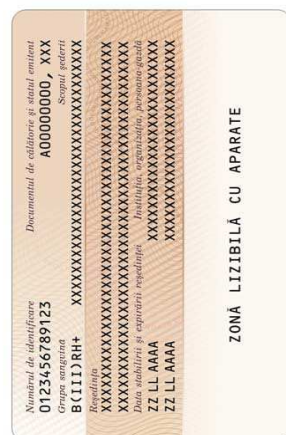

Anexa nr.6
la Hotărârea Guvernului nr.53
din 17 ianuarie 2013

Recto

Verso

Anexa nr.8
la Hotărârea Guvernului nr.53
din 17 ianuarie 2013

Verso

Recto

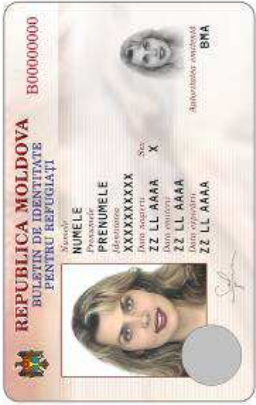

Anexa nr.7
la Hotărârea Guvernului nr.53
din 17 ianuarie 2013

Verso

Recto

94**HOTĂRÎRE**

cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru retragerea parțială a rezervei formulate la Acordul privind colaborarea umanitară a statelor-membre ale Comunității Statelor Independente, încheiat la Kazan la 26 august 2005

Guvernul HOTĂRĂȘTE:
Se aprobă și se prezintă spre examinare Președintelui Republicii Moldova proiectul de lege pentru retragerea

parțială a rezervei formulate la Acordul privind colaborarea umanitară a statelor-membre ale Comunității Statelor Independente, încheiat la Kazan la 26 august 2005.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT**

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene
Ministrul culturii
Ministrul justiției

Iurie Leancă
Boris Focșa
Oleg Efrim

Nr. 55. Chișinău, 21 ianuarie 2013.

95**HOTĂRÎRE**

cu privire la aprobarea Avizului la proiectul de lege pentru modificarea Codului transportului feroviar nr.309-XV din 17 iulie 2003

Guvernul HOTĂRĂȘTE:
Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul

de lege pentru modificarea Codului transportului feroviar nr.309-XV din 17 iulie 2003.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT**

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul economiei
Ministrul transporturilor
și infrastructurii drumurilor
Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei
Ministrul justiției

Valeriu Lazăr
Anatolie Șalaru
Valentina Buliga
Oleg Efrim

Nr. 56. Chișinău, 21 ianuarie 2013.

96**HOTĂRÎRE**

pentru aprobarea Avizului la proiectul de lege privind modificarea și completarea Legii cu privire la procuratură nr.294-XVI din 25 decembrie 2008

Guvernul HOTĂRĂȘTE:
Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul

de lege privind modificarea și completarea Legii cu privire la procuratură nr.294-XVI din 25 decembrie 2008.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT**

Contrasemnează:
Ministrul justiției

Oleg Efrim

Nr. 57. Chișinău, 21 ianuarie 2013.

97**HOTĂRÎRE**

cu privire la aprobarea Avizului la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Guvernul HOTĂRĂȘTE:
Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul

de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT**

Contrasemnează:
Ministrul justiției

Oleg Efrim

Nr. 58. Chișinău, 21 ianuarie 2013.

98**HOTĂRÎRE**

**privind aprobarea Avizului asupra proiectului de lege
pentru modificarea și completarea Codului muncii
al Republicii Moldova nr.154-XV din 28 martie 2003**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul asupra
proiectului de lege pentru modificarea și completarea

Codului muncii al Republicii Moldova nr.154-XV din
28 martie 2003.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT****Contrasemnează:**

**Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei
Ministrul justiției**

**Valentina Buliga
Oleg Efrim**

Nr. 59. Chișinău, 21 ianuarie 2013.

99**HOTĂRÎRE**

**cu privire la aprobarea Avizului asupra proiectului
de lege pentru completarea articolului 43 alineatul (1)
din Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind
pensiile de asigurări sociale de stat**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul asupra
proiectului de lege pentru completarea articolului

43 alineatul (1) din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998
privind pensiile de asigurări sociale de stat.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT****Contrasemnează:**

**Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei
Ministrul finanțelor
Ministrul justiției**

**Valentina Buliga
Veaceslav Negruța
Oleg Efrim**

Nr. 60. Chișinău, 21 ianuarie 2013.

100**HOTĂRÎRE**

**cu privire la aprobarea Avizului la proiectul de lege
pentru modificarea și completarea Legii nr. 163
din 9 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor
de construcție**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul
de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 163

din 9 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de
construcție

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT****Contrasemnează:**

**Ministrul dezvoltării regionale
și construcțiilor
Ministrul finanțelor
Ministrul justiției**

**Marcel Răducan
Veaceslav Negruța
Oleg Efrim**

Nr. 61. Chișinău, 21 ianuarie 2013.

101**HOTĂRÎRE**

**cu privire la modificările și completările ce se operează
în unele hotărîri ale Guvernului**

În scopul asigurării executării Legii nr.96-XVI din
13 aprilie 2007 privind achizițiile publice (Monitorul Oficial al
Republicii Moldova, 2007, nr.107-111, art.470), cu modifi-

cările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă modificările și completările ce se operează
în unele hotărîri ale Guvernului (se anexează).

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Ministrul finanțelor****Veaceslav Negruța**

Nr. 62. Chișinău, 21 ianuarie 2013.

Aprobate
prin Hotărîrea Guvernului nr.62
din 21 ianuarie 2013

MODIFICĂRILE ȘI COMPLETĂRILE
ce se operează în unele hotărîri ale Guvernului

1. La punctul 12 litera c) din Regulamentul cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1380 din 10 decembrie 2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 198-202, art. 1438), cu modificările și completările ulterioare, cuvintele „valoarea ofertei este mai mare cu 20 la sută” se substituie cu cuvintele „valoarea tuturor ofertelor este mai mare sau mai mică cu cel puțin 15 la sută”.

2. Regulamentul achizițiilor publice de valoare mică, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 148 din 14 februarie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 37-39, art. 215), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1) la punctele 2, 11 și 12, cuvintele „20000 de lei pentru bunuri și 25000 de lei pentru lucrări și servicii” se substituie cu cuvintele „40000 de lei pentru bunuri și servicii și 50000 de lei pentru lucrări”;

2) la punctul 30, cuvîntul „administrativă” se substituie

cu cuvîntul „contravențională”.

3. Regulamentul privind achizițiile publice de lucrări, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 834 din 13 septembrie 2010 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 169-171, art. 923), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1) punctul 31 se completează cu litera e) cu următorul conținut:

„e) valoarea tuturor ofertelor este mai mare sau mai mică cu cel puțin 15 la sută decît valoarea estimativă a lucrărilor, calculată de către autoritatea contractantă în modul stabilit.”;

2) la punctul 118 litera h), cuvintele „care are un preț aparent neobișnuit de scăzut în raport cu prețul estimativ al achiziției,” se substituie cu cuvintele „a cărei valoare constituie mai puțin de 85 la sută din valoarea estimată a lucrărilor, să solicite justificări ale prețului anormal de scăzut și”.

102 HOTĂRÎRE
pentru aprobarea Avizului la proiectul de lege
privind modificarea anexei la Titlul IV
al Codului fiscal nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul

de lege privind modificarea anexei la Titlul IV al Codului fiscal nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,

ministrul economiei

Ministrul finanțelor

Ministrul agriculturii

și industriei alimentare

Ministrul justiției

Nr. 63. Chișinău, 21 ianuarie 2013.

Vladimir FILAT

Valeriu Lazăr

Veaceslav Negruța

Vasile Bumacov

Oleg Efrim

103 HOTĂRÎRE
privind aprobarea Avizului la proiectul de lege pentru
modificarea Codului penal al Republicii Moldova

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul

de lege pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Nr. 64. Chișinău, 21 ianuarie 2013.

Vladimir FILAT

Oleg Efrim

104 HOTĂRÎRE
cu privire la determinarea dizabilității
și capacității de muncă

Pentru implementarea prevederilor Legii nr. 60 din 30 martie 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 155-159, art. 508), Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se creează Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă prin reorganizarea Consiliului republican de expertiză medicală a vitalității, fiind succesorul de drepturi și obligații ale instituției reorganizate.

2. Se aprobă:

Structura Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, conform anexei nr. 1;

Regulamentul privind organizarea și funcționarea Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, conform anexei nr. 2;

Instrucțiunea privind modul de determinare a dizabilității și capacității de muncă, conform anexei nr. 3.

3. Cheltuielile aferente organizării și asigurării activității

Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă vor fi acoperite în limita mijloacelor bugetului de stat.

4. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune

în sarcina Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

5. Se abrogă unele hotărâri de Guvern, conform anexei nr. 4.

6. Prezenta hotărâre intră în vigoare la 1 ianuarie 2013.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei
Ministrul sănătății

Nr. 65. Chișinău, 23 ianuarie 2013.

Vladimir FILAT

Valentina Buliga
Andrei Usatii

Anexa nr. 1
la Hotărârea Guvernului nr.65
din 23 ianuarie 2013

STRUCTURA

**Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității
și Capacității de Muncă**

1. Administrația Consiliului
2. Serviciul audit intern
3. Secția juridică și resurse umane
4. Secția economico-financiară
5. Secția metodică și statistică
6. Serviciul tehnologii informaționale
7. Serviciul ingineresc și auxiliar
8. Consiliul de control și revedere a deciziilor
9. Consiliile specializate:
 - 1) Consiliul specializat pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă nr. 1 – profil oncologic
 - 2) Consiliul specializat pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă nr. 2 – profil ftziopneumologie și infecții
 - 3) Consiliul specializat pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă nr. 3 – profil psihiatric
 - 4) Consiliul specializat pentru determinarea dizabilității nr. 4 – profil pediatric
10. Consiliile teritoriale pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă:
 - 1) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Bălți
 - 2) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Cahul (raioanele Cahul și Cantemir)
 - 3) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Călărași (raioanele Călărași și Strășeni)
 - 4) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Cimișlia (raioanele Cimișlia și Basara-beasca)
 - 5) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Ceadr-Lunga (raioanele Ceadr-Lunga și Taraclia)
 - 6) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Comrat (raioanele Comrat și Vulcănești)
 - 7) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Dondușeni (raioanele Dondușeni și Ocnița)

- 8) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Drochia (raioanele Drochia și Rîșcani)
- 9) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Edineț (raioanele Edineț și Briceni)
- 10) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Fălești (raioanele Fălești și Glodeni)
- 11) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Hîncești (raioanele Hîncești și Leova)
- 12) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Orhei (raioanele Orhei și Criuleni)
- 13) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Șoldănești (raioanele Șoldănești și Rezina)
- 14) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Ungheni (raioanele Ungheni și Nisporeni)
- 15) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Singerei (raioanele Singerei și Telenеști)
- 16) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Ștefan-Vodă (raioanele Ștefan-Vodă și Căușeni)
- 17) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Soroca (raioanele Soroca și Florești)
- 18) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă sect. Botanica, mun. Chișinău
- 19) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă sect. Buiucani, mun. Chișinău
- 20) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă sect. Ciocana, mun. Chișinău (sect. Ciocana, mun. Chișinău, și raionul Ialoveni)
- 21) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă sect. Centru, mun. Chișinău (sect. Centru, mun. Chișinău, și raionul Anenii Noi)
- 22) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă sect. Rîșcani, mun. Chișinău (sect. Rîșcani, mun. Chișinău, și raionul Dubăsari)

Anexa nr. 2
la Hotărârea Guvernului nr.65
din 23 ianuarie 2013

REGULAMENT

**privind organizarea și funcționarea Consiliului Național
pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă**

I. Dispoziții generale

1. Prezentul Regulament stabilește modul de organizare și funcționare a Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă (în continuare –

Consiliu).

2. Consiliul este instituție de stat, subordonată Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, abilitată cu funcții plenipotențiare în domeniul determinării dizabilității

și capacității de muncă.

Efectivul-limită al Consiliului este de 230 de unități, cu un fond anual de retribuire a muncii conform legislației în vigoare.

Schemele de încadrare ale Consiliului se aprobă de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, în limita efectivului aprobat prin prezenta hotărâre.

Consiliul este persoană juridică, dispune de ștampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova și cu denumirea sa, precum și de conturi trezoreriale.

3. Consiliul își desfășoară activitatea în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, decretul Președintelui Republicii Moldova, legile, hotărârile Parlamentului, ordonanțele, hotărârile și dispozițiile Guvernului, alte acte normative, tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și cu prevederile prezentului Regulament.

Pentru realizarea obiectivelor politicii statului în domeniul de competență, în subordinea Consiliului funcționează consilii specializate și consilii teritoriale pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă (în continuare – consilii specializate și consilii teritoriale), fără personalitate juridică.

II. Misiunea, funcțiile, atribuțiile și drepturile de bază ale Consiliului

4. Consiliul are misiunea de a asigura realizarea prevederilor actelor normative în vigoare privind determinarea dizabilității și capacității de muncă, având ca obiective finale incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități.

5. În vederea realizării misiunii sale, Consiliului îi revin următoarele funcții de bază:

1) implementarea legislației în domeniul determinării dizabilității și capacității de muncă, precum și asistenței medicale și sociale, în limita competențelor funcționale stabilite de prezentul Regulament;

2) asigurarea, în condițiile legislației în vigoare, a modului de organizare și funcționare a sistemului de determinare a dizabilității și capacității de muncă, precum și îmbunătățirea calității acestuia;

3) expertizarea și reexpertizarea cetățenilor pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă;

4) planificarea strategică, analiza, monitorizarea și evaluarea politicilor implementate și a procesului de activitate;

5) conlucrarea cu instituțiile medico-sanitare, structurile teritoriale de asistență socială, asigurări sociale, ocuparea forței de muncă și din domeniul educației în scopul acumulării de informații despre persoanele trimise pentru expertizare sau reexpertizare, în vederea asigurării investigării complexe și calitative;

6) informarea cetățenilor despre drepturile lor la determinarea dizabilității și capacității de muncă și despre criteriile de bază.

6. Consiliul are următoarele atribuții:

1) asigură expertizarea și reexpertizarea cetățenilor pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă conform criteriilor medicale și sociale de bază, cu întocmirea raportului de determinare a dizabilității și capacității de muncă (în continuare – Raport);

2) stabilește circumstanțele/cauza dizabilității și perioada pentru care a fost determinată dizabilitatea și capacitatea de muncă;

3) stabilește recomandările generale privind necesitățile persoanei cu dizabilități;

4) asigură evidența electronică și pe suport de hârtie a persoanelor expertizate și efectuează schimbul de date, informații cu alte autorități publice, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare și acordurilor semnate între părți;

5) întocmește trimestrial, semestrial și anual rapoarte de activitate și statistice, care sînt plasate și pe pagina electronică a Consiliului;

6) întocmește și eliberează certificatul privind gradul de dizabilitate și capacitatea de muncă, precum și programul individual de reabilitare și incluziune socială;

7) supraveghează, dirijează și coordonează activitatea consiliilor specializate, a celor teritoriale și a Consiliului de control și revedere a deciziilor;

8) reprezintă interesele instituției în relațiile cu alte instituții;

9) aprobă prelungirea certificatului de concediu medical, în cazul tratamentului de durată, în baza fișei de trimitere la expertizare a instituției medico-sanitare (formularul F-088/e), în conformitate cu actele normative în vigoare;

10) asigură analiza cauzelor dizabilității primare și recomandă măsuri de prevenire a dizabilității;

11) asigură buna activitate a instituției, planificarea bugetară și evidența contabilă;

12) asigură controlul asupra folosirii eficiente a mijloacelor bugetului de stat și a mijloacelor speciale pentru funcționarea regulamentară a Consiliului și a subdiviziunilor lui, precum și asupra utilizării raționale a bunurilor proprietate publică aflate în gestiune, în corespundere cu legislația în vigoare.

7. Consiliul este investit cu următoarele drepturi:

1) să realizeze, în modul stabilit de legislație, acțiuni în vederea exercitării atribuțiilor sale;

2) să solicite, în limitele competențelor, de la autoritățile publice, instituțiile medicale și sociale, precum și de la alte întreprinderi, instituții și organizații, informațiile și documentele necesare pentru buna desfășurare a activității sale;

3) să antreneze, prin acord mutual, reprezentanți ai autorităților publice, instituțiilor medicale și sociale, precum și ai întreprinderilor, organizațiilor și altor instituții în examinarea și soluționarea problemelor ce țin de competența sa funcțională;

4) să reprezinte Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei în relațiile cu alte autorități și instituții în sferile sale de competență;

5) să controleze activitatea consiliilor specializate și a celor teritoriale, să aprobe și să întreprindă măsurile ce se impun pentru lichidarea neajunsurilor depistate;

6) să elaboreze propuneri privind activitatea Consiliului și a structurilor sale teritoriale;

7) să emită, în limitele competențelor atribuite prin lege, instrucțiuni și indicații metodice;

8) să antreneze, la necesitate, în modul stabilit, experți și alți specialiști din țară și din străinătate în vederea realizării sarcinilor și funcțiilor ce decurg din legislația în vigoare și din prezentul Regulament;

9) să organizeze și să participe la pregătirea conferințelor științifico-practice în domeniu;

10) să conlucreze cu instituțiile medico-sanitare, structurile teritoriale de asistență socială, asigurări sociale, ocuparea forței de muncă și din domeniul educației în scopul acumulării de informații despre persoanele trimise pentru expertizare sau reexpertizare, în vederea asigurării investigării complexe și calitative;

11) să transmită cazurile de recurs pentru examinare, în modul stabilit, la Comisia de litigii de pe lângă Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei;

12) să prezinte Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei propuneri de perfecționare a legislației pe chestiunile ce țin de competența sa.

Consiliul dispune, în conformitate cu legislația în vigoare, și de alte drepturi necesare realizării funcțiilor și atribuțiilor sale.

**III. Atribuțiile specifice ale conducerii
și subdiviziunilor Consiliului**

8. Consiliul este condus de un director general, numit în și eliberat din funcție prin ordinul ministrului muncii, protecției sociale și familiei.

Directorul general:

1) organizează și conduce activitatea Consiliului și a structurilor sale teritoriale, poartă răspundere juridică pentru realizarea sarcinilor încredințate, pentru utilizarea rațională a mijloacelor bugetare și a resurselor umane, precum și pentru supravegherea activității financiar-economice a instituției;

2) asigură executarea legilor, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor Parlamentului, ordonanțelor, hotărârilor și dispozițiilor Guvernului, tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, îndeplinirea funcțiilor și atribuțiilor ce decurg din prevederile prezentului Regulament și din alte acte normative;

3) delimitează sarcinile, atribuțiile și aprobă responsabilitățile vicedirectorilor, conducătorilor subdiviziunilor și ale angajaților;

4) organizează și prezidează ședințele;

5) numește în funcție, angajează și concediază, modifică, suspendă, încetează raporturile de muncă, în condițiile legii, ale angajaților Consiliului;

6) elaborează, modifică, în cadrul efectivului-limită și al structurii aprobate de Guvern, schema de încadrare a personalului, prezentând-o spre aprobare conducerii Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei;

7) aprobă regulamentele și instrucțiunile interne;

8) emite ordine și dispoziții, verifică executarea lor;

9) în limitele atribuțiilor sale, reprezintă Consiliul în relațiile cu persoanele juridice și fizice din țară, încheie și realizează acorduri, semnează documente financiare și de altă natură;

10) exercită și alte împuterniciri atribuite prin lege.

Directorul general este asistat de doi directori adjuncți, numiți în funcție și eliberați din funcție prin ordinul ministrului muncii, protecției sociale și familiei, la propunerea directorului general. Directorii adjuncți se subordonează nemijlocit directorului general și organizează activitatea în cadrul Consiliului, în limitele împuternicirilor ce le sînt atribuite.

În lipsa directorului general, funcțiile acestuia sînt exercitate de directorul adjunct desemnat de directorul general.

Directorii adjuncți, în limitele împuternicirilor atribuite, poartă răspundere juridică pentru deciziile luate și pentru activitatea Consiliului din domeniul respectiv.

9. Serviciul audit intern este instituit în subordinea directă a directorului general al Consiliului și raportează direct acestuia.

Serviciul audit intern are următoarele atribuții:

1) organizează activitatea serviciului audit intern;

2) elaborează și înaintează spre aprobare directorului general al Consiliului proiectele Cartei de audit intern și, în caz de necesitate, ale instrucțiunilor proprii de aplicare a Normelor metodologice pentru implementarea auditului intern în cadrul Consiliului, ținînd cont de specificul activității;

3) elaborează și înaintează spre aprobare directorului general al Consiliului planul strategic și planul anual al activității de audit intern;

4) remite Direcției de armonizare a sistemului de control financiar public intern din cadrul Ministerului Finanțelor copiile planului strategic și planului anual al activității de audit intern;

5) informează periodic, dar nu mai rar decît o dată în trimestru, directorul general al Consiliului privind rezultatele

activității de audit;

6) elaborează și prezintă rapoarte privind rezultatele activității de audit intern Direcției de armonizare a sistemului de control financiar public intern din cadrul Ministerului Finanțelor;

7) informează directorul general al Consiliului despre cele mai noi tendințe și practici de succes în domeniul auditului intern și propune măsuri de aliniere la acestea;

8) în comun cu directorul general al Consiliului, stabilește obiectivele misiunii de audit intern și determină aria de aplicabilitate a acesteia;

9) revizuieste și aprobă programul de lucru al misiunii de audit intern;

10) elaborează proiectele rapoartelor de audit intern și documentele de lucru;

11) instituie un mecanism de monitorizare a implementării recomandărilor;

12) stabilește reguli privind protejarea și păstrarea dosarelor misiunilor de audit intern, precum și transmiterea acestora către utilizatorii interni sau externi;

13) informează imediat, printr-o notă informativă, directorul general al Consiliului despre suspiciunile existente privind comiterea de fraude;

14) efectuează auditul achizițiilor publice.

10. Secția juridică și resurse umane are următoarele atribuții:

1) asigură asistența juridică a activității Consiliului;

2) înaintează propuneri pentru elaborarea proiectelor de acte normative, regulamente și instrucțiuni ce țin de competența Consiliului;

3) reprezintă, în modul stabilit, interesele Consiliului în instanțele judecătorești și în alte organe;

4) acordă consiliilor specializate și celor teritoriale asistență juridică, în limita competenței;

5) la indicația directorului general, întocmește, în baza legislației din domeniu, documentația privind angajarea și integrarea noilor angajați, evaluarea, remunerarea, dezvoltarea profesională, avansarea în gradul de calificare, promovarea în funcție etc.;

6) monitorizează condițiile de muncă ale personalului, elaborînd, după caz, propuneri de îmbunătățire a lor;

7) consultă colaboratorii Consiliului în probleme ce țin de aplicarea legislației muncii, de procedurile de personal, relațiile de muncă;

8) în comun cu conducerea Consiliului și șefii de consilii, identifică necesitățile de instruire a personalului, planifică procesul de instruire, ține evidența datelor referitoare la instruirea personalului;

9) elaborează și înaintează directorului general proiecte de decizii și perfectează documentele necesare cu privire la sancționarea, motivarea și stimularea personalului, transferarea și eliberarea lor din funcție, acordarea concediilor, deplasările de serviciu, stagiile profesionale, îmbunătățirea relațiilor de muncă, întocmirea statelor de personal;

10) ține evidența personalului, întocmește dosarele personale, completează carnetele de muncă, eliberează și gestionează legitimațiile, eliberează, la solicitarea colaboratorilor, certificate cu privire la datele lor personale;

11) asigură evidența/inregistrarea documentației din cadrul Consiliului;

12) pregătește și predă în arhivă materialele ce țin de activitatea secției;

13) asigură organizarea procedurilor de achiziții publice.

11. Secția economico-financiară are următoarele atribuții:

1) planifică indicii bugetari și asigură evidența contabilă;

2) în comun cu administrația, elaborează planurile

generale de finanțare și schema de încadrare;

3) întocmește, conform legislației, rapoarte de generalizare și dări de seamă privind activitatea economico-financiară;

4) asigură procedurile de retribuție a muncii angajaților;

5) elaborează prognosticurile social-economice și asigură coordonarea indicilor bugetari cu planurile elaborate;

6) în comun cu membrii grupului de lucru, asigură organizarea procedurilor de achiziții publice pentru necesitățile Consiliului;

7) asigură respectarea strictă a disciplinei de casă, de decontare, a cheltuielilor conform destinației;

8) asigură respectarea disciplinei financiare și economice, efectuarea calitativă și la timp a inventarierii valorilor materiale, folosirea rațională și eficientă a mijloacelor bugetare și speciale.

12. Secția metodică și statistică are următoarele atribuții:

1) asigură colaborarea cu consiliile teritoriale, alte autorități publice și mijloacele de informare;

2) asigură organizarea audienței cetățenilor;

3) asigură pregătirea și organizarea ședințelor, inclusiv a celor de raportare a activității Consiliului;

4) efectuează analiza activității Consiliului și asigură întocmirea rapoartelor trimestriale, semestriale și anuale de activitate;

5) asigură controlul asupra executării depline și în termen a planurilor de activitate și raportează conducerii Consiliului despre realizări și probleme;

6) efectuează prelucrarea datelor statistice;

7) organizează și acordă consultații metodice și practice angajaților;

8) elaborează și perfectează criteriile de stabilire și evaluare a dizabilității și capacității de muncă, precum și ghiduri, îndrumare metodice pentru implementarea lor, înaintează propuneri pentru îmbunătățirea lor;

9) îndeplinește și alte sarcini înaintate de administrație.

13. Serviciul tehnologii informaționale are următoarele atribuții:

1) asigură buna funcționare a sistemului informațional, a paginii electronice și a echipamentului tehnic din dotare;

2) oferă asistență utilizatorilor pentru folosirea sistemelor software;

3) efectuează prelucrarea datelor din sistemul informațional;

4) asigură dezvoltarea continuă a sistemelor informaționale;

5) elaborează cerințe funcționale și tehnice pentru funcționarea neîntreruptă a sistemului informațional;

6) asigură și elaborează noi proiecte de prelucrare a datelor, conform cerințelor înaintate de administrația Consiliului;

7) asigură efectuarea schimbului de date și informații cu alte autorități publice, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare și acordurilor semnate între părți.

14. Serviciul ingineresc și auxiliar are următoarele atribuții:

1) asigură evidența și întreținerea bunurilor, mobilierului, echipamentului, precum și buna funcționare a tehnicii și transportului din dotare;

2) asigură menținerea condițiilor igienico-sanitare în încăperi.

15. Consiliul de control și revedere a deciziilor este compus din medici-experti, dintre care unul este numit, în coordonare cu ministrul muncii, protecției sociale și familiei, șef de consiliu, precum și un asistent social și un psihopedagog. Consiliul de control și revedere a deciziilor

dispune de ștampilă cu Stema de Stat și activează în strictă conformitate cu prevederile legislației în vigoare, prezentul Regulament, Instrucțiunea și criteriile pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă.

Consiliul de control și revedere a deciziilor are următoarele atribuții:

1) expertizează și reexpertizează persoanele în cazuri dificile, la solicitarea consiliilor specializate și a celor teritoriale;

2) reexpertizează persoanele care au contestat deciziile consiliilor specializate și ale celor teritoriale, ca măsură de control al temeiniciei acestor decizii;

3) stabilește circumstanțele/cauza dizabilității și perioada pentru care a fost determinată dizabilitatea;

4) după caz, revizuieste și modifică decizia consiliilor specializate și a celor teritoriale, la trimiterea în mod de recurs, control și consultativ;

5) stabilește recomandări generale privind activitățile și serviciile de care persoana cu dizabilități are nevoie în procesul de incluziune socială;

6) asigură evidența electronică și pe suport de hirtie a persoanelor expertizate/reexpertizate;

7) întocmește și eliberează certificatul privind gradul de dizabilitate și capacitatea de muncă, precum și programul individual de reabilitare și incluziune socială;

8) întocmește dări de seamă trimestriale, semestriale și anuale privind activitatea desfășurată;

9) selectiv, ca măsură de control, verifică corectitudinea întocmirii documentației pe baza căreia a fost stabilită dizabilitatea de către consiliile specializate și cele teritoriale;

10) evaluează și efectuează controlul activității consiliilor specializate și a celor teritoriale, cu aprecierea calității expertizei efectuate și acordarea suportului consultativ-metodic necesar;

11) supune analizei și ține evidența cazurilor de divergențe;

12) aprobă prelungirea certificatului de concediu medical, în cazul tratamentului de durată, conform fișei de trimitere a Consiliului medical consultativ al instituției medico-sanitare, în conformitate cu actele normative în vigoare;

13) studiază cauzele și incidența dizabilității și propune măsuri de îmbunătățire a situației;

14) studiază metodele și principiile avansate în domeniu și acordă suport consultativ-metodic în implementarea lor;

15) elaborează și perfectează criteriile de stabilire și evaluare a dizabilității și capacității de muncă, precum și ghiduri, îndrumare metodice pentru implementarea lor;

16) contribuie activ la ridicarea continuă a nivelului de calificare a personalului în domeniu;

17) examinează cazurile prezentate de Casa Națională de Asigurări Sociale, în conformitate cu acordurile bilaterale în domeniul securității sociale;

18) oferă asistență consultativă și metodică instituțiilor medico-sanitare și celor din domeniile social, al muncii și educațional privind organizarea activității în procesul de trimitere a persoanelor la expertiză și eliberarea certificatelor de concediu medical de durată.

16. Consiliile specializate pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă sînt compuse din medici-experti, dintre care unul, de profil corespunzător, este numit, în coordonare cu ministrul muncii, protecției sociale și familiei, șef de consiliu, precum și asistenți sociali, psihopedagogi, personal medical mediu și inferior, personal auxiliar. Consiliile specializate dispun de ștampilă cu Stema de Stat și activează în strictă conformitate cu prevederile legislației în vigoare, prezentul Regulament, Instrucțiunea și criteriile

pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă.

Consiliile specializate au următoarele atribuții:

1) efectuează expertizarea și reexpertizarea pacienților de profil din teritoriu (cu excepția copiilor în vîrstă de pînă la 18 ani) și a celor din cadrul instituțiilor medicale specializate (Institutul de Ftiziopneumologie, Institutul Oncologic, Spitalul Clinic de Psihiatrie). Expertizarea și reexpertizarea copiilor în vîrstă de pînă la 18 ani din mun. Chișinău, din raza de deservire a consiliilor teritoriale din mun. Chișinău și din cadrul Institutului de Cercetări Științifice în domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului se efectuează de către Consiliul specializat pentru determinarea dizabilității nr. 4 – profil pediatric;

2) examinează rapoartele, transmise de consiliile teritoriale, ale pacienților de profil (cu excepția copiilor în vîrstă de pînă la 18 ani), care din motive obiective (netransportabili) nu se pot prezenta pentru expertizare sau reexpertizare. Toate rapoartele de expertizare a copiilor în vîrstă de pînă la 18 ani transmise de consiliile teritoriale sînt examinate de Consiliul specializat pentru determinarea dizabilității nr. 4 – profil pediatric;

3) informează Consiliul de control și revizuire a deciziilor despre cazurile dificile sau suspecte;

4) programează persoanele care contestă deciziile în mod de recurs, în mod consultativ și de control pentru a fi examinate în cadrul Consiliului de control și revizuire a deciziilor;

5) stabilesc circumstanțele/cauza dizabilității și perioada pentru care este determinată dizabilitatea și capacitatea de muncă;

6) stabilesc recomandări generale privind activitățile și serviciile de care persoana cu dizabilități are nevoie în procesul de incluziune socială;

7) asigură evidența electronică și pe suport de hîrtie a persoanelor expertizate/reexpertizate;

8) întocmesc și eliberează certificatul privind gradul de dizabilitate și capacitate de muncă, precum și programul individual de reabilitare și incluziune socială;

9) întocmesc și prezintă dări de seamă trimestriale, semestriale și anuale privind activitatea desfășurată, verificîndu-le în comun cu consiliile teritoriale (conform formularelor aprobate);

10) studiază cauzele și incidența dizabilității și propun măsuri de îmbunătățire a situației;

11) aprobă prelungirea certificatului de concediu medical, în cazul tratamentului de durată, în baza fișei de trimitere la expertizare a instituției medico-sanitare (formularul F-088/e), în conformitate cu actele normative în vigoare;

12) studiază metodele și principiile avansate din domeniu și acordă suport consultativ-metodic consiliilor teritoriale în implementarea lor;

13) elaborează și perfectează criteriile (de profil) de stabilire și evaluare a dizabilității și capacității de muncă, precum și ghidurile, îndrumările metodice pentru implementarea lor;

14) contribuie activ la ridicarea continuă a nivelului de calificare a personalului în domeniu;

15) oferă asistență consultativă și metodică instituțiilor medico-sanitare și celor din domeniile social, al muncii și educațional privind organizarea activității în procesul de trimitere a persoanelor la expertiză și eliberarea certificatelor de concediu medical de durată, conform actelor normative în vigoare.

17. Consiliile teritoriale pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă reprezintă structurile principale în domeniu la nivel teritorial. În componența fiecărui consiliu activează medici experți de diferite profiluri, dintre care unul este numit, în coordonare cu ministrul muncii, protecției

sociale și familiei, șef de consiliu, precum și asistenți sociali, psihopedagogi, personal medical mediu și inferior, personal auxiliar. În cazurile dificile, consiliile teritoriale au dreptul să invite medici-experti consultanți, care sînt remunerați conform legislației în vigoare.

Consiliile teritoriale dispun de ștampilă cu Stema de Stat și activează în strictă conformitate cu prevederile legislației în vigoare, prezentul Regulament, Instrucțiunea și criteriile pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă.

Consiliile teritoriale au următoarele atribuții:

1) asigură expertizarea și reexpertizarea cetățenilor din teritoriul atribuit (cu excepția copiilor în vîrstă de pînă la 18 ani din mun. Chișinău și din raza de deservire a consiliilor teritoriale din mun. Chișinău), pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă conform atribuțiilor stabilite;

2) stabilesc circumstanțele/cauza dizabilității și perioada pentru care a fost determinată dizabilitatea;

3) stabilesc recomandări generale privind activitățile și serviciile de care persoana cu dizabilități are nevoie în procesul de incluziune socială;

4) asigură evidența electronică și pe suport de hîrtie a persoanelor expertizate/reexpertizate;

5) întocmesc și eliberează certificatul privind gradul de dizabilitate și programul individual de reabilitare și incluziune socială;

6) întocmesc dări de seamă trimestriale, semestriale și anuale privind activitatea desfășurată;

7) aprobă prelungirea certificatului de concediu medical, în cazul tratamentului de durată, în baza fișei de trimitere la expertizare a instituției medico-sanitare (formularul F-088/e), în conformitate cu actele normative în vigoare;

8) după caz, trimit persoanele pentru expertizare la Consiliul de control și revvedere a deciziilor în mod de recurs, control și consultativ;

9) analizează divergențele dintre deciziile consiliului teritorial și Consiliului de control și revvedere a deciziilor, consiliilor specializate și întreprind măsuri pentru excluderea cazurilor de stabilire incorectă a dizabilității;

10) analizează cauzele dizabilității primare și recomandă măsuri de prevenire a dizabilității;

11) conlucrează cu instituțiile medico-sanitare și cele din domeniile social, al muncii și educațional privind organizarea activității în procesul de trimitere a persoanelor la expertiză și eliberarea certificatelor de concediu medical de durată, conform actelor normative în vigoare;

12) analizează cazurile de divergențe între consiliile medicale consultative din instituțiile medico-sanitare și consiliile teritoriale;

13) prezintă la consiliul specializat rapoartele privind expertizarea pacienților de profil oncologic, psihiatric, ftiziopneumologic/infecții, care din motive obiective (netransportabili) nu se pot prezenta pentru expertizare sau reexpertizare la consiliul specializat. În cazul copiilor în vîrstă de pînă la 18 ani, toate rapoartele de expertizare/reexpertizare se transmit spre examinare Consiliului specializat pentru determinarea dizabilității nr. 4 – profil pediatric;

14) participă la familiarizarea populației din teritoriu și a autorităților administrației publice locale cu situația la compartimentul determinării dizabilității și propune măsuri de îmbunătățire a acesteia.

Consiliile teritoriale conlucrează activ cu instituțiile medico-sanitare și cele din domeniile social, al muncii și educațional în scopul îmbunătățirii procesului de determinare a dizabilității și intensificării măsurilor de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități.

IV. Organizarea activității Consiliului

18. Expertizarea și reexpertizarea persoanelor de către consiliile teritoriale se efectuează în baza formularelor și documentelor specificate în Instrucțiunea privind modul

de determinare a dizabilității și capacității de muncă, iar în cazul tratamentului de durată, expertizarea persoanelor se efectuează de către consiliile specializate în cadrul instituțiilor medicale specializate de profil (Institutul de Ftiziopulmonologie, Institutul Oncologic, Spitalul Clinic de Psihiatrie și Institutul de Cercetări Științifice în domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului). Expertizarea și reexpertizarea copiilor în vîrstă de pînă la 18 ani din mun. Chișinău și din raza de deservire a consiliilor teritoriale din mun. Chișinău se efectuează de Consiliul specializat pentru determinarea dizabilității nr. 4 – profil pediatric. Instituțiile medicale specializate de profil vor asigura consiliile specializate cu spații corespunzătoare pentru desfășurarea activității, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare.

19. Dacă persoana nu se poate prezenta la ședința consiliilor teritoriale din motive de sănătate (confirmate prin Concluzia medicală a instituției medico-sanitare), expertiza se efectuează la domiciliu, la instituțiile medicale și sociale.

20. În cazul persoanelor grave (imobilizate la pat), expertizarea/reexpertizarea poate fi efectuată și în lipsa lor, în baza unei cereri în formă scrisă a persoanei sau a reprezentantului său legal.

21. Consiliile specializate și cele teritoriale se convoacă în ședințe și, după analiza rezultatelor expertizării/reexpertizării, iau decizia corespunzătoare. Datele examinării, expertizării/reexpertizării și deciziile luate se înregistrează în raportul de determinare a dizabilității și capacității de muncă, în registrul ședințelor și în baza de date electronică, primele două fiind semnate de șeful și membrii consiliului respectiv și autentificate prin ștampila cu Stema de Stat. În cazul în care unul dintre membrii consiliului nu acceptă decizia comună, opinia lui separată se consemnează în raport. În cazul parității voturilor membrilor consiliului, votul șefului de consiliu este decisiv.

22. Rezultatele expertizării/reexpertizării persoanei și decizia finală privind stabilirea dizabilității și capacității de muncă se înscriu în certificatul privind gradul de dizabilitate și capacitate de muncă, semnat de șeful consiliului și autentificat prin ștampila cu Stema de Stat.

23. Pornind de la gradul de dizabilitate, gravitatea deficiențelor funcționale individuale cauzate de afecțiuni, deficiențe, traume, care conduc la limitări de activitate și restricții de participare exprimate în raport cu funcționarea psihosocială corespunzătoare vârstei la copii și solicitarea socioprofesională (păstrarea capacității de muncă) la adulți, consiliile specializate și cele teritoriale stabilesc și prescriu obligatoriu, în programul individual de reabilitare și incluziune socială, recomandări generale privind necesitățile persoanei cu dizabilități, sub formă de activități și servicii din domeniile medical, social, educațional și profesional, de care persoana are nevoie în procesul de incluziune socială.

V. Cerințe față de angajați și perfecționarea cadrelor

24. În cadrul Consiliului și consiliilor teritoriale activează personal medical și personal din domeniul asistenței sociale și/sau educaționale, care corespunde următoarelor criterii:

1) vechimea în muncă de cel puțin 7 ani la specialitatea de profil – pentru Consiliul de control și revedere a deciziilor

și de cel puțin 5 ani la specialitatea de profil – pentru consiliile specializate și consiliile teritoriale;

2) categoria superioară sau I de calificare – pentru Consiliul de control și revedere a deciziilor și categoria superioară, I sau II – pentru consiliile specializate și consiliile teritoriale;

3) cunoașterea legislației în domeniu și a limbii de stat;

4) cunoașterea practicilor pozitive din domeniu;

5) abilități de operare la calculator: Word, Excel, PowerPoint, Internet.

25. Perfecționarea cadrelor care activează în cadrul Consiliului și consiliilor teritoriale se organizează în cadrul instituțiilor superioare de învățămînt, bazelor clinice, prin cursuri de instruire și perfecționare, conform programelor de instruire stabilite și organizate, după caz, de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Sănătății și Ministerul Educației.

26. Consiliul servește drept instituție specializată și bază clinică pentru instruirea continuă a personalului medical și personalului din domeniul asistenței sociale și/sau educaționale în domeniul determinării dizabilității și capacității de muncă.

27. Atestarea personalului medical și a personalului din domeniul asistenței sociale și/sau educaționale care activează în Consiliu se efectuează în cadrul comisiilor instituite, după caz, de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Sănătății și Ministerul Educației.

VI. Documentația și rapoartele de activitate ale Consiliului

28. În activitatea sa Consiliul utilizează formularele întocmite și prezentate de instituțiile medicale, de asigurări și asistență socială, de ocupare în cîmpul muncii, educaționale și de reabilitare și întocmește formulare proprii, inclusiv de evidență statistică medicală, socială și educațională, aprobate, după caz, de Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Educației și Biroul Național de Statistică.

29. Consiliul prezintă trimestrial, semestrial, anual și după necesitate, în modul stabilit, rapoarte de activitate și statistice privind activitatea desfășurată.

VII. Dispoziții finale

30. Directorul general supraveghează, conform legislației în vigoare, organizarea activității Consiliului, precum și calitatea procesului de expertizare/reexpertizare a persoanelor în vederea determinării dizabilității și capacității de muncă.

31. Persoanele cu funcții de răspundere din cadrul Consiliului (directorii adjuncți, șefii de secții și servicii, șeful Consiliului de control și revedere a deciziilor, șefii consiliilor specializate și ai celor teritoriale) sînt responsabile, conform legislației în vigoare, pentru:

1) executarea atribuțiilor conform fișei postului;

2) calitatea și corectitudinea întocmirii documentației, precum și pentru acumularea, evidența, păstrarea, utilizarea și eliberarea documentelor de strictă evidență și a celor care fac parte din fondul arhivistic, în limitele competențelor.

32. Persoanele vinovate de luarea unor decizii greșite sau de falsificarea formularelor, certificatelor sau a altor documente poartă răspundere conform legislației în vigoare.

Anexa nr. 3

la Hotărîrea Guvernului nr.65
din 23 ianuarie 2013

INSTRUCȚIUNEA

privind modul de determinare a dizabilității și capacității de muncă

I. Dispoziții generale

1. Prezenta Instrucțiune stabilește modalitatea și condițiile de determinare a dizabilității și capacității de muncă a cetățenilor.

2. Recunoașterea unei persoane ca fiind cu dizabilități se

efectuează de către Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă (în continuare – Consiliu) sau structurile sale teritoriale, în baza criteriilor aprobate de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Sănătății și Ministerul Educației (în cazul copiilor), și include

evaluarea complexă a stării de sănătate a persoanei și a gravității deficiențelor funcționale individuale provocate de afecțiuni, defecte, traume, care conduc la limitări de activitate și restricții de participare exprimate în raport cu funcționarea psihosocială corespunzătoare vârstei, în cazul copiilor în vîrstă de pînă la 18 ani, și solicitarea socioprofesională (păstrarea capacității de muncă), în cazul adulților în vîrstă aptă de muncă.

3. În sensul prezentei Instrucțiuni, noțiunile utilizate semnifică următoarele:

persoană cu dizabilități – persoană cu deficiențe fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale, deficiențe care, în interacțiune cu diverse bariere/obstacole, pot îngreuna participarea ei deplină și eficientă la viața societății în condiții de egalitate cu celelalte persoane;

dizabilitate – termen generic pentru afectări/deficiențe, limitări de activitate și restricții de participare, care denotă aspectele negative ale interacțiunii dintre individ (care are o problemă de sănătate) și factorii contextuali în care se regăsește (factorii de mediu și cei personali);

capacitate de muncă – raportul dintre posibilitățile biologice individuale și solicitarea profesională; este determinată de abilitățile fizice și intelectuale, precum și de nivelul de integrare socioprofesională, care ține de pregătire și de experiență;

program individual de reabilitare și incluziune socială – document elaborat de Consiliu sau de structurile sale teritoriale, în care sînt stabilite recomandările generale privind activitățile și serviciile de care persoana cu dizabilități are nevoie în procesul de incluziune socială;

reabilitare medicală – complex de măsuri din domeniul medical, acordate la toate etapele de asistență medicală (primară, secundară și terțiară) persoanelor cu disfuncționalități și dizabilități, orientate spre menținerea sănătății și a calității vieții persoanelor în cauză, spre prevenirea apariției sau reducerea dizabilităților prin aplicarea coordonată și combinată a diverselor metode de recuperare medicală, funcțională și psihică;

reabilitare profesională – complex de măsuri medicale, profesionale, sociale și pedagogice orientate spre recuperarea sau compensarea funcțiilor dereglate ale organismului și capacității de muncă a persoanei cu dizabilități care, din cauza stării de sănătate în interacțiune cu diverse obstacole, nu își poate desfășura activitatea de muncă conform calificării.

4. În procesul de lucru, Consiliul și structurile sale teritoriale asigură comunicarea cu persoanele supuse expertizării/reexpertizării și informarea lor într-un mod accesibil.

II. Modalitatea de adresare pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă

5. Persoanele, inclusiv copiii în vîrstă de pînă la 18 ani, sînt trimise spre expertizare sau reexpertizare în cadrul consiliilor teritoriale sau consiliilor specializate pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă de către instituția medico-sanitară, prin fișa de trimitere (formularul F-088/e), aprobat de Ministerul Sănătății, în care sînt indicate datele despre starea sănătății persoanei supuse expertizării, reflectînd gradul de reducere a funcționalității organelor, sistemelor de organe și a întregului organism, precum și rezultatele măsurilor de tratament și reabilitare. La fișa de trimitere se anexează următoarele documente:

1) actele de studii, alte documente ce atestă instruiți, calificări, recalificări;

2) formularul nr. 3 din anexa la prezenta Instrucțiune, completat și eliberat de instituția în care persoana este angajată, care conține caracteristica persoanei și a funcției deținute, condițiile de la locul de muncă, funcțiile vacante din cadrul instituției și cerințele față de acestea – în cazul persoanelor angajate în cîmpul muncii;

3) formularul nr. 4 din anexa la prezenta Instrucțiune, completat și eliberat, după caz, de serviciul de intervenție timpurie, de serviciul asistență psihopedagogică, de instituția preșcolară sau de instituția de învățămînt, care conține date privind starea sănătății persoanei, caracteristica persoanei și a condițiilor ei de studii, alte circumstanțe ale procesului instructiv-educativ – în cazul nou-născuților, al preșcolarilor, al elevilor și al studenților;

4) formularul nr. 5 din anexa la prezenta Instrucțiune, completat și eliberat de structurile teritoriale de asistență socială, de asigurări sociale, de ocupare a forței de muncă privind prestațiile și serviciile sociale de care persoana beneficiază – în cazul persoanelor aflate în evidența structurilor menționate, care se prezintă la expertiză pentru prima dată sau în mod repetat (reexpertizare). În cazul existenței accesului la sistemele informaționale ale structurilor menționate, Consiliul și structurile sale teritoriale vor accesa datele necesare în mod electronic.

6. Întocmirea și eliberarea formularelor menționate se efectuează în decurs de 3 zile lucrătoare de către instituțiile respective, la adresarea în scris a solicitanților.

7. Persoanele fără viză de reședință sînt primite pentru expertizare sau reexpertizare de către Consiliu sau structurile sale în baza documentelor specificate la punctul 5 din prezenta Instrucțiune și a certificatului eliberat de autoritățile publice locale, care confirmă domiciliul persoanelor.

8. Determinarea dizabilității și capacității de muncă a cetățenilor Republicii Moldova locuitori ai raioanelor din stînga Nistrului și municipiului Bender se efectuează în baza documentelor specificate la punctul 5 din prezenta Instrucțiune, completate de instituția medico-sanitară, unde a fost supravegheat pacientul, de la locul de muncă/de la structurile teritoriale de asistență socială/de asigurări sociale/de ocupare a forței de muncă sau instituțiile educaționale, la evidența cărora este persoana, precum și a certificatului eliberat de autoritățile publice locale, care confirmă domiciliul persoanelor, conform ordinii stabilite: mun.Bender, Tiraspol, raioanele Dubăsari, Grigoriopol (CT-DDCM Buiucani, mun.Chișinău); raionul Camenca (CT-DDCM Soroca); raionul Ribnița (CT-DDCM Șoldănești); Slobozia (CT-DDCM Ștefan-Vodă).

9. Persoanele aflate în detenție sînt expertizate de către consiliul teritorial în raza căruia se află penitenciarul, la solicitarea în scris a instituției medicale a penitenciarului.

10. Persoana este trimisă de către instituția medico-sanitară la expertizare în cadrul consiliilor teritoriale sau consiliilor specializate numai după aplicarea măsurilor adecvate de diagnosticare, tratament și reabilitare, în cazul în care sînt prezenți indici evidenți de dereglări funcționale ale organismului, cauzate de boli, de consecințele unor traume și deficiențe, care conduc la limitări de activitate și restricții de participare exprimate în raport cu funcționarea psihosocială corespunzătoare vârstei, în cazul copiilor în vîrstă de pînă la 18 ani, și solicitarea socioprofesională (păstrarea capacității de muncă), în cazul adulților în vîrstă aptă de muncă.

11. Termenul de valabilitate a fișei de trimitere și formularelor anexate la aceasta este de 45 zile calendaristice.

12. Instituțiile medico-sanitare și cele din domeniul protecției sociale, ocupării forței de muncă, educaționale poartă responsabilitate juridică pentru veridicitatea, corectitudinea și complexitatea informației cuprinse în formularul de trimitere și celelalte formulare anexate.

III. Procedura și criteriile de determinare a dizabilității și capacității de muncă

13. Determinarea dizabilității și capacității de muncă este efectuată în baza cererii în scris a persoanei sau a reprezentantului ei legal, adresată șefului consiliului teritorial sau consiliului specializat pentru determinarea dizabilității

și capacității de muncă, la care se anexează pachetul de documente specificat în capitolul II din prezenta Instrucțiune.

14. Consiliile teritoriale sau consiliile specializate studiază veridicitatea și corectitudinea îndeplinirii documentației prezentate de către persoana supusă expertizării. Dacă în documentele prezentate se depistează neajunsuri (formulări incorecte sau date insuficiente, exagerări etc.), persoana este trimisă la instituția respectivă pentru reperfectarea documentelor.

15. La determinarea dizabilității și capacității de muncă se va ține cont de factorii medicali, psihopedagogici, habituali, profesionali, personali, precum și de factorii sociali.

16. Drept criterii de bază pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă servesc:

- 1) capacitatea de a studia și de a se instrui;
- 2) capacitățile intelectuale și comportamentul;
- 3) capacitatea de autoservire și de autoîngrijire;
- 4) capacitățile de comunicare (vederea, auzul, vorbirea) și de adaptare situațională;
- 5) capacitățile locomotorii și dexteritatea;
- 6) capacitatea de muncă păstrată și capacitatea vitală a organismului;

7) capacitatea de participare la viața socială și profesională, determinată de deficiențele fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale de lungă durată.

17. Dizabilitatea la copiii în vîrstă de pînă la 18 ani se determină pornind de la gravitatea deficiențelor funcționale individuale provocate de afecțiuni, defecte, traume, care conduc la limitări de activitate și restricții de participare exprimate în raport cu funcționarea psihosocială corespunzătoare vârstei și este de trei grade: severă, accentuată și medie:

1) dizabilitatea severă se acordă copiilor care au, în raport cu vîrsta, capacitatea de autoîngrijire încă neformată sau pierdută, respectiv un grad ridicat de dependență fizică sau psihică. Autonomia persoanei este foarte scăzută din cauza limitării severe în activitate. Copilul necesită îngrijire și/sau supraveghere permanentă din partea unei alte persoane;

2) dizabilitatea accentuată se acordă copiilor la care incapacitatea de a desfășura activități potrivit rolului social corespunzător dezvoltării și vârstei se datorează unor limitări funcționale motorii, senzoriale, neuropsihice sau metabolice importante, rezultate din afecțiuni severe, în stadii înaintate, cu complicații ale unor organe și sisteme;

3) dizabilitatea medie se acordă copiilor care au capacitatea de prestație fizică (motorie, metabolică) sau intelectuală redusă, corespunzînd unei deficiențe funcționale scăzute, ceea ce conduce la limitări în activități, în raport cu așteptările corespunzătoare vârstei.

18. Criteriile de determinare a dizabilității la copiii în vîrstă de pînă la 18 ani se aprobă printr-un ordin comun al ministrului muncii, protecției sociale și familiei, ministrului sănătății și ministrului educației.

19. Dizabilitatea la persoanele adulte (inclusiv cele cu vîrste cuprinse între 16 și 18 ani, angajate în cîmpul muncii) se determină pornind de la gravitatea deficiențelor funcționale individuale provocate de afecțiuni, defecte, traume, care conduc la limitări de activitate și restricții de participare exprimate în raport cu solicitarea socioprofesională (păstrarea capacității de muncă) și este de trei grade: severă, accentuată și medie. Păstrarea capacității de muncă se evaluează în procente, cu un interval procentual de 5 puncte:

1) dizabilitatea severă se caracterizează prin deficiențe funcționale severe provocate de afecțiuni, defecte, traume, care conduc la limitări de activitate și restricții de participare, iar capacitatea de muncă este păstrată în proporție

de 0–20%;

2) dizabilitatea accentuată se caracterizează prin deficiențe funcționale accentuate provocate de afecțiuni, defecte, traume, care conduc la limitări de activitate și restricții de participare, iar capacitatea de muncă este păstrată în proporție de 25–40%;

3) dizabilitatea medie se caracterizează prin deficiențe funcționale medii provocate de afecțiuni, defecte, traume, care conduc la limitări de activitate și restricții de participare, iar capacitatea de muncă este păstrată în proporție de 45–60%.

20. Persoanele cu deficiențe funcționale ușoare provocate de afecțiuni, defecte, traume și avînd capacitatea de muncă păstrată în proporție de 65–100% sînt considerate apte de muncă, respectiv nu sînt încadrate în grad de dizabilitate.

21. La determinarea dizabilității și capacității de muncă persoanelor încadrate în cîmpul muncii (inclusiv celor cu vîrste cuprinse între 16 și 18 ani, angajate în cîmpul muncii) se iau în considerare studiile, funcția deținută, condițiile de muncă, elaborîndu-se recomandări generale pentru exercitarea în continuare a activității profesionale.

22. În cazul persoanelor care, din cauza stării de sănătate, nu își pot exercita în continuare activitatea conform calificării profesionale și al persoanelor care nu dețin o calificare profesională sau nu sînt încadrate în cîmpul muncii, consiliile teritoriale sau consiliile specializate elaborează recomandări pentru exercitarea altor activități apropiate calificării pe care o dețin ori care nu necesită calificare profesională sau eliberează recomandări organelor teritoriale pentru ocuparea forței de muncă și instituțiilor de reabilitare, solicitînd servicii de orientare, formare profesională, reabilitare medicală, profesională, alte servicii prestate de instituțiile respective.

23. În cazul persoanelor care au atins vîrsta standard de pensionare și, după caz, al persoanelor care, din cauza unor dereglări funcționale grave ale organismului, nu sînt capabile să își exercite activitatea conform calificării pe care o dețin, nici să exercite o altă activitate care nu necesită calificare profesională, nici să își însușească o nouă calificare prin orientare și formare profesională, prin reabilitare medicală și profesională, gradul de dizabilitate se determină pe baza criteriilor medico-sociale, fără stabilirea capacității de muncă în valoare procentuală.

24. Criteriile de determinare a dizabilității la persoanele adulte se aprobă printr-un ordin comun al ministrului muncii, protecției sociale și familiei și ministrului sănătății.

25. În procesul expertizării, specialiștii consiliilor teritoriale sau consiliilor specializate efectuează controlul clinic și funcțional al persoanei supuse expertizării, analizează minuțios documentația prezentată, investigațiile paraclinice, datele obiective – statutul clinico-funcțional la momentul expertizării, datele anamnezei, precum și gravitatea dereglărilor funcționale ale organismului, cauzate de boli, de consecințele unor traume și deficiențe, care conduc la limitări de activitate și restricții de participare exprimate în raport cu funcționarea psihosocială corespunzătoare vârstei, în cazul copiilor în vîrstă de pînă la 18 ani, și solicitarea socioprofesională (păstrarea capacității de muncă), în cazul adulților în vîrstă aptă de muncă.

26. La luarea deciziei privind gradul de dizabilitate și capacitatea de muncă, precum și stabilirea termenului pentru reexpertizare se ține cont și de datele examenului clinic, gradul de reducere a funcției organului sau organelor afectate, rezultatele investigațiilor de laborator și instrumentale, datele supravegherii în dinamică a persoanei, eficiența măsurilor de reabilitare medicală și profesională, a serviciilor sociale, de formare, orientare profesională, educaționale.

27. Decizia despre recunoașterea unei persoane ca fiind cu dizabilități sau privind neîncadrarea în grad de dizabilitate este luată de către consiliul în componența a cel puțin 2/3 din membri.

IV. Cauzele dizabilității

28. Se stabilesc următoarele cauze ale dizabilității la persoanele adulte:

- 1) afecțiune generală;
- 2) afecțiune congenitală sau din copilărie;
- 3) boală profesională;
- 4) accident de muncă;
- 5) afecțiune legată de participarea la lichidarea avariei

de la CAE Cernobil sau la alte accidente atomice;

- 6) afecțiune legată de serviciul militar sau cel special.

29. Dizabilitatea cauzată de o afecțiune generală este stabilită ca urmare a unei afecțiuni, traume, defect organic, care conduce la limitări de activitate și restricții de participare. În cazurile în care se stabilește o reducere sau pierderea capacității de a vedea de grad accentuat sau sever, precum și în cazurile când deficiența funcțională de bază este cea oculară de grad mediu, la cauza dizabilității de afecțiune generală se adaugă „prin suferințe oculare”.

30. Dizabilitatea cauzată de o afecțiune congenitală sau din copilărie este stabilită ca urmare a unei afecțiuni, traume, defect organic care a avut loc pînă la împlinirea vârstei de 18 ani, confirmate prin documente medicale, și care conduce la limitări de activitate și restricții de participare.

31. Dizabilitatea cauzată de o boală profesională este stabilită în urma unei boli generate de influența sistematică a factorilor nocivi caracteristici profesiei și de condițiile de muncă caracteristice unor ramuri de producție, care conduc la limitări de activitate și restricții de participare. La stabilirea dizabilității cauzate de o boală profesională, consiliile se conduc de Lista bolilor profesionale și Instrucțiunea de aplicare a acestei Liste, aprobate de Ministerul Sănătății. La pachetul de documente specificat în capitolul II din prezenta Instrucțiune se anexează, în mod obligatoriu, concluzia Consiliului republican de boli profesionale al Ministerului Sănătății.

32. Dizabilitatea cauzată de un accident de muncă este stabilită ca urmare a acțiunii factorilor care au produs accidentul în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu și care conduc la limitări de activitate și restricții de participare. La pachetul de documente specificat în capitolul II din prezenta Instrucțiune se anexează, în mod obligatoriu, actul privind accidentul de muncă, întocmit în conformitate cu legislația în vigoare.

33. La determinarea dizabilității și capacității de muncă cauzate de un accident de muncă sau de o boală profesională nu se iau în calcul alte boli sau traume, care nu au legătură cu accidentul de muncă sau boala profesională. Respectiv, în asemenea cazuri se mai eliberează un certificat în care este indicat procentul păstrării capacității de muncă ca urmare a accidentului de muncă sau bolii profesionale. Modelul formularului certificatului privind procentul păstrării capacității de muncă ca urmare a accidentului de muncă sau bolii profesionale este prezentat în anexa la prezenta Instrucțiune.

34. Determinarea dizabilității și capacității de muncă în urma accidentului de muncă și bolii profesionale se efectuează din data cînd a avut loc accidentul de muncă sau a fost stabilită boala profesională în baza documentelor respective și cererii în scris a persoanei.

35. În cazul deficiențelor funcționale ușoare, provocate de o boală profesională sau de un accident de muncă, persoanelor neîncadrate în grade de dizabilitate li se stabilesc cote procentuale ale capacității de muncă în mărime de 95, 90, 85, 80, 75, 70 și 65 la sută, iar pentru cele încadrate în gradul sever, accentuat și mediu, cotele procentuale se stabilesc conform prevederilor punctului 19 din prezenta Instrucțiune.

36. Dizabilitatea legată de participarea la lichidarea avariei de la CAE Cernobil sau alte accidente atomice este stabilită persoanelor care au participat la lichidarea consecințelor catastrofei de la CAE Cernobil și a urmărilor ei în zona de înstrăinare sau care, ulterior, au fost supuse

radiației pe teritoriile poluate cu substanțe radioactive.

37. În cazul deficiențelor funcționale ușoare, provocate de participarea la lichidarea avariei de la CAE Cernobil și a urmărilor ei în zona de înstrăinare sau supunerii radiației pe teritoriile poluate cu substanțe radioactive, fiind considerate ca accident de muncă, persoanelor neîncadrate în grade de dizabilitate li se stabilesc cote procentuale ale capacității de muncă în mărime de 95, 90, 85, 80, 75, 70 și 65 la sută, iar pentru cele încadrate în gradul sever, accentuat și mediu, cotele procentuale se stabilesc conform prevederilor punctului 19 din prezenta Instrucțiune.

38. La pachetul de documente specificat în capitolul II din prezenta Instrucțiune se anexează, în mod obligatoriu, documentele care confirmă participarea persoanei la lichidarea avariei de la CAE Cernobil și a urmărilor ei în zona de înstrăinare sau supunerii radiației pe teritoriile poluate cu substanțe radioactive, în conformitate cu legislația în vigoare.

39. Dizabilitatea legată de serviciul militar sau cel special este stabilită persoanelor care au îndeplinit serviciul militar sau special în organele apărării naționale, securității statului și ordinii publice, trecute în rezervă, care au suportat:

1) rănire, contuzie, schilodire sau afecțiune contractată în perioada celui de-al Doilea Război Mondial;

2) rănire, contuzie, schilodire sau afecțiune contractată în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu în zonele în care s-au desfășurat acțiuni de luptă;

3) rănire, contuzie, schilodire în perioada antrenării de către organele puterii locale la stringerea munițiilor și a tehnicii militare, la deminarea teritoriului și a obiectelor în anii celui de-al Doilea Război Mondial și în perioada de după acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova;

4) rănire, contuzie, schilodire sau afecțiune contractată în timpul acțiunilor de luptă pe teritoriul altor state;

5) rănire, contuzie, schilodire sau afecțiune contractată în timpul acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova;

6) rănire, contuzie, schilodire sau afecțiune contractată la lichidarea consecințelor avariei de la CAE Cernobil;

7) rănire, contuzie, schilodire sau afecțiune contractată în timpul exercitării obligațiilor de serviciu militar sau special;

8) afecțiune contractată în perioada satisfacerii serviciului militar sau special;

9) schilodire în accident nelegat de exercitarea obligațiilor de serviciu militar sau special.

40. La pachetul de documente specificat în capitolul II din prezenta Instrucțiune se anexează, în mod obligatoriu, concluzia Expertizei medico-militare în Forțele Armate, Ministerul Afacerilor Interne și Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției ale Republicii Moldova, privind stabilirea legăturii cauzale a schilodirilor (rănilor, traumelor, contuziilor) și maladiilor (afecțiunilor) cu îndeplinirea obligațiilor serviciului militar sau special.

V. Termenele stabilirii dizabilității

41. Data stabilirii dizabilității se consideră ziua în care persoana a depus la Consiliu sau structurile sale cererea și întreg pachetul de documente specificat în capitolul II din prezenta Instrucțiune și, după caz, documentele specificate la pct. 31, 32, 38 și 40 din prezenta Instrucțiune, cu excepția cazurilor prevăzute în acordurile bilaterale în domeniul securității sociale.

42. Persoanelor care se adresează prima dată, dizabilitatea li se determină pe un termen de un an sau, după caz, pe un termen de 6 luni. În cazuri severe, dizabilitatea se stabilește pe doi ani, iar dacă dereglările funcționale sînt ireversibile – fără termen de reexaminare, conform Listei defectelor și bolilor ce servesc drept bază pentru determinarea dizabilității fără indicarea termenului reexpertizării, aprobate de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei și Ministerul Sănătății. Dizabilitatea și capacitatea de muncă fără termen se determină, după caz, după o perioadă de 5-7 ani. La copii, în cazul în care dereglările funcționale sînt ireversibile, termenul pentru care se stabilește dizabilitatea este pînă la vârsta de 18 ani.

43. Persoanele care, în procesul expertizării și determi-

nării dizabilității, au primit recomandări și au beneficiat de servicii de orientare și formare profesională, de reabilitare medicală și profesională sînt expertizate în mod repetat după această perioadă.

44. Reexpertizarea periodică a persoanelor cu dizabilități se face în scopul verificării eficienței tratamentului, a măsurilor de reabilitare medicală și profesională, a serviciilor sociale, de orientare și formare profesională, educaționale de care au beneficiat, precum și pentru a identifica schimbările în semnele dizabilității și capacității de muncă.

45. În caz de agravare a stării sănătății, reexpertizarea persoanelor cu dizabilități cu termen și celor cu termen nelimitat se poate efectua la cererea acestora, după expirarea a trei luni de la ultima expertizare, în modul stabilit de prezenta Instrucțiune.

46. Reexpertizarea persoanelor cu dizabilități înainte de termenul prevăzut se efectuează la cererea acestora, atunci cînd există motive întemeiate, dar nu mai tîrziu de 2 luni pînă la expirarea termenului.

47. În cazul în care persoana nu se prezintă în termenul stabilit pentru a fi reexpertizată, din motive obiective ce țin de starea sănătății (confirmate de instituția medicală respectivă), consiliile pot restabili termenul de determinare a dizabilității și capacității de muncă din momentul expirării deciziei precedente, cu condiția prezentării de către persoana cu dizabilități a documentelor necesare în termen de trei luni de la data expirării termenului stabilit pentru o nouă reexpertizare.

48. În cazul în care persoana, la primirea avizului în scris din partea Consiliului, nu se prezintă în termenul stabilit la Consiliul de control și revedere a deciziilor pentru reexpertizare ca măsură de control al corectitudinii determinării dizabilității și capacității de muncă, Consiliul de control și revedere a deciziilor informează în scris directorul general al Consiliului, care, la rîndul său, informează în scris Casa Națională de Asigurări Sociale și structura teritorială de asistență socială de la locul de trai al persoanei despre neprezentarea persoanei și suspendarea temporară a deciziei consiliului teritorial sau specializat pînă la o nouă expertizare, cu luarea deciziei respective conform legislației.

VI. Programul individual de reabilitare

și incluziune socială a persoanei cu dizabilități

49. În procesul expertizării și reexpertizării persoanelor, consiliile întocmesc programul individual de reabilitare și incluziune socială.

50. În programul individual de reabilitare și incluziune socială elaborat pentru persoana cu dizabilități sînt stabilite recomandări generale privind activitățile și serviciile din domeniile medical, social, educațional și profesional de care persoana are nevoie în procesul de incluziune socială.

51. Recomandările generale privind activitățile și serviciile din domeniile medical, social, educațional și profesional sînt aprobate printr-un ordin comun al ministrului muncii, protecției sociale și familiei, ministrului sănătății și ministrului educației.

52. Autoritățile responsabile din domeniile medical, social, educațional și profesional de la locul de trai al persoanei cu dizabilități, în baza recomandărilor generale din programul individual de reabilitare și incluziune socială, elaborează și execută activitățile și serviciile specifice pentru persoana în cauză.

53. Programul individual de reabilitare și incluziune socială, precum și activitățile și serviciile specifice sînt executorii pentru persoanele cu dizabilități, pentru organele de stat corespunzătoare, precum și pentru întreprinderi, instituții, organizații și agenți economici, indiferent de forma de proprietate.

54. Programul individual de reabilitare și incluziune socială se anexează la raport și la certificatul de dizabilitate și capacitate de muncă, care se eliberează persoanei.

VII. Modul de eliberare a certificatului de dizabilitate și capacitate de muncă

55. Consiliile teritoriale și consiliile specializate, la

stabilirea dizabilității, întocmesc și eliberează persoanei certificatul de dizabilitate și capacitate de muncă, precum și programul individual de reabilitare și incluziune socială, documente de strictă evidență. Cotorul certificatului se expediază în termen de 5 zile casei teritoriale de asigurări sociale de la locul de trai al persoanei, iar copia cotorului certificatului, autenticată de către Consiliu – structurii teritoriale de asistență socială de la locul de trai al persoanei.

56. Modelele formularului certificatului de dizabilitate și capacitate de muncă și programului individual de reabilitare și incluziune socială sînt prezentate în anexa la prezenta Instrucțiune.

57. Persoana încadrată într-un grad de dizabilitate este informată și atenționată de către consiliu cu privire la responsabilitatea pentru păstrarea certificatului de dizabilitate și capacitate de muncă și a programului individual de reabilitare și incluziune socială.

58. În cazuri excepționale (motive obiective), cînd certificatul și/sau programul individual au fost pierdute sau deteriorate complet, persoana va plasa anunțul respectiv în presă, eliberîndu-i-se ulterior duplicat, conform cererii depuse.

59. Persoanei expertizate, dar neîncadrate în grad de dizabilitate i se eliberează un certificat cu decizia Consiliului, semnată de șef.

60. Persoanele culpabile de falsificarea certificatelor de dizabilitate și capacitate de muncă și a programului individual de reabilitare și incluziune socială poartă răspundere conform prevederilor legislației în vigoare.

VIII. Modul de soluționare a litigiilor

61. Dacă persoana supusă expertizării nu este de acord cu deciziile adoptate de către consiliul teritorial sau consiliul specializat, ea este în drept să înainteze, în termen de o lună, o cerere în scris de dezacord șefului consiliului respectiv, care, la rîndul său, este obligat să expedieze, în termen de cinci zile, cererea persoanei, documentele respective și raportul de determinare a dizabilității și capacității de muncă Consiliului, pentru a fi examinate în cadrul Consiliului de control și revedere a deciziilor în termen de 30 de zile.

62. În procesul de examinare, Consiliul de control și revedere a deciziilor solicită, după caz, și prezența șefului consiliului și/sau membrului consiliului respectiv.

63. Dacă persoana supusă expertizării nu este de acord cu decizia Consiliului de control și revedere a deciziilor, ea este în drept să depună în termen de o lună, pe numele directorului general al Consiliului o cerere de contestare a deciziei, care este prezentată, în modul stabilit, pentru examinare în cadrul Comisiei de Litigii de pe lîngă Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

64. Revederea și modificarea deciziilor consiliilor teritoriale sau consiliilor specializate și reexpertizarea persoanei, în cazul depistării unor devieri în procesul de determinare a dizabilității și capacității de muncă, se efectuează de către Consiliul de control și revedere a deciziilor, antrenînd specialiștii necesari.

65. Revederea deciziei Consiliului de control și revedere a deciziilor și recomandarea reexpertizării persoanei care nu este de acord cu decizia de încadrare în grad de dizabilitate se efectuează de către Comisia de Litigii de pe lîngă Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, antrenînd specialiștii necesari.

66. Comisia de Litigii de pe lîngă Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei este în drept să solicite în scris Consiliului de control și revedere a deciziilor revederea deciziei și modificarea ei, după caz. Consiliul de control și revedere a deciziilor, în termen de 5 zile, informează Comisia de Litigii despre decizia luată. În cazul în care decizia nu a fost modificată, Consiliul de control și revedere a deciziilor, în cadrul unei ședințe comune cu Comisia de Litigii, prezintă argumentele respective asupra cazurilor examinate.

67. Deciziile Comisiei de Litigii pot fi contestate în modul stabilit de legislația în vigoare.

Anexă
la Instrucțiunea privind modul de determinare
a dizabilității și capacității de muncă

Formularul nr. 1

 Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă Consiliul _____ Certificat de dizabilitate și capacitate de muncă seria _____ nr. _____ Numele _____ Prenumele _____ Data nașterii _____ Genul _____ IDNP/nr. certificatului de naștere (copii) _____ Domiciliul _____ Raportul nr. _____ din _____ 20 _____ Încadrat în grad de dizabilitate _____ Procentul păstrat al capacității de muncă _____ Cauza dizabilității _____ _____ Începutul expertizării/reexpertizării _____ 20 _____ Dizabilitatea a fost stabilită pentru perioada de la _____ până la _____ (î/t) _____ Următoarea reexpertizare _____ Șeful Consiliului _____ L.Ș. Recomandări – conform Programului individual de reabilitare și incluziune socială, care se anexează.	 Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă Consiliul _____ Cotorul Certificatului de dizabilitate și capacitate de muncă seria _____ nr. _____ Numele _____ Prenumele _____ Data nașterii _____ Genul _____ IDNP/nr. certificatului de naștere (copii) _____ Domiciliul _____ Raportul nr. _____ din _____ 20 _____ Încadrat în grad de dizabilitate _____ Procentul păstrat al capacității de muncă _____ Cauza dizabilității _____ _____ Începutul expertizării/reexpertizării _____ 20 _____ Dizabilitatea a fost stabilită pentru perioada de la _____ până la _____ Următoarea reexpertizare _____ Șeful Consiliului _____ L.Ș. Recomandări – conform Programului individual de reabilitare și incluziune socială, care se anexează.
--	--

Notă: Se completează și se eliberează de către Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sau structurile sale.

Formularul nr. 2**Programul individual de reabilitare și incluziune socială**

Anexă
 la Certificatul de dizabilitate și capacitate
 de muncă, seria _____ nr. _____

Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă

Consiliul _____
 Numele _____ Prenumele _____

I. Recomandări pentru asistență medicală (bifați ✓):

* Tratatment medicamentos (conform indicațiilor) ☐	* Tratatment: la medicul de familie ☐ și specialiști de profil: _____, _____, _____ ☐
* Fizioterapie ☐	* Gimnastică medicală ☐
* Ergoterapie ☐	* Intervenție timpurie ☐
* Psihoterapie ☐	* Meloterapie ☐
* Artterapie ☐	* Protezare auditivă ☐
* Kinetoterapie ☐	* Protezare oculară ☐
* Terapie ocupațională ☐	* Alte tipuri de proteze _____ ☐
* Alte (specificați) _____ ☐	

II. Recomandări pentru asistență socială (bifați ✓):

* Îngrijire la domiciliu ☐	* Plasament familial ☐
* Articole protetico-ortopedice ☐	* Respiro ☐
* Fotoliu rulant fără motor ☐	* Reabilitare sanatorială ☐
* Asistență personală ☐	* Deservire cu transport (compensare anuală) ☐
* Centru de zi ☐	* Utilizarea/adaptarea încăperilor de locuit ☐
* Centru de plasament temporar ☐	* Locuință protejată ☐
* Casă comunitară ☐	* Echipă mobilă ☐
* Alte (specificați) _____ ☐	

III. Recomandări pentru activitate profesională (bifați ✓):

* Regim obișnuit de muncă ☐	* Muncă în regim limitat ☐
* Muncă la domiciliu ☐	* Întreprindere specializată ☐
* Orientare și formare profesională ☐	* Recalificare profesională ☐
* Loc de muncă/atelier protejat ☐	* Adaptare rezonabilă a locului de muncă ☐
* Tehnologii/dispozitive de asistență ☐	* Reabilitare profesională ☐
* Încadrare în muncă la angajatorul vinovat de accidentul de muncă sau de boala profesională ☐	
* Alte (specificați) _____ ☐	

IV. Concluzie: Capacitățile și performanțele copilului în activități și participare prezintă o problemă Severă, accentuată, medie, ușoară, nu prezintă (subliniați)**Recomandări pentru procesul educațional (bifați ✓):**

* Educarea și instruirea în instituții de învățământ ☐
* Educarea și instruirea la domiciliu ☐
* Adaptare rezonabilă a condițiilor de învățare și instruire ☐
* Adaptarea condițiilor de învățământ și instruire ☐
* Serviciu de suport ☐
* Cadru didactic de sprijin ☐
* Programe individuale de instruire și educare ☐
* Materiale didactice și instructive în sistemul Braille ☐
* Literatură în varianta sonoră ☐
* Sisteme auditive pentru învățarea în grup ☐
* Translare în limbaj mimico-gestual ☐
* Alte (specificați) _____ ☐
Șeful Consiliului _____ L.Ș.

Notă: Se completează și se eliberează de către Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sau structurile sale.

Formularul nr. 3

1. Date despre persoana angajată în cîmpul muncii	
Nume	
Prenume	
Data nașterii	
Adresa, date de contact	
IDNP	
Studii	
Funcția deținută	
Scurtă caracteristică a persoanei	
2. Date despre angajator	
Denumirea	
Adresa juridică	
Date de contact	
3. Descrierea funcției ocupate și a condițiilor de lucru	
4. Descrierea funcțiilor vacante și a cerințelor față de ele	
Conducătorul instituției	semnătura
Data	L.Ș.

Notă: Se completează și se eliberează de către angajator, în cazul persoanelor angajate în cîmpul muncii.

Formularul nr. 4

1. Date despre persoană	
Nume	
Prenume	
Data nașterii	
Adresa, date de contact	
IDNP	
Ocupația	
2. Date despre instituție	
Denumirea	
Adresa juridică	
Date de contact	
3. Caracteristica persoanei	
2. Descrierea serviciilor de care beneficiază persoana, stării de sănătate, condițiilor de studii și a altor circumstanțe ale procesului instructiv-educativ	
Conducătorul instituției	semnătura
Data	L.Ș.

Notă: Se completează și se eliberează, după caz, de serviciul de intervenție timpurie și/sau de serviciul asistență psihopedagogică, și/sau de instituția preșcolară, și/sau de instituția de învățământ, în cazul nou-născuților, al preșcolarilor, al elevilor și al studenților.

Formularul nr. 5

1. Date despre persoană	
Nume	
Prenume	
Data nașterii	
Adresa, date de contact	
IDNP	
CPAS	
Ocupația	
2. Date despre instituție	
Denumirea	
Adresa juridică	
Date de contact	
3. Caracteristica persoanei	
2. Descrierea prestațiilor și serviciilor de care beneficiază persoana	
Conducătorul instituției	semnătura
Data	L.Ș.

Notă: Se completează și se eliberează, după caz, de structura teritorială de asistență socială și/sau de asigurări sociale, și/sau de ocupare a forței de muncă.

Formularul nr. 6

Supliment la Certificatul de dizabilitate și capacitate de muncă nr. ____ seria ____	
Certificat privind procentul păstrării capacității de muncă ca urmare a accidentului de muncă sau bolii profesionale	
Nume	
Prenume	
Data nașterii	
Adresa, date de contact	
IDNP	
Ocupația	
Procentul păstrării capacității de muncă _____	
Cauza dizabilității _____	
Actul privind accidentul de muncă/concluzia Consiliului republican de boli profesionale _____	
Data expertizării/reexpertizării și numărul Raportului de determinare a dizabilității și capacității de muncă _____	
Recomandări generale/necesități suplimentare de suport _____	
Șeful Consiliului	L.Ș.

Notă: Se completează și se eliberează de către Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sau structurile sale în cazul determinării dizabilității și capacității de muncă cauzate de un accident de muncă sau de o boală profesională.

Anexa nr. 4
 la Hotărîrea Guvernului nr.65
 din 23 ianuarie 2013

Lista hotărîrilor de Guvern care se abrogă

- Hotărîrea Guvernului nr. 1065 din 11 noiembrie 1999 „Cu privire la aprobarea Listei bolilor și stărilor patologice care acordă copiilor pînă la vîrsta de 18 ani dreptul la primirea statutului de copil-invalid și alocațiilor sociale de stat conform legislației” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 128-129, art. 1130).
- Hotărîrea Guvernului nr.1260 din 17 octombrie 2003 „Despre Modificarea Hotărîrii Guvernului nr.1065 din 11 noiembrie 1999” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.218-220, art.1310).
- Hotărîrea Guvernului nr.109 din 31 ianuarie 2006 „Privind Consiliul republican de expertiză medicală a vitalității” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.21-24, art.140).
- Hotărîrea Guvernului nr.688 din 20 iunie 2006 „Cu privire la expertiza medicală a vitalității” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.98-101, art.740).
- Punctul 2 din Modificările și completările ce se

operează în unele hotărîri ale Guvernului, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr.1302 din 27 noiembrie 2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.188-191, art.1353).

6. Punctul 43 din Modificările și completările ce se operează în unele hotărîri ale Guvernului, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr.462 din 24 martie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.66-68, art.437).

7. Hotărîrea Guvernului nr.1036 din 9 septembrie 2008 „Privind aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Hotărîrea Guvernului nr.688 din 20 iunie 2006” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.177, art.1065).

8. Punctul 12 din Modificările ce se operează în unele hotărîri ale Guvernului, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr.130 din 22 februarie 2010 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.30-31, art.177).

105**HOTĂRÎRE**

cu privire la aprobarea Protocolului de cooperare în domeniul arhivelor dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Turcia, semnat la Chișinău la 12 mai 2012

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre informare Protocolul de cooperare în domeniul arhivelor dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Turcia, semnat la Chișinău la 12 mai 2012.

2. Serviciul de Stat de Arhivă va întreprinde măsurile necesare în vederea realizării Protocolului nominalizat.

3. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va informa Partea turcă despre aprobarea Protocolului menționat.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene

Iurie Leancă

Nr. 67. Chișinău, 23 ianuarie 2013.

106**HOTĂRÎRE**

cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului de cooperare în domeniul arhivistic între Serviciul de Stat de Arhivă al Republicii Moldova și Ministerul Afacerilor Interne al României, prin Arhivele Naționale

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se ia act de proiectul Acordului de cooperare în domeniul arhivistic între Serviciul de Stat de Arhivă al Republicii Moldova și Ministerul Afacerilor Interne al României, prin Arhivele Naționale.

2. Se inițiază negocierile asupra proiectului Acordului de cooperare în domeniul arhivistic între Serviciul de Stat de Arhivă al Republicii Moldova și Ministerul Afacerilor Interne al României, prin Arhivele Naționale.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene

Iurie Leancă

Nr. 68. Chișinău, 23 ianuarie 2013.

107**HOTĂRÎRE**

cu privire la modificarea Hotărîrii Guvernului nr. 520 din 15 mai 2006

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Hotărîrea Guvernului nr. 520 din 15 mai 2006 „Privind aprobarea Normelor de cheltuieli în bani pentru întreținerea persoanelor cazate în instituțiile sociale” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006 nr. 79-82, art. 568), cu modificările și completările ulterioare, se modifică după

cum urmează:

la punctul 3 al hotărîrii, sintagma „cu începere de la 1 aprilie 2012” se substituie cu sintagma „cu începere de la 1 februarie 2013”;

anexa la hotărîre va avea următorul cuprins:

„Anexa
 la Hotărîrea Guvernului
 nr. 520 din 15 mai 2006

Normele de cheltuieli în bani privind asigurarea cu produse alimentare, medicamente și materiale de pansament, îmbrăcăminte, încălțăminte, inventar moale, produse igienico-sanitare, jocuri și jucării a persoanelor cazate în instituțiile sociale de toate tipurile și nivelurile

Nr. d/o	Tipurile de cheltuieli	Normele de cheltuieli pentru o persoană, lei							
		Centrele de reabilitare / recuperare medico-socială (adulti)	Azilurile pentru persoane în vîrstă și persoane cu dizabilități (adulte)	Centrele de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane	Centrele de plasament temporar pentru persoane în etate și persoane cu dizabilități (adulte) ¹⁾	Centrele de zi pentru persoane în etate și persoane cu dizabilități (adulte) ¹⁾	Casele internat pentru copii cu deficiențe mintale; centrele de plasament pentru copii cu dizabilități; centrele de plasament pentru copii în situație de risc ²⁾	Centrele de zi pentru copii cu dizabilități; centrele de zi pentru copii în situație de risc ³⁾	
							de la 7 ani până la 18 ani	de la 7 ani până la 18 ani	de la 7 ani până la 18 ani
1.	Produse alimentare (pe zi)	86,29	35,92 ²⁾	35,92 ²⁾	35,92 ²⁾	23,93 ²⁾	29,63 ²⁾	32,33 ²⁾	21,55 ²⁾
2.	Medicamente și materiale de	7,62 ³⁾	5,97	5,97	5,97	1,26	5,97	5,97	1,26

	pansament (pe zi)									
3.	Îmbrăcăminte, încălțăminte și inventar moale, inclusiv pe perioade: o dată la 1 an	251,41	817,11	817,11	817,11	-	345,69	817,11	-	-
	o dată la 2 ani	408,54	942,82	942,82	942,82	-	502,83	942,82		
	o dată la 3 ani	251,41	628,54	628,54	628,54	-	314,28	628,54		
	o dată la 4-6 ani	471,40	1194,24	1194,24	1194,24	-	549,97	1194,23		
4.	Produse igienico-sanitare (pe an)	78,57	94,28	94,28	94,28	78,57	47,13	78,57	47,13	78,57
5.	Literatură, jocuri și jucării (pe an)	31,43	31,43	31,43	31,43	31,43	47,13	62,85	47,13	62,85

Note:

¹⁾ Normele pentru centrele mixte (cu servicii de plasament) se stabilesc:

pentru persoane în etate și persoane cu dizabilități (adulte):

a) pentru locurile cu servicii de zi – în conformitate cu normele stabilite pentru centrele de zi pentru persoane în etate și persoane cu dizabilități (adulte);

b) iar pentru locurile cu servicii de plasament – în conformitate cu normele stabilite pentru centrele de plasament temporar pentru persoane în etate și persoane cu dizabilități (adulte);

pentru copii :

c) pentru locurile cu servicii de zi – în conformitate cu normele stabilite pentru centrele de zi pentru copii cu dizabilități /copii în situație de risc;

d) pentru locurile cu servicii de plasament – în conformitate cu normele stabilite pentru centrele de plasament pentru copii cu dizabilități/copii în situație de risc.

²⁾ Normele la produse alimentare se pot majora până la 20 % din contul produselor alimentare primite cu titlu de ajutor umanitar.

³⁾ Normele la medicamente și materiale de pansament pentru secțiile de reabilitare după infarct miocardic și ictus cerebral din centrele de recuperare (adult) se majorează cu 50 la sută în raport cu secțiile generale din aceste centre."

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:

**Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei
Ministrul finanțelor**

**Valentina Buliga
Veaceslav Negruța**

Nr. 69. Chișinău, 23 ianuarie 2013.

108

HOTĂRÎRE

**cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru
ratificarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova
și Guvernul Republicii Turcia privind abolirea reciprocă
a vizelor, semnat la Ankara la 1 noiembrie 2012**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru ratificarea Acordului dintre

Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Turcia privind abolirea reciprocă a vizelor, semnat la Ankara la 1 noiembrie 2012.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:

**Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene
Ministrul justiției**

**Iurie Leancă
Oleg Efrim**

Nr. 70. Chișinău, 23 ianuarie 2013.

109

HOTĂRÎRE

**cu privire la aprobarea Regulamentului, structurii
și efectivului-limită ale Agenției Medicamentului
și Dispozitivelor Medicale**

În temeiul art.7 alin.(2) din Legea nr.92 din 26 aprilie 2012 cu privire la dispozitivele medicale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.149-154, art.480), al Legii nr.1456-XII din 25 mai 1993 cu privire la activitatea farmaceutică (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.59-61, art. 200), cu modificările și completările

ulterioare, al Legii nr.1409-XIII din 17 decembrie 1997 cu privire la medicamente (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.52-53, art.368), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se reorganizează prin transformare Agenția Medicamentului în Agenția Medicamentului și Dispozitivelor

Medicale, autoritate administrativă, subordonată Ministerului Sănătății.

2. Se aprobă:

Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, conform anexei nr.1;

structura Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, conform anexei nr.2;

modificările ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului, conform anexei nr.3;

lista hotărârilor Guvernului care se abrogă, conform anexei nr.4.

3. Se stabilește efectivul-limită al Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale în număr de 170 de unități.

4. Disponibilizarea personalului se va efectua în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:

Ministrul sănătății

Ministrul finanțelor

Nr. 71. Chișinău, 23 ianuarie 2013.

5. Transmiterea activelor și pasivelor, mijloacelor fixe și a altor bunuri materiale se va efectua în baza actelor de primire-predare, întocmite în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la modul de transmitere a întreprinderilor, organizațiilor, instituțiilor de stat, a subdiviziunilor lor, clădirilor, edificiilor, mijloacelor fixe și altor active, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.688 din 9 octombrie 1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr.10, art.45), cu modificările și completările ulterioare.

6. Ministerul Sănătății:

va aduce acele sale normative în conformitate cu prezența hotărâre;

va asigura funcționalitatea Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale.

Vladimir FILAT

Andrei Usatii

Veaceslav Negruța

Anexa nr. 1
la Hotărârea Guvernului nr.71
din 23 ianuarie 2013

REGULAMENT

privind organizarea și funcționarea Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Domeniul de aplicare

1. Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale (în continuare – Regulament) reglementează misiunea, funcțiile de bază, atribuțiile și drepturile Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, precum și organizarea activității acesteia.

Statutul juridic al Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale

2. Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale (în continuare – Agenția) este o autoritate administrativă, subordonată Ministerului Sănătății, cu sediul în mun. Chișinău, str.Korolenko, nr.2/1, abilitată cu competențe de reglementare și supraveghere în domeniul medicamentului, activității farmaceutice și dispozitivelor medicale.

3. Agenția are statut de persoană juridică de drept public, dispune de ștampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova, de bilanț propriu, de conturi trezoreriale, de mijloace financiare și materiale, de alte atribute indispensabile bunei activități.

4. În domeniile sale de activitate, Agenția este autoritatea competentă și decizională și colaborează cu organele centrale ale administrației publice și cu alte autorități.

Cadrul legal de activitate

5. Agenția își desfășoară activitatea în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, legile și hotărârile Parlamentului, decretele Președintelui Republicii Moldova, ordonanțele, hotărârile și dispozițiile Guvernului, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, actele normative ale Ministerului Sănătății, precum și cu prevederile prezentului Regulament.

Capitolul II

MISIUNEA, FUNCȚIILE DE BAZĂ, ATRIBUȚIILE ȘI DREPTURILE AGENȚIEI

Misiunea Agenției

6. Misiunea Agenției constă în realizarea politicii statului în domeniul medicamentului, activității farmaceutice și dispozitivelor medicale în scopul promovării și prote-

jării sănătății publice prin asigurarea cu medicamente și dispozitive medicale de calitate, inofensive, eficiente și accesibile.

Funcțiile Agenției

7. În vederea realizării misiunii sale, Agenția exercită următoarele funcții:

1) autorizarea (expertiza, omologarea și înregistrarea) medicamentelor;

2) supravegherea calității medicamentelor;

3) supravegherea și controlul asupra activității farmaceutice;

4) aplicarea procedurilor de supraveghere a pieței conform prevederilor stabilite de legislație în domeniul dispozitivelor medicale, inclusiv prin autorizarea importului dispozitivelor medicale;

5) organizarea și desfășurarea achizițiilor publice centralizate de medicamente, alte produse farmaceutice și parafarmaceutice și dispozitive medicale pentru instituțiile medico-sanitare publice;

6) monitorizarea și coordonarea procesului de aprovizionare cu medicamente și asistență farmaceutică la nivel național;

7) promovarea și monitorizarea utilizării raționale a medicamentelor;

8) aplicarea și dezvoltarea sistemului de farmacovigilență;

9) avizarea și supravegherea desfășurării studiilor clinice;

10) monitorizarea procesului de aprovizionare și dotare cu dispozitive medicale, în special a instituțiilor medico-sanitare publice, și realizarea programelor naționale;

11) implementarea și dezvoltarea tehnologiilor informaționale în domeniul farmaceutic;

12) ținerea Nomenclatorului de stat al medicamentelor autorizate în Republica Moldova;

13) crearea și ținerea Registrului dispozitivelor medicale, conform Legii nr. 71-XV din 22 martie 2007 cu privire la registre;

14) crearea și administrarea Catalogului național de prețuri de producător la medicamente, conform Legii nr. 71-XV din 22 martie 2007 cu privire la registre;

15) asigurarea informațională a sistemului de sănătate în domeniul dispozitivelor medicale;

16) asigurarea implementării standardelor de calitate și protecție;

17) monitorizarea pieței medicamentelor și dispozitivelor medicale prezente pe piață, inclusiv a calității acestora;

18) notificarea și/sau înregistrarea suplimentelor alimentare;

19) contribuirea la armonizarea legislației în domeniul medicamentului, activității farmaceutice și dispozitivelor medicale cu aquis-ul comunitar;

20) acordarea asistenței consultative în domeniile de activitate;

21) alte funcții prevăzute de legislație.

Atribuțiile Agenției

8. Agenția îndeplinește următoarele atribuții:

1) în domeniul autorizării medicamentelor:

a) organizează și monitorizează expertiza, omologarea și înregistrarea medicamentelor;

b) efectuează controlul calității medicamentelor prezentate pentru autorizare;

c) efectuează inspecții la locul de producere înainte sau/și după înregistrarea medicamentelor;

d) organizează expertiza documentației pentru aprobarea modificărilor postautorizare;

e) organizează activitatea Comisiei Medicamentului în conformitate cu Regulamentul aprobat de Ministerul Sănătății;

f) elaborează și prezintă Ministerului Sănătății spre aprobare proiectul de ordin cu privire la autorizarea medicamentelor de uz uman;

g) emite și aprobă ordinul cu privire la aprobarea modificărilor postautorizare;

h) perfectează, aprobă și eliberează solicitanților certificate de înregistrare a medicamentelor;

i) decide asupra suspendării sau retragerii certificatului de înregistrare a medicamentelor, conform procedurii stabilite de Legea nr. 235-XVI din 20 iulie 2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător;

j) monitorizează evidența medicamentelor depuse pentru autorizare.

2) în domeniul evaluării, expertizei, supravegherii calității medicamentelor:

a) efectuează controlul calității medicamentelor autohtone și de import;

b) efectuează controlul calității prin sondaj a formelor medicamentoase extemporale preparate în farmacii;

c) realizează acțiuni în vederea promovării și asigurării aplicării standardelor contemporane de calitate;

d) aplică măsuri pentru prevenirea punerii pe piața farmaceutică a medicamentelor nesupuse controlului calității, a celor contrafăcute sau/și importate în mod ilegal, cu deficiențe de calitate, cu termen de valabilitate expirat;

e) organizează, supraveghează și/sau efectuează nimicirea inofensivă a medicamentelor cu termen de valabilitate expirat și cu deficiențe de calitate;

3) în domeniul farmacovigilenței:

a) înregistrează, sistematizează și gestionează cazurile de reacții adverse medicamentoase, precum și cazurile privind eficacitatea medicamentelor raportate de personalul din sistemul de sănătate și de pacienți;

b) transmite în format electronic informația privind reacțiile adverse înregistrate în Republica Moldova spre baza de date a Organizației Mondiale a Sănătății (OMS);

c) validează și arhivează rapoartele periodice actualizate privind siguranța medicamentelor (PSUR), prezentate de deținătorii certificatului de înregistrare;

d) prezintă date despre reacțiile adverse înregistrate în Republica Moldova deținătorilor certificatului de înregistrare și autorităților de reglementare în domeniu;

e) promovează utilizarea rațională a produselor medicamentoase;

f) colectează și evaluează datele privind erorile de medicație, utilizare nerațională sau abuzul de medicamente;

g) elaborează și gestionează documentele privind aspectele de siguranță a medicamentelor cu informarea ulterioară a specialiștilor din domeniul sănătății;

4) în domeniul studiului clinic:

a) evaluează dosarele și avizează efectuarea studiilor clinice în Republica Moldova;

b) monitorizează desfășurarea studiilor clinice în Republica Moldova în conformitate cu reglementările naționale și internaționale;

c) inspectează activitatea bazelor clinice abilitate pentru desfășurarea studiilor clinice;

d) monitorizează Rapoartele „follow-up CIOMS” privind reacțiile adverse suspectate în cadrul studiilor clinice;

5) în domeniul supravegherii și controlului activității farmaceutice:

a) organizează și realizează controlul planificat și inopinat al activității întreprinderilor și instituțiilor farmaceutice, indiferent de forma juridică de organizare, de tipul de proprietate și de subordonare, în conformitate cu legislația în vigoare, răspunde la solicitările Ministerului Sănătății privind realizarea de inspecții în domeniul de activitate;

b) exercită funcția de control la etapele de recepție, evidență, păstrare și livrare a medicamentelor și verifică respectarea cerințelor tehnice față de încăperile și obiectivele în care se păstrează acestea;

c) constată contravențiile și întocmește procese-verbale conform prevederilor Codului contravențional al Republicii Moldova în domeniile de activitate;

d) examinează reclamațiile în domeniul medicamentului și activității farmaceutice, prelevează probe din întreprinderile farmaceutice și instituțiile farmaceutice pentru controlul calității, înaintează prescripții, perfectează acte de control, procese-verbale, întocmește dări de seamă despre activitatea de efectuare a inspecției, informând Ministerul Sănătății;

e) aplică măsuri de prevenire a prezenței pe piața farmaceutică a medicamentelor nesupuse evaluării calității, fără documente de origine, cu termen de valabilitate expirat etc.;

f) conlucrează cu alte organe de control;

g) efectuează controlul implementării și respectării Regulilor de bune practici: de laborator (GLP – Good Laboratory Practice); în Studiul Clinic (GCP – Good Clinical Practice); de fabricație (GMP – Good Manufacturing Practice); de Distribuție (GDP – Good Distribution Practice); de farmacie (GPP – Good Pharmaceutical Practice);

h) eliberează autorizația de fabricație în baza inspecției Agenției;

i) eliberează certificate privind conformitatea cu buna practică de fabricație (GMP) sau cu buna practică de distribuție (GDP) în baza inspecției Agenției;

j) efectuează auditul fabricanților de medicamente privind conformitatea cu buna practică de fabricație (GMP);

6) în domeniul coordonării aprovizionării cu medicamente și asistenței farmaceutice:

a) aplică prevederile actelor normative în domeniul achiziției de medicamente;

b) recepționează de la Ministerul Sănătății datele despre necesitățile sistemului de sănătate cu referire la medicamente, alte produse farmaceutice și parafarmaceutice de importanță vitală, care se procură pe banii publici;

c) la indicația Ministerului Sănătății, organizează și desfășoară proceduri de achiziții publice centralizate: de medicamente, de alte produse farmaceutice și parafarmaceutice pentru instituțiile medico-sanitare publice, în scopul satisfacerii necesităților sistemului de sănătate. Încheierea contractelor de achiziții publice, în cazul de față, se efectuează de către instituția medico-sanitară publică și ofertanții desemnați cîștigători; de medicamente, de alte produse farmaceutice și parafarmaceutice, conform programelor naționale, din contul banilor publici, potrivit legislației în vigoare;

d) autorizează și monitorizează importul de medicamente, precum și importul mostrelor de medicamente, materiei prime medicamentoase, materialelor, articolelor, ambalajului primar și secundar și altele utilizate la prepararea și producerea medicamentelor în conformitate cu prevederile legislației în vigoare;

e) coordonează procesul de asigurare continuă și oportună a sistemului de sănătate cu medicamente eficiente, inofensive, accesibile în condiții de calitate;

f) avizează prețul de producător la medicamente;

g) înregistrează prețul de producător la medicamente;

h) monitorizează și analizează periodic prețurile pentru medicamentele prezente pe piața farmaceutică, asigurînd astfel transparența și accesibilitatea economică;

7) în domeniul activității informaționale și metodic-organizatorice:

a) elaborează și editează ghiduri, culegeri și alte materiale în domeniul medicamentului și activității farmaceutice;

b) întreține Nomenclatorul de stat al medicamentelor;

c) realizează punerea în practică a actelor legislative și normative în domeniu și verifică eficiența aplicării lor;

d) organizează editarea culegerilor statistice în domeniul farmaceutic;

e) informează specialiștii din sistemul de sănătate despre medicamente;

f) efectuează expertiza-avizarea materialelor publicitare și promoționale pentru medicamente, în conformitate cu legislația în vigoare.

8) în domeniul tehnologiilor informaționale:

a) contribuie, conform competenței, la asigurarea funcționării eficiente a Sistemului Informațional Automatizat „Nomenclatorul de stat al medicamentelor” (SIA „NSM”);

b) în comun cu alte autorități abilitate, efectuează controlul asupra respectării cerințelor privind implementarea și exploatarea Sistemului Informațional Automatizat „Nomenclatorul de stat al medicamentelor” (SIA „NSM”) și acordă asistență metodică în domeniul dat;

c) asigură perfecționarea și dezvoltarea Sistemului Informațional Automatizat „Nomenclatorul de stat al medicamentelor” (SIA „NSM”);

d) elaborează și implementează prestarea serviciilor electronice pentru realizarea programului e-Guvernare;

e) îndeplinește și alte funcții ce corespund domeniilor de activitate, prevăzute de legislație.

9) în domeniul dispozitivelor medicale

a) propune spre aprobare Ministerului Sănătății lista privind nominalizarea organismelor notificate, a căror competența tehnică se stabilește conform recomandărilor organismului național de acreditare;

b) controlează și estimează continuu activitatea organismelor notificate, le retrage notificarea în cazul în care acestea nu mai au competența tehnică corespunzătoare,

c) decide asupra clasificării unui dispozitiv medical, în cazul unei dispute dintre producător și organisme notificate;

d) autorizează, în cazuri deosebite (cataclisme, catastrofe, epidemii, epizootii, intoxicații în masă, în alte cazuri ce

amenință sănătatea oamenilor; absența pe piață a analogilor sau a substituenților dispozitivelor medicale), punerea la dispoziție pe piață și punerea în funcțiune a dispozitivelor medicale neautorizate în Republica Moldova, dar autorizate în țara de origine;

e) autorizează programul privind aplicarea procedurii de investigație clinică cu dispozitivele medicale destinate investigației clinice; împreună cu Comisia pentru dispozitive medicale, poate solicita producătorului sau reprezentantului său autorizat raportul întocmit la sfîrșitul investigației;

f) participă la elaborarea programelor de standardizare în domeniul medical în vederea armonizării standardelor cu directivele europene pentru dispozitivele medicale;

g) coordonează reglementările și normativele referitoare la dispozitivele medicale, cu excepția standardelor naționale;

h) urmărește ca, prin revizuirea reglementărilor și normativelor privind dispozitivele medicale, să se respecte normele europene și standardele internaționale armonizate;

i) respectă recomandările internaționale privind dispozitivele medicale apărute în alte domenii de activitate, dacă aceste recomandări se încadrează în domeniul reglementat;

j) coordonează activitatea de supraveghere a dispozitivelor medicale;

k) dispune măsuri provizorii de retragere a dispozitivelor medicale de pe piață în cazul în care acestea produc incidente;

l) limitează sau interzice dreptul de utilizare a dispozitivelor medicale de pe piață în cazul în care acestea generează incidente;

m) interzice activitatea de producție și/sau de comercializare a dispozitivelor medicale neînregistrate în cazul în care acestea sînt puse la dispoziție pe piață;

n) emite avize pentru desfășurarea activităților de fabricare, comercializare, import, reparare, verificare și punere în funcțiune a dispozitivelor medicale, în conformitate cu procedurile de evaluare a conformității, în vederea înscrierii persoanelor fizice sau juridice în Registrul activităților din domeniul dispozitivelor medicale;

o) înregistrează dispozitivele medicale certificate în Republica Moldova, dispozitivele medicale care poartă marcajul CE, certificate de către organismele de evaluare a conformității notificate, publicate în Jurnalul Oficial al Comunității Europene, sau de către organisme de evaluare a conformității acreditate cu care s-au încheiat acorduri internaționale de recunoaștere, cu înscrierea lor în Registrul dispozitivelor medicale certificate;

p) acordă certificarea de competență persoanelor fizice sau juridice responsabile de punerea la dispoziție pe piață a dispozitivelor medicale, cu înscrierea lor în Registrul distribuitorilor autorizați de dispozitive medicale;

q) elaborează instrucțiuni privind condițiile de obținere a avizului și a înregistrărilor care urmează a fi aprobate prin ordinul Ministerului Sănătății și urmează a fi publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova;

r) autorizează importul dispozitivelor medicale;

s) generalizează rezultatele supravegherii pieței și efectuează analiza cauzelor nerespectării prevederilor actelor normative în domeniu;

t) constată contravenții în conformitate cu prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova;

u) solicită informații privind măsurile întreprinse de către agenții economici în vederea remedierii neajunsurilor depistate;

v) sesizează autoritatea de licențiere;

w) îndeplinește alte atribuții stabilite prin lege.

Drepturile Agenției

9. Agenția dispune de următoarele drepturi:

1) să generalizeze experiența din domeniile de competență și să prezinte Ministerului Sănătății propuneri privind perfecționarea legislației, precum și să emită, în vederea executării legislației în vigoare, ordine cu caracter normativ, instrucțiuni și alte acte ce țin de reglementarea relațiilor în domeniile sale de activitate;

2) să solicite și să primească, în condițiile legii, informații de la organele centrale de specialitate ale administrației publice, de la autoritățile administrației publice locale, de la întreprinderi, organizații și instituții ce activează în domenii ce țin de competența sa;

3) să elibereze și să anuleze autorizații (certificate, buletine de analiză etc.) avize, în conformitate cu legislația în vigoare;

4) să constate contravenții și să încheie procese-verbale în conformitate cu prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova;

5) să autorizeze diverse procese din domeniile proprii de activitate;

6) să stabilească relații de colaborare în domeniul medicamentului și dispozitivelor medicale, inclusiv peste hotarele țării;

7) să încheie contracte cu privire la prestarea serviciilor, lucrări experimentale, arendă și alte contracte economice;

8) să stabilească și să aprobe condiții, planuri de atestare și cerințe calificative față de personalul farmaceutic și medical, necesare pentru exercitarea activității în domeniu;

9) să reprezinte statul în relațiile cu organele similare de reglementare din alte țări și cu organisme internaționale în chestiunile ce țin de competențele sale;

10) să delegheze colaboratorii Agenției la cursuri de instruire și de perfecționare a specialiștilor din domeniul medicamentului și dispozitivelor medicale desfășurate atât în țară, cât și peste hotarele ei.

11) să perceapă taxe conform tarifelor pentru serviciile prestate.

Capitolul III **ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII AGENȚIEI**

Conducerea Agenției

10. Agenția este condusă de directorul general în baza și în modul stabilit de legislație și de prezentul Regulament.

11. Directorul general este numit în funcție și eliberat din funcție de Guvern la propunerea ministrului sănătății. Directorul general conduce și poartă răspundere pentru întreaga activitate a Agenției.

Directorul general este asistat în conducerea Agenției de patru vicedirectori numiți în funcție și eliberați din funcție de ministrul sănătății la propunerea directorului general al Agenției.

12. Directorul general al Agenției:

1) conduce activitatea Agenției;

2) asigură și poartă răspundere pentru realizarea funcțiilor și atribuțiilor Agenției ce derivă din prezentul Regulament;

3) asigură executarea legilor, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor Parlamentului, ordonanțelor, hotărârilor și dispozițiilor Guvernului, ordinelor și dispozițiilor ministrului sănătății, precum și îndeplinirea sarcinilor ce decurg din prevederile prezentului Regulament și din alte acte normative;

4) stabilește atribuțiile și obligațiile de serviciu ale vicedirectorilor și conducătorilor de subdiviziuni, aprobă instrucțiunile de serviciu pentru salariați și regulamentele cu privire la activitatea subdiviziunilor interioare;

5) acordă stimulări și aplică sancțiuni disciplinare salariaților Agenției, în condițiile prevăzute de legislație;

6) încheie și realizează contracte cu entitățile din republică și din alte țări, persoane fizice, efectuează alte acte juridice în vederea exercitării atribuțiilor de serviciu;

7) prezintă Guvernului și Ministerului Sănătății raportul anual, pînă la data de 25 ianuarie, despre activitatea Agenției;

8) reprezintă, în limitele competenței, interesele Agenției în toate organele administrației publice și entitățile din republică și din alte țări, semnează documente conform atribuțiilor ce-i revin;

9) emite ordine și dispoziții în problemele ce țin de competența Agenției și controlează executarea lor;

10) angajează și concediază personalul Agenției;

11) poartă răspundere pentru utilizarea rațională, conform destinației, a mijloacelor financiare ale Agenției și pentru integritatea valorilor materiale ale acesteia;

12) soluționează și coordonează, în conformitate cu legislația în vigoare, alte probleme legate de funcționarea Agenției;

13) exercită și alte funcții stabilite de legislație.

13. Directorul general al Agenției dispune de toate drepturile ce rezultă din prezentul Regulament, are dreptul de a elibera procură, inclusiv cu dreptul de substituie, emite ordine obligatorii pentru întregul sistem farmaceutic, inclusiv spitalicesc, pentru colaboratorii și subdiviziunile Agenției.

14. Vicedirectorii și conducătorii de subdiviziuni poartă răspundere pentru activitatea și deciziile luate în sferile lor de competență, delimitate în modul stabilit.

15. În absența directorului general, inclusiv în cazuri excepționale și de forță majoră, funcțiile acestuia sînt suplinite de un vicedirector desemnat prin ordinul directorului general.

Correspondența

16. Dreptul la prima semnătură pe toate actele Agenției îl are directorul general.

În lipsa directorului general, dreptul la semnătură revine unuia dintre vicedirectori, desemnat de directorul general.

În conformitate cu legislația în vigoare, unele acte ale Agenției pot fi semnate de alte persoane din cadrul Agenției, în temeiul ordinului directorului general.

Persoanele investite cu dreptul de semnătură poartă răspundere personală pentru legalitatea, veridicitatea și corectitudinea documentului semnat.

17. Semnăturile pe actele oficiale ale Agenției sînt aplicate în următoarele forme:

semnătură personală;

semnătură digitală.

Capitolul IV **DISPOZIȚII SPECIALE**

Activitatea economico-financiară a Agenției

18. Remunerarea muncii personalului Agenției se efectuează în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

19. Agenția ține contabilitatea în conformitate cu prevederile Legii contabilității nr.113-XVI din 27 aprilie 2007.

20. Controlul asupra activității economico-financiare se efectuează în corespondență cu legislația.

21. Nomenclatorul și tarifele la serviciile cu plată prestate de Agenție se aprobă de Guvern.

22. Sursele de formare a patrimoniului Agenției sînt:

1) patrimoniul statului transmis Agenției în gestiune economică;

2) mijloacele financiare obținute în urma prestărilor de servicii contra plată;

3) creditele bancare;

4) plățile de binefacere și granturile;

5) veniturile provenite din realizarea procedurilor de achiziție;

6) alte surse, conform legislației în vigoare.

23. Mijloacele financiare obținute se acumulează pe contul Agenției și se utilizează pentru întreținerea Agenției. Mijloacele neutilizate în anul financiar curent se transferă în bugetul anului următor.

Anexa nr.2
la Hotărîrea Guvernului nr.71
din 23 ianuarie 2013

STRUCTURA
Agenciei Medicamentului și Dispozitivelor Medicale

Director general
Vicedirector – șef al Departamentului suport și achiziții
Vicedirector – șef al Departamentului evaluare – înregistrare medicamente
Vicedirector – șef al inspectoratului farmaceutic și dispozitivelor medicale
Vicedirector – șef al Departamentului dispozitive medicale
Departamentul suport și achiziții
Secția autorizare import/export
Centrul achiziții medicamente, produse parafarmaceutice și dispozitive medicale
Departamentul evaluare – înregistrare medicamente
Serviciul evaluare a testărilor clinice medicamente
Secția evaluare preautorizare medicamente
Secția expertiză specializată medicamente
Secția farmacovigilență și utilizare rațională a medicamentelor
Inspectoratul farmaceutic și dispozitivelor medicale
Inspectoratul GMP (Good Manufacturing Practice) și GDP (Good Distribution Practice)
Inspectoratul GPP (Good Pharmaceutical Practice) și dispozitivelor medicale

Inspectoratul GCP (Good Clinical Practice) și GLP (Good Laboratory Practice)
Secția nimicire medicamente
Departamentul dispozitive medicale
Secția certificare, omologare și înregistrare
Secția monitorizare și vigilență
Secția standarde și normative
Secția management și marketing
Secția suport informațional
Centrul de instruire și atestare
Laboratorul pentru controlul calității medicamentelor
Secția reglementare și strategii
Secția juridică
Secția evaluare, statistică și comunicare
Secția managementul calității și audit intern
Centrul de evidență a circulației medicamentelor
Secretariat
Ghișeul unic
Serviciul e-Transformare
Serviciul resurse umane
Secția economie, finanțe și evidență contabilă
Secția administrativă

Anexa nr.3
la Hotărîrea Guvernului nr.71
din 23 ianuarie 2013

MODIFICĂRILE
ce se operează în unele hotărîri ale Guvernului

1. Anexa nr.3 la Hotărîrea Guvernului nr. 397 din 31 mai 2011 „Pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 95, art. 458), cu modificările ulterioare, se modifică și completează după cum urmează:
la compartimentul I. „Instituțiile finanțate de la bugetul de stat și/sau din mijloace speciale”, poziția 57 va avea următorul conținut:
„57. Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale”.

2. Anexa nr.3 la Hotărîrea Guvernului nr. 381 din 13 aprilie 2006 „Cu privire la condițiile de salarizare a personalului din unitățile bugetare” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.66-69, art.431), cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:
În al doilea alineat din punctul 12 după cuvintele „Agenției Medicamentului” se completează cu cuvintele „și Dispozitivelor Medicale”;
în prima rubrică a tabelului nr. 2, după cuvintele „Agenției Medicamentului” se completează cu cuvintele „și Dispozitivelor Medicale”.

Anexa nr.4
la Hotărîrea Guvernului nr.71
din 23 ianuarie 2013

LISTA
hotărîrilor Guvernului care se abrogă

1. Hotărîrea Guvernului nr. 617 din 28 iunie 2005 „Cu privire la redresarea situației farmaceutice în Moldova” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.89-91, art. 670).
2. Hotărîrea Guvernului nr.1252 din 1 decembrie 2005 „Cu privire la aprobarea Regulamentului, structurii și efectivului-limită ale Agenției Medicamentului” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.168-171, art.1369).
3. Punctul 31 din Hotărîrea Guvernului nr. 462 din 24 martie 2008 „Cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în unele hotărîri ale Guver-

nului” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 66-68, art.437).
4. Hotărîrea Guvernului nr. 1495 din 26 decembrie 2008 „Cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în anexele nr.1 și nr.2 la Hotărîrea Guvernului nr.1252 din 1 decembrie 2005” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.1-2, art.5).
5. Hotărîrea Guvernului nr. 33 din 13 ianuarie 2012 „Cu privire la aprobarea, modificarea și completarea Hotărîrii Guvernului nr.1252 din 1 decembrie 2005” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.16-18, art.54).

PARTEA III**Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale a Moldovei****Acte ale Ministerului Justiției al Republicii Moldova****48****O R D I N****cu privire la reinvestirea cu împuterniciri
de exercitare a activității de executare
a domnului Gorobeț Ruslan**

În temeiul art.18 alin.(7) din Legea nr.113 din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești, Deciziei Colegiului disciplinar al executorilor judecătorești din 6 decembrie 2012 și cererii personale,

ORDON:

1. Se reinvestește executorul judecătoresc Gorobeț Ruslan (teritoriul de activitate mun. Chișinău, Licența seria LE nr.174), cu efectuarea mențiunilor respective în Registrul executorilor judecătorești.

2. În termen de 10 zile, după reluarea activității a execu-

torului judecătoresc Gorobeț Ruslan, Camera teritorială a executorilor judecătorești Centru va organiza transmiterea sigiliului, legitimației, procedurilor de executare, arhivei și registrelor de evidență destinate circumscripției în care își are biroul executorul judecătoresc.

3. Ordinul se aduce la cunoștința Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești și instanței de judecată în a cărei circumscripție executorul judecătoresc își are biroul.

4. Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

MINISTRUL JUSTIȚIEI**Oleg EFRIM****Nr. 5. Chișinău, 14 ianuarie 2013.**

ÎNREGISTRAT:

Ministerul Justiției

nr. 907 din 17 ianuarie 2013

Ministru Oleg Efrim

49**O R D I N****cu privire la modificarea și completarea
Regulamentului privind condițiile de admitere
în calitate de executor judecătoresc stagiar
și condițiile de efectuare a stagiului**

În temeiul articolului 9 alineatul (5) al Legii nr. 113 din 17 iulie 2010 privind executorii judecătorești (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010 nr. 126-128, art. 406),

ORDON:

1. Regulamentul privind condițiile de admitere în calitate de executor judecătoresc stagiar și condițiile de efectuare a stagiului, aprobat prin Ordinul ministrului justiției nr. 9 din 18 ianuarie 2011 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.18-21, art.87), înregistrat de Ministerul Justiției cu nr. 807 din 18 ianuarie 2011, se modifică și se completează după cum urmează:

1) punctul 9 va avea următorul cuprins:

„9. Concursul este susținut în fața Comisiei de concurs, care se formează prin ordinul ministrului justiției pe perioada desfășurării concursului și este constituită din șase membri, dintre care doi - executori judecătorești desemnați de Uniune, doi - reprezentanți ai Ministerului Justiției și doi - reprezentanți ai societății civile. Reprezentanții societății civile sînt selectați prin concurs organizat de Ministerul Justiției.”;

2) la punctul 13 litera b) după cuvîntul „candidaților” se

completează cu cuvintele „, verifică veridicitatea informației, inclusiv a celei cu caracter personal prezentate de către candidați, conform pct. 16 din prezentul Regulament”;

3) la punctul 16 partea introductivă va avea următorul cuprins:

„Pentru a fi admis la concurs, candidatul depune o cerere la adresa Uniunii, în care se indică expres consimțămîntul privind verificarea de către Comisia de concurs a datelor sale cu caracter personal, conținute în următoarele acte pe care le anexează la cerere.”;

4) Se completează cu punctul 40¹ cu următorul cuprins:

„40¹. Transferul executorului judecătoresc stagiar pentru continuarea efectuării stagiului profesional în cadrul altui birou, precum și desemnarea altui executor judecătoresc ce va asigura efectuarea stagiului, este dispus de către Consiliul Uniunii, la cererea motivată a executorului judecătoresc stagiar sau a executorului judecătoresc care asigură efectuarea stagiului profesional.”.

2. Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

MINISTRUL JUSTIȚIEI**Oleg EFRIM****Nr. 10. Chișinău, 17 ianuarie 2013.**

50 O R D I N
cu privire la abrogarea unui ordin

În temeiul pct.7 lit.u) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.736 din 3 octombrie 2012,

ORDON:

1. Se abrogă Ordinul ministrului justiției nr.515 din

MINISTRUL JUSTIȚIEI

Nr. 14. Chișinău, 17 ianuarie 2013.

16 decembrie 2010 privind retragerea licenței pentru exercitarea activității de executor judecătoresc.

2. Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Oleg EFRIM

Acte ale Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor
al Republicii Moldova

51 O R D I N
cu privire la aprobarea documentului normativ
NCM C.01.09-2012 „Amenajarea terenurilor
fondului forestier cu funcții de recreere.
Construcții provizorii. Cerințe generale”

În temeiul Regulamentului Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 662 din 10 noiembrie 2009;

în conformitate cu prevederile NCM A.01.03-96 „Principiile și metodologia reglementării în construcții. Modul de elaborare a documentelor normative”;

avînd în vedere procesul-verbal nr. 12 din 28.11.2012 al ședinței Comitetului Tehnic CT-C 05 „Construcții civile, industriale și agrozootehnice”,

ORDON:

1. Se aprobă documentul normativ NCM C.01.09-2012 „Amenajarea terenurilor fondului forestier cu funcții de recreere. Construcții provizorii. Cerințe generale”.

MINISTRUL DEZVOLTĂRII
REGIONALE ȘI CONSTRUCȚIILOR

Nr. 138. Chișinău, 27 decembrie 2012.

2. Documentul normativ NCM C.01.09-2012 „Amenajarea terenurilor fondului forestier cu funcții de recreere. Construcții provizorii. Cerințe generale” se pune în aplicare începînd cu data de 27.12.2012.

3. Direcția reglementări tehnico-economice va:

- efectua înregistrarea acestui document normativ în modul stabilit;
- asigura publicarea prezentului ordin în Monitorul Oficial al Republicii Moldova;
- asigura multiplicarea și publicarea normativului în modul stabilit.

4. Controlul asupra executării prezentului ordin se pune în seama viceministrului, dlui Anatolie Zolotcov.

Marcel RĂDUCAN

**Acte ale Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei
al Republicii Moldova****52****O R D I N****cu privire la modificarea și completarea Clasificatorului
Ocupațiilor din Republica Moldova (CRM 006-97)**

În conformitate cu procedura stabilită de modificare și completare a Clasificatorului Ocupațiilor din Republica Moldova (CRM 006-97), **ORDON:**

1. Se aprobă Lista modificărilor și completărilor ce se operează în Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova (CRM 006-97), aprobat prin Hotărârea Moldovastandard

nr. 336-ST din 20 ianuarie 1998, cu modificările și completările ulterioare, conform anexei care face parte integrantă din prezentul ordin.

2. Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

**MINISTRUL MUNCII,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI FAMILIEI**

Valentina BULIGA

Nr. 694-p. Chișinău, 27 decembrie 2012.

Anexă
la Ordinul ministrului muncii, protecției
sociale și familiei
nr. 694-p din 27 decembrie 2012

Приложение
к приказу министра труда,
социальной защиты и семьи
№ 694-р от 27 декабря 2012

**Completările și modificările ce se operează în
Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova
Дополнения и изменения, которые вносятся
в Классификатор Занятий Республики Молдова**

1. În partea a 3-a „Indexul alfabetic al ocupațiilor (profesiilor) muncitorilor” și „Indexul alfabetic al ocupațiilor (funcțiilor) slujbașilor:
1. В разделе 3 «Алфавитный перечень занятий (профессий) рабочих» и «Алфавитный перечень занятий (должностей) служащих»:

1) se includ ocupațiile după cum urmează:

включить следующие занятия:

a) indexul alfabetic al ocupațiilor (profesiilor) muncitorilor:

алфавитный перечень занятий (профессий) рабочих:

Codul - Код	Denumirea profesiei	Наименование профессии	Diapazonul categoriilor tarifare - Диапазон тарифных разрядов	Codul Ediției IUTC - Код выпуска ETKC	Codul pe CORM - Код по КЗРМ
1	2	3	4	5	6
16226	Operator punct supraveghere video	Дежурный оператор пункта видеонаблюдения			5169
17721	Somelier	Сомелье			5123
17959	Sudor la durificarea formelor cu pulbere metalică	Сварщик-наплавщик форм легированными порошками			7212

b) indexul alfabetic al ocupațiilor (funcțiilor) slujbașilor:
алфавитный перечень занятий (должностей) служащих:

Codul Код	Denumirea funcției	Наименование должности	Codul categoriilor Код категории	Codul pe CORM - Код по КЗРМ
1	2	3	4	5
20025	Administrator întreprindere de stat	Администратор государственного предприятия		1142
20169	Artist	Артист		2453
20218	Asistent judiciar	Помощник судьи		2429
20222	Asistent medical (nivel mediu)	Медицинская сестра (средней квалификации)		3231
20230	Asistent personal	Персональный ассистент		2446
20265	Asistent social supervisor	Социальный ассистент-супервизор		2446

20482	Colaborator științific (în meteorologie)	Naучный сотрудник (в области метеорологии)	Секретар științific (în meteorologie)	Научный исследователь (в области метеорологии)	2112
20484	Colaborator științific (în chimie)	Научный сотрудник (в области химии)	Секретар științific (în chimie)	Научный исследователь (в области химии)	2113
20486	Colaborator științific (în geologie și geofizică)	Научный сотрудник (в области геологии и геофизики)	Секретар științific (în geologie și geofizică)	Научный исследователь (в области геологии и геофизики)	2114
20488	Colaborator științific (în matematică)	Научный сотрудник (в области математики)	Секретар științific (în matematică)	Научный исследователь (в области математики)	2121
20490	Colaborator științific (în statistică)	Научный сотрудник (в области статистики)	Секретар științific (în statistică)	Научный исследователь (в области статистики)	2122
20492	Colaborator științific (în informatică și tehnică de calcul)	Научный сотрудник (в области информатики и вычислительной техники)	Секретар științific (în informatică și tehnică de calcul)	Научный исследователь (в области информатики и вычислительной техники)	2131
20494	Colaborator științific (în biologie)	Научный сотрудник (в области биологии)	Секретар științific (în biologie)	Научный исследователь (в области биологии)	2211
20496	Colaborator științific (în bacteriologie și farmacologie)	Научный сотрудник (в области бактериологии и фармакологии)	Секретар științific (în bacteriologie și farmacologie)	Научный исследователь (в области бактериологии и фармакологии)	2212
20498	Colaborator științific (în medicină)	Научный сотрудник (в области медицины)	Секретар științific (în medicină)	Научный исследователь (в области медицины)	2229
20500	Colaborator științific (în învățămînt)	Научный сотрудник (в области образования)	Секретар științific (în învățămînt)	Научный исследователь (в области образования)	2351
20502	Colaborator științific (în drept)	Научный сотрудник (в области права)	Секретар științific (în drept)	Научный исследователь (в области права)	2421
20504	Colaborator științific (în economie)	Научный сотрудник (в области экономики)	Секретар științific (în economie)	Научный исследователь (в области экономики)	2441
20506	Colaborator științific (în sociologie)	Научный сотрудник (в области социологии)	Секретар științific (în sociologie)	Научный исследователь (в области социологии)	2442
20508	Colaborator științific (în filozofie, istorie și politologie)	Научный сотрудник (в области философии, истории и политологии)	Секретар științific (în filozofie, istorie și politologie)	Научный исследователь (в области философии, истории и политологии)	2443
20510	Colaborator științific (în filologie)	Научный сотрудник (в области филологии)	Секретар științific (în filologie)	Научный исследователь (в области филологии)	2444
20512	Colaborator științific (în psihologie)	Научный сотрудник (в области психологии)	Секретар științific (în psihologie)	Научный исследователь (в области психологии)	2445

20617	Consilier de familie	Консультант по вопросам семьи	2446
20863	Declariant vamal	Декларант (Таможенный декларант)	2411
20883	Director	Директор	1210
20941	Director executiv	Исполнительный директор	1210
21571	Formator	Инструктор (Тренер)	2412
22673	Interpret în limbajul mimico-gestual	Переводчик жестового языка	2340
22887	Inspector asigurări	Страховой инспектор	3412
22573	Inspector-metodist	Инструктор-методист	2359
23256	Mediator comunitar	Общественный посредник	3460
25333	Şef secretariat al instanţei judecătoreşti	Начальник секретариата судебной инстанции	1120

2) se exclud ocupările după cum urmează:

исключить следующие занятия:
 din indexul alfabetic al ocupaţiilor (funcţiilor) slujbaşilor
 из алфавитного перечня занятий (должностей) служащих:

Codul Cod	Denumirea funcţiei	Наименование должности	Codul categoriilor Код по категории	Codul CORM Код по КЗРМ
20108	Ajutor al preşedintelui tribunalului	Помощник председателя tribunala	3	1120
23256	Mediator social	Социальный посредник		3460
23909	Prefect	Префект	1120	
23939	Preşedinte al consiliului judeţean	Председатель уездного совета	1120	
23971	Preşedinte al consiliului judeţean	Председатель уездного совета	1120	
24371	Secretar al consiliului judeţean	Секретар уездного совета	1120	
24637	Subprefect	Субпрефект	1120	
25347	Şef secretariat tribunal	Начальник секретариата tribunala	1120	
25964	Vicepreşedinte al consiliului judeţean	Заместитель председателя уездного совета	1120	
25982	Vicepreşedinte tribunal	Заместитель председателя tribunala		1120

1) se modifică:

a) codurile ocupaţiilor (profesiilor) muncitorilor şi ocupaţiilor (funcţiilor) slujbaşilor:
 изменяются:

коды занятий (профессий) рабочих и занятий (должностей) служащих:

Codul – Cod	Denumirea profesiei
Pină la modificare	După modificare
10168	Alpinist utilitar
17237	Recepţionar calitatea reparaţiilor căilor
20028	Administrator reţea de calculatoare
20249	Asistent parental profesional
21468	Executiv bancar
20818	Inginer-administrator sisteme telecomunicaţii
22531	Instructor conducere auto

b) denumirea ocupaţiilor (funcţiilor) slujbaşilor:

наименования занятий (должностей) служащих:

Până la modificare/до изменения		După modificare/после изменения			
Codul Cod	Denumirea funcției	Наименование должности	Denumirea funcției	Наименование должности	Codul pe CORM - Код по КЗРМ
20214	Asistent	Ассистент	Asistent	Помощник	2470
20480	Colaborator științific (în fizică și astronomie)	Научный сотрудник (в области физики и астрономии)	Cercetator științific (în fizică și astronomie)	Научный исследователь (в области физики и астрономии)	2111

Acte ale Ministerului Sănătății al Republicii Moldova**53****O R D I N****cu privire la înregistrarea de stat a produselor biodistructive**

În conformitate cu prevederile art.24 al Legii privind supravegherea de stat a sănătății publice nr.10-XVI din 3 februarie 2009 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.67, art.183 din 3 aprilie 2009), Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr.564 din 10 septembrie 2009 „Pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind stabilirea condițiilor de plasare pe piață a produselor biodistructive” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.144-147/630 din 18 septembrie 2010), Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr.533 din 13 iulie 2011 „Cu privire la aprobarea Listei și tarifelor serviciilor contra cost din sfera sănătății publice prestate persoanelor fizice și juridice” (Monitorul Oficial nr.118-121 din 22 iulie 2011), Ordinului Ministerului Sănătății nr.299 din 6 mai 2010 „Cu privire la înregistrarea produselor biodistructive”, în baza deciziei pozitive a

Comisiei de experti pentru înregistrarea produselor biodistructive din cadrul Centrului Național de Sănătate Publică (procesul-verbal nr.14 din 20.20.2012) și în temeiul pct.8 al Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.397 din 31 mai 2011,

ORDON:

1. A înregistra și a permite utilizarea produselor biodistructive pe teritoriul Republicii Moldova, conform anexei prezentului ordin.

2. A include produsele biodistructive înregistrate în Registrul Național al produselor biodistructive.

3. A publica prezentul ordin în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

VICEMINISTRUL SĂNĂTĂȚII**Octavian GRAMA****Nr. 1359. Chișinău, 28 decembrie 2012.**

Anexă
la ordinul MS al RM
nr. 1359 din 28.12. 2012

Lista**produselor biodistructive permise pentru utilizare în Republica Moldova**

Nr. d/o	Denumirea produsului	Denumirea firmei producătoare	Destinația produsului	Doza și forma de prezentare	Nr. de registru
1	2	3	4	5	6
1.	SEPTOHLORAL +	"Igiena Plus", Rusia	Biodistructiv, Grupa principală 1 Tipul de produs 2	Produs concentrat comprimate,	00170
2.	HOSPISEPT	"Lysoform", Germania	Biodistructiv, Grupa principală 1 Tipul de produs 1	Produs concentrat lichid	00171
3.	AERODESIN 2000	"Lysoform", Germania	Biodistructiv, Grupa principală 1 Tipul de produs 2	Produs concentrat lichid	00172
4.	HOSPISEPT TUCH	"Lysoform", Germania	Biodistructiv, Grupa principală 1 Tipul de produs 1	Șervețele îmbibate cu soluție dezinfectantă	00173
5.	LYSOFORMIN SPECIAL	"Lysoform", Germania	Biodistructiv, Grupa principală 1 Tipul de produs 2	Produs concentrat lichid	00174
6.	LYSOFORMIN 3000	"Lysoform", Germania	Biodistructiv, Grupa principală 1 Tipul de produs 2	Produs concentrat lichid	00175

Acte ale Serviciului Vamal al Republicii Moldova

ÎNREGISTRAT:
Ministrul justiției
al Republicii Moldova
Oleg EFRIM
nr. 908 din 17.01.2013

54 O R D I N
cu privire la aprobarea Normelor metodologice
privind realizarea controlului ulterior prin audit
post-vămuire și reverificarea declarațiilor vamale

În scopul implementării articolului 1 punctul 21¹), articolului 181¹, articolului 185 litera f), articolelor 202¹-209⁹ din Codul vamal nr. 1149-XIV din 20 iulie 2000 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, ediție specială), cu modificările și completările ulterioare,

O R D O N:

1. A aproba Normele metodologice privind realizarea

**DIRECTORUL GENERAL
AL SERVICIULUI VAMAL**

Nr. 63-O. Chișinău, 11 ianuarie 2013.

Tudor BALIȚCHI

Anexă
la Ordinul Serviciului Vamal nr. 63-O
din 11 ianuarie 2013

NORMELE
metodologice privind realizarea controlului ulterior prin audit post-vămuire
și reverificarea declarațiilor vamale

I. Dispoziții generale

1. Activitatea de control ulterior prin audit post-vămuire sau reverificare a declarațiilor vamale (în continuare - reverificare) se exercită de Organul vamal prin Direcția control ulterior din cadrul Aparatului central al Serviciului Vamal și prin secțiile Control ulterior din cadrul birourilor vamale, precum și la necesitate în comun cu alte subdiviziuni și/sau organe de control.

2. Direcția control ulterior și secțiile Control ulterior din cadrul birourilor vamale prin regulamentul de organizare și funcționare, reprezintă aparatul de control specializat în prevenirea, constatarea și medierea sancționării încălcărilor aduse reglementărilor vamale și altor dispoziții legale, prin acte specifice de audit post-vămuire sau de reverificare, efectuate pentru aplicarea corectă a reglementărilor vamale și a altor dispoziții legale privind importul, exportul, tranzitul, transferul și destinația finală a mărfurilor care circulă între, teritoriul vamal al Republicii Moldova și alte țări, inclusiv staționarea mărfurilor care nu au statut de mărfuri autohtone.

3. Personalul Direcției control ulterior are competență de control pe întreg teritoriul vamal național, iar pentru structurile corespondente din cadrul birourilor vamale, competența teritorială este corespunzătoare biroului vamal.

În cazul acțiunilor de control, care nu suferă amănare, personalul secțiilor Control ulterior din cadrul birourilor vamale poate acționa și în afara razei teritoriale de competență, pe baza unei cereri motivate a șefului biroului vamal, aprobată de Directorul general al Serviciului Vamal, sau din dispoziția acestuia.

4. Controlul se efectuează la persoanele definite în art. 1 pct. 6)- 9), art. 202¹ alin. (5) din Codul vamal al Republicii Moldova nr. 1149 - XIV din 20 iulie 2000.

5. Direcția control ulterior și Secțiile control ulterior din cadrul birourilor vamale desfășoară activități de control ulterior prin audit post-vămuire sau reverificare, în următoarele situații:

a) exercitarea controalelor ulterioare prevăzute în cazul solicitării și/sau utilizării procedurilor simplificate de vămuire la declararea mărfurilor;

b) exercitarea controalelor ulterioare, rezultate în urma activității de analiză de risc, precum și a altor solicitări și

controlului ulterior prin audit post-vămuire și reverificarea declarațiilor vamale (se anexează).

2. Controlul asupra executării prezentului ordin se pune în sarcina Departamentului de Aplicare a Legii.

3. Prezentul ordin intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

informații operative;

c) reverificarea declarațiilor vamale pentru care s-a acordat liber de vamă, fără efectuarea controlului vamal documentar și/sau fizic;

d) reverificarea declarațiilor depuse la biroul vamal, pentru care se prezumă că, dispozițiile legale au fost aplicate pe baza unor informații inexacte sau incomplete;

e) orice alte acțiuni necesare îndeplinirii atribuțiilor stabilite prin reglementările vamale sau regulamentul de organizare și funcționare;

f) alte acțiuni stabilite prin programele de activitate.

6. În exercitarea atribuțiilor legale, personalul vamal din cadrul Direcției control ulterior, din secțiile Control ulterior constată și documentează potrivit legii, abaterile de la reglementările vamale și de la alte dispoziții legale fiind investit cu exercițiul autorității publice.

II. Organizarea activităților de
audit post-vămuire și reverificare

7. Activitatea de audit post-vămuire se organizează și se desfășoară în baza unor programe anuale și trimestriale de activitate, realizate în urma aplicării studiilor de analiză de risc și aprobate de conducerea Serviciului Vamal.

8. Activitatea de reverificare se realizează de către Direcția control ulterior și secțiile control ulterior în mod selectiv, atât în baza Programelor de activitate trimestriale elaborate la nivel central, cât și în baza activității proprii de analiză de risc coordonată în prealabil cu Direcția control ulterior sau la solicitarea declarantului.

9. În situațiile în care la efectuarea controalelor tematice nu se pot respecta termenele stabilite prin program, șeful Direcției control ulterior, respectiv șeful biroului vamal, în cazuri motivate, poate dispune prelungirea perioadei programate, în condițiile art. 202² alin. (4) al Codului vamal.

10. Activitatea de control ulterior prin audit post-vămuire este exercitată de echipa de control, care este formată cel puțin din două persoane cu desemnarea șefului grupului. Componenta echipei de control este propusă de șeful subdiviziunii și aprobată prin ordin de către Directorul general al Serviciului Vamal, șeful biroului vamal, după caz, sau de persoanele împuternicite de aceștia.

11. Înainte de începerea controlului, membrii echipei

de control analizează datele și informațiile existente în bazele de date naționale, respectiv locale, și le compară cu celelalte informații disponibile referitoare la activitatea persoanei ce urmează a fi controlată. De asemenea, sint studiate reglementările vamale și dispozițiile legale aplicabile declarațiilor sau activității specifice ce urmează a fi controlată.

12. În cadrul activităților de pregătire a acțiunilor de control, echipa de control, pentru aplicarea uniformă și nediscriminatorie a reglementărilor vamale și altor dispoziții legale, poate solicita opinia direcțiilor și subdiviziunilor de specialitate din cadrul Aparatului central a Serviciului Vamal sau al altor instituții și autorități.

13. Auditele post-vămuire programate sau inopinate se execută în baza ordinului de control, al cărui model este prezentat în anexa nr. 1 la prezentele norme, semnat de Directorul general al Serviciului Vamal, de șeful biroului vamal sau de persoanele împuternicite de aceștia.

Pe parcursul efectuării auditului post - vămuire ordinul de control poate fi suspendat, sau modificat prin emiterea unui nou ordin de control, cu informarea în scris a contribuabilului despre motivul suspendării sau modificării acestuia și prezentarea unei copii persoanei controlate.

14. Auditul post-vămuire programat se realizează cu înștiințarea prealabilă a persoanei stabilite în țară, cu scopul de a nu-i perturba activitatea curentă și pentru ca aceasta să fie în măsură de a pune la dispoziția membrilor echipei de audit post-vămuire un spațiu de lucru adecvat, registrele și evidentele financiar-contabile sau înscrisurile, inclusiv cele pe suport informatic, care au legătură directă ori indirectă cu mărfurile și cu bunurile ce fac obiectul comerțului extern, de a permite accesul la spațiile de depozitare a mărfurilor și bunurilor, asigurând prezența persoanelor competente, de a pune la dispoziție datele și informațiile pe care le dețin referitor la acele mărfuri și bunuri.

15. Înștiințarea prealabilă a persoanei controlate se realizează prin comunicarea în scris, cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de inițierea controlului ulterior programat, printr-un avis de audit post-vămuire/reverificare, al cărui model este prevăzut în anexa nr. 2 la prezentele norme.

Acest document va cuprinde în mod obligatoriu datele de identificare a membrilor echipei de control și a persoanei controlate, temeiul juridic al controlului, data începerii acestuia, perioada ce urmează a fi supusă controlului și posibilitatea de a solicita suspendarea temporară a efectuării auditului post-vămuire.

16. Persoana auditată poate solicita în scris, autorității vamale din care fac parte membrii echipei de audit post-vămuire suspendarea efectuării controlului ulterior, o singură dată, pentru motive justificate documentar, pe un termen maxim de 30 de zile calendaristice, în conformitate cu art. 202² alin. (5) din Codul vamal.

17. Comunicarea avizului de audit post-vămuire/reverificare nu este obligatorie în cazul auditelor post-vămuire inopinate, cind solicitarea de control este făcută de persoana care urmează să fie auditată sau căreia urmează a i se verifica declarația vamală.

III. Forme, proceduri și metode de control

18. Acțiunile de control ulterior prin audit post-vămuire se pot desfășura în următoarele forme:

a) control general, care reprezintă activitatea de verificare a tuturor operațiunilor vamale pentru o perioadă determinată;

b) control parțial, care reprezintă activitatea de verificare a uneia sau mai multor operațiuni vamale pentru o perioadă determinată. În cazuri motivate, în scopul aplicării corecte și unitare a reglementărilor vamale și a altor dispoziții legale, controlul se poate extinde asupra tuturor operațiunilor vamale;

c) control repetat, care reprezintă activitatea de verificare în cazul în care rezultatele controlului ulterior exercitat anterior sînt neconcludente, incomplete sau nesatisfăcătoare, ori dacă ulterior au fost depistate circumstanțe ce atestă existența unor semne de încălcare vamală/fiscală și prin urmare, se impune un nou control ulterior.

19. Întru realizarea atribuțiilor de serviciu, subdiviziunile de control ulterior pot aplica următoarele proceduri de

control:

a) controlul inopinat, care constă în activitatea de verificare faptică și documentară, în principal ca urmare a unei sesizări sau unor indicii cu privire la existența unor fapte de încălcare a reglementărilor vamale sau a altor dispoziții aplicabile, fără înștiințarea prealabilă a persoanei controlate;

b) control prin contrapunere. În cazul în care în procesul desfășurării auditului post-vămuire este necesară stabilirea anumitor fapte și circumstanțe în baza documentelor sau mărfurilor care se află în posesia altei persoane cu care persoana auditată are sau a avut relații economice și/sau financiare, organul vamal este în drept, cu emiterea unui nou ordin de control, să desfășoare o verificare prin contrapunere.

20. În realizarea acțiunilor de audit post-vămuire se pot aplica următoarele metode de control:

a) control prin sondaj, care constă în activitatea de verificare selectivă a documentelor și operațiunilor semnificative;

b) controlul total, care constă în activitatea de verificare totală a documentelor și operațiunilor economice externe;

c) controlul electronic, care constă în activitatea de verificare a contabilității și a resurselor acesteia, prelucrate în mediu electronic, utilizîndu-se metodele de analiză, evaluare și testare, asistate de instrumente informatice specializate.

21. Utilizarea procedurilor și metodelor de control se poate face individual sau combinat, în funcție de scopul, obiectivele, complexitatea, dificultățile, specificul activității desfășurate și de perioada controlului.

22. Selectarea documentelor și a operațiunilor semnificative se apreciază de echipa de control în dependență de volumul, valoarea și ponderea lor în activitatea persoanei controlate.

IV. Realizarea auditului post-vămuire

23. La inițierea acțiunilor de control ulterior prin audit post-vămuire la fața locului, membrii echipei de control sînt obligați să prezinte persoanei controlate legitimația de serviciu și ordinul de control. Începerea controlului trebuie consemnat în registrul unic de control, gestionat de persoana controlată.

24. Auditul post-vămuire poate fi efectuat atît la sediul, cît și în încăperile titularului mărfurilor sau ale reprezentantului său, ale oricărei persoane legate direct sau indirect de aceste operațiuni ori ale oricărei persoane care dispune de documentele respective, și în funcție de necesități, se poate extinde și în spații de producție, în depozite și alte încăperi, cu excepția celor utilizate exclusiv în calitate de domiciliu și reședință.

25. În cazul în care persoana auditată nu dispune de sediu sau de încăpere ce poate fi utilizată pentru efectuarea auditului post-vămuire ori sediu se află la adresa de domiciliu sau în alte cazuri în care nu există condiții optime de lucru, această activitate se poate desfășura la sediile autorității vamale din care fac parte membrii echipei de control, respectînd prevederile art.145 din Codul fiscal nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997, cu întocmirea obligatorie a Actului de ridicare/restituire de documente/înscrișuri, al cărui model este prevăzut în anexa nr.3 la prezentele norme.

26. Acțiunile de control pentru realizarea auditului post-vămuire se desfășoară în orele de lucru ale organului vamal și ale persoanei juridice sau fizice controlate.

27. Pentru a asigura desfășurarea auditului post-vămuire inopinat în condițiile art. 198, art. 202² alin. (6), art.202³ din Codul vamal, în scopul evitării eschivării de la controlul vamal al mărfurilor, sustragerii sau distrugerii documentelor necesare efectuării controlului ulterior, colaboratorii vamali împuterniciți vor sigila spațiile, încăperile prevăzute de art. 202³ alin. (2) lit. a) din Codul vamal.

28. Membrii echipei de control pot solicita în scris, cu întocmirea unei Citații de audit post-vămuire/reverificare al cărei model este prevăzut de anexa nr.4 la prezentele norme, prezența la sediul autorității vamale din care fac parte membrii echipei de control a persoanei fizice ori a reprezentantului persoanei juridice sau a oricăror alte

persoane care au legătură directă ori indirectă cu operațiunile ce fac obiectul schimbului internațional de mărfuri sau bunuri, pentru a oferi documente, informații și lămuriri necesare pe parcursul controlului, sau pentru a semna actele emise în rezultatul auditului post-vămuire.

29. În cadrul acțiunilor de control ulterior membrii echipei de control pot solicita de la orice instituție financiară (sucursală sau filiala acesteia) prin intermediul unei Citații bancare de modelul prevăzut în anexa nr.5 la prezentele norme, prezentarea de informații, date, documente pe care le dețin referitoare la contul bancar al persoanei auditate și la operațiunile efectuate în acest cont pentru perioada (perioadele) supusă controlului. Instituția financiară (sucursala sau filiala acesteia) în termen de 3 zile de la primirea citației bancare va asigura colectarea informațiilor, datelor și documentelor solicitate și le va prezenta organului vamal.

30. Pe parcursul desfășurării auditului post-vămuire membrii echipei de control pot extinde controlul la sediul oricărui alte persoane care au legătură directă sau indirectă cu operațiunile ce fac obiectul schimbului internațional de mărfuri ori bunuri sau al oricărei alte persoane care se află în posesia unor acte ori care deține informații în legătură cu acestea. Acest control se va efectua cu emiterea unui alt ordin de control și respectiv act de audit post-vămuire.

31. În scopul determinării modului de aplicare a reglementărilor vamale sau a altor dispoziții legale în cadrul acțiunilor de control ulterior membrii echipei de control pot proceda la prelevarea de mostre în vederea efectuării expertizelor de laborator, cu respectarea normelor metodologice aprobate de Serviciul Vamal (Ordinul Serviciului Vamal nr. 346-O din 24 decembrie 2009 referitor la aprobarea Normelor tehnice privind imprimarea, utilizarea și completarea declarației vamale în detaliu) și Secțiunea 29² din Codul vamal.

32. În timpul desfășurării auditului post-vămuire membrii echipei de control sînt în drept să ceară administratorului persoanei auditate efectuarea inventarierii mărfurilor și a mijloacelor de transport aflate în posesia și/sau gestiunea acestora, totodată fiind în drept să asiste, să supravegheze procedura de inventariere și să verifice rezultatele acesteia.

33. În situațiile în care există indici că în spațiile de producție, depozitare, comercializare sau în mijloacele de transport se găsesc mărfuri pentru care nu s-au respectat reglementările vamale ori alte dispoziții aplicabile, iar acțiunea de control nu poate fi finalizată, urmînd a fi continuată în ziua lucrătoare următoare, spațiile în cauză vor fi sigilate întocmindu-se "Procesul-verbal de sigilare/desigilare". Modelul procesului-verbal de sigilare/desigilare, instrucțiunile de completare și utilizare este prezentat în anexa nr.6 la prezentele norme.

Acest document se poate utiliza și în situația în care există posibilitatea ca documentele și actele necesare controlului vamal să fie sustrate, distruse ori în situația în care nu se poate face un inventar al documentelor în vederea ridicării acestora.

34. Echipa de control are dreptul să ridice în scopul protejării ori evitării distrugerii documente, acte, înscrisuri, inclusiv electronice pe suport informatic, registre și documente financiar-contabile sau orice element material care face dovada stabilirii obligațiilor vamale rezultate din raporturile juridice cu autoritatea vamală, pe o perioadă de maximum 30 de zile.

35. Dovada ridicării documentelor o constituie Actul de ridicare/restituire de documente /înscrișuri, întocmit de echipa de control, în care sînt specificate elementele necesare individualizării probei sau dovezii respective, precum și mențiunea că acestea au fost ridicate potrivit dispozițiilor legale, de către echipa de control vamal. Actul se întocmește în două exemplare și se semnează de membrii echipei de control și de reprezentantul entității controlate, un exemplar oferindu-i-se acestuia. La restituirea acestor documente se va proceda în mod similar.

36. În cazul în care pentru stabilirea situației vamale sau de altă natură, potrivit dispozițiilor legale, titularul declarațiilor vamale sau reprezentantul acestuia pune la

dispoziția echipei de control înscrisuri sau alte documente în original, acestea vor fi restituite persoanei auditate, iar la actul de audit post-vămuire păstrîndu-se în copie numai documentele sau înscrisurile relevante.

37. Pentru clarificarea aspectelor de domeniul vamal, membrii echipei de control pot solicita oricărei persoane care are legătură directă sau indirectă cu operațiunile ce fac obiectul schimbului internațional de mărfuri sau de bunuri realizat de persoana fizică ori juridică rezidentă controlată sau care se află în posesia unor acte ori care deține informații în legătură cu acestea, Note explicative, conform modelului prezentat în anexa nr. 7 la prezentele norme, ca urmare a întrebărilor înaintate, care să fie utilizate la finalizarea auditului post-vămuire. Membrii echipei de control vor analiza răspunsurile primite, iar de concluziile rezultate se va ține cont la fundamentarea constatărilor controlului vamal.

Notele explicative se pot lua în orice etapă a controlului, ori de cîte ori acestea sînt necesare pentru clarificarea și definitivarea constatărilor, cu condiția ca membrii echipei de control ulterior să fie în măsură să pună întrebări precise și să combată eventualele răspunsuri necorespunzătoare. Organele de control vor analiza răspunsurile primite, iar concluziile rezultate din analiză vor fi luate în considerare la întocmirea actului de audit post-vămuire.

În cazul în care persoanele vizate în alineatul unu al prezentului punct refuză să dea Note explicative sau să răspundă la unele întrebări, membrii echipei de control vor formula întrebările printr-o adresare scrisă, stabilind un termen de pînă la 3 zile lucrătoare de primire a răspunsului în scris de la data recepționării adresării.

În cazul în care nu primesc răspuns în termenul stabilit, membrii echipei de control consimțesc refuzul în actul de audit post-vămuire și anexează o copie de pe adresare la acesta.

38. În cazuri temeinic justificate, determinate de necesitatea efectuării unor acțiuni de control în oficiile sau în spațiile de depozitare a mărfurilor ori bunurilor situate în raza de competență a altui birou vamal, membrii echipei de control pot solicita prin Direcția control ulterior realizarea acestor acțiuni de către o altă echipă de control din raza de competență a biroului vamal, sau pot solicita delegarea de competență.

Un exemplar original al actelor intermediare încheiate și anexele acestora sau, după caz, ale notelor explicative sînt transmise biroului vamal solicitant și sînt folosite pentru fundamentarea constatărilor din actul de audit post-vămuire.

39. În cazul, în care pentru finalizarea auditului post-vămuire sînt necesare date și documente ce pot fi obținute de la alte administrații vamale, în baza acordurilor de cooperare vamală, membrii echipei de control pot propune inițierea unei cereri de asistență administrativă internațională prin Direcția control ulterior. Pentru declarațiile la care există o asemenea cerere de asistență vamală sau de altă natură, necesară determinării stării de fapt, auditul post-vămuire se va finaliza prin întocmirea unui act de audit post-vămuire în termenul prevăzut de legislație. La primirea răspunsului de la instituțiile solicitate în funcție de informațiile primite, se va iniția un control ulterior repetat.

40. Documentele obținute în baza acordurilor internaționale trimise atît de administrațiile vamale, cît și de alte oficialități ale altor state, sau documentele obținute în baza recomandării Consiliului de Cooperare Vamală din cadrul Organizației Mondiale a Vămilor pot constitui mijloace de probă pentru determinarea stării de fapt.

41. La finalizarea controlului, persoana fizică sau reprezentantul persoanei juridice are obligația să dea o declarație scrisă, pe propria răspundere, al cărei model este prevăzut în anexa nr. 11, din care să rezulte că, au fost puse la dispoziție membrilor echipei de control toate documentele și informațiile solicitate, care au legătură cu obiectul controlului. În declarație se va menționa și faptul că, au fost restituite toate documentele solicitate și puse la dispoziție de persoana fizică sau reprezentantul persoanei juridice.

42. După finalizarea auditului post-vămuire, membrii

echipei de control vor întocmi un dosar de audit post-vămuire în care vor fi cusute, sigilate și numerotate toate actele emise potrivit prezentelor norme. Dosarul respectiv va fi arhivat de organul emitent pe un termen de 6 ani.

V. Realizarea reverificării declarațiilor vamale

43. Activitatea de reverificare a declarațiilor vamale se realizează selectiv de către personalul Direcției control ulterior și personalul Secțiilor control ulterior din cadrul birourilor vamale desemnați ca fiind responsabili de reverificarea declarațiilor vamale, atât în baza Programelor de activitate elaborate la nivel central, cât și în baza studiilor proprii de risc coordonate cu Direcția control ulterior.

44. Reverificarea declarațiilor vamale se efectuează în orele de lucru ale organului vamal, la sediile autorității vamale în conformitate cu art. 181¹ din Codul vamal, cu prevederile prezentelor norme, precum și în baza regulamentului Direcției control ulterior și Secțiilor control ulterior din cadrul birourilor vamale.

45. În scopul realizării reverificării declarațiilor vamale, subdiviziunile birourilor vamale emitente vor asigura transmiterea acestora în adresa subdiviziunilor indicate în pct. 45, după validare, împreună cu setul de documente anexat la ele (numerotate, cusute și sigilate în modul corespunzător). Transmiterea se va efectua în baza actului de primire/predare până la arhivarea acestora, în conformitate cu ordinea stabilită de fiecare birou vamal în parte.

46. Restituirea declarațiilor vamale se va efectua după reverificarea selectivă a acestora în termen de 30 de zile de la data recepționării. Termenul reverificării declarațiilor vamale poate fi prelungit în cazuri justificate de către șeful Direcției/Secției control ulterior, cu cel mult 30 de zile, cu excepția situațiilor prevăzute la pct.53 din prezentele Norme.

47. În cazul depistării iregularităților sau încălcării legislației vamale/fiscale, la finalizarea reverificării uneia sau mai multor declarații vamale, personalul desemnat cu atribuții de efectuare a reverificării, va întreprinde acțiuni de regularizare a situației prin întocmirea unui proces-verbal de reverificare a declarațiilor vamale și după caz a deciziei de regularizare, în conformitate cu prevederile Codului vamal.

48. Procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale, este un act procedural care se procesează conform procedurii stabilite la actul de audit post-vămuire, în care se consemnează iregularitățile constatate, normele încălcate, vor indica valoarea obligațiilor vamale, în situațiile în care s-a constatat apariția acestora.

49. În situațiile când reverificarea declarațiilor se efectuează în baza documentelor aflate la dispoziția autorității vamale sau primite de la alte autorități ori persoane, potrivit dispozițiilor legale, precum și atunci când se refuză semnarea procesului-verbal de reverificare, acesta se semnează numai de colaboratorul care a exercitat reverificarea. În aceste cazuri, procesul-verbal de reverificare va fi adus la cunoștință și respectiv, comunicat persoanei a cărei declarație/declarații au fost reverificate, prin intermediul trimerilor poștale recomandate cu aviz de recepție.

50. Pentru clarificarea aspectelor din domeniul vamal, pentru a oferi documente, informații, note explicative sau lămuriri necesare pe parcursul procedurii de reverificare a declarațiilor vamale, colaboratorii desemnați ca fiind responsabili de reverificarea declarațiilor vamale pot solicita prin intermediul citației de audit post-vămuire/ reverificare prezența la sediul autorității vamale a oricărei persoane care are legătură directă ori indirectă cu operațiunile ce fac obiectul schimbului internațional de bunuri sau mărfuri.

51. În cazul în care, pentru stabilirea situației de fapt în procesul reverificării declarației vamale sînt necesare date și documente ce pot fi obținute de la alte administrații vamale, în baza acordurilor și convențiilor de cooperare vamală, colaboratorii desemnați ca fiind responsabili de reverificarea declarațiilor vamale pot propune inițierea unei cereri de asistență administrativă internațională prin Direcția control ulterior. Pentru declarațiile la care există o asemenea cerere de asistență vamală sau de altă natură, necesară determinării stării de fapt, reverificarea declarației vamale se va finaliza la primirea răspunsului de la instituțiile

solicitate.

52. Documentele și informațiile obținute în baza acordurilor sau convențiilor internaționale de cooperare vamală pot constitui mijloace de probă pentru determinarea stării de fapt în cadrul unui proces de reverificare a declarațiilor vamale.

53. În situațiile prevăzute la pct. 47 se va întocmi un dosar de reverificare în care vor fi cusute, sigilate și numerotate toate actele emise potrivit prezentelor norme. Dosarul respectiv va fi arhivat de organul emitent pe un termen de 6 ani.

VI. Întocmirea documentelor de control

54. Echipile de control ale Direcției control ulterior, respectiv ale secțiilor control ulterior din cadrul birourilor vamale întocmesc de regulă, următoarele acte de control:

- a) Proces-verbal de examinare preliminară a rezultatelor auditului post-vămuire;
- b) Act de audit post-vămuire;
- c) Proces-verbal de reverificare a declarațiilor vamale;
- d) Notă de constatare;
- e) Notă de prezentare;
- f) Decizia de regularizare.

Actelor emise în cadrul activității de control ulterior li se acordă numerele de ordine fractionare în ordinea emiterii acestora, corespunzătoare registrelor de evidență a activității de control ulterior din gestiunea subdiviziunilor responsabile de această activitate. Numărătorul fracției indică asupra numărului controlului ulterior în cadrul căruia este emis documentul, iar numitorul indică numărul de ordine a documentului emis în cadrul acestui control. Data documentului trebuie să coincidă cu data emiterii acestuia.

VII. Proces-verbal de examinare preliminară a rezultatelor auditului post-vămuire

55. Procesul-verbal este un act procedural intermediar, care se întocmește în cazul cînd, în procesul auditului post-vămuire s-au constatat încălcări a legislației. Conținutul orientativ al actului este prezentat în anexa nr.8 la prezentele norme.

56. Prin intermediul procesului-verbal membrii echipei de control informează persoana auditată despre constatările rezultate, precum și consecințele juridice ale acestora, iar persoana controlată este în drept să prezinte în scris, obiecțiile cu privire la constatări.

57. Persoana auditată este în drept să refuze, în formă scrisă, de a participa la examinarea preliminară a rezultatelor de audit post-vămuire.

58. În cazul în care persoana auditată are unele obiecții asupra constatărilor organelor de control, acestea vor fi clarificate și soluționate în termen de pînă la 7 zile de la întocmirea procesului-verbal, termen în care persoana auditată este în drept să prezinte în scris informații și documente suplimentare.

VIII. Actul de audit post-vămuire și modul de procesare al acestuia

59. Actul este un document procedural care se întocmește și se semnează de către echipa de control și de persoana auditată, sau de reprezentantul acesteia chiar și în caz de dezacord asupra conținutului acestuia, în termen de 10 zile lucrătoare de la finalizarea acțiunilor de control ulterior prin audit post-vămuire. Conținutul orientativ al actului este prezentat în anexa nr.9 la prezentele norme.

Actul trebuie să cuprindă motivele de fapt și temeiurile de drept în ceea ce privește constatările și măsurile dispuse de echipa de control.

Constatățile din act trebuie să fie bazate pe documente și date expuse clar și precis, eliminîndu-se orice elemente și descrieri personale neconcludente, care încarcă nejustificat conținutul acestuia.

Neregulile constatate se consemnează în mod obligatoriu în act, precizîndu-se prevederilor legale încălcate, cu determinarea efectului bugetar în situațiile în care s-a constatat apariția unei obligații vamale sau sume plătite în plus. Prin act se consemnează, de asemenea, diferențe în plus sau în minus privind alte taxe și impozite datorate statului, în cadrul operațiunilor vamale.

Actul, semnat în modul corespunzător sau numai de

echipa de control în cazul imposibilității de a fi semnat de persoana auditată, se înregistrează în registrele de evidență a organului de control, la încheierea controlului.

În situațiile în care controlul nu se exercită la sediul persoanei controlate, când acesta se efectuează pe baza de documente aflate la dispoziția autorității vamale sau primite de la alte autorități ori persoane, potrivit dispozițiilor legale, precum și atunci când se refuză semnarea actului, acesta se semnează înainte de comunicare numai de echipa de control. În aceste cazuri, actul va fi comunicat persoanei a cărei activitate a fost controlată, prin intermediul trimerilor poștale recomandate cu aviz de recepție.

Data comunicării rezultatelor controlului este considerată data semnării de către persoana controlată sau de reprezentantul persoanei controlate a actului, data înscrisă de operatorul poștal pe avizul de recepție sau data la care expiră termenul de 15 zile de la data indicată în Citația de audit post-vămuire/reverificare, remisă în vederea invitării persoanei controlate la sediul organului de control, pentru a lua act de rezultatul auditului post-vămuire.

60. La act se vor anexa relatări de situații, tabele, acte, documente și note explicative privind susținerea constatărilor, acestea constituind parte componentă a dosarului de audit post-vămuire. Tabelele sau relatările se întocmesc în cazurile în care este necesară sintetizarea expunerii în cadrul notelor de constatare. Tabelele și relatările anexate la act vor fi semnate de colaboratorii organului de control și de conducerea sau, după caz, de reprezentantul persoanei auditate.

61. Documentele sau actele necesare pentru consemnarea și fundamentarea constatărilor se anexează la act, după necesități, în copie certificată de membrii echipei de control. Acestea se anexează în original când sînt considerate a fi falsificate sau nereale ori cînd există indicii că se va urmări sustragerea sau distrugerea lor. În acest caz se lasă persoanelor auditate și birourilor vamale copii certificate de persoanele în cauză și de organele de control.

62. În cazul efectuării controlului prin inventariere, la act se anexează listele de inventariere, precum și declarațiile de inventar întocmite în procesul efectuării controlului.

63. Organul de control poate rectifica erorile materiale din cuprinsul actului din oficiu sau la cererea persoanei fizice ori a reprezentantului persoanei juridice controlate, astfel:

a) dacă rectificarea erorii materiale se face prin adăugări sau ștersături operate în cuprinsul actului, acestea vor fi semnate de membrii echipei de control, în caz contrar nu se vor lua în considerare. Rectificarea erorii materiale va fi operată pe toate exemplarele originale ale actului. După efectuarea rectificării erorii materiale, organul de control are obligația de a comunica imediat persoanei controlate despre aceasta;

b) în cazul în care rectificarea erorii materiale nu se poate efectua direct pe act, se emite un nou act, care de asemenea va fi comunicat persoanei auditate.

64. La finalizarea auditului post-vămuire membrii echipei de control semnează în partea stîngă de la sfîrșitul fiecărei pagini din act, iar conducerea persoanei auditate sau cînd este cazul, reprezentantul acesteia ia cunoștință despre conținutul actului prin semnătura și după caz aplică ștampila. Actul se încheie în 2 exemplare originale, dintre care unul se transmite persoanei controlate, iar altul rămîne în posesia echipei de control.

65. Actul poate fi contestat în conformitate cu prevederile Codului vamal, Codului fiscal și altor acte legislative în vigoare.

IX. Procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale

66. Procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale, este un act procedural care se procesează conform procedurii stabilite la actul de audit post-vămuire. Acesta se întocmește în cazul reverificării unei sau mai multor declarații vamale soldate cu constatarea încălcărilor legislației și deține același statut juridic ca și actul de audit post-vămuire. Conținutul orientativ al procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale este prezentat în anexa nr.10 la prezentele norme.

67. Constatările din procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale se vor analiza și vor servi temei pentru emiterea deciziei de regularizare, după caz.

68. Contestarea procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale poate fi efectuată în conformitate cu prevederile Codului vamal, Codului fiscal și alte acte legislative în vigoare.

X. Nota de constatare

69. În timpul desfășurării acțiunilor de control ulterior prin realizarea auditului post-vămuire, sau reverificarea declarațiilor vamale, membrii echipei de control pot încheia înainte de finalizarea controlului, acte intermediare de control, cum sînt notele de constatare.

70. Nota de constatare se întocmește atunci cînd pe parcursul controlului se fac constatări a căror reconstituire ulterioară nu este întotdeauna posibilă sau care nu pot fi dovedite și în alte situații apreciate de organele de control.

71. Pentru constatările privind săvîrșirea unor fapte care ar întruni elementele constitutive ale unei infracțiuni, în condițiile prevăzute de legea penală, organul de control întocmește o notă de constatare separată care va fi înaintată imediat organelor de urmărire penală pentru examinare. În cazul în care se refuză semnarea notei de constatare de către persoana controlată, organul de control va consemna aceasta în actul de audit post-vămuire/ procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale. Nota de constatare împreună cu mijloacele materiale de probă vor fi înaintate organelor de urmărire penală cu o adresă de sesizare.

72. În nota de constatare se consemnează situațiile de fapt, precizîndu-se prevederilor legale încălcate, cu determinarea efectului bugetar în situațiile în care s-a constatat apariția unei obligații vamale, precum și măsurile adoptate pentru remedierea iregularităților constatate. În situații în care fie sînt necesare întreprinderea anumitor acțiuni de către persoana auditată, fie confirmarea anumitor fapte de către persoanele neinteresate în acțiunea de control, este indicată folosirea martorilor la stabilirea realității faptelor constatate.

73. Nota de constatare se semnează de organul de control, de persoanele controlate și de persoanele la care se referă constatarea, precum și de martori, în caz de necesitate. Nota de constatare este anexă la actul de audit post-vămuire sau procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale.

74. Iregularitățile stabilite în nota de constatare pot servi drept temei pentru întocmirea deciziei de regularizare.

75. Contestarea notei de constatare poate fi efectuată în ordinea stabilită pentru Actul de audit post-vămuire în conformitate cu prevederile art. 216 din Codul fiscal.

XI. Nota de prezentare

76. La actul de audit post-vămuire încheiat, la procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale se anexează nota de prezentare, care este un act unilateral de uz intern, emis de către membrii echipei de control, în scopul informării conducerii organului de control despre rezultatul activității de control ulterior. Aceasta va cuprinde următoarele:

a) informațiile cu privire la rezultatele controlului ulterior;

b) organele sau persoanele, după caz, în afara celor controlate, care au dat dispoziții ce au determinat abaterile respective;

c) propunerile referitoare la continuarea și/sau la extinderea controlului;

d) propunerile de valorificare a rezultatelor auditului post-vămuire sau a reverificării declarațiilor vamale;

e) măsurile ce trebuie întreprinse în continuare de persoanele controlate, de organul care a dispus controlul sau de alte organe ori subdiviziuni;

f) propunerile de aplicare a unor sancțiuni sau de transmitere către organele abilitate prin lege pentru examinare conform competențelor pe care le dețin după caz;

g) propunerile de modificare, completare, actualizare a cadrului normativ în domeniul supus controlului.

77. În situațiile în care, după reverificarea declarațiilor vamale sau după auditul post-vămuire rezultă, că dispozițiile care reglementează destinația vamală respectivă au fost

aplicate pe baza unor informații inexacte ori incomplete, iar autoritatea vamală trebuie să ia măsuri pentru regularizarea situației, organul de control dispune sau propune măsuri de regularizare ținând seama de noile elemente consemnate în procesul-verbal de reverificare sau în actul de audit post-vămuire.

În aceste cazuri se vor avea în vedere prevederile art.181¹, Secțiunii 29¹ din Codul vamal.

XII. Decizia de regularizare

78. Pe baza actului de audit post-vămuire, a procesului-verbal de reverificare după caz, în conformitate cu prevederile art.181¹ alin.(3)- (6), art. 127¹³, 202³ alin. (2) lit.e) din Codul vamal, Ordinului Serviciului Vamal nr. 267-O din 2 octombrie 2009, se emite actul - "Decizia de regularizare". Acest act constituie titlu de creanță și este un act administrativ care poate fi contestat în conformitate cu Codul vamal, Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 și alte acte legislative în vigoare.

79. În cazurile când obligațiile vamale recalculate nu pot fi încasate de la plătitorul vamal pe numele cărui a fost emisă decizia de regularizare, organul vamal va emite o altă decizie de regularizare pe numele persoanei solidar responsabile cu plătitorul vamal, în baza art. 127²-127⁶, 127⁸-127¹¹ din Codul vamal.

80. Decizia de regularizare, emisă în baza procesului-verbal de reverificare, precum și a actului de audit post-vămuire, constituie actul prevăzut pentru încheierea din oficiu a regimurilor vamale suspensive sub care au fost plasate mărfurile.

XIII. Evidența, urmărirea și raportarea rezultatelor activității de control ulterior

81. Actul de audit post-vămuire, procesul-verbal de reverificare după caz, împreună cu anexele și cu celelalte documente aferente controlului efectuat, se înregistrează obligatoriu în registrul subdiviziunii din care face parte

echipa de control, în modul stabilit de Serviciul Vamal.

82. În cazurile în care se constată apariția unei obligații vamale, echipele de control au obligația de a transmite la subdiviziunile responsabile de colectarea creanțelor vamale, documentele care reprezintă titlul de creanță, în vederea înregistrării și asigurării executării acestora, înainte de expirarea termenelor scadente prevăzute de legislație.

83. Subdiviziunile de control ulterior vor asigura, ori de câte ori este necesar, urmărirea aplicării măsurilor de executare a rezultatelor controlului ulterior, transmise subdiviziunilor structurale responsabile din cadrul organului vamal.

84. Pentru fiecare Act de audit post-vămuire, proces-verbal de reverificare sau Nota de constatare, după caz, în scopul completării bazei de date cu informațiile specifice necesare prevenirii și combaterii încălcării reglementărilor vamale, se va întocmi Fișa de raportare privind rezultatele controlului, în modul stabilit de Serviciul Vamal.

85. Datele din fișa de raportare se vor organiza în evidențe informatizate. Aceste evidențe vor servi la aprecierea activității desfășurate de subdiviziunile de control ulterior, a calității activității subdiviziunilor de control ulterior și îmbunătățirii managementului controlului.

86. Structurile subordonate pe domeniul de specialitate din cadrul birourilor vamale, vor raporta Direcției control ulterior rezultatele controalelor efectuate, în modul stabilit de Serviciul vamal.

87. Secțiile control ulterior din cadrul birourilor vamale vor înainta, Direcției control ulterior raportul anual asupra activității de reverificare a declarațiilor vamale și audit post-vămuire. Pe baza acestor rapoarte și a activității proprii desfășurate, Direcția control ulterior va întocmi și va propune aprobării conducerii Serviciului Vamal raportul anual privind activitatea de audit post-vămuire și reverificare.

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA

SERVICIUL VAMAL

ORDIN DE CONTROL

Nr. ____ / ____

Colaboratorii*):

conform prevederilor**): art. 1 pct. 21¹), art. 181¹, 185, 202, 202¹-202² din Codul vamal nr.1149-XIV din 20 iulie 2000, pct. 53, 54 lit.b), 55 lit.d), 59 lit. a), b),c), 61, 62, 63, 64 din Hotărârea Guvernului nr.1140 din 2 noiembrie 2005 și pct. 7 din anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 4 din 2 ianuarie 2007 sunt autorizați să efectueze controlul ulterior prin audit post - vămuire vizând

***):

la:

(denumirea, sediul și codul fiscal al persoanei controlate)

În perioada:

Echipa de control se deplasează cu****)

(semnătura autorizată)

*) Se înscriu numele, prenumele, funcția și numărul legitimației de serviciu sau al actului de identitate.

**) Se indică actele normative, în conformitate cu care sînt autorizate acțiunile corespunzătoare de control.

*** Se înscriu obiectivele controlului și perioada ce urmează a fi controlată.

****) În cazul în care pe timpul executării controlului se utilizează mijloace de transport, acestea vor fi menționate în ordinul de control.

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA

SERVICIUL VAMAL

AVIZ DE AUDIT POST-VĂMUIRE/REVERIFICARE

(se va sublinia forma controlului ulterior)

Nr. ____ /zz.II.aa

Denumirea persoanei controlate: _____,
codul fiscal _____,
Sediul: _____,
localitatea _____, bd./str. _____,
nr. _____, bl. _____, ap. _____, raionul _____,
codul _____ poștal _____

Domnului/Doamnei administrator/director general _____
Avem onoarea să Vă informăm că, de către

_____ (funcția, numele, prenumele membrilor echipei de control), în baza prevederilor art. 1 pct. 21¹), art. 181¹, 185, 202, 202¹-202² din Codul vamal nr.1149-XIV din 20 iulie 2000, pct. 53; 54 lit.b), 55 lit.d), 59 lit. a), b),c), 61, 62, 63, 64 din Hotărârea Guvernului nr.1140 din 2 noiembrie 2005 și pct. 7 din anexa nr. 3 a Hotărârii Guvernului nr. 4 din 2 ianuarie 2007 și a Ordinului de control nr. _____ din _____ începînd cu data de _____ (societatea comercială) _____ va face subiectul controlului ulterior prin audit post-vămuire/reverificare al mărfurilor provenite din tranzacțiile economice externe, avînd ca obiective:

- 1) Verificarea oficiului, spațiilor de comercializare și depozitare a mărfurilor;
- 2) Asistarea procedurii și verificarea rezultatelor inventarierei mărfurilor aflate în gestiunea subiectului controlat;
- 3) Verificarea ansamblului declarațiilor vamale și/sau operațiunilor economice relevante pentru auditul post-vămuire;
- 4) Verificarea corectitudinii calculării și achitării următoarelor tipuri de drepturi de import:
 - a) taxa vamală pe perioada supusă controlului;
 - b) taxa pe valoarea adăugată pe perioada supusă controlului;
 - c) accizele pe perioada supusă controlului;
 - d) alte taxe și impozite datorate statului în cadrul operațiunilor vamale pe perioada supusă controlului la plasarea mărfurilor în regim vamal definitiv, suspensiv sau destinație vamală.

5) Asigurarea aplicării corecte a reglementărilor vamale și a altor dispoziții legale privind intrarea, ieșirea, tranzitul, transferul și destinația finală a

Instrucțiune de completare și utilizare a formularului „Avizului de audit post-vămuire/reverificare”

Avizul de audit post-vămuire/reverificare (în continuare – aviz) reprezintă documentul prin care organele de control ulterior înștiințează contribuabilul în legătură cu controlul care urmează să se efectueze la acesta. În aviz se vor nominaliza impozitele, taxele, contribuțiile și alte venituri ale bugetului de stat care fac obiectul controlului, precum și perioada supusă controlului pentru fiecare tip de impozit, taxă, contribuție și alte venituri ale bugetului de stat.

Avizul se întocmește de autoritatea vamală de control ulterior și se transmite contribuabilului care urmează să facă subiectul unui control de audit post-vămuire general sau parțial, de regulă, cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de începerea controlului. Un exemplar se transmite și autorității vamale în a cărei rază teritorială se află sediul/domiciliul fiscal al contribuabilului după caz.

Avizul se întocmește de echipa care va efectua controlul, se avizează de șeful subdiviziunii coordonatoare al echipei și se semnează de către conducătorul organului vamal sau de altă persoană împuternicită de acesta. Se întocmește în 3 exemplare originale, dintre care:

- exemplarul unu se va trimite contribuabilului prin poștă cu confirmare de primire sau prin înmănare directă cu semnătura și data de primire pe exemplarul doi;
- exemplarul doi va fi reținut în cadrul unității de control vamal ulterior și va fi înmănat echipei care va efectua controlul, urmînd a fi anexat la actul de audit post-vămuire;
- exemplarul trei va fi transmis, după caz autorității vamale în a cărei rază teritorială se află sediul contribuabilului.

mărfurilor care circulă între teritoriul vamal al Republicii Moldova și alte țări, inclusiv staționarea mărfurilor care nu au statutul de mărfuri autohtone.

Pentru buna desfășurare a controlului ulterior, Vă solicităm să :

- 1) Inițiați procedura de inventariere a mărfurilor în conformitate cu prevederile Legii contabilității nr. 113 - XVI din 27 aprilie 2007 și a Ordinului Ministerului Finanțelor nr. 27 din 28 aprilie 2004 și să asigurați asistarea echipei de control la procedura de inventariere, precum și prezentarea rezultatelor spre verificare;
- 2) Puneți la dispoziția organului de control lista și soldul mărfurilor aflate în oficiu, spațiile de comercializare precum și în depozitele gestionate de subiectul controlat;
- 3) Oferiți pentru a fi verificate toate documentele contabile în baza cărora au fost efectuate înregistrări contabile ale operațiunilor economice externe pentru perioada controlată;
- 4) Asigurați prezentarea spre verificare a înregistrărilor contabile în conturile reflectate în "Cartea mare", precum și alte înregistrări justificative relevante pentru perioada controlată;
- 5) În măsura în care contabilitatea dumneavoastră este informatizată, urmează să asigurați prezentarea spre verificare a ansamblului informațiilor, datelor și documentelor arhivate în format electronic, precum și aplicațiile informatice cu ajutorul cărora s-au întocmit.

Pe parcursul desfășurării controlului beneficiați de drepturile prevăzute în art. 202⁴ al Codului vamal și aveți dreptul de a beneficia de asistența de specialitate și/sau juridică. Totodată aveți posibilitatea de a solicita o singură dată suspendarea efectuării auditului post-vămuire, din motive întemeiate și justificate documental, pe un termen maxim de 30 de zile calendaristice.

După data începerii controlului ulterior nu se mai pot depune cereri de rectificare a declarațiilor vamale, aferente perioadelor supuse controlului și Vă comunicăm că, în cazul întreprinderii anumitor acțiuni sau inacțiuni cu scopul împiedicării desfășurării auditului post-vămuire, survine răspunderea contravențională potrivit art. 287¹ al Codului contravențional.

Vă asigurăm întreaga noastră colaborare pe parcursul desfășurării controlului ulterior.

(semnătura autorizată)

Persoana de contact: _____

Telefon de contact: _____

**Instrucțiune de completare și utilizare a formularului
„Act de ridicare/restituire de documente/înscrisuri”**

Actul de ridicare/restituire de documente/înscrisuri se completează de echipa de control vamal cu ocazia ridicării/restituirii de documente. Se înscriu numele și prenumele membrilor echipei de control, funcția și numărul legătării. În rubrica „Documente/înscrisuri” se vor descrie pe scurt documentele ridicate/restituite, prin prezentarea următoarelor date: tipul, seria, numărul, conținutul, numărul de file, registrele, carnetele, bucăți etc.

Documentele sau actele se anexează în original în cazul cînd sînt falsificate sau nereal, precum și cînd există indicii că s-ar urmări sustragerea sau distrugerea lor de cei interesați. În acest caz se lasă contribuabilului controlat copii confirmate de un reprezentant legal al acestuia și de echipa de control vamal.

Se completează în două exemplare, dintre care un exemplar pentru echipa de control și un exemplar pentru persoana auditată. Copia actului se anexează la actul de audit post-vămire.

ANEXA nr. 3
la Normele privind realizarea controlului sîncrisc
audt post-vămire și reverificarea declarațiilor vamale

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA

SERVICIUL VAMAL

**ACT
de ridicare/restituire de documente/înscrisuri/mărfuri**
Nr. _____
[încheiat la data de _____]

Subsemnații: _____

în cadrul Ministerului Finanțelor – Serviciul Vamal – Direcția
Biroul vamal _____, în baza Codului vamal nr. 1149 - XIV din 20
iulie 2000, Codului fiscal nr. 1163 – XIII din 24 aprilie 1997, a legimațiilor
nr. _____ și a Ordinului de control
nr. _____/din _____, am ridicat/restituit de la/la
(*) _____,

în prezența _____

următoarele (documente, înscrisuri, mărfuri etc.):

Menționăm că pentru documentele, înscrisurile ridicate s-au lăsat copii certificate de echipa de control.

Prezentul proces-verbal, înregistrat la contribuabil sub nr. _____ din _____, s-a întocmit în două exemplare, dintre care unul a fost lăsat la contribuabil, iar unul a fost luat de membrii echipei de control vamal.

Echipa de control vamal

Reprezentantul contribuabilului

(numele, prenumele, semnătura)

(numele, prenumele, funcția, semnătura și ștampila)

*) Denumirea contribuabilului, sediul, codul fiscal, după caz.

**Instrucțiune de completare și utilizare a
formularului „Citației de audit post-vămuire/reverificare”**

Citația de audit post-vămuire/reverificare (în continuare – citație) reprezintă documentul prin care organul de control ulterior poate cita orice persoană care are legătură directă sau indirectă cu activitatea auditată/declarația vamală reverificată pentru a depune măturii sau a prezenta informații, date, documente sub orice formă.

Se întocmește de autoritatea vamală de control ulterior și se transmite persoanei citate, de regulă, înainte cu 3 zile lucrătoare, pentru ca persoana auditată să asigure colectarea și prezentarea documentelor și informațiilor cerute. Un exemplar se transmite și autorității vamale în a cărei rază teritorială se află sediul contribuabilului, în caz de necesitate.

Citația se întocmește de echipa care va efectua controlul, se avizează de șeful subdiviziunii coordonatoare al echipei și se semnează de către conducătorul organului vamal sau de altă persoană împuternicită în acest sens.

Se întocmește în 3 exemplare originale, dintre care:

- exemplarul unu se va trimite contribuabilului prin poștă cu confirmare de primire sau prin înmănare directă cu semnătura și data de primire pe exemplarul doi;
- exemplarul doi va fi reținut în cadrul unității de control vamal ulterior și va fi înmănat echipei care va efectua controlul, urmînd a fi anexat la actul de audit post-vămuire;
- exemplarul trei va fi transmis, după caz, autorității vamale în a cărei rază teritorială se află sediul contribuabilului.

ANEXA nr. 4
la Normele
privind realizarea controlului ulterior prin
audit post-vămuire și reverificarea declarațiilor vamale

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA

SERVICIUL VAMAL

CITAȚIE DE AUDIT POST-VĂMUIRE/REVERIFICARE

(se va sublinia tipul controlului ulterior)

Nr. ____/ZZ.II.aa

Domnului/Doamnei _____

În conformitate cu prevederile Secțiunii 29¹ din Codul vamal nr. 1149 - XIV din 20 iulie 2000, în scopul prezentării documentelor, datelor, informațiilor, depunerii de măturii, luării la cunoștință cu rezultatele controlului, referitoare la activitatea:

denumirea completă a persoanei controlate

cod fiscal _____
Sunteți invitați pe data de _____, ora _____, la _____

denumirea completă a organului vamal

la adresa _____
biroul nr. _____, pentru a prezenta următoarele documente,
informații sau a depune măturii, face cunoștință cu rezultatele controlului ulterior,
ce țin de activitatea contribuabilului nominalizat:

În măsura în care contabilitatea dumneavoastră este informatizată, urmează să asigurați ansamblul informațiilor, datelor și documentelor arhivate în format electronic, precum și aplicațiile informatice cu ajutorul cărora s-au întocmit.

În caz de neprezentare nemotivată la data, ora și locul indicat, Vă informăm asupra apariției răspunderii contravenționale potrivit art. 287¹ alin.(2) al Codului contravențional nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008.

(semnătura autorizată)

**Instrucțiune de completare și utilizare a
formularului „Citației bancare”**

Citația bancară reprezintă documentul prin care organul vamal poate solicita de la orice instituție financiară (sucursală sau filiala acesteia), să prezinte informații, date, documente pe care le deține referitoare la contul bancar de deservire a persoanei care face subiectul controlului ulterior prin audit post-vămuire sau reverificarea declarațiilor vamale și la operațiunile efectuate în acest cont, pentru perioada (perioadele) supusă controlului ulterior.

Se întocmește de autoritatea vamală și se transmite instituției financiare (sucursalei sau filialei acesteia), unde aceasta în termen de 3 zile de la primirea citației bancare va asigura colectarea informațiilor, datelor și documentelor solicitate și le va prezenta organului vamal.

Citația se întocmește de echipa care va efectua controlul, se avizează de șeful subdiviziunii coordonatoare al echipei și se semnează de către conducătorul organului vamal sau de altă persoană împuternicită în acest sens.

Se întocmește în 2 exemplare originale, dintre care:

- exemplarul unu se va trimite instituției financiare (sucursalei sau filialei acesteia) prin poștă cu confirmare de primire sau prin înmînare directă cu semnătura și data de primire pe exemplarul doi;
- exemplarul doi va fi reținut în cadrul unității de control vamal ulterior și va fi înmînat echipei care va efectua controlul, urmînd a fi anexat la actul de audit post-vămuire/procesul-verbal de reverificare a declarației vamale.

ANEXA nr. 5
la Normele privind
realizarea controlului ulterior prin
audit post-vămuire și reverificarea declarațiilor vamale

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA

SERVICIUL VAMAL

CITAȚIE BANCARĂ

Nr. ____/zz.ll.aa

Pentru _____
cod fiscal _____
(denumirea completă a instituției financiare (filialei, sucursalei citate))

În conformitate cu prevederile art. 202⁶ alin.(3) din Codul vamal nr. 1149-
XIV din 20 iulie 2000, solicităm să prezentați următoarele documente (informații)
referitoare la operațiunile din conturile bancare de deservire a:

cod fiscal _____

(denumirea completă a persoanei audiate)

Informația solicitată urmează a fi prezentată în termen de 3 zile de la
primirea citației la

la adresa _____ biroul nr. _____
(denumirea completă a organului vamal)

(semnătura autorizată)

ANEXA nr. 6
la Normele privind realizarea
controlului ulterior prin audit post-vămuire și verificarea declarațiilor vamale

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA
SERVICIUL VAMAL

PROCES-VERBAL DE SIGILARE/DESIGILARE

Nr.

[încheiat astăzi *1) în *2)]

Subsemnații _____
 avînd funcția de _____ în cadrul
 Ministerului Finanțelor, Serviciului Vamal – Direcția/Secția _____
 Biroul vamal _____, în baza _____, a legitimațiilor de
 serviciu nr. _____ și a Ordinului de control nr. _____ din
 _____, astăzi _____, în prezența _____ *3),
 avînd funcția de _____ *4), buletin de identitate seria _____ nr. _____
 la _____, eliberat de _____ la data de _____, cu domiciliul în
 localitatea _____, bd./str. _____ nr. _____, bl. _____, ap. _____,
 am procedat la sigilarea
 următoarelor: _____ *5)
 Cele sigilate aparțin _____ *6)
 din _____ *7) Sigilarea a fost determinată
 de _____ 8)

A fost aplicat sigiliul _____ *9)
 În conformitate cu prevederile art. 287) alin.(2) al Codului contravențional nr. 218-
 XVI din 24 octombrie 2008 și art. 360 al Codului penal nr. 985–XV din 18 aprilie
 2002, înălturarea sau distrugerea sigiliului constituie contravenție / infracțiune și se
 sancționează / pedepsește conform legii.

Prezentul proces-verbal a fost întocmit în două exemplare, dintre care un exemplar
 a fost predat _____ *10) domiciliat/domiciliată în
 identitate seria _____ *11), posesor/posesoare a buletinului de
 de _____ nr. _____, avînd calitatea _____
 Echipa de control vamal: _____ Martori asistenți: _____
 Reprezentantul
 contribuabilului _____

 (numele, prenumele,
 semnătura și adresa)

 (numele, prenumele,
 semnătura și adresa)

 (numele, prenumele,
 funcția și semnătura)

Astăzi _____, ora _____, s-a procedat la desigilarea următoarelor:

 după verificarea prealabilă a sigiliului aplicat care a fost găsit intact. (În orice altă
 situație se va preciza starea sigiliului.)

Echipa de control vamal: _____ Martori asistenți: _____
 Reprezentantul
 contribuabilului _____

 (numele, prenumele,
 semnătura și adresa)

 (numele, prenumele,
 semnătura și adresa)

 (numele, prenumele,
 funcția și semnătura)

- *1) Ziua, luna, anul, ora.
 *2) Localitatea.
 *3) Numele și prenumele.
 *4) Denumirea contribuabilului.
 *5) Spațiile, imobilele, bunurile, valorile, mărfurile, documentele etc.
 *6) Denumirea contribuabilului.
 *7) Adresa completă.
 *8) Se invocă motivul sigilării.
 *9) Numărul și caracteristicile sigiliului aplicat.
 *10) Numele și prenumele.
 *11) Adresa completă.

**Instrucțiune pentru completarea și utilizarea formularului
 „Proces-verbal de sigilare/desigilare”**

Procesul-verbal de sigilare/desigilare se întocmește de echipele de audit
 post-vămuire în situațiile în care există indicii că în oficiile, locurile de producție,
 depozitare, comercializare sau în mijloacele de transport se găsesc mărfuri pentru
 care nu s-au respectat reglementările vamale sau alte dispoziții aplicabile, iar
 acțiunea nu poate fi finalizată, urmînd a fi continuată în ziua lucrătoare următoare,
 sau în cazurile impuse de procedura de inventariere.

Se poate utiliza și în situația în care există posibilitatea ca documentele și
 actele necesare controlului ulterior să fie sustrase, distruse ori în care nu se poate
 face un inventar al documentelor în vederea reținerii acestora.

În situația în care nu este prezent un reprezentant al contribuabilului,
 sigilarea/desigilarea se efectuează în prezența unor martori asistenți.

Se întocmește în două exemplare, dintre care un exemplar se lasă
 reprezentantului legal al contribuabilului supus controlului vamal sau deținătorului
 spațiului sigilat, iar celălalt exemplar se reține de echipa de control și se anexează
 la actul de audit post-vămuire.

Desigilarea se consențează în ambele exemplare, de regulă, de aceeași
 echipă de audit post-vămuire care a aplicat sigiliul.

**Instrucțiune de completare și utilizare a formularului
„Notă explicativă”**

Nota explicativă reprezintă documentul prin care organul vamal este în drept a solicita explicații scrise reprezentantului sau oricărui angajat al persoanei auditate, care să contribuie la stabilirea unor elemente relevante din activitatea persoanei auditate, ce pot influența controlul ulterior. Solicitarea de explicații scrise se va face în timpul auditului post-vămuire/reverificarea declarațiilor vamale ori de câte ori acestea sînt necesare pentru clarificarea și definitivarea constatărilor privind situația de fapt a persoanei auditate.

Întrebările vor fi formulate în mod clar, concis și concret.

În cazul în care persoana în cauză refuză să răspundă la întrebări, echipa de control vamal va transmite întrebările printr-o adresă scrisă, înregistrată la contribuabil, stabilind un termen util de cel puțin o zi lucrătoare pentru formularea răspunsului.

În toate cazurile, explicațiile la întrebările puse de echipa de control vamal se vor da în scris prin "nota explicativă".

Refuzul de a răspunde la întrebări va fi consemnat în actul de audit post-vămuire/ procesul verbal de reverificare a declarațiilor vamale, expediindu-se o copie a notei explicative după adresa poștală.

Nota explicativă se întocmește în două exemplare, dintre care:

- exemplarul unu va fi anexat la actul de audit post-vămuire/ procesul verbal de reverificare a declarațiilor vamale;
- exemplarul doi va rămîne la persoana care a dat explicații.

ANEXA nr. 7
la Normele privind realizarea controlului ulterior
prin audit post-vămuire și reverificarea declarațiilor vamale

NOTĂ EXPLICATIVĂ

Subsemnatul/Subsemnata _____, avînd calitatea
de _____ la _____, avînd funcția de _____, avînd denumirea completă a persoanei auditate
de _____ domiciliat/domiciliată în _____, raionul/sectorul
telefon _____, bd./str. _____ nr. _____, ap. _____, nr. _____
_____ legitimat/legitimată cu B.I./C/pașaportul seria _____ nr. _____
_____ eliberat de _____ la data de _____, la întrebările
puse de _____, avînd funcția de _____ în cadrul
Ministerului Finanțelor - Serviciul Vamal - Direcția control ulterior / biroul vamal
Secția control ulterior și audit post-vămuire, dau următoarele
explicații:

1. Întrebare:

1. Răspuns:

2. Întrebare:

2. Răspuns:

Data și semnătura

Data în fața noastră
Echipa de control vamal,

(numele, prenumele, semnătura)

**Instrucțiune de completare și utilizare a formularului
„procesului-verbal de examinare preliminară a rezultatelor auditului post-
vămuire”**

Procesul-verbal este actul prin care membrii echipei de control informează persoana auditată la sfârșitul controlului asupra constatărilor rezultate în urma acestuia, precum și informează persoana auditată despre consecințele juridice ale acestora. Cu această ocazie organul de control prezintă constatările și consecințele lor, iar persoana controlată are dreptul să prezinte, în scris, punctul de vedere cu privire la constatări.

Constataările vor fi formulate în mod clar, concis și concret, pentru a da posibilitate unor examinări obiective. În cazul în care persoana în cauză refuză să participe la acțiunile de examinare preliminară a rezultatelor auditului post-vămuire, membrii echipei de control va transmite procesul-verbal printr-o adresă scrisă, înregistrată la persoana auditată.

Refuzul de a participa la acțiunile de examinare preliminară a rezultatelor auditului post-vămuire va fi consemnat în actul de audit post-vămuire anexându-se o copie după adresa de comunicare.

Procesul-verbal se întocmește în două exemplare, dintre care:

- exemplarul unu va fi anexat la actul de audit post-vămuire;
- exemplarul doi va rămâne la persoana auditată.

Dacă în rezultatul exercitării auditului post-vămuire nu au fost depistate încălcări, nu sînt obligatorii acțiunile de examinare preliminară.

ANEXA nr. 8
la Normele privind realizarea controlului sîntenilor
prin audit post-vămuire și reverificarea declarațiilor vamale

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA

SERVICIUL VAMAL

PROCES-VERBAL

de examinare preliminară a rezultatelor auditului post-vămuire

Nr. din

Subsemnații _____
 Inspectori în cadrul Direcției _____ Biroului vamal _____,
 Secției _____, în baza Codului
 vamal nr. 1149-XIV din 20 iulie 2000, precum și a Ordinului de control
 nr. _____ din _____, am efectuat în perioada
 _____ controlul _____

(denumirea tematicii controlului și perioada supusă verificării)

la _____
 din _____
 (denumirea persoanei juridice sau numele, prenumele persoanei fizice, fără prescurtări)

(sedul/domiciliul)

înregistrată la Camera Înregistrării de Stat sub nr. _____,
 codul fiscal nr. _____, avînd ca obiect de activitate

Unitatea este reprezentată de _____

(numele, prenumele și funcția)

Din controlul efectuat au rezultat constatările înscrise mai jos:

Constatarea nr. 1

Obiecțiile:

Constatarea nr. 2

Obiecțiile:

Membrii comisiei :

Persoana controlată:

 Numele, prenumele, semnătura, ștampila

This image shows a full page of blank, lined paper. It features approximately 20 evenly spaced vertical blue lines running from top to bottom, creating columns suitable for writing or drawing. The background is a clean, off-white color. There are no margins, text, or other markings on the page.

măsurile luate în mod operativ în timpul controlului, cu menționarea documentului pe baza căruia s-au materializat;

 ANEXA nr. 10
 la Normele privind realizarea controlului interior prin
 audit post-vămire și reverificarea declarațiilor vamale

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA
SERVICIUL VAMAL
**PROCES – VERBAL DE REVERIFICARE
A DECLARAȚIILOR VAMALE**

Nr. xxxxxx din _____
 Subsemnații _____

Inspectori în cadrul Direcției _____ Biroului vamal _____
 Secției _____, în baza Codului vamal nr. 1149 –
 XIV din 20 iulie 2000, am efectuat în _____
 perioada _____ reverificarea declarațiilor vamale _____

_____ (numărul și data declarațiilor vamale reverificate)

la _____ (denumirea persoanei juridice sau numele, prenumele persoanei fizice, fără prescurtări)

din _____ (sediu/domiciliul)

înregistrată la Camera Înregistrării de Stat sub nr. _____, având ca obiect de activitate
 codul fiscal nr. _____

Unitatea este reprezentată de _____ (numele, prenumele și funcția)

Din reverificarea efectuată au rezultat constatările înscrise mai jos:

- conținutul constatării (concret, clar și precis);
 - dispozițiile legale încălcate (numărul, data, articolul și alineatul);
 - se va indica codul atribuit conform tabelului aprobat de Serviciul Vamal, pentru fiecare tip de încălcare constatată;
 - consecințele vamale, fiscale, precum și alte consecințe ale constatării, cu evaluarea exactă a acestora;
 - măsurile luate în mod operativ în timpul reverificării, cu menționarea documentului pe baza căruia s-au materializat;
 - măsurile ce urmează să fie luate în continuare.
- Sinteza constatărilor din procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale se va prezenta în forma necesară completării documentului "Deciziei de regularizare".

Organismul contribuabilului

(numele și prenumele, semnătura și ștampila)

Organismul de control

(numele și prenumele, semnătura)

La finalizarea controlului ulterior, conform Declarației anexa nr. _____, au fost restituite toate actele și documentele puse la dispoziție organelor de control. Actul de audit post-vămire s-a întocmit în 2 exemplare, dintre care un exemplar, înregistrat sub nr. _____ din _____, a fost lăsat unității verificate, iar celelalte două exemplare au fost luate de echipa de control.

Actul de audit post-vămire, poate fi contestat la _____ (organul emitent sau ierarhic superior)

în termenele prevăzute la art. 202⁴ alin. (2) lit. e) din Codul vamal.

La actul de audit post-vămire se anexează următoarele:

- anexa nr. _____ reprezentând _____, ce conține _____ file.
- anexa nr. _____ reprezentând _____, ce conține _____ file.
- anexa nr. _____ reprezentând _____, ce conține _____ file.
- anexa nr. _____ reprezentând _____, ce conține _____ file.

- anexa nr. _____ reprezentînd _____, ce conține _____ file.

- anexa nr. _____ reprezentînd _____, ce conține _____ file.

- anexa nr. _____ reprezentînd _____, ce conține _____ file.

- anexa nr. _____ reprezentînd _____, ce conține _____ file.

Organul de control

(numele și prenumele, semnătura)

Reprezentantul contribuabilului:

(numele și prenumele, semnătura și ștampila)

This image shows a full page of blank, lined paper. It features approximately 20 evenly spaced vertical blue lines running from top to bottom, creating columns of varying widths. The background is white, and there are no margins, text, or other markings on the page.

Instrucțiune de completare și utilizare a formularului „Declarație”

Declarația se întocmește și se semnează de către administratorul sau reprezentantul societății, la finalizarea auditului post-vămuire.

Persoana care dă prezenta declarație poate accepta sau nu elementele din declarație care sînt prevăzute la pct. 1 și 2.

La pct. 3 poate declara orice alte aspecte în legătură cu obiectul controlului vamal.

Se întocmește în două exemplare, dintre care:

- un exemplar va fi anexat la actul de audit post-vămuire;
- exemplarul 2 rămîne la persoana auditată.

ANEXA nr. 11
la Normele privind realizarea controlului ulterior prin
audit post-vămuire și reverificarea declarațiilor vamale

DECLARAȚIE

Nr. _____

Subsemnatul/Subsemnata _____, domiciliat/domiciliată în
localitatea _____, bd./str. _____ nr. _____, ap. _____,
posesor/posesoare al/B.I./buletinului de identitate seria _____
nr. _____, eliberat de _____ la data _____, în calitate de
administrator/reprezentant al _____ cu sediul în
localitatea _____, bd./str. _____ nr. _____, ap. _____, cod fiscal
_____, declar pe propria răspundere, în baza Codului vamal nr. 1149 – XIV din 20 iulie 2000, în baza art. 352¹ din Codul penal nr. 985 – XV din
18 aprilie 2002 următoarele:

1. am pus la dispoziție organelor de control vamal toate documentele și informațiile solicitate pentru desfășurarea controlului vamal al mărfurilor și răspund de exactitatea, realitatea și legalitatea acestora;
2. documentele puse la dispoziția organelor de control vamal au fost restituite în totalitate la finalizarea controlului;
3. alte aspecte de
declarat: _____

Drept care am dat prezenta declarație, întocmită în două exemplare, din care un exemplar a rămas în posesia mea și un exemplar a fost predat echipei de control vamal.

Data _____

(numele, prenumele și semnătura)

Acte ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare
55
HOTĂRÎRE
cu privire la rezultatele controlului tematic privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „BUDĂI”

În temeiul Ordonanței Comisiei Naționale a Pieței Financiare (C.N.P.F.) nr. 37/4-O din 13.09.2012¹ și Ordinului vicepreședintelui C.N.P.F. nr. 105 din 13.09.2012, a fost efectuat controlul tematic privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „BUDĂI” (s. Budăi, r-nul Telenești) pentru perioada de activitate 01.03.2010 - 31.08.2012.

A.E.Î. „BUDĂI” (în continuare - asociația) a fost înregistrată la Camera Înregistrării de Stat cu nr. 1003606007465, certificat de înregistrare de stat seria MD nr. 0080330 din 03.05.1999 și deține licența de categoria B seria CNPF nr. 000017, eliberată la data de 05.12.2008.

Conform datelor din rapoartele financiare și specializate aferente perioadei supuse controlului, asociația a înregistrat deficite față de anumiți indicatori normativi caracteristici activității asociațiilor de economii și împrumut. Astfel, pentru întreaga perioadă supusă controlului administrației asociației nu au asigurat respectarea cerințelor art. 33 alin. (3) lit. e) din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21.06.2007² (în continuare - Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007) și pct. 4 din Normele de prudență financiară a asociațiilor de economii și împrumut, aprobate prin Hotărârea C.N.P.F. nr. 17/8 din 30.04.2008³ (în continuare - Normele de prudență financiară), conform cărora asociația care deține licență de categoria B este obligată să dețină și să mențină rezerva instituțională în raport cu valoarea activelor la orice dată de minimum 10 la sută începând cu al șaselea an de activitate. În contextul valorii negative a rezervei instituționale, contrar cerințelor pct. 7 din Normele de prudență financiară, valoarea totală a cotelor de membru ale asociației a depășit limita de 20 la sută din rezerva instituțională. În perioada 31.08.2010 - 31.08.2012 nu au fost respectate cerințele pct. 12 din Normele de prudență financiară, conform cărora asociația care deține licență de categoria B este obligată să asigure plasarea și menținerea rezervei instituționale de minimum 4 la sută din active în conturi bancare de depozit la termen și/sau în valori mobiliare de stat și/sau în fondul de lichidități. De asemenea, în perioada respectivă asociația nu a constituit și menținut la orice dată active lichide în mărime de minimum 10 la sută din valoarea totală a depunerilor de economii, nerespectând astfel prevederile pct. 13 din Normele de prudență financiară.

Analiza evoluției principalilor indicatori ai activității asociației de economii și împrumut, care se prezintă în tabelul ce urmează, constată diminuarea majorității indicatorilor înregistrați. Descreșterea creanțelor insolubile trecute la pierderi cu 78 la sută a permis rambursarea depunerilor de economii, acestea diminuându-se cu 47 la sută, și înregistrarea unui profit net de 25,4 mii lei.

(mii lei)

Nr.	Indicatorii	31.08.2010	31.08.2012	2012 față de 2010 (-, +)	2012 față de 2010 (%)
1.	Împrumuturi acordate	398,2	0	-398,2	-
2.	Total active	668,6	220,5	- 448,1	33,0
3.	Credite bancare și împrumuturi primite	2069,8	0	-2069,8	-
4.	Depuneri de economii	860,3	455,8	-404,5	53,0

5.	Profit net (pierdere netă)	-2716,1	25,4	+2741,5	Majorare de 107,9 ori
6.	Creante insolubile trecute la pierderi	3225,9	679,9	-2546,0	21,1

Potrivit datelor reflectate în registrul de casă, în perioada 01.10.2010-31.08.2012 au fost stinse creanțe privind contractele de împrumut încheiate, dobânzi și penalități aferente în sumă de circa 490,1 mii lei (din valoarea totală de circa 1170,0 mii lei) și rambursate depuneri de economii în valoare de circa 356,7 mii lei (din valoarea totală de circa 812,6 mii lei).

Administratorii asociației nu au întreprins măsurile necesare în vederea executării integrale a prescripțiilor stipulate în pct. 3 din Hotărârea C.N.P.F. nr. 21/1 din 03.06.2010 "Cu privire la rezultatele controlului privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „BUDĂI”"⁴.

Nerespectând prevederile pct. 36 din Normele de prudență financiară, administratorii asociației au admis încălcarea cerințelor privind împrumuturile expirate și dobânzile aferente, fiind constatate 3 cazuri în care asociația nu s-a adresat în instanța de judecată pentru rambursarea împrumuturilor și dobânzilor aferente expirate mai mult de 90 de zile în mărime de circa 96,2 mii lei.

Contrar cerințelor art. 9 alin. (2) lit. b), art. 44 alin. (1) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007 și art. 29 alin. (6) din Legea contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007⁵ (în continuare - Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007), raportul specializat al asociației la situația din 30.09.2010 nu reflectă imaginea reală și fidelă a elementelor contabile ale acesteia, fiind constatate cazuri în care datele aferente împrumuturilor acordate, creanțelor privind dobânzile calculate, profitului nerepartizat al anilor precedenți, altor venituri operaționale, veniturilor din activitatea de investiții și rezultatului net din constituirea și anularea provizioanelor nu corespund celor înregistrate în registrele contabile obligatorii care au servit drept bază pentru întocmirea raportului în cauză, divergența înregistrată fiind de circa 176,0 mii lei.

Directorul executiv al asociației nu a asigurat efectuarea inventarierii patrimoniului asociației pentru anul de gestiune 2011, încălcându-se astfel prevederile art. 13 alin. (2) lit. e) și art. 24 alin. (1) din Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007.

Reieșind din cele expuse, în temeiul prevederilor art. 8 lit. b), lit. c), lit. f) și lit. t), art. 9 alin. (1) lit. d), lit. j) și lit. r), art. 25 alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”⁶, art. 9 alin. (2) lit. e), art. 31, art. 46 alin. (1), alin. (2) și alin. (5), art. 49 alin. (1) lit. c) și lit. d) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, Normelor de prudență financiară,

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se suspendă, pe un termen de 6 luni, licența A.E.Î. „BUDĂI” seria C.N.P.F. nr. 000017, eliberată la 05.12.2008.

2. Se inițiază procedura de tragere la răspundere contravențională a directorului executiv al A.E.Î. „BUDĂI” conform Codului contravențional al Republicii Moldova.

¹ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 205-207, art. 1142

² Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112-116, art. 506

³ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 131-133, art. 381

⁴ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 94-97, art. 343

⁵ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 90-93, art. 399

⁶ Republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS

3. Se prescrie administratorilor A.E.Î. „BUDĂI” întreprinderea măsurilor privind înlăturarea încălcărilor reflectate în actul de control și asigurarea respectării necondiționate a prevederilor actelor legislative și normative, inclusiv efectuarea următoarelor măsuri executorii:

- rambursarea depunerilor de economii acceptate și a dobânzilor aferente cu respectarea clauzelor contractuale;
- asigurarea stingerii creanțelor privind contractele de împrumut încheiate, inclusiv prin adresarea în instanța de judecată pentru rambursarea tuturor împrumuturilor și dobânzilor aferente expirate mai mult de 90 de zile;
- întreprinderea măsurilor în vederea rambursării depunerilor pentru garantarea împrumuturilor membrilor asociației și/sau preluarea acestora în contul rambursării

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIETEI FINANCIARE**

Victor CAPTARI

Nr. 2/1. Chișinău, 17 ianuarie 2013.

56

HOTĂRÎRE

**cu privire la reperfectarea licenței Companiei Mixte
de Asigurări “EXIM-ASINT” S.A.**

Urmare a examinării cererii de reperfectare a licenței Companiei Mixte de Asigurări “EXIM-ASINT” S.A. (mun. Chișinău, bd Ștefan cel Mare 3, IDNO 1003600001117) privind excluderea unor adrese de subdiviziuni din anexa la licență, în temeiul prevederilor art. 8 lit. c) și art. 25 alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), art. 14 alin. (7), art. 15, art. 18 alin. (6) și alin. (8) din Legea nr. 451-XV din 30.07.2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 26-28, art. 95),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIETEI FINANCIARE**

Victor CAPTARI

Nr. 2/5. Chișinău, 17 ianuarie 2013.

57

HOTĂRÎRE

**cu privire la reperfectarea licenței Societății
pe Acțiuni “MOLDASIG”**

Urmare a examinării cererii de reperfectare a licenței Societății pe Acțiuni „MOLDASIG” (mun. Chișinău, str. M. Eminescu, 2, IDNO 1002600053315) privind excluderea unor adrese de desfășurare a activității licențiate din anexa la licență, în temeiul prevederilor art.8 lit.c) și art.25 alin. (2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art. 14 alin. (7), art.15, art.18 alin.(6) și alin.(8) din Legea nr.451-XV din 30.07.2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.26-28, art.95),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIETEI FINANCIARE**

Victor CAPTARI

Nr. 2/6. Chișinău, 17 ianuarie 2013.

datoriilor expirate ale membrilor asociației.

4. Se ia act de înlăturarea de către A.E.Î. „BUDĂI” în perioada 01.09.2012-30.11.2012 a unor încălcări reflectate în actul de control, și anume încasarea dobânzilor restante de la 3 membri în mărime de 20,0 mii lei și rambursarea către 1 membru a 18,0 mii lei depuneri de economii.

5. A.E.Î. „BUDĂI” va prezenta pe parcursul a 6 luni rapoarte lunare cu privire la măsurile întreprinse în vederea executării pct. 3, cu anexarea copiilor documentelor justificative.

6. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale plasamente colective și microfinanțare.

7. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

1. Se reperfectează licența Companiei Mixte de Asigurări “EXIM-ASINT” S.A. seria CNPF nr. 000664, eliberată la 22 ianuarie 2009 pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexei la licență cu excluderea următoarelor adrese de desfășurare a activității licențiate:

- mun. Chișinău, str. Kogălniceanu, 29
- or. Fălești, str. Ștefan cel Mare 129, nr.1.

2. Taxa pentru reperfectarea licenței în mărime de 585 lei se varsă la bugetul autorității de supraveghere.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

1. Se reperfectează licența Societății pe Acțiuni „MOLDASIG” seria CNPF nr. 000707, eliberată la 1 noiembrie 2008 pentru dreptul de a desfășura activitatea în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexei la licență cu excluderea următoarelor adrese de desfășurare a activității licențiate:

- or. Briceni, str. Independenței, 3;
- r-nul Edineț, s.Brătușenii Vechi, str.Comsomoliscăia, 45.

2. Taxa pentru reperfectarea licenței în mărime de 585 lei se varsă la bugetul autorității de supraveghere.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

58**HOTĂRÎRE****cu privire la reperfectarea licenței Societății de Asigurări-Reasigurări „MOLDCARGO” S.A.**

Urmare a examinării cererii de reperfectare a licenței Societății de Asigurări-Reasigurări „MOLDCARGO” S.A. (mun. Chișinău, str. Vasile Alecsandri, 97, IDNO 1002600005819) privind includerea unor noi adrese de subdiviziuni și modificarea unei adrese de desfășurare a activității licențiate în anexa la licență, în temeiul prevederilor art.8 lit.c) și art.25 alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art.14 alin.(6), art.15, art.18 alin.(6) și alin.(8) din Legea nr.451-XV din 30.07.2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.26-28, art.95),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se reperfectează licența Societății de Asigurări-Reasigurări „MOLDCARGO” S.A. seria CNPF nr.000687,

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Nr. 2/7. Chișinău, 17 ianuarie 2013.

eliberată la 30 mai 2011 pe termen nelimitat pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor generale, prin substituirea anexei la licență cu:

a) includerea următoarelor adrese de desfășurare a activității licențiate:

- mun. Chișinău, bd. Decebal, 76, of.515;
- or. Ungheni, str. Feroviară, nr.55;

b) modificarea adresei de desfășurare a activității licențiate din or. Taraclia, str. Voczalinaia, 55 în or. Taraclia, str. Lenin, 150 A.

2. Taxa pentru reperfectarea licenței în mărime de 585 lei și taxa pentru eliberarea a trei copii de pe licență în mărime de 1 755 lei se varsă la bugetul autorității de supraveghere.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

Victor CAPTARI

59**HOTĂRÎRE****cu privire la reperfectarea licenței Companiei de Asigurări „KLASSIKA ASIGURĂRI” S.A.**

Urmare a examinării cererii de reperfectare a licenței Companiei de Asigurări „KLASSIKA ASIGURĂRI” S.A. (mun. Chișinău, str. Tighina, 12, IDNO 1003600129440) privind includerea unei noi adrese de subdiviziune în anexa la licență, în temeiul prevederilor art.8 lit.c) și art.25 alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art.14 alin.(6), art.15, art.18 alin.(6) și alin.(8) din Legea nr.451-XV din 30.07.2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.26-28, art.95),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:****VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Nr. 2/8. Chișinău, 17 ianuarie 2013.

1. Se reperfectează licența Companiei de Asigurări „KLASSIKA ASIGURĂRI” S.A. seria CNPF nr.000619, eliberată la 2 august 2010 pe termen nelimitat pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor generale, prin substituirea anexei la licență cu includerea următoarei adrese de desfășurare a activității licențiate: mun. Chișinău, str. Bănulescu Bodoni, 45, of.101.

2. Taxa pentru reperfectarea licenței în mărime de 585 lei și taxa pentru eliberarea a unei copii de pe licență în mărime de 585 lei se varsă la bugetul autorității de supraveghere.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

Victor CAPTARI

60**HOTĂRÎRE****privind modificarea și completarea
Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare
nr. 50/8 din 30 noiembrie 2012**

Întru executarea prevederilor art.5 alin.(1) lit.b) și alin.(4), art.8 alin.(8), art.38 alin.(3) din Legea nr.414-XVI din 22 decembrie 2006 „Cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.32-35, art.112), cu modificările și completările ulterioare, în temeiul art.8 lit. j), art.25 alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12 noiembrie 1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.50/8 din 30 noiembrie 2012 „Cu privire la procesarea electronică

a documentelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.248-251, art.1499) se modifică și se completează după cum urmează:

1. După punctul 3 se introduce un punct nou 3' cu următorul conținut:

„3'. În cazul deconectării în masă a energiei electrice, asigurătorul sau brokerul de asigurare va expedia Comisiei Naționale a Pieței Financiare, prin intermediul poștei electronice la adresa rcadata@cnpf.md, o notificare scanată în formatul anexei nr.3. Notificarea trebuie să conțină adresele exacte ale subdiviziunilor din rețeaua sa de vânzări unde au fost deconectări în masă ale energiei electrice, să fie însoțită de documente justificative și să

fie semnată de conducătorul asigurătorului sau brokerului de asigurare. Comisia Națională a Pieței Financiare este în drept să verifice circumstanțele notificate de asigurător sau brokerul de asigurare și să aplice sancțiuni în cazul neveridicității acestora.”

2. După punctul 14 se introduce un punct nou 14¹ cu următorul conținut:

„14¹. Nerespectarea de către asigurători și intermediarii

în asigurări a prevederilor prezentei hotărâri se sancționează în conformitate cu art.54 din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 „Cu privire la asigurări” și nu constituie pentru asigurător temei de refuz în soluționarea cererilor de despăgubire în baza contractelor de asigurare perfectate în afara Sistemului automatizat de stat RCA data.”

3. După anexa nr.2 se completează cu anexa nr.3 cu următorul conținut:

„Anexa nr.3
la Hotărârea Comisiei Naționale
a Pieței Financiare
nr.50/8 din 30 noiembrie 2012

Dlui/Dnei _____,
Președinte/Vicepreședinte al
Comisiei Naționale a Pieței Financiare

Nr. _____ data _____

NOTIFICARE

Prin prezenta _____, în temeiul pct.3¹ din
(denumirea companiei/brokerului de asigurare și/sau reasigurare)

Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.50/8 din 30 noiembrie 2012 cu privire la procesarea electronică a documentelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, notifică asupra deconectărilor în masă ale energiei electrice în perioada ____ 20__ - ____ 20__, pe teritoriul adiacent punctelor de lucru ale rețelei noastre de vânzări, cu următoarele adrese:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
- ... _____

Deconectarea în masă a energiei electrice este cauzată de:

La notificare se anexează următoarele documente justificative:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
- ... _____

Conducător _____
(semnătura) (numele, prenumele)

L.Ș.”

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Victor CAPTARI

Nr. 2/10. Chișinău, 17 ianuarie 2013.

Acte ale Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare

61

HOTĂRÎRE

**pentru modificarea și completarea Regulamentului
cu privire la funcționarea consiliilor științifice
specializate și conferirea gradelor științifice și titlurilor
științifice și științifico-didactice în Republica Moldova**

În temeiul art. 104 lit. n) din Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259-XV din 15 iulie 2004 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 30.07.2004, nr. 125-129, art.663), cu modificările și completările ulterioare, Comisia de atestare a cadrelor științifice și științifico-didactice a Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare

HOTĂRĂȘTE:

1. Se modifică și se completează **Regulamentul cu privire la funcționarea consiliilor științifice specializate și conferirea gradelor științifice și titlurilor științifice și științifico-didactice în Republica Moldova**, aprobat prin Hotărârea Comisiei de atestare a cadrelor științifice și științifico-didactice a CNAA din 25.11.2004, proces-verbal nr.1 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 18.04.2008, nr.78-79, art.239), cu modificările și completările ulterioare, după cum urmează:

1) La Titlul II. **Instituirea, formarea și funcționarea consiliilor științifice specializate**, punctul 6:

litera a) se completează după cuvintele „de a efectua cercetări teoretice și experimentale” cu cuvintele „completînd formularul *Opinia membrului CȘS la examinarea prealabilă a tezei de doctorat* (Formularul 16)”;

litera b) se completează după cuvintele „institutiile care vor fi informate obligatoriu despre susținerea tezei” cu cuvintele „conform modelului din Anexa 11”;

2) La Titlul III. **Cerințele față de tezele de doctor / doctor habilitat**, punctul 9 litera b) se completează după cuvintele „conform modelului propus de CNAA” cu cuvintele „din Anexa 12”;

3) Compartimentul **Anexe** din prezentul Regulament se completează cu anexele 11 și 12:

”Anexa 11

Modelul anunțului privind susținerea tezei de doctorat

Se anunță susținerea tezei de doctor / doctor habilitat
Pretendent _____
Conducător /consultant științific _____
Consiliul științific specializat _____
Tema tezei _____
Specialitatea _____
Data _____
Ora _____
Local _____
Principalele publicații științifice la tema tezei ale autorului
(se indică monografiile, articolele științifice în reviste științifice de profil) _____

Rezumatul tezei:
1. Problematika abordată (4-5 rînduri de text)
2. Conținutul de bază al tezei (6-8 rînduri de text)
3. Principalele rezultate obținute (8-10 rînduri de text)”.

”Anexa 12

MODELUL

**Suplimentului la teza de doctorat
Publicațiile la tema tezei de doctorat**

Foaia de titlu

Publicațiile la tema tezei de doctor/doctor habilitat _____
specialitatea _____,
autor _____ anul _____

Pagina 1

Lista completă a publicațiilor la tema tezei de

doctorat:

- Monografii;
- Articole științifice în reviste de profil recunoscute;
- Comunicări la forumuri științifice naționale/ internaționale.

În continuare se prezintă copiile publicațiilor obligatorii, conform *Regulamentului cu privire la funcționarea consiliilor științifice specializate și conferirea gradelor științifice și titlurilor științifice și științifico-didactice în Republica Moldova* după următoarea structură:

1) Preliminarii

- Adnotarea publicației (tematica, problematica expuse în 3-5 rînduri de text);
- Indicarea volumului în coli de autor;
- Rezumatul în una din limbi: engleză/franceză/rusă;
- Indicarea capitolului tezei în care este valorificat conținutul publicației respective și paginile din teză.

2) Copiile xerox ale publicațiilor

- Se prezintă, în cazul monografiilor, copia titlului, datele bibliografice, cuprinsul și recenzia la monografia, publicată într-o revistă recunoscută;
- Se prezintă copia titlului revistei, anul, numărul, indexarea și copia articolului respectiv;
- Se prezintă copia titlului publicației cu materialele conferinței, localitatea, anul și copia publicației respective.

3) Referințe la publicația respectivă (în reviste, alte teze, alte lucrări etc.)

Autorul poate prezenta și alte lucrări publicate (în culegeri, cărți, lucrări comune, lucrări științifico-metodice), reieșind din relevanța lor pentru teza de doctorat.

Suplimentul se prezintă **în formatul paginii A4, copertă spiralată**”.

4) Compartimentul **Formulare** din prezentul Regulament se completează cu Formularul 16:

”Formularul 16

Opinia membrului CȘS la examinarea prealabilă a tezei de doctorat

Autor _____
Teza de doctor /doctor habilitat _____

Specialitatea _____
Nivelul de argumentare a actualității temei _____

Noutatea și originalitatea tezei _____

Veridicitatea rezultatelor obținute de pretendent _____

Valoarea științifică a tezei _____

Relevanța problemei științifice soluționate _____

Nivelul limbajului științific al tezei _____

Redactarea lingvistică a tezei _____

Valoarea publicațiilor la tema tezei _____

Concluzie:

Teza se promovează / nu se promovează la susținerea publică _____ da _____ nu
 Teza se apreciază la următorul nivel
foarte bine _____
bine _____
suficient _____
insuficient _____
 Decizia de autorizare a publicării autoreferatului _____

Numele, prenumele membrului CSS _____

Gradul științific _____

Titlul științific/științifico-didactic _____

Funcția _____

Data _____

Semnătura _____

Date de contact _____

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI NAȚIONAL
PENTRU ACREDITARE ȘI ATESTARE,
ACADEMICIAN**

Secretar

Nr. AT- 7/1. Chișinău, 20 decembrie 2012.

Valeriu CANȚER

Gheorghe Gladchi

62 HOTĂRÎRE

cu privire la re acreditarea Universității de Stat din Tiraspol

În temeiul art. 97 lit. e) și f) din Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259-XV din 15 iulie 2004 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 125-129 din 30 iulie 2004, art.663), cu modificările și completările ulterioare, punctelor 27-29 din Regulamentul privind activitatea comisiilor specializate de evaluare a organizațiilor din sfera științei și inovării, aprobat prin Hotărârea nr.AC-03/1 din 27 mai 2010, ținând cont de rezultatele evaluării Universității de Stat din Tiraspol, prezentate de către Comisia specializată de evaluare a organizațiilor din sfera științei și inovării, Comisia de acreditare a organizațiilor din sfera științei și inovării a Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare

HOTĂRĂȘTE:

1. Se re acreditează Universitatea de Stat din Tiraspol pe profilurile de cercetare:

- *Studiu regional asupra sistemelor geografice și*

biologice;

- *Concepte și strategii de modernizare a procesului educațional;*

- *Probleme actuale ale științelor matematice și fizico-chimice.*

2. Se apreciază performanța profilurilor de cercetare:

- *Studiu regional asupra sistemelor geografice și biologice - **bine**;*

- *Concepte și strategii de modernizare a procesului educațional - **suficient**;*

- *Probleme actuale ale științelor matematice și fizico-chimice - **bine**.*

3. Se acordă Universității de Stat din Tiraspol calificativul – **organizație competitivă pe plan internațional (categoria B)**.

4. Se eliberează Certificatul de acreditare **seria P nr.060** Universității de Stat din Tiraspol.

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI NAȚIONAL
PENTRU ACREDITARE ȘI ATESTARE,
ACADEMICIAN**

Secretar

Nr. AC-8/1. Chișinău, 13 decembrie 2012.

Valeriu CANȚER

Gheorghe Gladchi

63 HOTĂRÎRE

cu privire la acreditarea Universității de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”

În temeiul art. 97 lit. e) și f) din Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259-XV din 15 iulie 2004 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 125-129 din 30 iulie 2004, art.663), cu modificările și completările ulterioare, punctelor 27-29 din Regulamentul privind activitatea comisiilor specializate de evaluare a organizațiilor din sfera științei și inovării, aprobat prin Hotărârea nr.AC-03/1 din 27 mai 2010, ținând cont de rezultatele evaluării Universității de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”, prezentate de către Comisia specializată de evaluare a organizațiilor din sfera științei și inovării, Comisia de acreditare a organizațiilor din sfera științei și inovării a Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare

HOTĂRĂȘTE:

1. Se acreditează Universitatea de Studii Politice și

Economice Europene „Constantin Stere” pe profilul de cercetare:

- *Valorificarea standardelor europene în consolidarea statului de drept și a societății civile din Republica Moldova.*

2. Se apreciază performanța profilului de cercetare *Valorificarea standardelor europene în consolidarea statului de drept și a societății civile din Republica Moldova - **suficient**.*

3. Se acordă Universității de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere” calificativul - **organizație competitivă pe plan național (categoria C)**.

4. Se eliberează Certificatul de acreditare **seria A nr.006** Universității de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”.

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI NAȚIONAL
PENTRU ACREDITARE ȘI ATESTARE,
ACADEMICIAN**

Secretar

Nr. AC-8/2. Chișinău, 13 decembrie 2012.

Valeriu CANȚER

Gheorghe Gladchi

Acte ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului din Republica Moldova

64

DECIZIE

**cu privire la anunțarea concursului
pentru utilizarea frecvențelor radio și a canalelor TV**

În temeiul art. 23 și 40 p. j), l) ale Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Statutului CCA, Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, deciziilor CCA nr. 83 din 30.09.2008, nr. 126 din 11.09.2012, nr. 143 din 5.10.2012, nr. 162 din 23.11.2012, avizelor Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor nr. 01/1447 din 4.09.2012, nr. 01/1619 din 1.10.2012, nr. 01/1701 din 18.10.2012, nr. 01/1809 din 6.11.2012 și nr. 01/2027 din 21.12.2012, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

Art. 1. A anunța concursul pentru utilizarea frecvențelor radio, canalelor TV, sistemelor de televiziune MVDS și MMDS cu următorii parametri:

CANALE TV

Nr.	Canal	PAR, dBW	Azimuturile sectorului de reducere PAR (grade)/(dBW)	H eff. Max., m.	Polarizarea	Localitatea
1.	53	3,0		45	H	Chiriet-Lunga
2.	21	24,8	185-195/20,0	210	V	Costești (Rîșcani)
3.	30	14,0		75	V	Valea Periei
4.	34	25,0	140-150/13,0	103	H	Gumai
5.	47	25,5		154	H	Leova
6.	34	28		96	H	Comrat
7.	25	30		16	H	Căușeni
8.	49	25		245	H	Soroca
9.	50	25,0		114	V	Dondușeni
10.	21	15,5		15	V	Fălești
11.	29	14,8		30	V	Glodeni
12.	25	20		41	V	Taracia

Rețeaua nr. I de radiodifuziune, banda UCV-CM (64-74 MHz)*

72,02 MHz	- 43,0 dBW	- Strășeni RC-658	-	Orizontală	450
66,68 MHz	- 39,0 dBW	- Mîndrești Noi RC-155	-	Orizontală	341
67,37 MHz	- 43,0 dBW	- Cahul RC-348	180-205 / 31,5	Orizontală	339
70,31 MHz	- 39,0 dBW	- Edineț RC-114	-	Orizontală	244
71,24 MHz	- 43,0 dBW	- Căușeni RC	-	Orizontală	238
68,00 MHz	- 43,0 dBW	- Ungheni RC-783	180 - 240 / 34,8	Orizontală	397

FRECVENȚE RADIO

Nr. d/o	Frecvența (MHz)	PAR (dBW)	Azimuturile sectorului de reducere PAR (grade)/(dBW)	H _g max. (m)	Polarizarea semnalului ²	Localitatea
1.	69,86	22,8		50	H	Basarabasca
2.	71,72	22,8		50	H	Basarabasca
3.	71,15	21,4		155	V	Bălți
4.	68,30	28,0		50	V	Cahul
5.	71,00	25,0		121	H	Chișinău
6.	68,60	17,0		126	V	Talmaza
7.	69,95	23,0		95	V	Taracia
8.	67,46*	42,3		200	H	Edineț
9.	67,58*	42,3		200	H	Strășeni
10.	68,99	30,0	180 - 240 / 20,0	170	V	Edineț
11.	66,41	24,0		160	V	Chișinău
12.	68,66	13,0		42	V	Corlăteni
13.	71,66	22,8		70	H	Leova
14.	91,2	39,0	240-290/30,0	100	V	Rezina
15.	102,9*	33,0		306	V	Mîndrești Noi
16.	102,9	25,0	130-140/23,0 290-330/19,0	71	H	Anenii Noi
17.	106,0	19,0	310-170/14,8	63	V	Ungheni
18.	97,4	17,0		200	H	Hîncești
19.	92,1	28,0		80	V	Leova

*Frecvențele sunt gestionate de IS „Radiocomunicații”.

SISTEMUL DE TELEVIZIUNE MULTICANALĂ MVDS
(Cu condiția utilizării sistemelor digitale)

Localitatea	Frecvența inferioară, GHz	Frecvența superioară, GHz
Chișinău	40,5	40,75
Chișinău	42	42,25

SISTEMUL DE TELEVIZIUNE MULTICANALĂ MMDS
(Cu condiția utilizării sistemelor digitale)

Nr.	Localitatea	Frecvența inferioară, MHz	Frecvența superioară, MHz -
1	Nisporeni	2200	2292

Art. 2. Condițiile pentru prezentarea dosarelor de participare (nomenclatorul actelor pentru participarea la concurs):

1. Cererea de înscriere în concursul pentru obținerea licenței de emisie (conform modelului);
2. Copia certificatului de înregistrare a întreprinderii, instituției, organizației;
3. Copia recentă (eliberată în decursul ultimelor 3 luni) a extrasului din Registrul de stat al întreprinderilor și organizațiilor referitor la administratorul întreprinderii, genurile de activitate, fondatorii (asociații) și capitalul social;
4. Copia autenticată (notar, organ emitent) a statutului întreprinderii solicitante, cu anexarea tuturor modificărilor introduse pe parcurs;
5. Certificatul privind lipsa sau existența restanțelor față de bugetul public național sau, după caz, contractul de eșalonare a datoriilor;

6. Concepția generală a serviciului de programe (conform modelului), inclusiv varianta electronică;

7. Proiectul editorial al radiodifuzorului: scopurile; sarcinile; caracterizarea și tematica emisiunilor realizate; conținutul, durata și orientarea programelor; formatul muzical pentru posturile de radio (genul operelor muzicale preconizate spre difuzare); modul de transmisie (prin unde, prin cablu, prin radioreleu, prin satelit etc.); raza de emisie și auditoriul consumator de programe;

8. Grila de emisie săptămînală: denumirea emisiunilor, timpul de difuzare, tematica, limba de realizare și/sau lista canalelor retransmise: denumirea, țara de origine, limba de difuzare;

9. Planul de afaceri complet pentru perioada de acoperire a validității licenței de emisie solicitate, informația referitoare la alte afaceri în domeniul mass-media, capitalul instituției, etapele de realizare a proiectului, sursele de finanțare, organigrama instituției și experiența solicitantului în domeniul audiovizualului, rezultatele investigării interesului populației față de proiectul ce urmează să fie realizat;

10. Actul prealabil de procurare a tehnicii necesare sau de arendă a acesteia, alte date care confirmă potențialul tehnic al solicitantului;

11. Declarația privind participarea, directă sau indirectă, ori neparticiparea cu capital în fondurile statutare ale altor societăți din domeniul audiovizualului (în procente);

12. Denumirea radiodifuzorului, datele de identificare (înregistrarea semnalelor sonore ale postului de radio sau grafica siglei studioului TV).

Notă:

• Actele se prezintă în limba de stat a Republicii Moldova (culese la calculator), fiind semnate de către administratorul întreprinderii sau persoana împuternicită.

• Materialele incluse în pct. 1, 6-12 trebuie să fie semnate, ștampilate, indicindu-se data perfectării lor.

• Copiile documentelor stipulate în pct. 2, 3 și 10 se prezintă împreună cu originalul (care, după verificare, se restituie solicitantului).

• Documentele incluse în p. 1, 6, 7, 8 și 9 vor fi însoțite de 10 copii.

• În temeiul unui singur dosar de participare la concurs, un solicitant poate aplica numai pentru o frecvență radio sau canal TV în aceeași localitate.

• Colaboratorul CCA care recepționează documentele înmînează solicitantului recipisa respectivă.

Art. 3. Criterii de evaluare a ofertei solicitanților de frecvențe anunțate în concurs, conform articolului 23, punct 3:

Licența de emisie se eliberează de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului potrivit următoarelor condiții:

a) eliberarea licenței de emisie va avea ca efect respectarea ulterioară a obiectivelor stabilite de Strategia de acoperire teritorială cu servicii de programe în concordanță cu Planul național al frecvențelor radioelectrice;

b) eliberarea licenței de emisie va corespunde principiului de asigurare a pluralismului în domeniul audiovizualului, excluzându-se posibilitatea creării premiselor pentru instituirea monopolului și concentrării proprietății în domeniul audiovizualului și în domeniul mass-media în genere, ținându-se cont de gradul în care radiodifuzorii licențiați existenți corespund deja acestei cerințe;

c) decizia de eliberare a licenței va fi luată doar ținându-se cont de viabilitatea financiară reală a solicitantului, în măsura în care propunerile acestuia corespund posibilităților sale financiare;

d) la eliberarea licenței de emisie, vor avea prioritate solicitanții care oferă servicii de programe proprii, autohtone și opere europene.

Art. 4. Valabilitatea licenței de emisie pentru transmisia serviciilor de programe radio este de 7 ani; valabilitatea licenței de emisie pentru transmisia serviciilor de programe

televizate este de 7 ani (data-limită de trecere la televiziunea digitală pentru Republica Moldova - 17 iunie 2015); valabilitatea licenței de emisie pentru retransmisia serviciilor de programe prin sistemele de televiziune MVDS și MMDS este de 7 ani (Codul Audiovizualului, art. 23, punct 5).

Art. 5. Taxa de stat pentru oferirea licenței de emisie constituie 2500 de lei.

Art. 6. Recepționarea materialelor pentru participarea la concurs și remedierea neregularităților constatate se efectuează pe parcursul a 30 de zile din data publicării prezentei decizii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. În această perioadă, solicitanții beneficiază de consultațiile necesare privind completarea corectă a dosarelor.

Art. 7. Rețelele scoase în concurs sînt distribuite integral.

Art. 8. Ultimul termen de prezentare a materialelor pentru concurs este a 30-a zi din data publicării prezentei decizii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Art. 9. Pe parcursul termenului prevăzut pentru depunerea ofertelor, CCA va da publicității concepția serviciilor de programe propuse și informațiile despre participanții la concurs.

Art. 10. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția expertiză și licențiere.

Art. 11. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI**

Nr. 189. Chișinău, 28 decembrie 2012.

Marian POCAZNOI

CONSILIUL COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI MD-2012, mun. Chișinău, str. V. Părcălab nr. 46 tel.: (022) 27 75 51; fax: (022) 27 74 71	ÎNREGISTRARE CCA
CERERE DE ÎNSCRIERE LA CONCURS	
Către CONSILIUL COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI	
Societatea comercială _____ solicită, în conformitate cu prevederile Codului audiovizualului nr. 200-XVI adoptat la 27.07.2006, cu completările și modificările ulterioare, acordarea licenței de emisie pentru difuzarea serviciului de programe de televiziune / radiodifuziune sonoră cu denumirea _____	
Pentru susținerea cererii se anexează dosarul de înscriere la concurs / de solicitare licență audiovizuală întocmit în conformitate cu prevederile Deciziei CCA nr. 109 din data 19.07.2012	
1. Adresa completă a sediului legal al societății: _____ Tel.: _____ Mobil: _____ Fax: _____	
Actele juridice ale societății:	
2. Certificatul de înregistrare/înmătruire a societății nr. _____ din data _____	
3. Actul constitutiv al societății: _____	
4. Numele și prenumele reprezentantului legal*: _____	
5. Adresa completă a reprezentantului legal: _____ Tel.: _____ Mobil: _____ Fax: _____	
Date tehnice privind difuzarea serviciului de programe	
6.** Frecvența / Canalul solicitat: _____ PAR (W) = _____ Hef (m) = _____ Localitatea _____ _____ PAR (W) = _____ Hef (m) = _____ Localitatea _____ _____ PAR (W) = _____ Hef (m) = _____ Localitatea _____	
Anexă tehnic nr. _____ din data _____	
7. Tipul rețelei de telecomunicații: _____	
8. Difuzare asigurată de: ☐ Radiodifuzor ☐ Terț	

* Se va atașa delegația de împuternicire a reprezentantului legal.

** Numai pentru difuzare pe cale radioelectrică terestră.

Data _____

Director _____ I.S. _____ (semnătura)

VIZA Direcției Expertiză și Licențiere _____

CONSILIUL COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI MD-2012, mun. Chișinău, str. V. Părcălab nr. 46 tel.: (022) 27 75 51; fax: (022) 27 74 71	ÎNREGISTRARE C.C.A.
ATENȚIE! Formularul se completează cu litere de tipar. Dacă unele spații sunt insuficiente, adăugați informațiile pe o pagină albă, precizând rubricile la care se referă!	
CONCEPȚIA GENERALĂ A SERVICIULUI DE PROGRAME	
A. Date de identificare solicitant / titular licență audiovizuală	
A.1. Solicitant / Titular de licență: _____	
A.2. Denumirea serviciului de programe: _____	
A.3. Difuzat: ☐ Pe cale radioelectrică terestră	
A.4. Difuzare asigurată de: ☐ Radiodifuzor ☐ Terț	
nr. _____ din data _____	
A.5. Licența de emisie: _____	
A.6. Autorizația tehnică de funcționare a rețelei de telecomunicații: nr. _____ din data _____	
B. Formatul de principiu și structura serviciului de programe	
B.1. Formatul de principiu: ☐ Generalist ☐ Tematic, cu precizarea domeniului: _____	
B.2. Structura programelor după surse de proveniență:	
2.1 Producție autohtonă: _____ %	
2.2 Producție proprie: _____ %	
2.3 Producție retransmisă: _____ %	
- ale unui radiodifuzor aflat sub jurisdicția Republicii Moldova (cu nominalizarea serviciului de programe): _____ %	
- ale unui radiodifuzor aflat sub jurisdicția altor state (cu nominalizarea serviciului de programe): _____ %	
(nominalizarea programelor)	
B.3. Opere europene _____ %	
B.4. Structura serviciului de programe pe tipuri de programe/emisiuni	
4.1 Programe informative și analitice ¹ _____ %	
4.2 Programe educaționale și culturale ² _____ %	
4.3 Filme _____ %	
4.4 Alte tipuri de programe ³ _____ %	
B.5. Mențiuni speciale	
Notă:	
1) Programe/emisiuni informative și analitice – care aduc la cunoștință publicului evenimentele din actualitatea cotidiană: buletine de știri, informații și comentarii, comunicate, interviuri, reportaje din țară și din străinătate, știri sportive. Alte programe de informare, axate pe probleme politice – viața parlamentară, activitatea partidelor politice, probleme economice, științifice sau sociale – ori pe evenimente speciale, sub formă de dezbateri.	
2) Programe educaționale – sunt destinate, în special, procesului de instruire, în care elementul pedagogic joacă un rol important (programe școlare, universitare).	
Programe culturale – programe destinate, în principal, stimulării curiozității artistice și/sau intelectuale, reprezentanți culturale, activități culturale în sine, programe destinate îmbogățirii cunoștințelor publicului (într-un mod nedidactic) în diverse domenii ale culturii.	
3) Alte tipuri de programe – programe de divertisment, muzicale sau muzical-districative, spectacole de revistă sau de circ, programe sportive (cu excepția informațiilor sportive), religioase etc.	

Data _____
Director _____ I.S. _____ (semnătura)